

VÝCHOVA

Ellen G. Whiteová

Obsah

Základní pravidla.....	4	15. Pravidla a zásady obchodu.....	54
1. Zdroj a účel pravé výchovy.....	5	Čestné jednání.....	56
2. Škola ráje.....	8	16. Biblické životopisy.....	59
3. Poznání dobrého a zlého.....	9	Vítězství skrze víru.....	60
4. Vztah vzdělání a vykoupení.....	11	Disciplína v utrpení.....	61
Příklady.....	12	Zkoušení Joba.....	62
5. Výchova Izraele.....	13	17. Básnictví a zpěv.....	64
6. Prorocké školy.....	18	Moc písně.....	68
7. Život velikých mužů.....	21	18. Tajemství Bible.....	69
Daniel – velvyslanec nebe.....	22	19. Dějiny a proroctví.....	71
Praví a čestní muži.....	23	20. Studium a učení Bible.....	76
Elizeus – věrný v malých úkolech.....	23	Péče o tělo.....	79
Mojžíš – silný ve víře.....	24	21. Studium fyziologie.....	80
Pavel – radostný v službě.....	26	22. Potrava a střídmost.....	83
Mistr.....	29	Strava a duševní rozvoj.....	83
8. Bohem poslaný Učitel.....	30	23. Osvěžení.....	85
9. Vysvětlení jeho zásad.....	34	24. Výchova k práci a zručnosti.....	88
Proměňující Kristova moc.....	34	Budování charakteru.....	92
Od slabosti k síle.....	35	25. Charakter a vzdělání.....	93
Lekce lásky.....	36	26. Způsoby vyučování.....	95
Poučení z přírody.....	39	27. Chování.....	99
10. Bůh v přírodě.....	40	28. Vztah oblékání k výchově.....	102
11. Poučení ze života.....	41	29. Sobota.....	104
Zákon služby.....	41	30. Víra a modlitba.....	105
Rozsévát vírou.....	41	31. Životní dílo.....	109
Život skrze smrt.....	43	Průpravné vyučování.....	113
12. Další ponaučení.....	45	32. Příprava.....	114
Poselství hvězd.....	45	33. Spolupráce.....	117
Lekce důvěry.....	46	34. Kázeň.....	119
Bible vychovatelem.....	48	Dosažení disciplíny života.....	122
13. Duchovní a duševní vzdělání.....	49	Vyšší životní poslání.....	123
14. Věda a Bible.....	51	35. Škola budoucnosti.....	124

(PO ÚPRAVÁCH BEZ KONTROLY)
Název anglického originálu: *EDUCATION (1903) – Ed*

Základní pravidla

*„My pak všickni odkrytou tváří slávu Pána jako v zrcadle spatřující, v též obraz proměnění
býváme od slávy v slávu, jakožto od ducha Páně.“ (2 K 3,18)*

1. Zdroj a účel pravé výchovy

„Umění svatých jest rozumnost.“ „Přivykejž... s ním choditi.“ (Př 9,10; Jb 22,21)

Naše pojetí výchovy jest příliš úzké a omezené a proto jest jí třeba obsáhlejšího cíle a vyššího účelu. Pravá výchova znamená více, než jen sledování jistého směru studia, a více než jen přípravu pro náš nynější život. Má co činit s celou bytostí člověka i s celým obdobím pro něho dosažitelné existence. Znamená harmonický rozvoj tělesných, duševních a duchovních sil. Připravuje žáka k radostné službě tomuto světu, a pro vyšší radost mohutnější služby ve světě budoucím. Ed 13.1

Zdroj takovéto výchovy jest nám ukázán v oněch slovech Písma svatého, která poukazují na Nekonečného; *„V něm jsou skryti všickni pokladové moudrosti.“ (Ko 2,3) „Jehož jest rada a rozumnost.“ (Jb 12,13)* Ed 13.2

Svět měl své velké učitele, muže velikého nadání a rozsáhlých znalostí, muže, jejichž výroky podněcovaly mysl a zraku otevřely širá pole poznání. Tito mužové byli ctěni jako vůdcové a dobrodinci svého rodu; avšak tu jest jeden, který stojí výše než oni. Můžeme sledovat dráhu učitelů světa nazpět, až kam sahají lidské zprávy; světlo však tu bylo již před nimi. Jako měsíc a hvězdy naší sluneční soustavy září odrazem slunečního světla, tak velcí myslitelé světa, pokud jest jejich nauka pravdivou, jsou odrazem paprsků Slunce spravedlnosti. Každý záchvěv myšlenky, každý záblesk rozumu jest od Světla světa. Ed 13.3

V těchto dnech se mluví mnoho o podstatě a důležitosti vyššího vzdělání. Opravdové vyšší vzdělání jest to, které bylo uděleno tím, u něhož jest *„moudrost a síla“ (Jb 12,13)* a z jehož úst pochází *„umění a opatrnost“ (Př 2,6).* Ed 14.1

Všecka pravá věda a skutečný rozvoj pramení z poznání Boha. Kamkoliv se obrátíme, ať v oblasti hmotné, duševní nebo duchovní; na cokoliv popatříme, kromě toho, co nese na sobě zkázu hříchu; všude jest zjeveno toto poznání. Ať sledujeme kterýkoli směr bádání upřímnou snahou nalézt pravdu, přicházíme do styku s neviditelnou, mocnou Inteligencí, která působí ve všem kolem nás. Lidská mysl jest tu spojena s myslí Boží, smrtelné s Nesmrtelným. Účinek takového spojení na tělo, ducha i duši nelze ani vystihnout. Ed 14.2

Jenom v tomto spojení se nalézán nejvyšší vzdělání a Bohem řízený způsob rozvoje, *„Přivykejž modle s ním choditi“ (Jb 22,21)*, jest jeho výzvou k lidstvu. V těchto slovech jest naznačena zásada, která byla sledována i při výchově otce naší lidské rodiny. Že mohl Adam stát ve slávě čistého lidství ve svaté zahradě Boží, bylo to proto, že jej vedl Bůh. Ed 14.3

Abychom pochopili, který cíl jest výchovou sledován, potřebujeme uvažovat jak o přirozenosti člověka, tak i o úmyslu Božím při jeho stvoření. Je nutné také uvažovat o změně ve stavu člověka, když se dostavilo poznání zlého a o Božím plánu, aby se ve výchově lidského rodu nadále splňoval jeho slavný záměr. Ed 14.4

Když Adam vyšel ze Stvořitelovy ruky, nesl ve své tělesné, duchovní i duševní přirozenosti podobu svého Tvůrce. *„I stvořil Bůh člověka k obrazu svému“ (Gn 1,27)*, a bylo jeho úmyslem, aby člověk, čím déle by byl živ, tím plněji zjevoval tuto podobu a tím plněji zrcadlil slávu Tvůrce. Všechny jeho vlastnosti byly schopny dalšího rozvoje a jejich mohutnost a síla měly neustále vzrůstat. Oblast věnovaná jejich výchově byla rozsáhlá a jejich bádání se otevíralo nádherné pole poznání. Tajemství viditelného vesmíru, *„divy Dokonalého v umění“ (Jb 37,15)*, člověka přímo vybízely ke studiu. Měl také velikou přednost, že mohl mít osobní obecenstvo se svým Stvořitelem: od srdce k srdci a tváří v tvář. Všecko to by bývalo jeho pro vždy, kdyby byl zůstal věrným Bohu. Po celé věky by byl pokračoval v získávání nových pokladů poznání, svěžích zdrojů blaha a dostávalo by se mu stále jasnějšího pojetí moudrosti, moci a lásky Boží. Byl by více a dokonaleji splnil účel svého stvoření a čím dále, tím plněji by byl zjevoval slávu Stvořitelovu. Ed 15.1

Neposlušností však všeho toho pozbyl. Boží podoba byla poskvrněna, ba téměř setřena hříchem. Tělesné síly člověka byly oslabeny, jeho rozumové síly zmenšeny a jeho duchovní obzor zakalen. Stal se otrokem smrti. Leč lidské pokolení přece nezůstalo beznadějně opuštěno. Nekonečná

láska a milost stanovila plán spásy a poskytla nadále život zkoušky k osvědčení věrnosti. Dílo vykoupení mělo v člověku obnovit obraz jeho Stvořitele, mělo jej přivést zpět k oné dokonalosti, v níž byl stvořen a mělo podporovat jeho stvoření, mohl být uskutečněn. Dokonalé poznání tohoto úmyslu má být i dnes cílem veškeré výchovy a veškerého vzdělání – tím nejvyšším cílem života. *Ed 15.2*

Láska, základ stvoření a vykoupení, jest základem pravého vzdělání. To jest objasněno i v zákoně, který nám Bůh dal jako směrnicí života. První a největší přikázání zní: „*Milovati budeš Pána Boha svého ze všeho srdce svého a ze vši mysli své.*“ (L 10,27) Milovati jej, Nekonečného a Všemohoucího, z celé síly, mysli i srdce, znamená nejvyšší rozvoj každé schopnosti. Znamená to, že v každé bytosti – v těle, v mysli a rovněž i v duši – bude obnoven obraz Boží. *Ed 16.1*

Prvému přikázání se podobá přikázání druhé: „*Milovati budeš bližního svého, jako sebe samého.*“ (Mt 22,39) Zákon lásky jest výzvou, aby tělo, mysl i duše byly oddány službě Bohu a bližnímu. Tato služba přináší požehnání nejen našim bližním, ale v největší míře také nám samým. Všechny opravdové pokroky jsou podmíněny nezištností. V nezištné službě získáváme nejvyšší vzdělání každé schopnosti. Stáváme se čím dále, tím více účastníky božské přirozenosti a způsobilými pro nebe, neboť přijímáme nebe do svých srdcí. *Ed 16.2*

Poněvadž Bůh jest zdrojem všeho pravého poznání, jest, jak jsme již poznali, první povinností výchovy, aby naši mysl obrátila k jeho vlastnímu zjevení sama sebe. Adam a Eva získávali toto poznání nejen přímým stykem s Bohem, ale i jeho dílech. Všechny stvořené věci ve své původní dokonalosti byly výrazem myšlenky Boží. Adamovi a Evě příroda štědře zjevovala božskou moudrost, ale přestoupením se člověk odloučil od poznávání Boha, byl zbaven přímého styku s ním a do značné míry i poznávání skrze jeho dílo. Země, zohyžděná a poskvrněná hříchem, jenom matně odráží Stvořitelovu slávu. Tím však není zcela setřeno jeho názorné poučení; na každé stránce velikého díla stvoření země, můžeme dosud sledovat jeho tvůrčí ruku. Příroda dosud mluví o svém Tvůrci, ale tyto jevy jsou jen částečné a neúplné. My, ve svém padlém stavu, se zeslabenými schopnostmi a omezeným chápáním, nejsme schopni správného úsudku. Jest nám třeba úplnějšího zjevení o Bohu a to on nám poskytl ve svém psaném slově. *Ed 16.3*

Písmo svaté jest nejdokonalejším vzorem pravdy a jako takovému, má mu být ve výchově dáno místo nejpřednější. Abychom vybudovali výchovu hodnou toho jména, musí se nám dostat poznání Boha-Stvořitele a Krista Vykupitele, jak se nám zjevují v Písmu. *Ed 17.1*

Každá lidská bytost, stvořená k Božímu obrazu, jest vybavena mocí, která se podobá moci Stvořitelově – osobitostí a schopností myšlení i jednání. Lidé, ve kterých jest tato schopnost rozvinuta, jsou lidmi, kteří nesou zodpovědnost, jsou vedoucími v podnikání a mají vliv na charakter. Rozvinutí těchto schopností je dílem opravdové výchovy, která má vést mladé lidi k tomu, aby se stali mysliteli a ne pouhými nositeli myšlenek jiných lidí. Místo studia, které se omezuje pouze na to, co jiní lidé napsali nebo řekli, měli by být žáci vedeni ke zdrojům pravdy, k otevřeným širým polím bádání v přírodě i písemném zjevení. Necht' uvažují o velikých zásadách povinnosti a svého poslání, aby se jejich rozumu dostalo síly a mohutnosti. Výchovné ústavy mohou místo zhýčkaných slabochů vychovat lidi silné v myšlení i činu, lidi, kteří jsou pány a ne otroky okolností, muže širokého rozhledu, jasného myšlení, neohrožené ve svém vlastním přesvědčení. *Ed 17.2*

Takováto výchova bude užitečnější, než nějaká rozumová kázeň a užitečnější než nějaké tělesné cvičení. Posílí charakter, aby pravda a přímost nebyly obětovány sobeckému chtíči nebo světské ctižádosti. Obrní mysl proti zlému. Místo, aby byla přemáhána kterákoliv vášeň, která se stávala zničující mocí, má být každá pohnutka a žádost již v zárodku uvedena do souladu s velikými zásadami práva. Je-li u člověka takováto dokonalost Božího charakteru, obnovuje mysl a duše se přetváří k obrazu Božímu. *Ed 18.1*

Která výchova může být vyšší než tato, neb co se jí aspoň vyrovná? *Ed 18.2*

*„Nedává se zlato čistého za ni, aniž odváženo
bývá stříbro za směnu její. Nemůže býti ceněna
za zlato z Ofir, ani za onychin drahý a zafír. Ne-
vyrovná se jí zlato ani drahý kámen, aniž smě-
něna býti může za nádobu z ryzího zlata. Korál
perel a pak se nepřipomíná; nebo nabytí moud-*

rosti dražší jest nad klenoty. “ (Jb 28,15-18) *Ed*

18.3

Výše, nad dosah lidské myšlenky, je Boží ideál pro jeho dítky. Svatost božství – podobnost Bohu – je metou, jež má být dosažena. Před studentem se otevírá cesta neustálého pokroku. Má o co usilovat, má i dosažitelný vzor, který v sobě zahrnuje všechno dobré, čisté a vznešené. Necht' pokračuje tak rychle a tak dalece, jak jen možno v každém odvětví opravdového poznání, avšak celé jeho úsilí musí směřovat k mnohem vyšším předmětům, než jsou pouhé sobecké a pomíjející zájmy, právě tak jako jsou i nebesa vyvýšena nad zemí. *Ed 18.4*

Ten, kdo se ztotožňuje s Božím úmyslem, umožňuje mládeži poznání Boží a přizpůsobuje její povahu charakteru Božímu, vykonává dílo veliké a vznešené. Když probouzí touhu po dosažení Božího ideálu, poskytuje tím vzdělání, jež je vyvýšené jako nebesa a rozsáhlé jako vesmír; vzdělání, které nemůže být dokončeno v tomto životě, ale které bude pokračovat v životě budoucím; vzdělání, které zajišťuje snaživému žáku propouštěcí list z průpravné školy země ke stupni vyššímu, škole nebes. *Ed 19.1*

2. Škola ráje

„Blahoslavený člověk nalézající moudrost.“ (Jb 3,13)

Způsob výchovy, určený na počátku světa, měl být člověku vzorem po všechen budoucí čas. Pro znázornění jeho zásad byla stvořena vzorná škola v ráji, v domově našich prarodičů. Zahrada Eden byla učebnou a příroda učebnicí; Stvořitel sám byl učitelem a rodiče lidské rodiny byli žáky.

Ed 20.1

Adamovi a Evě, stvořeným „*k obrazu a slávě Boží*“ (1 K 11,7), se dostalo nadání úměrného jejich vysokému určení. Byli souměrného a krásného vzezření; jejich tváře zářily půvabem zdraví a světlem radosti a naděje. Tak se zrcadlila v jejich zevnějšku podoba Boží; avšak i jejich rozumové a duševní schopnosti ukazovaly na slávu Stvořitelovu. Vybaveni vysokými duchovními a duševními dary, byli učiněni „*maličko menší andělů*“ (Žd 2,7), aby mohli nejenom objevovat divy viditelného vesmíru, ale také chápat závazky plynoucí z morální odpovědnosti. *Ed 20.2*

„Štípil pak byl Hospodin Bůh ráj v Eden na východ, a postavil tam člověka, jehož byl učinil. A vyvedl Hospodin Bůh ze země všeliký strom na pohledění libý, a ovoce k jídlu chutné; též strom života uprostřed ráje.“ (Gn 2,8.9) Zde, uprostřed nádherných jevů hříchem nedotčené přírody, dostávalo se našim rodičům prvního vzdělání. *Ed 20.3*

Náš nebeský Otec, veden zájmem o své děti, řídil osobně jejich výchovu. Častokrát byli navštíveni jeho služebníky, svatými anděly, kteří jim udíleli rady a poučení. Častokrát, když kráčeli zahradou za denního vánku, slyšeli Boží hlas, a obcovali s Bohem tváří v tvář. Jeho myšlení o nich bylo „*myšlení o pokoji a ne o trápení*“ (Jr 29,11). Každý jeho úmysl znamenal pro ně největší dobro. *Ed 21.1*

Adamovi a Evě byla svěřena péče o zahradu, „*aby ji dělali a ostříhali*“ (Gn 2,15). Třebaže byli obohaceni vším, co jim Pán vesmíru mohl poskytnout, neměli zůstat v nečinnosti. Užitečné zaměstnání jim bylo určeno jako požehnání, aby sílilo tělo, obohacovalo mysl a rozvíjelo charakter. *Ed 21.2*

Kniha přírody, jež před nimi rozprostírala svá živá naučení, poskytovala nevyčerpatelný pramen vzdělání a radosti. Na každém listu lesa, na každém kamení hor, v každé zářící hvězdě, v zemi, v moři a na obloze, bylo vepsáno jméno Boží. Byli ve styku jak s živoucím tak i s neživým stvořením – s listem, květinou, stromem i s každým živoucím tvorem, od obrů vodní říše až po atomy v paprsku slunečním. Z toho všeho čerpali naučení o tajemství života. Sláva mocného Boha na nebi, nesčetné světy ve spořádaném oběhu, „*vznášející se oblaka*“ (Jb 37,15), tajemství světla a zvuku, noci a dne – to vše bylo předmětem studia žáků první školy na této zemi. *Ed 21.3*

Nekonečným Původcem všeho byly jejich myslím otevřeny zákony o činnosti přírody i veliké zásady pravdy, které ovládají duchovní vesmír. V „*poznání Boží slávy*“ (2 K 4,6), se rozvíjely jejich duchovní a duševní síly a tak okoušeli nejvyšší radosti svého svatého bytí. *Ed 22.1*

Nejenom zahrada Eden, tak jak vyšla z ruky Stvořitelovy, ale i celá země byla nadmíru krásná. Čisté stvoření nebylo stíženo poskvrnou hříchu ani stínem smrti. Boží sláva „*přikryla nebesa a země byla plna chvály jeho*“ (Abk 3,3). „*Když prozpěvovaly spolu hvězdy jitřní, a plesali všichni synové Boží.*“ (Jb 38,7) Takto byla země způsobila, aby byla znakem toho, který je „*hojný v milosrdenství a pravdě*“ (Ex 34,6) a vhodným studiem pro ty, kteří byli učiněni k jeho podobě. Zahrada Eden představovala to, čím se podle Božího přání měla stát celá země a jakmile by byla lidská rodina vzrostla počtem, měly být zřizovány nové domovy a školy dle rajského vzoru. Tak během času mohla být celá země osazena lidmi a rájem, kde mělo být bádáno o slovech a skutcích Božích a kde žáci měli být vedeni k tomu, aby po nekonečné časy plněji a plněji vyzařovali světlo jeho slávy. *Ed 22.2*

3. Poznání dobrého a zlého

*„Boha sice poznali, ale nevelebili ho jako Boha.
... nýbrž zplaněli v marných myšlenkách, a
jejich nechápavý rozum byl zatemněn.“ (Ř
1,21)*

Třebas naši rodiče byli stvořeni nevinní a svatí, nebyli postaveni mimo dosah nesprávného konání. Bůh je mohl stvořit tak, aby nemohli přestoupit jeho požadavky; v tom případě by však nebylo rozvoje charakteru a jejich služba by nebyla dobrovolnou, nýbrž vynucenou. Dal jim tudíž svobodu volby, buďto k podrobení se, nebo k odepření poslušnosti. A ještě dříve, než mohli obdržet plnost požehnání, jež jim hodlal udělit, musela být jejich láska a oddanost podrobeny zkoušce. *Ed 23.1*

V zahradě Eden byl „strom poznání dobrého a zlého“ ... „I zapověděl Hospodin Bůh člověku, řka: Z každého stromu rajského svobodně jísti budeš; ale ze stromu vědění dobrého a zlého nikoli nejez!“ (Gn 2,9-17) Byla to vůle Boží, aby Adam a Eva nepoznali zlo. Poznání dobra jim bylo v hojnosti dopráno, avšak poznání zla, hříchu a jeho následků; namáhavé lopoty, úzkostlivé starosti, zklamání i žalu, útrap i smrti – bylo jim v lásce utajeno. *Ed 23.2*

Zatímco se Bůh snažil o dobro pro člověka, usiloval satan o jeho zkázu. Když Eva nedbala výstrahy Páně o zakázaném stromu a odvážila se k němu přiblížit, dostala se do styku se svým nepřitelem. Satan využil její probuzený zájem a zvědavost k popření Božího slova a ke vzbuzení nedůvěry v jeho moudrost a dobrotivost. Na námitku ženy o stromu vědění, že „řekl Bůh: Nebudete z něho jísti, aniž se ho dotknete, abyste nezemřeli,“ pokušitel odpověděl: „Nikoli, nezemřete smrtí. Ale ví Bůh, že v kterýkoli den z něho jísti budete, otevrou se oči vaše; a budete jako bohové, vědouce dobré i zlé.“ (Gn 3,3-5) *Ed 23.3*

Satan dychtil o tom, aby způsobil zdání, jako by toto poznání dobra smíšeného se zlem bylo požehnáním a že jim Bůh zákazem požívání ovoce tohoto stromu zadržuje vlastně veliké dobro. Dovožoval, že Bůh jim zakázal dotknout se ho, pro jeho úžasnou moc k udílení moudrosti a moci a že se takto snažil překazit jim dosažení vznešeného rozvoje a nalezení štěstí ještě většího. Prohlásil, že on sám jedl ze zakázaného ovoce a následkem toho dosáhl daru výmluvnosti a že by i oni dosáhli mnohem vyššího stupně a vstoupili na širé pole poznání, kdyby byli z něho také jedli. *Ed 24.1*

Satan sice prohlašoval, že dosáhl velikého dobra požíváním ovoce zakázaného stromu, ale zatajil, že přestoupením zákazu se stal vyvrhelem nebes. Zde byla lež tak skrytá pod rouškou zdánlivé pravdy, že Eva, oblouzena, polichocena a podvedena, neprohlédla klam. Požádala, co Bůh zapověděl, nedůvěrovala již jeho moudrosti. Odhodila víru, klíč poznání. *Ed 24.2*

Když Eva viděla, „že dobrý jest strom k jídlu i příjemný očima, a k nabytí rozumnosti strom žádostivý, vzala z ovoce jeho a jedla“. Bylo příjemné chuti a když jedla, zdálo se jí, že cítí oživující sílu a představovala si, že vstupuje na vyšší stupeň života. Sama přestoupila a stala se pokušením i svému manželovi, a „on jedl“ (Gn 3,6). *Ed 25.1*

„Otevrou se oči vaše“, pravil nepřítel, „a budete jako bohové, vědoucí dobré i zlé.“ (Gn 3,5) Jejich oči byly vskutku otevřeny; avšak, jak žalostné to otevření! Poznání zla a kletby hříchu, to bylo vše, čeho přestoupením dosáhli. V ovoci samém nebylo nic jedovatého a hřích nespočíval jenom v podlehnutí chuti. Byla to však nedůvěra v Boží dobrotu, pochybnost o jeho slovu a zavržení jeho autority, co učinilo naše prarodiče přestupníky a co přineslo na svět poznání zla. Tím byly otevřeny dveře všeliké lži a bludu. *Ed 25.2*

Člověk ztratil vše, poněvadž se rozhodl poslouchat raději svůdce, než toho, který jest Pravda a jenž jediný má moudrost. Smíšením dobra se zlem byla jeho mysl zmatena a jeho duchovní i duševní síly byly otupeny. Nemohl si nadále vážit dobra, jež mu Bůh tak hojně udělil. *Ed 25.3*

Adam a Eva si zvolili poznání zla a mají-li někdy získat postavení, jež ztratili, musí je získat za nepříznivých podmínek, jež sami na sebe uvrhli. Déle již nesměli přebývat v zahradě Boží, poněvadž Bůh je ve své dokonalosti nemohl učit těm věcem, které byly až dosud podstatnou částí jejich

výchovy. V nevýslovném zármutku se loučili se svým skvostným okolím a odešli, aby přebývali na zemi, kde již spočívala kletba hříchu. *Ed 25.4*

Bůh řekl Adamovi: „*Žes uposlechl hlasu ženy své a jedl jsi ze stromu toho, kterýžt' jsem zapověděl, řka: Nebudeš jísti z něho; zlořečená země pro tebe, s bolestí jísti budeš z ní po všechny dni života svého. A ona trní a bodláčí tobě ploditi bude, i budeš jísti byliny polní. V potu tváře své chléb jísti budeš, dokavadž se nenavrátiš do země, poněvadž jsi z ní vzat. Neboť prach jsi a v prach se navrátiš.*“ (Gn 3,17-19) *Ed 26.1*

Třebaže země byla kletbou porušena, příroda byla nadále lidskou učebnicí. Nemohla nyní představovat jenom dobro, neboť se všude nalézalo zlo, které kazilo zemi, moře i vzduch svým poskvřňujícím dotekem. Kde kdysi byl vepsán charakter Boží a poznání dobra, tam byly nyní také vepsány rysy povahy satanovy a poznání zla. Z přírody, jež nyní zjevovala poznání dobra i zla, člověk přijímal výstrahu z následků hříchu. *Ed 26.2*

Ve vadnoucí květině a padajícím listu spatřoval Adam se svou společnicí první známky zkázy. Mocně připomínaly jejich myslím tu krutou skutečnost, že vše živé musí zemřít. Dokonce i vzduch, na kterém závisel jejich život, byl obtížen zárodky smrti. *Ed 26.3*

Neustále si také připomínali své ztracené panství. Adam stával mezi všemi tvory jako král a pokud setrval ve věrnosti k Bohu, uznávala všechna příroda jeho vládu; ale když přestoupil, bylo toto panství ztraceno. Duch vzpoury, jemuž sám zjednal přístup, se rozšířil na všechno živoucí stvoření, takže nejenom život člověka, ale i přirozenost šelem, lesní stromy, polní byliny i samotný vzduch, který vdechoval, to vše vyprávělo o smutném poučení z poznání zla. *Ed 26.4*

Avšak člověk nebyl vydán na pospas následkům zla, které si vyvolil. V rozsudku vyneseném nad satanem byl dán náznak vykoupení; „*Nad to, nepřátelství položím mezi tebou a mezi ženou,*“ pravil Bůh, „*i mezi semenem tvým a semenem jejím; ono potře tobě hlavu, a ty potřeš jemu patu.*“ (Gn 3,15) Tato slova byla sluchu našich prarodičů zaslíbením. Dříve, nežli uslyšeli o trní a bodláčí, o lopocením a starostech, jež musí být jejich údělem, nebo o prachu, do kterého se musí navrátit, naslouchali slovům, jež jim dávala neklamnou naději. Vše, co bylo podlehnutím satanu ztraceno, může být získáno znovu – skrze Krista. *Ed 27.1*

Také příroda nám tento náznak zjevuje. Ačkoliv je zohyzděna hříchem, nemluví jenom o stvoření, ale i o vykoupení. Třebaže země vydává svědectví o kletbě ve zjevných známkách zkázy, je ještě stále bohatá a krásná v darech životodárné moci. Stromy shazují své listy, aby byly znovu oděny ještě svěžejší zelení; květiny hynou, aby vypučely v nové kráse a v každém projevu Stvořitele jest zdůrazněno ujištění, že můžeme být stvoření znovu ve „spravedlnosti a svatosti pravdy“. Tak se stávají všechny věci a úkazy přírody, jež naší mysli tak živě připomínají velikou ztrátu, posly naděje. *Ed 27.2*

Tak daleko, až kam sahá zlo, jest slyšet i hlas našeho Otce, který vyzývá své dítky, aby v následcích spatřovali povahu hříchu; radí jim, aby opustily zlo a zve je k přijetí dobra. *Ed 27.3*

4. Vztah vzdělání a vykoupení

„Osvítil lidi poznáním Boží slávy na tváři Kristově.“ (2 K 4,6)

Hříchem se člověk odloučil od Boha. Věčné odloučení a temnota nekonečné noci by byly jeho údělem, nebýt plánu vykoupení. Jen obětí Spasitelovou je spojení znovu umožněno. Nemůžeme osobně vstoupit do jeho přítomnosti; ve svém hříchu nesmíme pohledět do jeho tváře, ale můžeme jej spatřovat a být s ním ve spojení ve Spasiteli Ježíši Kristu. Bůh *„se osvítil v srdcích našich k osvícení známosti slávy Boží ve tváři Ježíše Krista“*. Bůh je *„v Kristu, v mír uvodě svět se sebou“* (2 K 5,19). *Ed 28.1*

„Slovo se stalo tělem a přebývalo mezi námi, ... plné milosti a pravdy.“ (J 1,14) *„V něm byl život, a život byl světlo lidí.“* (J 1,4) Kristův život a smrt, které jsou cenou našeho vykoupení, nám nejsou pouze zaslíbením a zárukou života a prostředky ke znovuoživení pokladů moudrosti, ale jsou širším a vyšším zjevením jeho božské podstaty, než jak ji znali svatí v zahradě Boží. *Ed 28.2*

A zatímco Kristus otevírá člověku nebe, život, který uděluje, otevírá srdce člověka nebi. Hřích nás nejenom vzdaluje od Boha, nýbrž i ničí v lidské duši jak touhu, tak i schopnost k jeho poznání. Kristovým posláním jest odstranění veškerého díla zla. On má moc změnit a obnovit schopnosti duše ochromené hříchem, i zatemněnou mysl a zvrácenou vůli. Otevírá nám bohatství vesmíru a sám nám uděluje moc k objevení a přivlastnění těchto pokladů. *Ed 28.3*

Kristus jest „Světlo“, které osvětluje každého člověka přicházejícího na svět. Jako má každá lidská bytost život skrze Krista, tak také skrze něho dostává se každé duši jistý paprsek božského světla. V každém srdci je nejen rozumová, nýbrž i duchovní síla: cit pro spravedlnost a touha po dobrém. Avšak proti těmto zásadám bojuje moc protivníková. Následek požití ovoce ze stromu vědění dobrého a zlého jest zřejmý ve zkušenosti každého člověka. Již v jeho přirozenosti je sklon ke zlému, síla, které sám nemůže odolat. Má-li proti této síle obstát a dosáhnout onoho ideálu, který v nejhlubším nitru své duše pokládá za jedině hodnotný a cenný, může nalézt pomoc pouze v jediné síle. Tou silou jest Kristus. Lidem jest co nejvíce třeba spolupráce s touto silou a proto má být tím nejvyšším cílem všeho výchovatského úsilí. *Ed 29.1*

Opravdový učitel se nespokojí s druhořadou prací. Nespokojí se nikdy s tím, aby své žáky vedl za vzorem nižším, ale za nejvyšším, jehož je jim možno dosáhnout. Nebude mu stačit, aby jim udělil jenom technické znalosti, tak aby byli jenom obratnými počtáři, dovednými umělci a úspěšnými obchodníky. Musí být jeho ctižádostí, aby je nadchl pro ideály a zásady pravdy, poslušnosti, úcty, nezávislosti a čistoty – pro zásady, jež by je učinily kladnými silami k posílení a povznesení společnosti. Přeje si, aby je přede vším ostatním, naučil úkolu nezištné služby. *Ed 29.2*

Tyto zásady se stávají živým základem k utváření charakteru, při splynutí duše s Kristem, když přijme jeho moudrost za svého vůdce a jeho moc za sílu svého srdce a života. V takovém spojení nalézá žák pramen moudrosti. Má v dosahu moc, aby v sobě uskutečnil jeho nejvyšší ideály i příležitost nejlepší výchovy k životu na tomto světě. A výchovou, zde získanou, nastupuje dráhu, která v sobě uzavírá věčnost. *Ed 30.1*

V nejvyšším slova smyslu, dílo výchovy i dílo vykoupení je totožné; neboť ve výchově, jako ve vykoupení: *„Nikdo nemůže položit základ jiný, než ten, který jest položen, to jest Ježíš Kristus.“* (1 K 3,11) *„Poněvadž se zalíbilo Otcí, aby v něm všechna plnost přebývala.“* (Ko 1,19) *Ed 30.2*

I za změněných podmínek se pravá výchova dosud přizpůsobuje Stvořitelovu plánu, plánu školy v ráji. Adam a Eva přijímali pokyny přímým stykem s Bohem; a my spatřujeme *„světlo známosti slávy Boží v tváři Ježíše Krista“* (2 K 4,6). *Ed 30.3*

Velké zásady výchovy se nezměnily. Jsou *„upevněny na věčnou věčnost“* (Ž 111,8), neboť jsou zásadami charakteru Božího. Mělo by být předním úsilím učitele a jeho stálým cílem, aby žáku přispěl k pochopení těchto zásad a k tomu, aby zaujal takový poměr ke Kristu, který by je učinil vedoucí silou života. Učitel, který si vytkl takový cíl, jest v pravdě spolupracovníkem Kristovým i Božím. *Ed 30.4*

Příklady

„Všechno, co bylo kdysi psáno, bylo napsáno k našemu poučení...“ (Ř 15,4)

5. Výchova Izraele

„Hospodin sám vedl jej, vyučil jej, a ostříhal ho, jako zřítelnice oka svého.“ (Dt 32,10)

Výchova, určená v ráji, se soustřeďovala v rodině. Adam byl synem „Božím“. Dítěm Nejvyššího se dostalo ponaučení od jejich Otce. Jejich škola byla v pravém slova smyslu školou rodinnou. Ed 33.1

V božském plánu výchovy, přizpůsobeném lidským možnostem po pádu, stojí Kristus, představitel Otcův, jako spojovací článek mezi Bohem a člověkem a stává se velikým Učitelem lidstva. On také ustanovil, že muži a ženy mají být jeho zástupci! Rodina se stala školou a rodiče učiteli. Ed 33.2

V době patriarchů převládla výchova, která se soustřeďovala v rodině. Bůh zaručil pro školy takto zřízené, ty nejvýhodnější podmínky pro rozvoj charakteru. Lid, který zůstal pod jeho vedením, uskutečňoval plán života, který Bůh stanovil na počátku. Ti, kteří se odloučili od Boha, vystavěli si města a soustřeďovali se v nich ve slávě přepychu, nádhery i neřesti, jež učinila i dnešní města nejen pýchou světa, ale i jeho kletbou. Avšak lidé, kteří se drželi pevně Božích zásad života, bydleli nadále uprostřed polí a hor. Obdělávali půdu a pečovali o stáda a bravy. Za takového svobodného a nezávislého života, který poskytoval stále příležitost k práci, studiu a rozjímání, se učili o Bohu a poučovali i své děti o jeho činech a jeho cestách. Ed 33.3

Bůh si přál zavést v Izraeli tento způsob výchovy. Když byli Izraelité vyvedeni z Egypta, bylo mezi nimi málo těch, kteří byli připraveni na spolupráci s Bohem při výchově svých dětí. Samotným rodičům bylo třeba výchovy a kázně. Po celý život byli obětí otroctví a byli proto nevědomělí, nevzdělaní a zbaveni vši důstojnosti. Věděli jen málo o Bohu a také jejich víra v něho byla malá. Byli zmateni falešným učením a porušení dlouhým stykem s pohanstvím. Proto Bůh toužil po tom, aby je pozvedl k vyšší morální úrovni. Snažil se, aby jej co nejvíce poznali. Ed 34.1

V celém svém zacházení s poutníky pouště, ve všech jejich pochodech z místa na místo, když byli vystaveni hladu, žízní, únavě, nebezpečí od pohanských nepřátel, i v projevech své prozřetelnosti při jejich vysvobození, chtěl Bůh posílit jejich víru tím, že jim zjevoval moc, která neustále působila k dobrému. A když je naučil důvěřovat ve svou lásku a moc, předložil jim příkázání zákona, která byla vodítkem k vypěstování vzorného charakteru, ke kterému jim chtěl ze své milosti pomoci. Ed 34.2

Poučení, která se Izraeli za pobytu při Sinaji dostala, byla velmi cenná. Byla to doba zvláštní přípravy pro dědictví Kanaánu. Také jejich okolí zde bylo příznivé uskutečnění tohoto Božího úmyslu. Na vrcholu Sinaje, který zastíňoval pláň, na níž lid rozprostřel své stany, spočíval oblakový sloup, který byl vůdcem jejich putování. A za noci je ujišťoval opět ohnivý sloup o božské ochraně. Zatímco byli ponořeni ve spánek, kolem jejich ležení padal jemně – chléb nebes. Kolem mocné, rozeklané vrcholy hor, ve své tajemné mohutnosti, promlouvaly o věčném trvání a vznešenosti Boží. Člověk tu musel cítit v přítomnosti toho, který *„zvážil na váze hory, a pahorky na závaží“* (Iz 40,12), svoji nevědomost a slabost. Projevy své slávy snažil se Bůh vštípit Izraeli svatost svého charakteru a svých požadavků a neobyčejnou trestuhodnost jejich přestoupení. Ed 34.3

Lid však byl velmi liknavý a netečný v přisvojování těchto poučení. Z Egypta byl zvyklý na hmotné představy božství a k tomu ještě nanejvýš ponižujícího druhu a proto jim bylo nesnadné pochopit jsoucnost a charakter Neviditelného. Bůh jim, v útrpnosti nad jejich slabostí, dal znamení své přítomnosti. *„I udělají mi svatyni,“* pravil, *„abych bydlil uprostřed nich.“* (Ex 25,8) Ed 35.1

Při budování svatyně, jakožto místa přebývání Božího, bylo Mojžíšovi nařízeno, aby učinil všechny věci podle vzoru věcí nebeských. Bůh jej povolal na horu a zjevil mu věci nebeské a k jejich podobě byl potom vybudován svatostánek, se vším, co k němu příslušelo. Ed 35.2

Tak zjevil svůj slavný ideál charakteru Izraeli, který chtěl učinit místem svého přebývání. Vzor jim byl ukázán na hoře Sinaj, když byl vydán zákon. Když Bůh mluvil Mojžíše, prohlásil: *„Hospo-*

din, Hospodin, Bůh silný, lítostivý a milostivý, dlouhočekající a hojný v milosrdenství a pravdě.“ (Ex 34,6) Ed 35.3

Avšak Izraelité ve svém nitru byli neschopni dosáhnout tohoto ideálu. Zjevení na Sinaji je jenom přesvědčilo o jejich nedostacích a bezmocnosti. Ostatní a to hlavní poučení se jim proto mělo dostat ve svatostánku a jeho obětní službě. Bylo to poznání o odpuštění hříchů a o moci poslušnosti k životu – skrze Spasitele. Ed 36.1

V Kristu se měl naplnit smysl toho, čeho byl stánek pouhým náznakem. Bylo to velebné dílo se stěnami ze třpytivého zlata, které v duhových barvách zrcadlilo opony s vetkávanými cherubíny; vůně ustavičně hořícího kadidla pronikala všemi prostory stánku; jehož kněží byli oděni bělostnými rouchy; a nad slitovnicí v nitru svatyně svatých, mezi dvěma skloněnými postavami modlících se andělů – spočívala sláva Svatého. Bůh si přál, aby lid ve všem vycitřoval jeho záměry s člověkem. Byl to tentýž úmysl, který dlouho poté byl vyjádřen skrze Ducha svatého apoštolem Pavlem: Ed 36.2

„Nevíte, že jste Boží chrám a že Duch Boží ve vás přebývá? Kdo ničí Boží chrám, toho zničí Bůh; neboť Boží chrám je svatý, a to jste vy.“ (1 K 3,16.17) Ed 36.3

Byla to velká přednost a čest, ale také i velká odpovědnost, která byla na Izrael vložena při zřízení stánku úmluvy. Byla to stavba překonávající vše svou nádherou, neboť vyžadovala ke svému zhotovení toho nejcennějšího materiálu a nejvyspělejšího uměleckého nadání. Nadto měla být postavena v poušti lidem, který právě unikl z otroctví. To vše se zdálo být nesplnitelnou úlohou. Ale ten, který dal plán oné stavby, se zaručil spolupracovat s těmito budovateli. Ed 36.4

„I mluvil Hospodin k Mojžíšovi řka: Hle, povolal jsem zejména Bezeleele, syna Uri, syna Hur, z pokolení Judova. A naplnil jsem ho duchem Božím, moudrostí a rozumností, i uměním všelijakého řemesla ... A aj, já přidal jsem jemu Aholiaba, syna Achisamechova, z pokolení Dan. A v srdci každého vtipného složil jsem moudrost, aby spravili vše, což jsem přikázal tobě.“ (Ex 31,1-6) Ed 36.5

Jak zvláštní byla tato umělecká škola uprostřed pouště, v níž byl učitelem sám Kristus a jeho andělé! Ed 37.1

Při budování svatyně a jejího příslušenství měl spolupracovat všechen lid. Bylo tu třeba mozku i rukou. Bylo třeba zpracovat přerůzný materiál a proto byli přizváni všichni, aby přispěli dle po-
hnutek svých srdcí. Ed 37.2

V této práci i obětavosti přivykali spolupráci s Bohem i mezi sebou navzájem. Spolupracovali tak na výstavbě duchovní stavby – Božího chrámu ve své duši. Ed 37.3

Od samého začátku putování z Egypta se jim dostávalo poznatků k jejich výchově a kázni. Ba ještě před tím, nežli opustili Egypt, byla uskutečněna přechodná organizace, a lid byl zařazen do oddílů, pod vedením ustanovených vedoucích. U Sinaje bylo toto uspořádání znovu doplněno a ještě více zdokonaleno. Pořádek, tak očividně zřejmý ve všech skutecích Božích, byl patrný i v řízení Izraele. Bůh byl středem autority a vlády. Mojžíš, jako jeho zástupce, měl spravovat zákony v jeho jménu. Pak přišla rada sedmdesáti, dále kněží a knížata a pod nimi „hejtmani nad tisíci, setníci, padesátníci“ a posléze úřednictvo pro zvláštní záležitosti. Uspořádání tábora se vyznačovalo přesným pořádkem; stánek přebývání Božího byl uprostřed a kolem něho stany kněží a Levitů. Vně pak byl rozložen každý kmen dle svého vlastního způsobu. Ed 37.4

Byla také nařízena důkladné zdravotní opatření. Lid si je měl přisvojit jako nezbytnost pro své zdraví s tou podmínkou, že jejich znalost podrží i pro budoucí pokolení, aby mezi nimi zůstala přítomnost Boží. S božskou autoritou k nim Mojžíš provolal: *„Nebo Hospodin Bůh tvůj chodí uprostřed stanů tvých, aby tě vysvobodil; ... protož ať jest příbytek tvůj svatý.“* (Dt 23,14) Ed 38.1

Výchova Izraele zahrnovala všechny obyčeje jejich života. Všechno, co se týkalo jejich prospívání, bylo předmětem božské péče a přicházelo z oblasti božského zákona. Ano, i v opatrování jejich potravy se Bůh snažil o jejich nejvyšší dobro. Mana, kterou je v poušti sytil, byla uzpůsobena k ochraně tělesných, duchovních i morálních sil. Třebaže mnozí z nich reptali proti omezení ve výběru potravy a toužili po návratu předešlých dnů, když vyčítali, kterak tenkrát *„sedávali nad hrnci masa a jídávali chleba do sytosti,“* (Ex 16,3) přece byla moudrost Boží volby v jejich prospěch dokázána takovým způsobem, že ji nemohli popřít. Vzдор všem těžkostem jejich života v poušti nebylo zdraví žádného z nich nijak otřeseno. Ed 38.2

Truhla, obsahující Zákon Boží, měla udávat směr cesty při všech jejich putováních. Místo každého jejich utáboření bylo předem naznačeno sestoupením oblakového sloupu. Tak dlouho, pokud spočíval oblak nad svatyní zůstávali utáboření. Když se pozvedl, pokračovali ve své cestě. Jak zastavení, tak i odchod se vyznačovaly slavnostní modlitbou. „*Když pak počínali jíti s truhlou, říkával Mojžíš: Povstaniž, Hospodine, a rozptýleni buďte nepřátelé Tvoji. ... Když pak stavína byla, říkával: Navratiž se, Hospodine, k deseti tisícům Izraelských.*“ (Nu 10,35.36) Ed 38.3

Když lid cestoval pouští, utvrzoval se ve svém přesvědčení a poznání – zpěvem. Při svém vysvobození z moci faraonova vojska se celé množství Izraele spojilo v písni vítězství. Daleko nad poušť a moře se rozléhala radostná ozvěna a skály odrážely tyto hlasy chvály: „*Zpívejte Hospodinu, poněvadž slavně zveleben jest!*“ (Ex 15,21) Během cesty byl tento zpěv často opětován a obveseloval víru těchto poutníků. Za Božího vedení byla zpěvem také vyjadřována přikázání, jak byla dána na Sinai, spolu se zalíbeními Boží přízně a zkazkami o jejich zvláštním vysvobození. Tyto chvalozpěvy, provázeny zvuky hudebních nástrojů, staly se nerozlučnými průvodci jejich cesty. Ed 39.1

Tak se jejich myšlenky povznášely od útrap a nesnází cesty; neklidný a pobouřený duch byl ukonejšěn a uklidněn, zásady pravdy se vštípily v paměť a víra byla posílena. Jednotný postup učil pořádku a jednotě, a lid se tak dostával do užšího styku s Bohem i se sebou navzájem. Ed 39.2

O tom, jak jednal Bůh s Izraelem během čtyřiceti let putování na poušti, prohlásil Mojžíš: „*Jakož cvičí člověk syna svého, tak Hospodin Bůh tvůj cvičí tebe*“; „*aby ponížil tebe, a zkusil tě, aby známé bylo, co jest v srdci tvém, budeš-li ostrážiti přikázání jeho, čili nic.*“ (Dt 8,5.2) Ed 39.3

„*Nalezl jej v zemi pusté a na poušti veliké a hrozné; vůkol vedl jej, vyučil jej, a ostrážal ho, jako zřítelnice oka svého. Jako orlice ponouká orličátek svých, sedí na mladých svých, roztahuje křídla svá, běře je, a nosí je na křídlech svých: Tak Hospodin sám vedl jej, a nebylo s ním boha cizozemců.*“ (Dt 32,10-12) Ed 39.4

„*Nebo pamětliv byl na slovo svatosti své, k Abrahamovi služebníkmu svému mluvené. Protož vedl lid svůj s radostí, s prozpěvováním vyvolené své. A dal jim země pohanů, a tak úsilí národů dědičně obdrželi, aby zachovávali ustanovení jeho, a práv jeho ostrážali.*“ (Ž 105,42-45) Ed 40.1

Bůh obklopil Izrael veškerou vlídností a obdařil jej takovými přednostmi, které by sloužily ke cti jeho jména a byly požehnáním okolním národům. Sliboval jim, budou-li kráčet cestami poslušnosti, že je „*vyvýší nade všechny národy, které učinil*“, ve cti, jménu i slávě. „*I uzří všickni národové země, že jméno Hospodinovo vyzýváno jest nad tebou, a budou se báti tebe.*“ Národy, jež budou slyšeti všechna tato ustanovení, řeknou: „*Jistě lid moudrý a rozumný, národ veliký tento jest.*“ (Dt 26,19;28,10;4,6) Ed 40.2

V zákonech svěřených Izraeli, byly dány jasné směrnice o výchově. Mojžíšovi na Sinaji se Bůh zjevil jako „*lítostivý, milostivý, trpělivý a hojný v milosrdenství a pravdě*“ (Ex 34,6). Těmto zásadám, vytčeným v jeho zákoně, měli otcové a matky v Izraeli vyučovat své děti. Mojžíš jim, na Boží pokyn, prohlásil: „*A budou slova tato, kteráž jí přikazují tobě dnes, v srdci tvém. A budeš je často opětovat synům svým, a mluvit o nich, když sedneš v domě svém, když půjdeš cestou, a léhaje i vstávaje.*“ (Dt 6,6-7) Ed 40.3

Těmto věcem nemělo být vyučováno jako suché teorii. Ti, kteří chtějí pravdu hlásat, musí sami uskutečňovat její zásady a zdůrazňováním charakteru Božího, upřímností, vznešeností a nezištností svého vlastního života mohou teprve ovlivnit jiné. Ed 41.1

Pravá výchova nemá vnucovat určité zásady do nepřipravených a nevnímavých myslí, ale musí nejdříve probudit duchovní síly a vzbudit zájem. V domovech i ve svatyni, v přírodě i umění, v práci i slavnostech, ve svatých stavbách i pamětních kamenech i v různých způsobech obřadů a v nespočetných symbolech dal Bůh Izraeli mnohé poučení vystihující jeho zásady a zachovávající památku jeho podivuhodných skutků. Toužícím srdcím dostalo se pak poučení, jež se hluboce vrylo do jejich myslí. Ed 41.2

Vše, co bylo učiněno pro výchovu vykoupeného lidu, zjevuje, že jen život soustředěný v Bohu, jest životem celým. Bůh umožnil splnění každého přání, které vzbudil. Každou udělenou schopnost chce přivést k vyššímu rozvoji. Ed 41.3

Bůh-původce veškeré krásy, sám milovník všeho krásného, učinil vše, aby uspokojil lásku svých dětí ke kráse. Učinil také opatření pro jejich sociální potřeby a pro laskavé i ochotné společenství, jež tolik přispívá k vypěstování svornosti a k rozjasnění i k zpříjemnění života. *Ed 41.4*

Významnými prostředky ve výchově byly i slavnosti Izraele. V běžném rodinném životě byla rodina školou i církví a rodiče byli učitelé jak ve světských, tak i v náboženských věcech. Ke společnému obcování však a k bohoslužbě byla ustanovena tři období v roce pro zvláštní slavnosti. Tato shromáždění se konala nejprve u Shilohu a posléze v Jeruzalémě. Povinnost účasti měli jedině otcové a synové, avšak nikdo si nenechal ujít příležitost k návštěvě těchto slavností, a pokud to bylo možné, byla přítomna celá rodina; s nimi, jako účastníci jejich pohostinství, byli cizinci a chudí. *Ed 41.5*

Cesta do Jeruzaléma, kterou konali podle prostého zvyku praotců, ať již uprostřed krásy jarního času nebo bohatství vrcholu léta nebo vyspělé krásy podzimu, byla hotovou rozkoší. Od bělovlasého muže až do malého dítěte přicházeli s obětními díkůvzdáními, aby se setkali s Bohem v jeho svatém příbytku. Během cesty byly židovským dětem vyprávěny události z dávná a příběhy, jež jak staří, tak i mladí, tolik milovali. Byly i zpívány písně, které oživovaly kdysi cestu pouští. Ve zpěvech byla obsažena i Boží přikázání, která spolu s blahodárnými vlivy přírody a laskavého lidského společenství se provždy vtiskla v mysl mnohého dítěte a mladíka. *Ed 42.1*

Obřady, které souvisely s obětní službou a jichž byli svědky v Jeruzalémě, dále večerní shromáždění, muži s přepásanými bedry, s obuví na nohou a poutnickou holí v ruce, spěšné jídlo, beránek, nakvašené chleby a hořké byliny, za posvátného ticha opakovaný děj o kropení krví, o andělu, který nesl smrt, a o velkém pochodu ze země otroctví – to vše bylo tak kouzelné, že působilo silně na představitelství a vnímavost srdce. *Ed 42.2*

Slavnost stánků neboli slavnost prvotín s obětními ze sadů a polí, týdenní pobyt ve stáncích z rátolestí, přátelské sejítí, vzpomínkové bohoslužby a šlechetná štědrost k Božím služebníkům, Levitům svatyně a k jejich dítkám, cizincům a chudým, povznášely mysl všech s vděčností k tomu, který „*korunuje rok dobrotou svou*“ a jehož „*šlépěje kropí tučností*“ (Ž 65,12). *Ed 42.3*

U zbožných Izraelitů byl každého roku věnován jeden celý měsíc těmto slavnostem. Bylo to období prosté veškeré starosti a práce, které v pravém slova smyslu bylo plně věnováno jen účelům vzdělávacím. *Ed 43.1*

I při rozdělení dědictví svému lidu, bylo Božím úmyslem poučit nejen je, ale i lid příštích pokolení o zodpovědnosti a správném nakládání se svěřeným vlastnictvím. Země Kananejská byla rozdělena mezi všechny lid s výjimkou Levitů, kteří se věnovali výhradně jen službě svatyně. Třebaže jednotlivci mohli po celý čas svobodně nakládat se svým vlastnictvím, nesměl nijakým způsobem ohrozit dědictví svých dětí. Kdyby i tak učinil, měl právo svobodně a kdykoliv je vyplatit; dluhy byly každého sedmého roku promíjeny a v padesátém roce, neboli takzvaném – milostivém létě – připadl všechny pozemkový majetek jeho původnímu vlastníku. Tak byl každé rodině zabezpečen její soukromý majetek a byla tím postavena dostatečná ochrana proti přílišnému bohatství i proti krajní chudobě. *Ed 43.2*

Bůh, při rozdělování půdy mezi lid, zajistil pro něj, jako kdysi pro obyvatele zahrady Eden, zaměstnání pro rozvoj nejpříznivější, totiž péči o zvířata a rostliny. Dalším prozíravým opatřením bylo přerušení zemědělské práce každého sedmého léta, kdy země zůstala neobdělána a pokud přinesla nějakou úrodu, náležela tato chudým. Tehdy byla dána lidu příležitost k hlubšímu studiu, ke vzájemným stykům společenským, k bohoslužbě a účinné dobročinnosti, které byly často zatlačovány životními starostmi a prací. *Ed 43.3*

Jak jiné poměry by zavládly mezi lidem, kdyby byly zásady Božího zákona o rozdělení majetku uplatněny i v dnešním světě! Zachování těchto zásad by zabránilo hrozným zlům, jež vyvstávala po všechny věky z útisku chudých bohatými a z nenávisti chudých vůči bohatým. Zabránilo by se tím nejen nahromadění ohromného bohatství, ale vedlo by to i k odvrácení nedostatku vzdělání a ku povznesení desítek tisíců špatně placených dělníků, kteří byli nezbytní k vybudování těchto obrovských jmění. Tím by se také přispělo ke smírnému rozřešení problémů, které nyní hrozí naplnit svět rozvratem a krveprolitím. *Ed 44.1*

Odevzdáním desátků Bohu ze všech příjmů, ať ze sadů a obilných polí, ať ze stád nebo z práce mozku i rukou a věnování i druhého desátku k vykoupení chudých a jiným dobročinným účelům,

mělo připomínat pravdu, že Bůh je vlastníkem všeho a že mají příležitost stát se prostředníky jeho požehnání. Toto vědomí bylo schopno zahladit všechna skoupé sobectví a vypěstovat hloubku a šlechtnost charakteru. *Ed 44.2*

Poznání Boha, spojení s ním ve studiu i práci a přizpůsobení se jeho povaze, to vše mělo být stálým zdrojem, prostředkem i účelem výchovy Izraele, výchovy, kterou Bůh uděloval rodičům, aby tito ji předali svým dětem. *Ed 44.3*

6. Prorocké školy

„Rozvážil jsem v mysli cesty své a obrátil jsem nohy své k tvým svědectvím.“ (Ž 119,59)

Kdykoliv byl v Izraeli uváděn Boží výchovný plán v život, svědčily jeho výsledky o jeho Původci. Avšak ve velmi mnohých rodinách byla výchova, nebesy určená, vzácným zjevem a stejně i charakteru jí ovlivněné. Boží plán byl splněn jen částečně a nedokonale. Nevěrou a přehlížením Božích nařízení se Izraelité obklopili tolika pokušeními, že málokdo měl sílu odolat. Když byli usazováni v Kanaanu *„nevyplnili ani národů těch, o kterýchž jim byl Hospodin poručil. Ale směšujíce se s těmi národy, naučili se skutkům jejich. A sloužili modlům jejich, kteréž jim byly osídlem.“* Jejich srdce k Bohu nepřilnulo, *„aniž se věrně měli v smlouvě jeho. On jsa milosrdný, odpouštěl nepravosti jejich, a nezahladil jich; častokrát odvracel hněv svůj. ... Nebo pamatoval, že jsou tělo, vítr, kterýž odchází, a nenavrácuje se zase.“* (Ž 106,34-36; 78,37-39) Otcové i matky v Izraeli se stali lhotejnými ve svém závazku k Bohu i ke svým dětem. Působením nevěry v domovech a modlářských vlivů zvenčí, osvojovali si mnozí ze Židů výchovné vlivy velmi rozdílné od těch, které Bůh pro ně určil. Naučili se chodit po cestách pohanů. Ed 45.1

K zastavení tohoto rostoucího zla, opatřil Bůh další prostředky na podporu rodičů v díle výchovy. Od nejstarších dob byly proroci uznáváni jako od Boha ustanovení učitelé. Ve správném slova smyslu, prorok byl člověk, který, byv přímo inspirován Bohem, sděloval lidu poselství, která od něho obdržel. Avšak toto jméno bylo dáváno také těm, kteří byli Bohem povoláni k tomu, aby učili lid cestám a skutkům Božím. K výchově takovéto třídy učitelů zřídil Samuel, na pokyn Páně, prorocké školy. Ed 46.1

Tyto školy měly tvořit překladu proti rozmáhajícímu se porušení; měly pečovat o duchovní a duševní blaho mládeže a podpořit prospívání národa přípravou mužů, schopných jednání vůdců a rádců v báni Boží. Zorganizoval skupiny mladých mužů, kteří byli zbožní, rozumní a vnímaví. Ti byli nazýváni syny prorockými. Když zkoumali Boží slovo a skutky, občerstvovala Boží životodárná moc schopnosti jejich mysli i duše a žákům se dostávalo moudrosti shůry. Učitelé byli nejen sběhlí v božské pravdě, ale těšili se i spojení s Bohem, dostalo se jim zvláštního daru Ducha svatého. Lid k nim pohlížel s úctou a důvěrou, pro jejich učenost a zbožnost. Za dnů Samuelových byly dvě takové školy: jedna v Ráma, které bylo domovem proroka, druhá v Kariatjaharim. V pozdějších dobách byly zřízeny další. Ed 46.2

Žáci těchto škol se živili svou vlastní prací při obdělávání polí, nebo jinými pracemi řemeslnými. V Izraeli to nebylo pokládáno za něco neobyčejného nebo ponižujícího, naopak, pokládalo se za hřích, když děti vyrůstaly v naprosté neznalosti užitečné práce. Každý mladík, ať jeho rodiče byli bohatí nebo chudí, vyučil se nějakému řemeslu. I když měl být vychován pro svatý úřad, bylo poznání běžného života pokládáno za prospěšné pro něho nejvyšší poslání. Také mnozí z učitelů se živili prací rukou. Ed 47.1

Jak ve škole, tak i doma se většina vyučování děla ústně, ale mládež se také učila četbě hebrejských spisů a pergamenových svitků Písem Starého Zákona, které byly takto zpřístupňovány jejich studiu. Hlavním předmětem studie těchto škol byl zákon Boží, pokyny, které Bůh udělil, svaté dějiny, svatá hudba a básnictví. Ve zprávách svatých dějin byly sledovány šlépěje Hospodinovy. Byly předváděny velké pravdy, představované předobrazy služby svatyně. Jejich víra pak se opírala o ústřední předmět všeho toho zřízení – Beránka Božího – který měl sejmut hřích světa. Duch vroucnosti byl prohlubován. Žáci byli poučovani nejen o nutnosti modlitby, ale i o tom, jak se modlit, jak předstupovat před svého Stvořitele, jak uplatňovat víru v něho a jak chápat a poslouchat pokyny jeho Ducha. Posvěcený rozum vynášel z pokladnice Boží věci nové i staré a Duch Boží se projevoval v proroctvích i svatých zpěvech. Ed 47.2

Tyto školy se ukázaly být jedním z neúčinnějších prostředků ku podpoře spravedlnosti, která *„zvyšuje národ“* (Př 14,34). Nemalou měrou přispěly ku položení základu k oněm podivuhodným poměrům, jimiž se vyznačovala vláda Davidova a Šalamounova. Ed 47.3

Zásady, jimž bylo vyučováno ve školách prorockých, byly totožné s těmi, které utvářely Davidův charakter a uzpůsobovaly jeho život, neboť byl vyučován slovem Božím. „*Z přikázání tvých,*“ praví, „*nabyl jsem rozumnosti.*“ ... „*Naklonil jsem srdce svého k vykonávání ustanovení tvých.*“ (Ž 119,104.112). To bylo to, co Pána přimělo k tomu, že Davida prohlásil, když jej v jeho mládí povolal na trůn, za „*muže podle svého srdce*“ (Sk 13,22). *Ed 48.1*

Také v raném věku Šalamounově se jeví výsledky Boží výchovy. Šalamoun osvojil si ve svém mládí Davidovu volbu. Nad všechno pozemské zboží žádal od Boha moudré a rozumné srdce. A Hospodin mu dal nejenom to, po čem toužil – nýbrž i bohatství a slávu. Velikost jeho moudrosti a sláva jeho panování se staly divy světa. *Ed 48.2*

Za vlády Davidovy a Šalamounovy dosáhl Izrael vrcholu své slávy. Zaslíbení dané Abrahamovi a opěťované Mojžíšem bylo splněno: „*Nebo jestliže bedlivě ostríhati budete všech přikázání těchto, kteráž já přikazuji vám, abyste je činili, milující Hospodina Boha svého, a chodíce po všech cestách jeho, a přidržejíce se jeho. Tedy vyžene Hospodin všechny ty národy od tváře vaší, a vládnouti budete dědičně národy většími a silnějšími, nežli jste vy. Všelike místo, na které by vstoupila noha vaše, vaše bude; od pouště a od Libáru, a od řeky Eufratas až k moři nejdalšímu bude po mezi vaše. Nepostaví se žádný proti vám.*“ (Dt 11,22-25) *Ed 48.3*

Ale uprostřed všeho blahobytu číhalo nebezpečí. Hřích pozdějších Davidových let, byť upřímně želený a tvrdě ztrestaný, osmělil lid v přestupování Božích přikázání. Podobně Šalamounův život, po červánkách tak velikých příslibů, byl zkalen odpadnutím. Touha po větší politické moci a osobní slávě vedla ke spojenectví s pohanskými národy. Stříbro z Tarsu a zlato z Ofir bylo získáno za cenu obětování nezávislosti a zradu svaté důvěry; a spolčení s modláři, jakož i sňatky s pohanskými ženami podlomily jeho víru. Tím byly strženy ochranné zdi, které Bůh zřídil k bezpečí svého lidu a Šalamoun sám se oddal uctívání falešných božstev. Na temeni hory Olivetské tváří v tvář chrámu Hospodinovu byly postaveny obrovské obrazy a oltáře ke službě pohanským božstvům. Když Šalamoun odvrhl poddanost Bohu, ztratil vládu i sám nad sebou. Jeho jemné citění se stalo hrubým a svědomitý, rozvážný duch prvních let jeho vlády se změnil. Pýcha, ctižádostivost, marnivost a bezuzdnost přinesly s sebou ovoce krutosti a násilnosti. Ten, který býval spravedlivým, útrpným a bohabojným vladařem, se stal tyranským a násilným. Ten, který se při zasvěcení chrámu modlil za svůj lid, aby jeho srdce se mohla cele odevzdati Hospodinu, se stal sám jeho svůdcem. Šalamoun neuctil sebe, zneuctil národ a zneuctil Boha. *Ed 48.4*

Národ, jehož byl pýchou, následoval jeho vedení. Šalamoun potom hluboce toho želel, ale jeho pokání nemohlo zabránit vzejíti zla, jež zasel. Kázeň a výchova, které Bůh Izraele určil, umožnily jim, aby se v celém způsobu svého života lišili od lidu okolních národů. Tato zvláštnost, kterou měli přijmout jako neobyčejnou přednost a požehnání, stala se jim nevítanou. Prostotu a sebekázeň, pro nejvyšší rozvoj tak podstatnou a nezbytnou, snažili se zaměnit za okázalost a samolibost pohanského lidu. Jedinou jejich ctižádostí bylo, aby i u nich bylo, „*jakož jest u všech národů*“ (1 S 8,5). Boží plán výchovy byl odsunut stranou a jeho autorita byla zapřena. *Ed 49.1*

Pán Izraele započal v okamžiku završení cest Božích a vstupu na cesty lidské. To způsobilo, že se židovský národ stal kořistí těch národů, jejichž zvyky se rozhodl následovat. *Ed 50.1*

Dítky Izraele se jako národ ukázaly nehodnými přijetí dobrodiní, jež jim Hospodin chtěl udělit. Nevázily si jeho úmyslů, ani nespolupracovaly na jejich uskutečnění. Přesto, že se jednotlivci i národy mohou takto od něho odloučit, je jeho úmysl s těmi, kteří mu důvěřují, nezměněn. „*Cožkoli činí Bůh, to trvá na věky.*“ (Kaz 3,14) *Ed 50.2*

Zatímco vidíme a pozorujeme rozdílné stupně vývoje a různé projevy jeho moci, jimiž splňuje přání lidí různých věků, jest Boží dílo po všechny časy totéž. Bůh-Učitel zůstává beze změny! I Boží plán a jeho podstata jsou tytéž. U něho „*není proměnění, ani pro obrácení se jinam zastínění*“ (Jk 1,17). *Ed 50.3*

Zkušenosti Izraele byly zaznamenány k našemu naučení. „*Toto pak všechno u figure se dalo jim, a napsáno jest k napomenutí našemu, kteříž jsme na konci světa.*“ „*To vše se jim přihodilo jako výstražný příklad a bylo zapsáno jako poučení pro nás, na které připadl konec věků.*“ (1 K 10,11) Na nás, jako v minulosti v Izraeli, závisí úspěch výchovy jediné v uskutečnění plánu Stvořitelova. Od-

danost a věrnost zásadám Božího slova přinesou nám tak veliká požehnání, jako by byly přinesly i židovskému národu, kdyby byl zůstal věren. *Ed 50,4*

7. Život velikých mužů

„Ovoce spravedlivého jest strom života.“ (Př 11,30)

Dějiny Bible nám podávají mnoho příkladů o výsledcích správné výchovy. Uvádějí mnoho vznešených vzorů mužů, jejichž charaktery se utvářely za Božího vedení; mužů, jejichž životy byly požehnáním pro bližní, a kteří ve světě stáli jako zástupci Boží. Mezi těmito jsou Josef a Daniel, Mojžíš, Eliáš a Pavel – největší státníci, nejmoudřejší zákonodárci, jeden z nejvěrnějších reformátorů a nejosvícenější učitel, jakého kdy svět poznal, kromě toho, který mluvil, jak *„nikdy žádný člověk nemluvil“* (J 7,46). *Ed 51.2*

Josef a Daniel byli záhy v životě, v době když dospívali z jinošství do mužných let, odloučení od svých domovů a odvedeni jako zajatci do pohanských zemí. Josef byl obzvláště podroben pokušením, která provázejí všechny velké změny osudu. V otcovském domě něžně chované dítě, v domě Putifarově pouhý otrok, posléze důvěrník a společník; všestranně činný, vzdělaný studiem, pozorováním a stykem s lidmi; vězeň státu v žaláři faraonově, nespravedlivě odsouzený, bez naděje na zastání, nebo vyhlídky na vysvobození; posléze povoláný ve velké krizi státu, aby se stal jeho vůdcem. Co pomohlo tomuto muži, že si zachoval svou ryzost charakteru? *Ed 51.3*

Nikdo nemůže stát na význačném místě bez nebezpečí. Jako bouře, která mívá malou květinu v údolí, aniž by jí uškodila, a vyvrací veliké stromy na vrcholech hor, tak i prudká pokušení, jež se v životě nedotknou prostých jedinců, stíhají ty, kteří ve světě zaujímají vrcholná a čestná postavení. Josef však obstál, jak ve zkoušce protivenství, tak i tehdy, když dosáhl plného úspěchu. V paláci faraonově prokázal tu samou věrnost jako ve vězeňské cele. *Ed 51.4*

Ve svém dětství byl učen lásce a bázni Boží. V otcově stanu pod syrským nebem, byla mu vyprávěna událost o nočním vidění u Bethel, o žebříku, který spojoval nebe a zemi, o sestupujících a vystupujících andělech a Hospodinu, který se tehdy zjevil Jákobovi se svého trůnu v nebesích. Byla mu vyprávěna i událost o zápase u potoka Jabok, kde se vyznáním zamilovaných hříchů stal přemožitelem a dosáhl titul knížete Božího. *Ed 52.1*

Josef, již jako pastýřský chlapec, který pečoval o stáda svého otce, vedl čistý a prostý život, který byl příznivý vývoji jak tělesných, tak i duchovních sil. Rozumovou bystrost a pevnost zásad získal ve spojení s Bohem skrze přírodu a přemýšlením o velikých pravdách, které mu jeho otec předal jako svatý odkaz. *Ed 52.2*

V životní krizi, na oné hrozně cestě z domova svého dětství v Kanaánu do nevolnictví, které jej očekávalo v Egyptě, připomenul si Josef, při posledním pohledu na kopce, které skryly stany jeho domova, opět Boha svých otců. Vzpomněl si na všechna naučení, jichž se mu dostalo v dětství a jeho duši prochvívalo odhodlání zůstat věrným – a vždy jednat tak, jak se sluší na poddaného Krále nebes. *Ed 52.3*

Josef byl pevný i v hořkém údělu cizince a otroka, i uprostřed okázalostí a jásotu neřesti a lákadel pohanské bohoslužby, kdy byl obklopen všemi svody bohatství, umění a nádhery království, protože si osvojil poučení o poslušnosti k povinnosti. Věrnost v každém postavení, od nejnižšího až k nejvznešenějšímu, vedla každou jeho schopnost ke službě nejvyšší. *Ed 52.4*

V čase, kdy byl Josef povolán ke dvoru faraonovu, byl Egypt největším z národů. Ve vzdělání, umění a vědách neměl sobě rovného. Josef spravoval záležitosti království v období nejkrásnějších nesnází a nebezpečí takovým způsobem, že si získal důvěru krále i lidu. Faraon jej učinil *„pánem domu svého, a panovníkem všeho vladařství svého. Aby vládl i knížaty jeho podle své libosti, a starce jeho vyučoval moudrosti.“* (Ž 105,21.22) *Ed 53.1*

Tajemství Josefova života je odhaleno vnuknutím Božího slova. Když Jákob pronášel svým synům slova požehnání, plná božské moci a krásy, řekl o svém milovaném synu toto: *Ed 53.2*

„Ratolest rostoucí Josef, ratolest rostoucí podle studnice; ratolesti vycházely nad zed'. Ačkoli

hořkostí naplnili jej, a střeleli na něj, a v tajné nenávisti měli ho střelci. Však zůstalo v síle lučičiště jeho, a zsilila se ramena rukou jeho z rukou mocného Jákobova; ... Od silného Boha, jemuž sloužil otec tvůj, kterýž spomáhá tobě, a od všemohoucího, kterýž požehná tobě požehnáními nebeskými shůry, požehnáními propasti ležící hluboko... Požehnání otce tvého silnější budou nad požehnání předků mých, až ke končinám pahrbků věčných; budou nad hlavou Josefovou, a na vrchu hlavy Nazarejského mezi bratřími jeho.“ (Gn 49,22-26) Ed 53.3

Věrnost Bohu a víra v Neviditelného byly kotvou Josefova života a v nich též spočívá tajemství jeho síly. Ed 54.1

„Rámě rukou jeho bylo posíleno mocnou rukou Boha Jákobova.“ Ed 54.2

Daniel – velvyslanec nebe

Daniel a jeho druhové v Babylonu se těšili ve svém mládí zdánlivě větší přízni osudu nežli Josef v prvních letech svého života v Egyptě; avšak i oni byli nakonec podrobeni neméně přísným zkouškám charakteru. Z poměrně prostého prostředí svého judského domova byli tito mládenci odvedeni do nejnádhernějšího města své doby, ke dvoru největšího vládce, kde byli vybráni k výcviku pro zvláštní službu při dvoře královském. Silná byla pokušení, jež je obklopovala na tomto zkaženém a rozmařilém dvoře. Skutečnost, že oni, služebníci Hospodinovi, byli zajatci Babylonu, že nádoby domu Hospodinova bylo postaveno v chrámě babylonských bohů, a že král izraelský sám byl zajatcem v rukou Babyloňanů, byla vítězi vychloubačně zdůrazňována jako důkaz toho, že jejich náboženství a jejich obyčeje převyšují náboženství a zvyky Hebrejců. Bůh ale i za tohoto stavu dal Babylonu najevo, že trvá na své svrchovanosti a svatosti svých požadavků, byť Izrael byl dočasně pokořen pro porušení přikázání Božích. A toto svědectví dal, jak jinak ani nemohlo být, prostřednictvím těch, kteří i v zajetí usilovali o to, aby mu byli věrní. Ed 54.3

Daniel i jeho druhové byli na samém začátku své nové dráhy podrobeni rozhodné zkoušce. Nařízení, aby jim byla podávána potrava se stolu královského, bylo výrazem jak královy přízně, tak i jeho starostlivosti o jejich prospívání. Avšak část pokrmů se stolu královského byla obětována pohanským modlám. Kdyby mládenci byli přijali tuto královu pozornost, vzbudili by zdání, že se připojují k uctívání falešných bohů. Věrnost Hospodinu jim ale nedovolovala zúčastnit se takového uctívání. Tím se i vyvarovali nebezpečí vysilujících následků smyslnosti a rozmařilosti na tělesný, duchovní a duševní rozvoj. Ed 54.4

Tito mužové byli věrní zásadám slova Božího. Naučili se obětovat zemské duchovnímu a snažili se o dobro nejvyšší. Odměna je neminula. Jejich střídmost, spolu se smyslem pro zodpovědnost ve věci Boží, podnítila vznešený rozvoj schopností těla, duše i mysli. Na konci svého školení, při zkoušce s ostatními uchazeči o pocty královské, *„nebyl mezi všemi těmi, jako Daniel, Chananiáš, Mizael a Azariáš“ (Da 1,19). Ed 55.1*

Při dvoře babylonském byli shromážděni zástupci všech zemí říše, mužové nejvybranějšího nadání, muži nejbohatěji obdaření přirozenými dary a ovládající nejvyšší vzdělání jaké svět tehdy mohl poskytnout; avšak mezi všemi se nenalézal nikdo, kdo by se mohl rovnat těmto hebrejským. V tělesné síle a kráse, duchovní zdatnosti a literárním vzdělání neměli soupeře. *„A ve všelikém slovu moudrosti a rozumnosti, na kteréž se jich doptával král, nalezl je desetkrát zběhlejší nade všechny mudrce a hvězdáře, kteříž byli ve všem království jeho.“ (Da 1,20) Ed 55.2*

Danielovi, který byl neochvějný ve své oddanosti Bohu a neoblomný v sebekázni, získala vznešená důstojnost a zdvořilá ohleduplnost jeho mládí, „přízeň a náklonnost“ pohanského úředníka, v jehož péči se nalézal. Ty samé vlastnosti vyznačovaly i jeho život. Rychle dosáhl úřadu

prvního ministra království a zastával jej i za následujících vládců, v době úpadku národa i v době nastolení nové královské dynastie. Taková byla jeho moudrost a státnické umění, tak dokonalý jeho takt, jeho zdvořilost i ryzí dobrotivost srdce, spojené s věností zásadám, že i jeho nepřátelé byli nuceni doznat, že na něm nemohli nalézt „*žádné příčiny ani vady; neboť byl věrný*“ (Da 6,4). Ed 55.3

Jakož Daniel lnul neotřesitelnou důvěrou k Bohu, dostalo se mu i daru prorockého ducha. Zatímco byl poctěn lidmi, vedením dvora a záležitostmi království, byl Bohem, jako jeho zástupce, poctěn znalostí tajemství budoucích tisíciletí. Pohanští vládcové uznali převahu zástupce nebes a tak byli přinuceni i k uznání Boha Danielova. Nabuchodonozor prohlásil: „*V pravdě, že Bůh váš jest Bůh bohů a Pán králů, kterýž zjevuje skryté věci.*“ (Da 2,47) A Darius ve svém svolání „*všechněm lidem národům a jazykům, kteříž bydlili po vsi zemi*“, vyvýšil „*Boha Danielova*“; „*... nebo on jest Bůh živý a zůstávající na věky, a království jeho nebude zrušeno*“; který „*vysvobozuje a vytrhuje, a... činí znamení a divy na nebi i na zemi.*“ (Da 6,25-27) Ed 56.1

Praví a čestní muži

Svou moudrostí a spravedlností, čistotou a střídmostí svého denního života, svou oddanost zájmům lidu – třebaš modlářského – Josef a Daniel se osvědčili jako věrní zásadám výchovy v mládí, jako věrní toho, jehož byli zástupci. Tyto muže jak v Egyptě, tak v Babylonu ctil celý národ a tedy vlastně všechen pohanský lid a všechny národy, které s nimi přišly do styku, spatřovaly obraz dobrotivosti a laskavosti Boží i lásky Kristovy. Ed 56.2

Jak vznešené bylo dílo těchto Hebrejců! Jak málo věděli o svém vysokém poslání, když se loučili s domovem svého dětství! Věrní a rozhodní podrobili se božskému vedení, takže Bůh mohl skrze ně splnit svůj úmysl. Ed 57.1

Bůh chce ty samé mocné pravdy, které byly zjeveny těmito muži, zjevit i mládeži dneška. Příběh Josefův a Danielův jest vystižením toho, co chce Bůh učinit pro ty, kteří se mu oddají a celým srdcem touží po splnění jeho úmyslu. Ed 57.2

Největší nouzí světa jest nouze o takové muže, kteří se neskloní, ani nezaprodají; o muže, kteří jsou ve svém nejhlubším nitru věrní a poctiví; o muže, kteří se nebojí nazvat hříchy jeho pravým jménem, jejichž svědomí jest věrně povinnosti jako střelka magnetickému pólu a kteří by stáli za pravdou i kdyby nebesa padla. Ed 57.3

Avšak takovýto charakter není dílem náhody; nelze ho přičíst zvláštnímu nadání nebo darům Prozřetelnosti. Ušlechtilý charakter jest výsledkem sebekázně, podřízení přirozenosti nižší přirozenosti vyšší, – podrobením vlastního já službě lásky k Bohu i k člověku. Ed 57.4

Mládeži třeba vstřípit pravdu, že její schopnosti nejsou její vlastní, ale že síla, čas i nadání jsou pouze propůjčené poklady, které náležejí Bohu, a každý mladý člověk by měl být rozhodnut – dát je ve službu nejvyšší. Mládež jest větévkou, od které Bůh očekává plod; jest hospodářem, jehož majetek musí vykazovat přírůstek; jest světlem k ozáření temnoty světa. Ed 57.5

Každý mladý člověk i každé dítě může vykonat něco ke cti Boží a ku povznesení lidstva. Ed 58.1

Elizeus – věrný v malých úkolech

I mladá léta proroka Elizea uplynula v klidu venkovského života, kdy byl vyučován Bohem, přírodou a užitečnou prací. V čase téměř všeobecného odpadlictví, zůstala rodina jeho otce mezi těmi, které neskláněly svá kolena před Bálem. V jejich domově byl uctíván Bůh a ochota k povinnosti byla tam zákonem denního života. Ed 58.2

Elizeus, syn bohatého rolníka, se chopil díla, které leželo nejbližší. Třebaže byl obdařen vůdcovskými schopnostmi, dostalo se mu výcviku i v běžných povinnostech života. Aby mohl jiné moudře vést, musel se naučit poslušnosti a pro úkoly závažnější byl připravován svědomitým plněním úkolů malých. Ed 58.3

Mimo jemného a šlechetného ducha byl Elizeus nadán i rázností a stálostí. Choval lásku a bázeň k Bohu, a v prostém běhu denní práce získal sílu odhodlanosti, šlechetnost charakteru i vzrůst v božské milosti a poznání. Zatímco pracoval se svým otcem a konal denní všední práce, učil se spolupracovat i s Bohem. Ed 58.4

Prorocká výzva zastihla Elizea, když se služebníkem svého otce oral pole. Když Eliáš, veden Bohem, při vyhledávání svého nástupce uvrhl svůj plášť na temena mladého muže, Elizeus poznal svůj čas a výzvu uposlechl. „*Šel za Eliášem a přisluhoval jemu.*“ (1 Kr 19,21) To, co bylo zprvu požadováno od Elizea, nebylo zprvu žádným velkým dílem, jeho cvičení sestávalo nadále ze všedních povinností. Jest o něm řečeno, že lil vodu na ruce Eliáše, svého mistra. Jako prorokův osobní průvodce, osvědčoval i nadále věrnost v malých věcech, zatímco denním posilováním svého odhodlání se zasvěcoval poslání, které mu Bůh určil. *Ed 58.5*

Když byl vyzván poprvé, bylo jeho rozhodnutí podrobeno zkoušce. Když se obrátil, aby následoval Eliáše, prorok jej vyzval, aby se navrátil domů. Měl uvážit oběť, která se od něho vyžaduje a rozhodnout se buď pro přijetí nebo pro odmítnutí výzvy. Ale Elizeus pochopil cenu své příležitosti a nezřekl se pro pochybnou světskou výhodu možnosti být Božím poslem a dal přednost spolupráci se služebníkem Božím. *Ed 59.1*

Když čas minul a Eliáš byl připraven k proměnění, byl i Elizeus připraven tak, že se mohl stát jeho pokračovatelem. Tehdy byla jeho víra a jeho rozhodnutí znovu zkoušeno. Ještě když doprovázel Eliáše na jeho cestách a věděl o změně, která měla vbrzku nastat, byl čas od času prorokem vyzýván, aby se vrátil zpět. „*Medle, posed' tuto*“, pravil Eliáš; „*nebo Hospodin poslal mne až do Bethel.*“ (2 Kr 2,2) Avšak Elizeus se již v mládí při řízení pluhu naučil neklesat a neztrácet odvahu; a nyní, když vztáhl svou ruku k pluhu na poli nových povinností, nebylo nic, co by jej mohlo od díla odvrátit. Tak často, jak byl vyzýván k návratu zpět, tak byla stejná i jeho odpověď: „*Žít' jest Hospodin, a žít' jest duše tvá, žeť se tebe nespustím.*“ (2 Kr 2,2) *Ed 59.2*

„*Šli tedy oba...*“ *Poté se zastavili u Jordánu.* „*A vzav Eliáš plášť svůj, svinul jej a udeřil na vodu. I rozdělila se sem i tam, tak že přešli oba po suše. V tom, když přešli, řekl Eliáš Elizeovi: Žádej sobě, co chceš, prvé než vzat budu od tebe. I řekl Elizeus: Necht' jest, prosím, dvojnásobní díl ducha tvého na mně. Jemuž řekl. Nesnadné věci požádal, avšak jestliže uzříš mne, když budu vzat od tebe, stanet' se tak; pakli nic, nestane se. Takž stalo se, že když předce jdouce, rozmlouvali, aj, vůz ohnivý a koni ohniví rozdělili je na různu. I vstoupil Eliáš u vichru do nebe.*“ *Ed 59.3*

To vida Elizeus, volal: Otče můj, otče můj! Vozové Izraelští i jezdcí jeho! A neviděl ho více. Potom uchopiv roucho své, roztrhl je na dva kusy. A zdvih plášť Eliášův, kterýž byl spadl s něho, navrátil se a stál na břehu Jordánském. Tedy vzav plášť Eliášův, kterýž byl spadl s něho, udeřil na vodu a řekl: Kdež jest Hospodin Bůh Eliášův i on sám? A udeřil, pravím, na vodu, kteráž rozstoupila se sem i tam. I přešel Elizeus. Což vidouce synové proroctí z Jericha, naproti stojíce, řekli: Odpočinul duch Eliášův na Elizeovi. I šli proti němu a poklonili se mu až k zemi.“ (2 Kr 2,6-15) *Ed 60.1*

Od té doby stál Elizeus na místě Eliášově a dokázal, že nejen ve věcech nejmenších, ale i ve velikých dovede být věrný. *Ed 60.2*

Eliáš muž moci, byl Božím nástrojem k přemožení obrovského zla. Modlářství, které bylo podporováno Achabem a pohanskou Jezábel a svedlo národ, bylo odvrženo. Bálovi proroci byli pobiti. Všechn lid Izraelský byl hluboce pohnut a mnozí se navrátili k uctívání živého Boha. Nástupcem Eliášovým mohl být jen ten, kdo by pečlivým a trpělivým poučováním mohl Izrael vést bezpečnými stezkami. Pro toto dílo připravil Elizea jeho prvotní výcvik pod Božím vedením. *Ed 60.3*

Tu je poučení pro všechny. Nikdo nemůže vědět, jaký může být Boží úmysl v jeho případě, ale všichni mohou být jisti, že věrnost v malých věcech jest dokladem způsobilosti pro úkoly větší. Charakter člověka projevuje se i v malých činech. Jedině ten, kdo se i v malých povinnostech osvědčí co dělník, „*za nějž by se nebylo proč stydět*“ (2 Tm 2,15), bude od Boha poctěn vyšší důvěrou. *Ed 61.1*

Mojžíš – silný ve víře

Mojžíš byl mladší než Josef a Daniel, když vytržen z útulné péče otcovského domu. Podmínky, které rozhodovaly o jejich životě, vytvářely i život jeho. Jenom dvanáct let strávil se svým židovským příbuzenstvem, ale tato léta byla dostačující, aby položila základ jeho velikosti a to rukou jedince, který je málo znám slávě světa. *Ed 61.2*

Žena Jochebed byla otrokyně, jejíž životní úděl byl skromný a jejíž břímě bylo těžké. Avšak skrze žádnou jinou ženu, kromě Marie Nazaretské, se světu nedostalo většího požehnání. Věděla, že

její dítě bude brzy odňato z dosahu její péče, do poručnictví těch, kteří neznají Boha a proto tím horlivěji usilovala, aby jeho duši spojila s nebesy. Snažila se vstítit do jeho srdce lásku a věnost k Bohu a toto dílo věně splnila. Žádný pozdější vliv nemohl Mojžíše přimět k tomu, aby se odřekl oněch zásad pravdy, které byly závažným středem jejich pokynů a ozvěnou naučení jejího života. *Ed 61.3*

Z prostého domova v Gosenu se syn Jochebedin dostal až do paláce faraonova k Egyptské princezně, která jej přijala do své péče jako vlastního milovaného syna. V egyptských školách se Mojžíšovi dostalo nejlepšího občanského a vojenského vzdělání. Pro svou velikou osobní přitažlivost, své vznešené vzezření i postavu, ušlechtilou mysl, knížecí chování a pověst vojevůdce, stal se chloubou národa. Egyptský král byl také členem kněžstva a Mojžíš, třebaže odmítl účast na pohanských bohoslužbách, byl zasvěcen do všech tajů egyptského náboženství. Egypt byl toho času nejmočnější a nejvíce civilizovanou zemí a Mojžíš, jako vyhlédnutý vládce, byl dědicem nejvyšších poct jaké může tento svět poskytnout. On však měl ušlechtlejší cíle. Obětoval všechny pocty Egypta pro čest Boží a vysvobození svého utlačovaného lidu, když se v zájmu jeho zvláštního poslání, ujal jeho výchovy Bůh. *Ed 62.1*

Mojžíš nebyl dosud připraven pro své životní dílo ani dostatečně poučen o své závislosti na moci Boží. Nepochopil dobře Boží úmysl a domníval se, že vysvobodí Izrael silou zbraní. Pokusil se jednou samostatně o takovéto řešení, ale poznal, že chybil a poražen a zklamán stal se vyhnancem a psancem v cizí zemi. *Ed 62.2*

V pustinách madiánských strávil Mojžíš jako pastýř ovcí čtyřicet let. Zdánlivě provždy odloučen od svého životního poslání, podroboval se kázni, která byla nezbytná k jeho splnění. Moudrost k ovládnutí neuvědomělého a neukázněného množství musela být získána sebekázní. V péči o ovce a něžná jehňátka musel získat zkušenost, která jej měla učinit věrným a shovívavým pastýřem Izraele. Musel být Bohem vyučen, aby se mohl stát jeho mluvčím. *Ed 62.3*

Vlivy, které ho obklopovaly v Egyptě, jako přízeň jeho pěstounky, jeho zvláštní postavení jako vnuka krále, přepych a neřest, jež vábily tisícerým způsobem, vytříbenost, zchytralost a mystika nepravého náboženství, měly jistě vliv na jeho charakter. To vše však zmizelo v přísné prostotě pustiny. *Ed 63.1*

Uprostřed tajemné vznešenosti horské samoty byl Mojžíš sám s Bohem. Všude bylo vepsáno jméno Tvůrce. Mojžíšovi se zdálo, že stojí v jeho přítomnosti a je zastíněn jeho mocí. Zde byla smetena všechna jeho domýšlivost. V přítomnosti samého Stvořitele poznal, jak slabý, bezmocný a krátkozraký je člověk. *Ed 63.2*

Zde Mojžíš získal to, co jej doprovázelo po celá léta jeho namáhavého a zodpovědného života, totiž jasné vědomí přítomnosti Boží. Nevzhlížel ke Kristu pouze do dálné budoucnosti, kdy se měl projevit tělesně; nýbrž on viděl, jak Kristus doprovází zástup Izraele na všech jeho cestách. Mojžíš dovedl snést nepochopení i nařčení, pohanu i osočování a čelit každému nebezpečí i samé smrti, – „*neboť se utvrdil, jako by viděl neviditelného*“ (Žd 11,27). *Ed 63.3*

Mojžíš o Bohu nejen přemýšlel, on jej také viděl; Bůh byl stále před jeho očima a Boží tvář se jeho zraku nikdy neztratila. *Ed 63.4*

Mojžíšovi nebyla víra domněnkou, nýbrž skutečností. Věřil, že Bůh jeho život zvláštním způsobem vede a ve všech jeho podrobnostech poznával Boží řízení. Byl jist, že Bůh mu dá i sílu, aby obstál v každém pokušení. *Ed 63.5*

Velké dílo, které mu bylo určeno, chtěl provést zcela úspěšně a proto se bez výhrady spolehl na božské vedení. Cítil, že je mu třeba pomoci, žádal o ni, vírou naplněn ji uchopil, a tak, v důvěře v podporu moci Boží, kráčel kupředu. *Ed 63.6*

Takovou zkušenost získal Mojžíš během své čtyřicetileté výchovy v poušti. Nekonečná moudrost nepokládala, k získání takové zkušenosti, tuto dobu za příliš dlouhou ani cenu za příliš vysokou. *Ed 64.1*

Výsledky tohoto cvičení a poučení tam daných se nevztahují jenom na dějiny Izraele, ale na vše, co od toho dne nějakým způsobem přispělo k pokroku světa. Nejvyšší svědectví o Mojžíšově velikosti a o jeho životě přináší Písmo: „*Ale nepovstal více prorok v Izraeli, podobný Mojžíšovi, kteréhož by tak znal Hospodin – tvář v tvář.*“ (Dt 34,10) *Ed 64.2*

Pavel – radostný v službě

Ohnivá horlivost a duchovní síla v díle evangelia spolu s vírou a zkušeností galilejských rybářů, kteří se připojili k Ježíšovi, byly spojeny a zosobněny v životě jednoho z jeruzalémských rabínů. Saul Tarsenský – římský občan – narozený v pohanském městě, byl nejenom svým původem, ale i celým vzděláním Židem jak v národní horlivosti, tak i v náboženské věrnosti. Vychován byl v Jeruzalémě nejvýznačnějšími rabíny. Zasvěcen do všech zákonů a tradic otců hlásil se hrdě a pyšně vždy k zásadám svého národa. Byl ještě mlád, když se stal váženým členem židovské rady, protože byl považován za nadějněho muže a horlivého obránce staré víry. *Ed 64.3*

Slovo Boží bylo v bohosloveckých školách judských nahrazeno z větší části lidskými výmysly, výklady i tradicemi rabínů a tím oloupeno o svou moc. Převládajícími zásadami a vlastnostmi těchto učitelů bylo vyvyšování sama sebe, láska k moci, řevnivá závist, pobožnůstkářství a zhrzená pycha. *Ed 64.4*

Rabíni honosili se svou povýšeností nejenom před ostatními národy, nýbrž i před svým vlastním lidem. V prudké nenávisti k římským utlačovatelům živil v sobě odhodlání dobýt své národní svrchovanosti silou zbraní. Stoupence Ježíšovi, jejichž poselství míru bylo v naprostém rozporu s jejich ctižádostivými záměry, nenáviděli a odsuzovali na smrt. V tomto pronásledování byl Saul jedním z nejrozhořčenějších a nejneúprosnějších žalobců. *Ed 65.1*

Ve vojenských školách Egypta byl Mojžíš učen zákonu násilí a toto učení mělo na jeho charakter takový vliv, že bylo potřeba čtyřiceti let samoty a spojení s Bohem a přírodou, aby se mohl stát vůdcem Izraele na podkladě zákona lásky. Ta samá úloha připadla i Pavlovi. *Ed 65.2*

Vidění Ukřižovaného u brány damašské změnilo celý běh jeho života. Pronásledovatel se stal učedníkem, učitel – žákem. Dny temnoty, strávené o samotě v Damašku, znamenaly celá léta pro jeho zkušenost. Písma Starého Zákona, zachovaná v jeho paměti, byla jeho učební látkou a Kristus učitelem. I jemu se stala samota přírody školou. Odešel do Arabské pouště, aby tam studoval Písmo a učil se od Boha. Oprostil svou duši od předsudků tradic, jež utvářely jeho dosavadní život a tak se mu mohlo dostat ponaučení ze zdroje pravdy. *Ed 65.3*

Jeho další život byl naplněn zásadami sebeobětování – službou lásky. „*Nebo Řeků i kterýchkoli jiných národů, i moudrých i nemoudrých, dlužník jsem.*“ (Ř 1,14). „*Nás zajisté váže láska Kristova.*“ (2 K 5,14). *Ed 65.4*

Ač byl z největších lidských učitelů, vykonával Pavel i nejvšednější lidské povinnosti stejně jako ty nejvýznamnější. Uznával nezbytnost práce rukou stejně jako práci mozku a pro svoji obživu provozoval proto řemeslo. Kázal denně evangelium ve velikých střediscích civilizace a přesto se zabýval i tkaním stanů. „*Ruce tyto*“, řekl při loučení starším v Efezu, „*dobývaly, čehož mi kdy potřeby bylo, i těm, kteří jsem se mnou.*“ (Sk 20,34) *Ed 66.1*

Poněvadž duch Pavlův byl nadán vysokými rozumovými schopnostmi, zjevoval dar vzácné moudrosti. V jeho učení jsou hluboce rozvinuty významné zásady, které byly neznámy největším duchům jeho doby a které byly uskutečňovány příkladem jeho života. Pavel měl onu největší moudrost, jež dává svěžest v nazírání a soucitnost srdce; která sblížuje člověka s člověkem, a uschopňuje jej k tomu, aby probudil lepší stránku u lidí a nadchl je pro vyšší život. *Ed 66.2*

Naslouchejte jen jeho slovům před pohany v Lystře, když jim poukazuje na Boha zjeveného v přírodě jako na zdroj všeho dobra, jako na toho, který „*dával vám s nebe deště a úrodné časy, sytil vás pokrmem a srdce vaše radostí*“ (Sk 14,17). *Ed 66.3*

Pozorujte jej v žaláři ve Filipis, kde, vzdor bolestně zmučenému tělu, tichem noci proniká zpěv jeho chvály Bohu. A když zemětřesení otevřelo dveře žaláře, opět zaznívá jeho hlas slovy útěchy pohanskému žalávníku: „*Nečiň sobě nic zlého, však jsme tu všichni!*“ (Sk 16,28) – a každý setrval na svém místě, upoután přítomností tohoto spoluvězně. Žalávník, přesvědčen o pravosti té víry, která udržuje Pavla, ptá se na cestu spasení a připojuje se s celou rodinou k pronásledované skupině Kristových učedníků. *Ed 66.4*

Vizte Pavla v Aténách před radou na Aeropágu, kde srovnává různé směry, vědy, logiky a filozofie. Všimněte si, jak taktně vydává svědectví o božské lásce, když poukazuje na Hospodina jako na onoho „*Neznámého Boha*“ (Sk 17,23), kterého jeho posluchači nevědomky uctívali a jak cituje slova jednoho z jejich vlastních básníků a zobrazuje jim Boha jako Otce, jehož jsou dětmi. Po-

slechněte jej, jak v době kast, kdy práva člověka nebyla vůbec uznávána, vyzvedá velikou pravdu o lidském bratrství a prohlašuje, že Bůh „*učinil z jedné krve všechno lidské pokolení, aby přebývalo na tváři vsí země*“ (Sk 17,26). Dále poukazuje, jak ve všem jednání Boha s člověkem vede jako zlatá nit Boží úmysl spásy, odpuštění a milosti pro člověka. On „*vyměřil jim uložené časy a cíle přebývání jejich, aby hledali Pána, zda by snad makajíce mohli naléztí jej, ačkoli není daleko od jednoho každého z nás*“ (Sk 17,27). Ed 67.1

Naslouchejte mu na dvoře Festově, když král Agrippa, přesvědčen o pravdě evangelia, prohlašuje: „*Téměř bys mne k tomu naklonil, abych byl křesťanem.*“ (Sk 26,28) S jakou jemnou zdvořilostí odpovídá Pavel, když poukazuje na své řetězy: „*Žádalť bych od Boha, abyste i poněkud i zcela, netoliko ty, ale vy všickni, kteříž slyší mne dnes, byli takoví, jakýž jsem já, kromě okovů těchto.*“ (Sk 26,29) Ed 67.2

Jeho život plynul tak, jak je pospán jeho vlastními slovy: „*Na cestách často, v nebezpečenství na řekách, v nebezpečenství od lotrů, v nebezpečenství od svého pokolení, v nebezpečenství od pohanů, v nebezpečenství v městě, v nebezpečenství na poušti, v nebezpečenství na moři, v nebezpečenství mezi falešnými bratřími. V práci a ustání, v bděních často, v hladu a v žízní, v postech častokrát, na zimě a v nahotě.*“ (2 K 11,26.27) Ed 67.3

„*Uhanění jsouce*“, praví, „*dobrořečíme; protivensství trpíce, snášíme. Když se nám rouhají, modlíme se.*“ (1 K 4,12.13) „*Jako smutní, avšak se vždycky radujíce, jako chudí, však mnohé zbohacujíce, jako nemajíce, a však všemi mocmi vládnouce.*“ (2 K 6,10) Ed 68.1

V této službě našel radost. Na sklonku namáhavého života, když se díval zpět na své úsilí a vítězství, mohl říci: „*Boj výborný bojoval jsem!*“ (2 Tm 4,7) Ed 68.2

Tyto příběhy mají pro nás všechny životní důležitost, ale nejhlubší význam mají pro mládež. Mojžíš se vzdal vyhlídky na království, Pavel výhody bohatství a úcty svého lidu pro život plný námahy ve službě Boží. Mnohým připadá život těchto mužů plný odříkání a obětí. Bylo tomu opravdu tak? Vždyť Mojžíš počítal „*pohanění Kristovo*“ (Žd 11,26), za větší bohatství nežli poklady Egypta a hodnotil je tak proto, poněvadž tomu skutečně tak bylo. Pavel prohlásil: „*Ale všechno, co jsem dřív pokládal za zisk, naučil jsem se pokládati pro Krista za ztrátu, když to srovnávám s nesmírným pokladem poznání Krista Ježíše, svého Pána; pro něho jsem se všeho zřekl a pokládám to za bezcenný brak, abych získal Krista.*“ (Fp 3,7.8) Své volby nelitoval. Ed 68.3

Mojžíšovi byl nabídnut palác faraonův a trůn vládce; v těchto sídlech však byly hříšné radovánky, pro které lidé zapomínají na Boha, a proto si Mojžíš místo nich vyvolil „*zboží trvanlivé a spravedlnost*“ (Př 8,18). Místo, aby se spojil s velikostí Egypta, rozhodl se svůj život spojit s úmyslem Božím. Místo, aby vydal zákony jen Egyptu, Bůh vydal skrze něho zákony celému světu. Stal se Božím nástrojem a jím byly lidstvu dány takové zásady, které jsou ochranou rodiny i společnosti a základním kamenem prospívání národů; zásady, které jsou dnes uznávány největšími lidmi světa jako základ toho, co jest nejosvědčenější ve správě lidstva. Ed 68.4

Jest veta po velikosti Egypta – jeho moc a vzdělanost zašla. Avšak dílo Mojžíšovo nemůže nikdy zaniknout a dokonalé zásady spravedlnosti, o které ve svém životě usiloval, jsou věčné. Ed 69.1

Mojžíšův život, naplněný námahou a starostlivou péčí, byl ozářen přítomností toho, který je „*znameníjší, nežli deset tisíců jiných*“ a „*všecken přezádostivý*“ (Pís 5,10.16). Putoval s Kristem pouští, byl s Kristem na hoře proměnění a s Kristem je i v nebesích. Ed 69.2

I Pavel byl ve svých rozmanitých pracích podpírán povzbuzující mocí jeho přítomnosti. Praví: „*Všecko mohu v Kristu, kterýž mne posiluje.*“ (Fp 4,13) „*Kdo nás odloučí od lásky Kristovy? Zarmoucení-li, aneb úzkost, neb protivensství? Zdali hlad, čili nahota? Zdali nebezpečenství, čili meč? ... Ale v tom ve všem udatně vítězíme, skrze toho, kterýž nás zamiloval. Jist jsem zajisté, že ani smrt, ani život, ani anděl, ani knížatstvo, ani mocnosti, ani nastávající věci, ani budoucí, ani vysokost, ani hlubokost, ani kterékoli jiné stvoření, nebude moci nás odloučit od lásky Boží, kteráž jest v Kristu Ježíši, Pánu našem.*“ (Ř 8,35-39) Ed 69.3

Jest přec budoucí radost, ke které Pavel vzhlízel jako k odměně za své dílo; k té samé radosti, pro niž Kristus strpěl kříž a nedbal hanby; k té radosti, ve které jednou spatří ovoce své práce. „*Nebbo která jest naše naděje neb radost aneb koruna chlouby?*“ píše Pavel obráceným v Tessalonice.

„Zdali ne i vy před obličejem Pána našeho Jezukrista v příchodu jeho? Vy jistě jste sláva naše i radost.“ (1 Te 2,19.20) Ed 70.1

Kdo může změřit účinky, jež mělo na svět dílo Pavlovo? Jak mnoho dlužíme za všechny blahodárné vlivy, které zmírňují utrpení, těší v zármutku, zmírňují zlo, pozvedají život ze sobectví u smyslnosti a korunují jej nadějí nesmrtelnosti! Jak mnoho dlužíme úsilí Pavlovu a jeho spolupracovníků, když se s evangeliem Syna Božího vydali na onu nedoceněnou cestu z Asie do Evropy! Ed 70.2

Jak vysokou cenu má život, který jako Boží nástroj zapůsobil požehnanými vlivy, a jak netušenou cenu bude mít ovoce tohoto životního díla, – na věčnosti! Ed 70.3

Mistr

„Nikdy tak člověk nemluvil, jako tento člověk!“ (J 7,46)

8. Bohem poslaný Učitel

„Považte, kteraký jest On!“ (Žd 12,3)

„A nazváno bude jméno jeho: Předivný, Rádce, Bůh silný, Rak udatný, otec věčnosti, Kníže pokoje.“ (Iz 9,6) Ed 73.1

V Učiteli, seslaném s nebe, dal Bůh lidstvu to nejlepší a největší. Ten, který stál v radách Nejvyššího a přebýval ve svatyni svatých věčného Boha, byl vyvolen k tomu, aby lidstvu osobně zjevil poznání Boží. Ed 73.2

Skrze Krista byl dán každý paprsek božského světla, který kdy dosáhl náš hříšný svět. Byl to Kristus, který po všechny věky mluvil skrze ty, kteří zvěstovali lidem slovo Boží a jeho obrazem bylo všechno to vznešené, co se projevilo v největších a nejšlechetnějších duších země. Čistota a dobrotivost Josefova; víra, pokora a shovívavost Mojžíšova; Statečnost Eliášova; šlechetná ryzost a pevnost Danielova; i horlivost a odevzdanost Pavlova. Duchovní a duševní moc, vtělení ve všech ostatních, kteří kdy dleli na zemi, byla jenom odleskem záře jeho slávy. Ztělesněným ideálem byl on sám. Ed 73.3

Kristus přišel na svět, aby zjevil tento ideál jako jediný pravý cíl všeho snažení; aby ukázal, čím se může stát každá lidská bytost a čím se mohou stát všichni ti, kteří jej přijímají, a na jejichž lidskou podstatu působí božství. Přišel, aby ukázal, kterak lidé mají být vychováni, aby na zemi uskutečňovali zásady Boží, jak se sluší na Boží syny a dcery, a žili životem nebes. Ed 73.4

Největší Boží dar byl však dán ke zdolání nejhorší bídy člověka. Světlo se objevilo, když temnota světa byla nejhlubší. Mysli lidí byly dlouho odvráceny od Boha nepravým učením. V tehdejších soustavách výchovy zaujala místo Božího zjevení lidská filozofie a místo vzoru pravdy, který dalo samo nebe, přijali lidé nauku svých vlastních výmyslů. Kráčeli tak v záři ohně, který sami zanítily a odvrátili se od Světla života. Ed 74.1

Když se odloučili od Boha, byli závislí jedině na moci lidské. Jejich síla se stala pouhou slabostí a byli pak neschopni dosáhnout i toho cíle, který si sami vytkli. Opravdová víra byla nahrazena pouhým předstíráním a formálními obřady. Pravda byla nahrazena pouhým zdáním. Ed 74.2

Čas od času vyvstali učitelé, kteří lidem poukazovali na zdroj pravdy. Objasňovali správné zásady a jejich moc se projevila v životě těch, kteří je přijali. Avšak jejich úsilí nezanechalo žádného trvalého účinku. Bylo to jen krátké přerušení proudu zla, jeho spádu však nebylo lze zabránit. Svět *„miloval více tmu nežli světlo“ (J 3,13).* Ed 74.3

Když Kristus přišel na zemi, zdálo se, že lidstvo dosáhlo své nejnižší úrovně. Byly podkopány samotné základy společnosti a život se stal nepravdivým a neupřímným. Židé, zbaveni moci Božího slova, dali světu v ústním podání smyšlenky, které omamovaly mysl a hubily duši. Uctívání Boha „v duchu a pravdě“, bylo nahrazeno vyvyšováním člověka, v celé řadě lidmi vymyšlených obřadů. Náboženské soustavy celého světa ztratily svou přitažlivost pro mysl a duši. Lidé, znechucení bajkami a nepravdou a ve snaze zaměstnat nějak svou mysl, obrátili se k nevěře a materialismu. Ed 74.4

Ztratili ze zřetele věčnost a žili jen pro přítomnost. Jakmile přestali uznávat Tvůrce, ztratili i úctu k lidským hodnotám, pravdě, cti, poctivosti, důvěře a soucitu. Tyto ctnosti opustily zemi. Nemilosrdné sobectví a šířící se tížádnost zrodily všeobecnou nedůvěru. Smysl pro povinnost silných vůči slabým, pro lidskou důstojnost a lidská práva byl odvržen jako sen nebo pohádka. Na obecný lid se pohlíželo jako na tvory dobré ku práci anebo jako na prostředek a stupeň k ukojení vlastní ctižádosti. Bohatství a moc, pohodlí a uspokojování sebe se staly nejvyšším cílem. Tělesná sešlost, duševní ztrnulost a duchovní smrt byly znakem onoho věku. Ed 75.1

Jakmile zlé vášně a úmysly zapudily z myslí lidí veškerou vzpomínku na Boha, přiklonili se tím více ke zlému. Srdce, které si zamilovalo hřích, vytvořilo si Boha dle svých vlastních představ. Toto nazírání jen posílilo moc hříchu. Lidé omámeni vlastní samolibostí, začali pohlížet na Boha jako na sobě rovného, jako na bytost, jejímž cílem bylo jen oslavení sama sebe a jejíž požadavky byly určovány nahodilou libovůlí. Představovali si jej dokonce jako bytost, která lidi pozvedá nebo odvrhuje podle toho, jak podporují nebo maří její úmysly. Nižší třídy pokládaly pak Nejvyššího za by-

tost, která kromě své větší moci, se jen málo lišila od jejich utlačovatelů. Na základě těchto představ utvářelo se každé náboženství; každé bylo vlastně prostředkem vydírání. Věřící se snažili naklonit si božství dary a obřady, aby si zajistili jeho přízeň pro své vlastní cíle. Takovéto náboženství nemělo moc nad srdcem ani nad svědomím; mohlo být jenom řadou běžných úkonů, které byly lidem únavné; nebýt pochybného zisku, které slibovalo, byli by se jej nejraději zbavili. Tak se zlo neomezeně a rychle rozrůstalo; přestali si vážit dobra a netoužili po něm. Lidé pozbyli Boží podobu a přijali pečeť démonické moci, kterou byli ovládáni. Celý svět se stal hlubinou zkázy. *Ed 75.2*

Byla jedna naděje pro lidstvo – že do této směsice zcela nesourodých a porušených živlů bude vržen nový kvas, aby se lidstvu dostalo síly k novému životu a světu se zase navrátilo poznání Boha. *Ed 76.1*

Kristus přišel obnovit toto poznání. Přišel, aby odstranil nepravé učení, jímž zneuctívali Boha ti, kteří předstírali, že jej znají. Přišel, aby objasnil podstatu jeho zákona a zjevil ve své vlastní povaze krásu svatosti. *Ed 76.2*

Kristus přišel mezi lidstvo s láskou, kterou Bůh prokazoval světu již od věčnosti. Odstranil předsudky, jimiž lidé obtížili zákon, o němž dokázal, že jest zákonem lásky a projevem Boží dobroty. Naznačil, že blaho lidstva a samotný základ, stavba a trvání lidské společnosti závisí na poslušnosti jeho přikázání. *Ed 76.3*

Boží zákon jest zcela vzdálen toho, aby lidem kladl nějaké libovolné požadavky; naopak, má jim být hradbou a štěstím. Kdokoliv přijímá jeho zásady, jest ochráněn od zlého. Věrnost k Bohu znamená i věrnost k člověku. Tak tento zákon střeží práva a osobitost každé lidské bytosti. Představeným zabráňuje v útisku a podřízeným v neposlušnosti. Zabezpečuje lidské blaho jak pro tento svět, tak i pro svět budoucí. Poslušnému jest zárukou věčného života, neboť vyjadřuje zásady, které jsou platné provždy. *Ed 76.4*

Kristus přišel, aby dokázal hodnotu božských zásad a zjevil jejich moc k obrození lidstva. Přišel, aby učil a ukázal, jak lze tyto zásady rozvinout a uplatnit. *Ed 77.1*

Lid oné doby určoval cenu všech věcí podle vnějšího zdání. Čím více náboženství ztrácelo na vlivu, tím více mu přibývalo na přepychu. Vychovatelé se v té době snažili vzbuzovat úctu přepychem a okázalostí. Ježíšův život byl však zřejmým protikladem této snahy. Svým životem dokázal bezcennost všech těch věcí, které lidé pokládali za velké hodnoty života. Narodil se uprostřed nejhorších okolností a sdílel domov i obživu rolníka a práci řemeslníka; žil zcela nenápadným životem a ztotožňoval se s neznámými dělníky tohoto světa; za těchto podmínek a okolností, sledoval Ježíš božský plán výchovy. Nezatoužil po školách, které tenkrát nepatrné věci zveličovaly a velké snižovaly. Jeho výchova byla získána z pramenů přímo nebem určených: z užitečné práce, ze zpytování Písem a přírody a ze zkušeností života; to jsou Boží učebnice, plné poučení pro všechny, kteří k nim přicházejí s ochotnou rukou, vnímavým okem a otevřeným srdcem. *Ed 77.2*

„Dítě rostlo a posilovalo se v Duchu, plné moudrosti, a milost Boží byla v něm.“ (L 2,40) Ed 78.1

Takto připraven vydal se za svým posláním a v každém okamžiku svého styku s lidmi se snažil působit na ně požehnaným vlivem proměňující moci jakou svět nikdy předtím nepoznal. *Ed 78.2*

Ten, kdo chce lidstvo změnit, musí je i pochopit. Lidi lze dosáhnout a povznést jedině soucitem, vírou a láskou. Kristus jeví se nám jako Mistr a Učitel; on jediný ze všech těch, kteří kdy dleli na zemi, měl dokonalé porozumění pro lidskou duši. *Ed 78.3*

„Neboť nemáme velekněze, který by nebyl schopen mít soucit s našimi slabostmi, ale takového, který jest ve všem vyzkoušen podobným způsobem, jako my, ovšem bez hříchu.“ (Žd 4,15 – Žilka) Ed 78.4

„Nebo, že sám trpěl, pokouším byv, může také pokušení trpícím spomáhati.“ (Žd 2,18) Ed 78.5

Kristus sám zakusil všechny nástrahy i pokušení, jež stíhají lidské bytosti. Nikdo jiný, z ženy zrozený, nebyl tak prudce napadán pokušením; a nikdo nenesl tak těžké břímě, jako bylo břímě hříchu a hoře světa. Nikdy zde nebylo jiného člověka, jehož soucítění by bylo tak něžné a hluboké. Je účastníkem všeho, co lidstvo prožívá, jeho soucit není všeobecný a neurčitý; on přímo soucítí s každým obtíženým, pokoušeným a zápasícím jedincem. *Ed 78.6*

Co učil, to také žil. *„Příklad zajisté dal jsem vám,“* praví svým učedníkům, *„abyste, jakož jsem já učinil vám, i vy též činili.“ „Já jsem zachovával přikazy svého Otce.“ (J 13,15; 15,10)* Tedy slova Kristova dokonale oživená a potvrzená jeho životem. A ještě více než to; co on učil, tím také

byl. Jeho slova byla nejenom vyjádřením životních zkušeností, ale i výrazem jeho vlastní osobnosti. On nejenom učil pravdě, nýbrž on také pravdou byl. To dodávalo jeho učení síly a moci. *Ed 78.7*

Kristus byl spravedlivým kazatelem. Nikdy na tomto světě nežil nikdo, kdo by tak nenáviděl zlo, a nikdo jiný je také tak neohroženě nevytýkal. Sama jeho přítomnost kárala všechno nízké a nepravdivé. Ve světle jeho čistoty lidé spatřovali vlastní nepravost a své nízké a nepoctivé životní cíle. Přesto však byli jím přitahováni, neboť jim naznačil, že ten, který člověka stvořil, zná také cenu lidství. Zlo přímo označil za nepřítele těch, jimž chtěl přinést spásu a požehnání. V každé lidské bytosti, ať jakkoliv padlá, spatřoval dítko Boží, které může opět dosáhnout práva svého božského příbuzenství. *Ed 79.1*

„Vždyť Bůh neposlal svého Syna na svět, aby soudil svět, nýbrž aby svět spasen byl skrze něho.“ (J 3,17) Když Kristus hleděl na lidi v jejich utrpení a ponížení, nalézal i tam, kde sejevila jenom beznaděj a zkáza, ještě podklad pro záchranu. Duše pokoušené a zdeptané, které se již pokládaly za ztracené, neobviňoval, nýbrž povzbuzoval a žehnal je. *Ed 79.2*

Blahoslavenství byla jeho pozdravem lidské rodině. Když hleděl na onen ohromný zástup, který se shromáždil, aby naslouchal kázání na hoře, tu se na okamžik zdálo, že zapomněl, že není v nebesích, neb použil důvěrného pozdravu světa světla. S jeho rtů radostně splývala požehnání jako výtrysk dlouho zapečetěného zřídla. *Ed 79.3*

Odvrátil se od ctižádostivých, samolibých oblíbenců tohoto světa a prohlásil, že blahoslavenými jsou ti, kdo přijmou jeho světlo a jeho lásku, ať byla bída jakákoliv. On vztáhl své ruce k chudým v duchu, k zarmouceným a pronásledovaným, se slovy: *„Pojďte ke mně... já vám odpočinutí dám!“* (Mt 11,28) *Ed 79.4*

V každé lidské bytosti objevoval nekonečné možnosti. Viděl, jakými by se lidé mohli stát, kdyby byli proměněni jeho milostí, *„ke slávě Hospodina Boha našeho“* (Ž 90,17). Svým pohledem, plným naděje, je nadchl. Vycházel jim vstříc s důvěrou a tou je i naplnil. Ve své osobnosti zjevoval pravý ideál člověka a probouzel jak touhu, tak i víru v jeho dosažení. Duše padlé a opovržené v jeho přítomnosti poznaly, že dosud nejsou zbaveny svých lidských práv a toužily po tom, aby mohly dokázat, že jsou hodny jeho pozornosti. V mnohém srdci, které se již zdálo být mrtvým pro vše svaté, byla probuzena nová touha. Mnohým zoufalým se otevírala možnost nového života. *Ed 80.1*

Kristus upoutal lidi ke svému srdci páskami lásky a odevzdanosti; a těmi samými pouty je spojil s jejich bližními. Pro něho láska byla životem, a život službou. Pravidl: *„Darmo jste vzali, darmo dejte!“* (Mt 10,8) *Ed 80.2*

Kristus se neobětoval pro lidstvo pouze na kříži. Když „chodil, dobře čině“, tu se již každého dne vzdával života. Takovýto život mohl být udržen pouze tím způsobem, že Ježíš žil v úplné závislosti na Bohu a ve spojení s ním. I lidé se občas uchylují do nejsvětějších míst Nejvyššího a do stínu Všemocného; prodlí tam nějakou chvíli a její vliv se projeví ve šlechetných činech; poté však jejich víra zeslábně, duchovní spojení se přeruší a slibné životní dílo je pokazeno. Ježíšův život však byl životem trvalé důvěry, udržované stálým spojením s Bohem, a jeho služba nebi i zemi byla prosta všech chyb a všeho kolísání. *Ed 80.3*

Jako člověk se pokorně obracel se svými prosbami ke trůnu Božímu, dokud jeho lidství nebylo obdařeno nebeským proudem, který spojuje lidství s božstvím. Přijímal od Boha život a uděloval jej lidem. *Ed 80.4*

„Nikdy tak člověk nemluvil, jako tento člověk!“ (J 7,46) Jak by se asi projevila tato pravda, kdyby Kristus byl učil jenom v oblasti hmotné a rozumové nebo kdyby vysvětloval různé teorie a domněnky? Byl by býval mohl odhalit tajemství, jež vyžadovala staletí námahy a studia, než byla objevena. Mohl poskytnout takové podněty na poli vědy, že by až do konce času poskytovaly látku k přemýšlení a k vynalézání. To on však neučinil. Nepronesl ničeho, co by uspokojovalo zvědavé touhy nebo podněcovalo sobeckou ctižádost. Nezabýval se pomyslnými teoriemi, ale tím, co jest podstatné pro rozvoj charakteru, co zvyšuje lidskou schopnost k poznávání Boha a co zvětšuje jeho sílu ke konání dobrého. Mluvil o těch pravdách, které mají vztah k vedení života a člověka spojují s věčností. *Ed 81.1*

Místo, aby nabádal lidi ke studiu lidských teorií o Bohu, jeho slovu a jeho činech, učil je, aby jej spatřovali tak, jak se projevuje ve svých skutcích, ve svém slově a ve své prozřetelnosti a uváděl jejich mysl do spojení s myslí Nekonečného. *Ed 81.2*

„I divili se velmi učení jeho, nebo mocná byla řeč jeho.“ Nikdy předtím nemluvil nikdo, kdo by měl takovou moc k probuzení mysli, k roznění touhy po vyšším a k rozvinutí každé schopnosti těla, ducha a duše. *Ed 81.3*

Kristovo učení, stejně jako jeho laskavé cítění, objalo celý svět. Na světě není žádné životní okolnosti a v lidské zkušenosti žádné tísně, jež by nebyly jeho učením předvídaný a pro něž by jeho zásady neměly rady. On jest knížetem učitelů a jeho slova se mají stát průvodci jeho spolupracovníků až do času konce. *Ed 81.4*

Ať se jednalo o přítomnost nebo o budoucnost, o blízké nebo vzdálené, vše bylo pro něho stejné, neboť jeho zřetel se nesl k potřebám lidí všech věků. Před jeho duševním zrakem se rozvíjel každý výjev lidského úsilí a snažení, pokušení i boje, zoufalství i nebezpečí. Byla mu známa lidská srdce, všechny domovy, všechny zábavy, radosti a touhy. *Ed 82.1*

Nemluvil však pouze za všechno lidstvo, nýbrž k němu samému. K malému dítěti v blahu jitra života; k dychtivému a neklidnému srdci mladých; k lidem ve zralém věku, kteří nesou břímě odpovědnosti a starosti; i ke starým lidem v jejich mdlobách a slabostech. Jeho poselství platí všem, každému jedinci lidstva, v každém věku. *Ed 82.2*

V jeho učení jsou zahrnuty věci časné i věci věčnosti, skutečnosti viditelné ve svém vztahu k neviditelným; pomíjející události běžného života i slavné vyvrcholení všeho v žití budoucím. *Ed 82.3*

Všechny zjevy přítomného života uvedl ve správný poměr jako podřízené zájmům věčnosti, avšak nepřezíral jejich důležitost. Učil, že nebe a země spolu souvisí a že poznání pravdy Boží usnadňuje člověku lepší zastávání povinností denního života. *Ed 82.4*

Pro něho mělo vše svůj význam. Hry dětí, lopota muže, životní radosti, starosti, to všechno byly prostředky vedoucí k jedinému cíli – povznesení lidstva podle zjeveného Božího plánu. *Ed 82.5*

Slovo Boží s jeho rtů vnikalo do lidských srdcí v nové síle a v novém významu. Jeho učení postavilo stvořené věci do nového světla. Na tváři přírody spočinul paprsek oné nádhery, kterou hřích zapudil. Ve všech skutečnostech i zkušenostech života jevílo se Boží poučení o nové naději a o možnosti nového přátelství s Bohem. Bůh opět přebýval na zemi a lidská srdce vycítila jeho přítomnost; svět byl opět v zajetí lásky. Nebe sestoupilo k lidem a jejich srdce poznala v Kristu toho, který jim otevřel poznání věčnosti – *Ed 82.6*

„Immanuel, s námi Bůh!“ (Iz 7,14) Ed 83.1

V učiteli, kterého poslal Bůh, se soustřeďuje všechno dílo pravé výchovy. O tomto díle, jak dnes budovaném, tak i o tom, které ustanovil před devatenácti sty léty, se Spasitel vyjadřuje těmito slovy: *Ed 83.2*

„Já jsem Ten první i poslední... a aj, živý jsem na věky věků.“ (Zj 1,17.18) Ed 83.3

„Já jsem Alfa a Omega, počátek i konec.“ (Zj 21,6) Ed 83.4

Jak jest pošetilé, by nesmyslné, v přítomnosti takového Učitele a takové příležitosti k božskému vzdělání, hledat vzdělání jinde nežli u něho; hledat moudrost vzdálen Moudrosti; chtít být pravdivým a současně Pravdu zavrňovat; hledat světlo, kde Světlo není, a život tam, kde Život není; odvrátit se od Pramene vod živých, a *„vykopat si cisterny dřavé, které nedrží žádné vody“ (Jr 2,13).* *Ed 83.5*

Hleď, on dosud zve: *„Žízní-li kdo, pojď ke mně, a napij se. Kdož věří ve mně, jakož dí Písmo, polynou z jeho nitra vody živé.“ „Voda ta, kterou já dám jemu, bude v něm studnicí vody prýštící se k životu věčnému.“ (J 7,37.38; 4,14) Ed 83.6*

9. Vysvětlení jeho zásad

„Oznámil jsem jméno tvé lidem, kteréž jsi mi dal.“ (J 17,6)

Nejúplnější vysvětlení zásad Krista, jako učitele, nacházíme ve výchově jeho učedníků. Na těchto mužích měla spočívat tíha zodpovědnosti a Kristus je vyvolil jako muže, které měl v úmyslu obdařit Duchem svatým, aby byli schopni rozvíjet dále jeho dílo na zemi, až je opustí. Poskytl jim, přede všemi ostatními, přednost svého osobního přátelství a bezprostředním stykem s nimi vstúpil do srdcí těchto vyvolených spolupracovníků sama sebe. Miláček Jan říká: *„Nebo ten život zjeven jest, a my jsme viděli, a svědčíme.“ (1 J 1,2)* Ed 84.1

Jenom takovým spojením mysli a srdcí, takovým splynutím lidského s božským, může se sdílet ona oživující síla, kterou má opravdová výchova poskytovat. Jedině život působí zase život. Ed 84.2

Při vyučování svých učedníků sledoval Spasitel tentýž způsob výchovy, jaký byl zachováván na počátku. Prvních dvanáct vyvolených a několik ostatních, kteří s nimi byli čas od času ve styku při obstarávání jejich záležitostí, tvořilo Ježíšovu rodinu. Byli s ním v domě i u stolu, v soukromí i v přírodě. Doprovázivali jej na jeho cestách a sdíleli s ním jeho zkoušky a obtíže, a pokud jim to bylo možno, účastnili se činně i jeho díla. Ed 84.3

Někdy je učil, když spolu seděli na úbočí hory, jindy zase u moře nebo z rybářského člunu a někdy i během cesty. Kdykoliv však mluvil k většímu zástupu, učedníci vždy tvořili vnitřní kruh. Tlačili se do jeho blízkosti, aby jim neuniklo žádné z jeho naučení. Byli pozornými a dychtivými posluchači, neboť chtěli porozumět pravdám, jimž měli učit ve všech zemích a ve všech dobách. Ed 85.1

První žáci Ježíšovi byli vyvolení z řad obecného lidu. Byli to pokorní a nevzdělaní lidé, tito rybáři z Galileje; lidé neškolení v učení a obyčejích zákoníků, ale zato přísně ukázněni námahou a těžkostmi života. Byli to mužové vrozených schopností a učenlivého ducha, takže mohli být vycvičeni a uzpůsobeni pro Spasitelovo dílo. Také ve všedním běhu života je mnoho těch, kteří trpělivě pracují a krácejí okruhem svých denních povinností a nevědí o skrytých silách, jež by je postavily mezi velké muže světa, kdyby byly probuzeny. Takovými byli i muži, které Spasitel povolal, aby se stali jeho spolupracovníky a kterým se dostalo výsady tříletého vzdělávání a školení u nejslavnějšího vychovatele, jakého kdy svět poznal. Ed 85.2

Mezi těmito prvními učedníky byla zřejmá nápadná rozdílnost. Měli být učiteli světa a přece představovali značné povahové rysy. Byl tu Levi Matouš, publikán povoláný z ruchu obchodního života a ze služeb římské říše; Šimon Zelótes, nesmlouvavý nepřítel císařské moci; vznětlivý, domýšlivý a dobrosrdečný Petr se svým bratrem Ondřejem; Jidáš Judský, člověk uhlazený a nadaný, ale nízkého smýšlení; Filip a Tomáš, věrní a horliví, ale srdci neochotných k věření; Jakub mladší a Juda, z bratrů méně význační, ale mužové velké vnitřní síly, se zřejmými chybami i ctnostmi; Natanael, dítě upřímnosti a důvěry; a ctižádostiví a láskyplní synové Zebedeovi. Ed 85.3

V zájmu úspěšného vedení díla, k němuž byli povoláni, potřebovali tito svou přirozenou povahou, svou výchovou a svými zvyky tak hluboce rozdílní učedníci, dosáhnout jednoty citění, myšlení a jednání. Úmyslem Kristovým bylo zabezpečení této jednoty a z toho důvodu se je snažil uvést především v jednotu se sebou samým. Břímě jeho starostí o ně je dobře vyjádřeno v jeho modlitbě Otci: *„Aby všickni jedno byli, jako ty, Otče, ve mně a já v tobě, aby i oni v nás jedno byli, aby uvěřil svět, že jsi ty mne poslal, a že jsi je miloval, jakožs i mne miloval.“ (J 17,21-23)* Ed 86.1

Proměňující Kristova moc

Čtyři ze dvanácti učedníků měli zastávat vůdčí postavení, každý ve zvláštním úseku práce. Kristus, který znal vše předem, je bedlivě vyučil a na vše připravil. Jakubovi byla souzena náhlá smrt mečem; Jan následoval z bratrů Mistra nejdéle v práci i pronásledování; Petr se stal božitelem věkovitých přehrad a učení pohanského světa; a Jidáš, který svou službou mohl předčít i své bratry,

ale který se ve svém srdci zabýval úmysly, s jejichž důsledky nepočítal; – tito čtyři byli předmětem největší Kristovy péče a dostávalo se jim jeho nejčastějšího a nejpečlivějšího ponaučení. *Ed 86.2*

Petr, Jakub a Jan vyhledávali Každou příležitost, aby přišli do úzkého styku se svým Mistrem. Jejich tužba se splnila; tito tři byli k němu ze všech dvanácti v nejdůvěrnějším vztahu. Jan toužil stále po nejužší důvěrnosti a té se mu plně dostalo. Při první rozmluvě na břehu Jordánu, kdy Ondřej uslyšel Ježíše a odběhl, aby zavolal svého bratra, Jan tiše setrval, ponořen v uvažování o těchto podivuhodných věcech. Spasitele vždy následoval jako dychtivý a hloubavý posluchač. Přesto i Janův charakter nebyl bez chyby. Nebyl žádným jemným a snivým nadšencem, ale spolu se svým bratrem byli nazváni „synové hromů“ (Mk 3,17). Jan byl i pyšný, ctižádostivý a výbojný, ale tato hrubá slupka skrývala vřelé, upřímné a milující srdce, které božský Učitel dobře znal. Ježíš káral jeho sobectví, krotil jeho ctižádostivost a zkoušel jeho víru. Zjevil mu však také, že „okrasou svatosti“, po které jeho duše tolik prahla, je Boží proměňující láska. „*Oznámil jsem jméno tvé lidem, kteréž jsi mi dal za světa*“ (J 17,6), říká svému Otci. *Ed 87.1*

Jan byl jednou z těch povah, které touží po lásce, soucitě a přátelství. Lnul důvěřivě k Ježíši, sedával po jeho boku a skláněl se na jeho hrud'. Jan dychtivě sál božský život a světlo jako květina paprsky slunce a rosu. S obdivem a láskou patřil na Spasitele a v jeho srdci vyrůstala jediná touha, být v úzkém přátelství s Kristem a být jemu podobným; a tak jeho povaha počala vyzařovat charakter Mistrův. *Ed 87.2*

„*Pohled'te, jakou lásku dal nám Otec, totiž abychom synové Boží sluli. Proto' svět nezná nás, že jeho nezná. Nejmilejší, nyní synové Boží jsme, ale ještěť se neokázalo, co budeme. Vímeť pak, že když se okáže, podobní jemu budeme, nebo viděti jej budeme tak, jakž jest. A každý, kdož má takovou naději v něm, očišťuje se, jakož i on čistý jest.*“ (1 J 3,1-3) *Ed 87.3*

Od slabosti k síle

Ježíšovy výchovné zásady nezjevuje žádné líčení ze života učedníků tak, jako vyprávění o Petrovi. Petr byl odvážný, útočný, sebevědomý, bystrý a pohotový k činu, rychlý k odvetě, ale i šlechetný k odpuštění. Často se mýlil a často se mu dostalo pokárání, avšak za jeho srdečnou věrnost a oddanost ke Kristu dostávalo se mu stejně rozhodného uznání a pochvaly. Spasitel jednal s tímto prudkým učedníkem trpělivě a s obzvláštní láskou, neboť chtěl jeho sebedůvěru zlomit a naučit ho pokoře, poslušnosti a důvěře. *Ed 88.1*

Petr si toto naučení však přisvojil jenom zčásti a jeho domýšlivost nebyla zlomena, nýbrž jen ztlumena. *Ed 88.2*

Častokrát se Ježíš snažil, když na jeho srdci spočívalo těžké břímě, naznačit učedníkům výjevy svých budoucích zkoušek a utrpení, ale jejich oči byly zastřeny. Tyto představy byly pro ně příliš hrozné a proto je nechtěli vidět. Sebeláska, která jim zabraňovala účast na Ježíšově utrpení, byla pohnutkou Petrovy námitky: „*Odstup to od tebe, Pane, nestaneť se tobě toho.*“ (Mt 16,22) Jeho slova vyjadřovala citění a smýšlení všech dvanácti. *Ed 88.3*

Tak i pokračovali; byli vychloubační i hašteřiví, očekávali, že jim budou uděleny královské počty, a proto nechtěli o kříži vůbec přemýšlet. Ale vyvrcholení již nadcházelo. *Ed 88.4*

Petrova zkouška měla být poučením pro všechny, neboť zkoušky bývají porážkou domýšlivosti. Kristus nezabránil jistým následkům zla, které nebylo dosud vyplněno. Avšak jako byla jeho ruka vztažena k záchraně Petrově, když jej vlny hrozily téměř pohltnout, tak jeho láska zasáhla k záchraně jeho i nyní, když se hluboké vody vzduly nad jeho duší. Petra přiváděla jeho vychloubačná slova znovu a znovu na samotný pokraj zkázy, ale znovu a znovu se mu dostávalo i výstrahy: „*Pravím tobě, Petře, ... zapřeš, že mne znáš!*“ (L 22,33), a ten, který čte v srdci každého, dal Petrovi, tenkrát málo doceněné poselství, které však dávalo proniknout paprsku naděje v rychle houstnoucí temnotě: „*Šimone, Šimone, hle, satan si vyžádal, aby vás směl tříbiti jako pšenici; ale já jsem se za tebe přimluvil, aby tvá víra nezklamala, a ty potom, až se obrátíš, utvrzuj bratří.*“ (L 22,31.32) *Ed 88.5*

Když byla v soudní síni vyřčena ona slova zapření a když Petrova láska a věrnost znovu oživila ve Spasitelově soucitném, laskavém a lítostném pohledu, navrátil se Petr do zahrady, kde se Kristus modlil a kde plakal. Když nyní kanuly slzy lítosti na trávník, který byl prosycen krůpějemi krvavé-

ho potu při zápasu Kristově, byla jeho duši jedinou oporou slova Spasitelova: „... *ale já jsem se za tebe přimluvil, ... a ty potom, až se obrátíš, utvrzuj bratří.*“ Třebaže Kristus jeho hřích předvídal, přece ho v jeho zoufalství neopustil. *Ed 89.1*

Kdyby byl pohled, jímž na něm Ježíš naposled spočinul, vyjadřoval odsouzení místo politování a kdyby byl Ježíš opomněl při předvídání jeho pádu vyslovit i naději, jak hluboká by bývala temnota, jež by se byla rozprostřela kolem Petra, jak beznadějně by bylo zoufalství jeho trýzněné duše! Co by jej bylo mohlo zachránit v této chvíli pokoření a pohrdání se sebou samým, od cesty, na které skončil Jidáš? *Ed 89.2*

Ale ten, který svého učedníka neušetřil těchto úzkostí, neopustil jej v jeho zármutku. Ježíš jest láska, která nezklame ani neopustí. *Ed 90.1*

Lidské bytosti, které se samy vydaly zlému, jsou nakloněny k tomu, aby zacházely nelítostně s pokoušenými a bloudícími. Nedovedou číst v srdci, neznají bol a hoře duše; neznají napomenutí, které nepřestalo být láskou, ránu, jež způsobí bolest aby uzdravila, ani výstrahu, která dává naději! *Ed 90.2*

Ne o Janovi, který bděl s Ježíšem v soudní síni, který stál u kříže a který byl ze dvanácti první u hrobu; ne o Janovi, ale o Petrovi Kristus učinil výslovnou zmínku v prvním poselství učedníkům po svém zmrtvýchvstání. „*Povězte učedníkům jeho i Petrovi,*“ oznamoval anděl, „*žeť vás předejde do Galileje; tam jej uříte.*“ (Mk 16,17) *Ed 90.3*

Při posledním Kristově setkání s učedníky u moře byl Petr po třikráte zkoušen otázkou: „*Miluješ mne?*“ (J 21,17), a pak byl znovu ustanoven na své místo mezi dvanácti. Jeho práce byla přesně vymezena, měl pást stáde Páně. Poté mu dal Ježíš svůj poslední důvěrný pokyn: „*Ty pojď za mnou!*“ (J 21,22) *Ed 90.4*

Nyní mohl Petr tato slova ocenit. Teprve nyní mohl lépe pochopit poučení, které Kristus dal, když uprostřed učedníků postavil malé dítko a vyzval je, aby byli jako ono. Znal nyní plněji nejen svou vlastní slabost, ale i Kristovu moc; a byl hotov důvěřovat i poslouchat; a tak mohl následovat Mistra v síle, kterou mu on sám daroval. *Ed 90.5*

A na konci svých zkušeností, práce i obětí, učedník, kdysi tak nehotový k pochopení kříže, pokládal za radost, vzdát se života pro evangelium a byl naplněn pocitem, že pro něho, který Pána zapřel, by bylo příliš velkou poctou zemřít tím samým způsobem, jako jeho Mistr. *Ed 90.6*

Petrovo obrácení bylo zázrakem Boží něhy. Je to závažné poučení pro život všech, kteří chtějí následovat Učitele a Mistra v jeho šlépějích. *Ed 91.1*

Lekce lásky

Ježíš své učedníky káral, varoval a napomínal k bdělosti. Mnohé to odradilo, ale Jan a Petr a jejich bratří jej neopustili. Přes ona kárání se přece rozhodli zůstat s Ježíšem. Spasitel sám se pro jejich chyby od nich neodvrátil, protože přijímá lidi tak, jací jsou, se všemi jejich omyly a slabostmi a vychovává je pro svou službu, chtějí-li se jen podrobit jeho výchově a učení. *Ed 91.2*

Ale přece byl mezi dvanácti jeden, kterému Kristus až do doby těsně před ukončením svého díla, neřekl ani jediné slovo přímého napomenutí. *Ed 91.3*

Jidášem byl mezi učedníky vnesen živel odporu. Připojil se k Ježíši pro přitažlivost jeho povahy a života. Přál si upřímně změnu sama sebe a nadál se, že ve spojení s Ježíšem této změny dosáhne. Ale silnější nežli toto přání bylo sobectví v jeho srdci, které spoléhalo na odměnu ve světském království, o němž se domníval, že je Kristus zřídí. Ač Jidáš poznával božskou moc lásky Kristovy, přece se nepodřídil její svrchovanosti, ale pokračoval nadále v hýčkání svého vlastního úsudku a názoru i svého sklonu k posuzování a odsuzování. Kristovy důvody a pohnutky, které tak často přesahovaly meze jeho chápání, vydražděly jej k pochybnostem a nesouhlasu. Jeho pochybovačnost a ctižádost měly neblahý vliv i na ostatní učedníky. Mnohé jejich sváry o prvenství, mnoho jejich nespokojenosti se zásadami Kristovými mělo svůj původ při Jidášovi. *Ed 91.4*

Ježíš se vystříhal přímého střetnutí, neboť předvídal, že se Jidášův odpor ještě více zatvrdil. Omezenou sobeckost jeho života hleděl Kristus léčit stykem se svou sebeobětavou láskou. Ve svém učení rozvíjel zásady, jež řály přímo do kořenů učednickovy sobecké ctižádostivosti. Takto bylo mu

poskytováno naučení za naučením a Jidáš musel častokrát přiznat, že v nich byl zachycen jeho charakter a vystižen jeho hřích; nebyl však ochoten se podrobit. *Ed 92.1*

Vzdoroval vytrvale působení milosti, až nakonec získaly zlé sklony naprostou převahu. Jidáš se hněval pro každou udělenou výtku a zmaření jeho ctižádostivých snů jej činilo zoufalým. Svou duši vydal na pospas démonu chamtivosti a umínil si, že svého Mistra zradí. Od hodu velikonočního beránka, z blahé přítomnosti Kristovy ze světla nehynoucí naděje, se vydal za svým bídným dílem – do temností „venkovních“, kde již nebylo naděje. *Ed 92.2*

„Ježíš totiž od počátku věděl, kteří mezi nimi jsou nevěřící a kdo je ten, který jej zradí.“ (J 6,64) Třebaže toto vše mu bylo známo, neodepřel mu žádné příležitosti milosti ani žádného daru lásky. *Ed 92.3*

Když viděl nebezpečí, které Jidášovi hrozilo, přitahoval jej k sobě ještě blíže, do úzkého kruhu svých vyvolených a důvěrných učedníků. Den po dni, kdy na jeho vlastním srdci spočívalo břímě nejtěžší, snášel Ježíš utrpení neustálého styku s tímto neoblomným, podezřivým a zaujatým duchem. Svědčil a pracoval, aby odvrátil onen stálý skrytý a zchytralý odpor mezi svými učedníky. A to vše proto, aby Jidášova ohrožená duše nebyla zbavena dosažitelného spasitelného vlivu! *Ed 92.4*

„Vody mnohé nemohly by uhasiti tohoto milování, aniž ho řeky zatopí.“ „Nebo silné jest jako smrt milování.“ (Pís 8,7.6) *Ed 93.1*

Pokud se jednalo o Jidáše samotného, bylo Ježíšovo dílo lásky bez jakéhokoliv užitku. Tak tomu však nebylo u jeho ostatních učedníků. Pro ně bylo naučením, které mělo vliv na celý jejich život. Jeho příklad něžné lásky a nekonečné shovívavosti ovlivňoval právě i jejich styk s oním pokoušeným a bloudícím. Ale bylo tu i jiné naučení. Při ustanovení dvanácti si učedníci velmi přáli, aby se i Jidáš mohl stát jedním z nich, neboť jeho přibrání považovali za velmi prospěšné pro svůj apoštolský svazek. Jidáš přišel více do styku se světem než oni, byl mužem dobré pověsti a byl prozíravého a výkonného ducha; poněvadž měl sám vysoké mínění o svých vlastních schopnostech, přiměl i učedníky k tomu, aby si ho podobně vážili. Avšak způsoby, které se snažil vnést do Kristova díla, byly založeny na světských zásadách a byly ovládány světskou zchytralostí. Směřovaly k zajištění uznání a úcty světa – k dosažení království tohoto světa. Jidášovo působení v tomto směru pomohlo učedníkům pochopit rozpor mezi sobeckým vyvyšováním a mezi Kristovou zásadou pokory a sebeoběti – zásadou to království duchovního. V Jidášově osudu pak spatřovali, k jakému konci musí vést každá, jen vlastnímu já podřízená služba. *Ed 93.2*

Poslání Kristovo u těchto učedníků svůj účel nakonec splnilo. Jeho příklad a jeho ponaučení o sebezapření poznenáhlu přetvářelo jejich charakter a jeho smrt zmařila všechny naděje na jakoukoliv světskou slávu. Pád Petrův, odpadlictví Jidášovo i jejich vlastní selhání, když opustili Ježíše v jeho tísní a nebezpečí, smetlo všechnu jejich domýšlivost. Když viděli svou vlastní slabost a zkoumali postupně velikost díla, jež jim bylo svěřeno, cítili na každém kroku nutnost vedení svého Mistra. *Ed 93.3*

Věděli, že osobně jim již dlouho přítomen nebude, a poznávali, jako nikdy předtím, hodnotu té příležitosti, kterou právě prožívali, když směli rozmlouvat s tím, který byl poslán od Boha. Dlouho nedoceňovali mnohá z poučení, která jim dříve sděloval, nebo jim nerozuměli; nyní ale toužili po tom, aby si znovu mohli vybavit v mysli tato ponaučení a mohli opět slyšet jeho slova. Jak radostným jim nyní bylo jeho ujištění: *Ed 94.1*

„Já pravdu pravím vám, že jest vám užitečné, abych odšel. Nebo neodejduliť, Utěšitel nepřijde k vám; a pakliť odejdu, pošlu ho k vám.“ (J 16,7) *„Všecko, což jsem koli slyšel od Otce svého, oznámil jsem vám“* (J 15,15) *„Utěšitel... kteréhož pošle Otec ve jménu mém, onť vás naučí všemu a připomenetť vám všecko, což jsme koli mluvil vám“* (J 14,26) *Ed 94.2*

„Všecko, cožkoli má Otec, mé jest.“ „Když pak přijde ten Duch pravdy, uveďte vás ve všelikou pravdu.“ „... z mého vezme a zvěstuje vám.“ (J 16,15.13.14) *Ed 94.3*

Učedníci viděli Ježíše Krista, když vystupoval z jejich středu na hoře Olivetské. A když jej nebe přijalo, připomněli si jeho zaslíbení na rozloučenou: *„A aj, já s vámi jsem po všechny dny, až do skonání světa.“* (Mt 28,20) *Ed 94.4*

Věděli, že svým cítěním je nadále s nimi. Věděli, že jedině v něm mají zástupce a přímlyvce při trůnu Božím. V Ježíšově jménu přednášeli své prosby a opětovali jeho zaslíbení: „*Zač byste koli prosili Otce ve jménu mém, dát vám.*“ (J 16,23) Ed 95.1

V této mocné jistotě pozvedali ruce své víry výš a výše. „*Kristus jest, kterýž umřel, nýbrž i z mrtvých vstal, a kterýž i na pravici Boží jest, kterýž i oroduje za nás.*“ (Ř 8,34) Ed 95.2

Boží Syn, zvýšený v nebesích, zůstal věren zaslíbení, které dal svým následovníkům na zemi. Jeho nastoupení na trůn po pravici Otcově, bylo provázeno vylitím Ducha na učedníky. Ed 95.3

Již během Kristovy působnosti na zemi nabyli učedníci přesvědčení o nezbytnosti Ducha; pod vedením Ducha obdrželi končenou přípravu a odebrali se za svou životní práci. Ed 95.4

Nebyli již více nevědomí a nevzdělaní. A nebyli již pouhou nahodilou společností několika nezávislých jednotlivců nebo nesnášenlivých a soupeřících žvlů. Svou naději již více neskládali ve světskou velkolepost. Byli „jednomyslní“, „jedno srdce a jedna duše“. Jejich myšlenky byly cele zaujaty Kristem a jejich cílem byl pokrok jeho království. V duchu i povaze se stávali podobnými svému Mistru, a lidé „*je poznali, že s Ježíšem bývali*“ (Sk 4,13). Ed 95.5

Poté došlo k takovému zjevení slávy Kristovy, jaké nebylo nikdy předtím spatřeno žádným smrtelným člověkem. Mnozí, kteří dříve tupili jeho jméno a pohrdali jeho mocí, nyní vyznávali, že jsou učedníky Ukřižovaného. Spolupůsobení božského Ducha a úsilí pokorných mužů, které Kristus vyvolil, pohnulo světem a v pouhém jednom pokolení bylo evangelium rozšířeno mezi většinu tehdejších národů. Ed 95.6

Kristus určil toho samého Ducha, kterého poslal na zemi místo sebe, aby byl vůdcem jeho prvních spolupracovníků, aby byl učitelem i jeho spolupracovníků dnešních. „*Aj, já s vámi jsem po všechny dny, až do skonání světa.*“ (Mt 28,20) To jest jeho zaslíbení. Ed 96.1

Přítomnost tohoto Průvodce ve výchovatelské práci dneška, přinese ty samé výsledky, jako kdysi dávno. Jest metou, ku které má směřovat každá pravá výchova; jest to dílo, které, podle Božího určení, musí být splněno. Ed 96.2

Poučení z přírody

„Zastav se a podívej se divům Boha silného.“ (Jb 37,13)

10. Bůh v přírodě

„Sláva jeho přikrývala nebesa...“ (Abk 3,3)

„Plná jest země bohatství tvého.“ (Ž 104,24)

Ve všech stvořených věcech jest patrný vliv Božství a celá příroda svědčí o Bohu. Vnímavá mysl cítí ve styku s tajemnými divy vesmíru působení nekonečné síly. Země neprokazuje nám svá dobrodiní, ani nepokračuje rok za rokem ve svém oběhu kolem slunce z nějaké své vlastní vnitřní síly. – Boží neviditelná ruka řídí planety v jejich nebeských drahách. Všechnu přírodu prostupuje tajemný život – život, který udržuje světy v nekonečném prostoru; i život nepatrného hmyzu, který jest unášen letním vánkem; život, který dává křídla letu vlaštovky a potravu mladým hladovým ptáčkům, a který mění poupě v květ a květ v ovoce. *Ed 99.1*

Ta samá Síla, která udržuje přírodu, působí také v člověku. Ty samé velké zákony, které řídí hvězdu stejně jako atom, řídí i lidský život. Zákony, jež ovládají činnost srdce a usměrňují proud života v těle, jsou zákony mocné Inteligence, od níž pochází všechen život a která má i duši ve své moci. Život může nalézt své pravé poslání jenom v souladu s Bohem. Vše, co bylo stvořeno, je vázáno stejnou podmínkou – životem, který trvá přijímáním síly od Boha, a který může trvat jen v souladu s vůlí Stvořitelovou. Porušením jeho fyzického duchovního, nebo morálního zákona se člověk vylučuje ze souzvuku s vesmírem a je vydán rozporům bezzákonnosti a zkázy. *Ed 99.2*

Tomu, kdo se naučil takto vykládat zjevy přírody, bude vše jasné; svět se mu stane učednicí a život školou. Jednota člověka s přírodou a s Bohem, vláda jeho zákona nad celým vesmírem a zjevné následky jeho přestoupení nemohou zůstat bez účinku na mysl a utváření charakteru. *Ed 100.1*

Toto jsou poučení, jimž se potřebují naučit naše děti. I malému dítěti, dosud neschopnému učení z tištěných knih nebo vyučování ve školní učebně, představuje příroda neomylný pramen poučení a zábavy. Srdce, dosud nezatvrzené vlivem zla, snadno rozpozná přítomnost Boží, která převládá ve všech stvořených věcech. Ucho, které dosud není ohlušeno lomozem světa, dovede pozorně naslouchat hlasu, který promlouvá ze všech projevů přírody. I dospělejším, jimž je třeba neustálých tichých připomínek na duchovní a věčné, budou poučení přírody neméně významným zdrojem radosti a poučení. Jako se obyvatelé ráje učili ze stránek přírody, jako Mojžíš spatřoval Boží tvůrčí ruku na pláních i na horách Arábie a dítě Ježíš na svazích nazaretských, tak se mohou učit i děti dneška. Neviditelné jest vyjádřeno viditelným. Ve všem na zemi mohou spatřovat Boží obraz a Boží tvůrčí ruku – od nejvyššího stromu v lese až k lišejníku, který lpí na skále, od nezměrného oceánu až k drobné lastuře na pobřeží. *Ed 100.2*

Pokud jen možno, nechť děti od nejuťlejšího mládí přebývají tam, kde je tato podivuhodná kniha přírody před nimi otevřena. Nechť patří na ony slavné výjevy, které veliký Mistr-Umělec maluje na měnivém plátně nebes. Seznamte je s divy země i moře a ať samy sledují rozvíjející se taje přírody při střídání ročních období, aby se tak ze všech věcí učili o Stvořiteli. *Ed 100.3*

Žádným jiným způsobem nemůže být položen tak pevný a jistý základ pravé výchovy. Dítě tu přímo vidí působení navzájem protichůdných sil, zde příroda volá po někom, kdo by podal vysvětlení. Všem, kteří spatřují zlo patrné i v přírodě, musí se dostat onoho smutného poučení: *„Nepřítel to učinil!“ (Mt 13,28) Ed 101.1*

Učení přírody může být správně pochopeno jenom ve světle, které září z Golgoty. Na příběhu betlémském a na oběti kříže ukažte, jak jest dobré přemáhat zlo, a jak je každé požehnání, které přijímáme, darem vykoupení. *Ed 101.2*

V trní a ostnech, bodlákem a koukolem je představeno zlo, jež ničí a hubí. Ve zpívajícím ptáčku a otevírajícím se poupěti, v dešti i slunku, v letním vánku a jemné rose; v tisícerých věcech přírody; od dubu až k fialce, jež rozkvétá pod jeho korunou, všude je vidět lásku, jež obnovuje. Příroda nám až dosud vypráví o Boží dobrotivosti. *Ed 101.3*

„Nebo já nejlépe znám myšlení, kteráž myslím o vás,“ dí Hospodin. *„Myšlení o pokoji, a ne o trápení.“ (Jr 29,11)* To jest poselství, které ve světle kříže může být čteno na tváři celé přírody. *„Nebesa vypravují slávu Boha silného“ a „plná jest země bohatství jeho.“ (Ž 19,2; 104,24) Ed 101.4*

11. Poučení ze života

„Rozmlouvej se zemi a poučí tě.“ (Jb 12,8)

Veliký Učitel uváděl své posluchače do styku s přírodou, aby mohli naslouchat hlasu, který promlouvá ze všech stvořených věcí. Když se jejich srdce stala poddajnými a jejich mysl vnímavou, pomáhal jim pochopit duchovní význam výjevů, na nichž jejich zrak spočinul. Podobenství, jimiž on tak rád vštěpoval zásady pravdy, ukazují, jak jeho duch byl přístupný vlivům přírody a jak se zvláštním zalíbením přijímal poučení z výjevů denního života. *Ed 102.1*

Ať to bylo ptactvo ve výšinách nebo polní kvítí, rozsévač a sítě, pastýř a ovce – Kristus vše dovedl použít k znázornění nesmrtelné pravdy. Čerpal také příklady z příběhu denního života a ze skutečností jeho posluchačům velmi blízkých: mluvil jim o kvasu, o pokladu skrytém v poli, o perle, o rybářské síti, o ztraceném penízi, o marnotratném synu a o domu na skále a na písku. V jeho učení bylo něco, co zaujalo každou mysl a co se dotklo každého srdce. Pak jim denní povinnosti nebyly pouhou snůškou lopoty a neolupovaly je o všechno vyšší myšlení, neboť byly zjasněny a povzneseny svou neustálou připomínkou neviditelného a duchovního. *Ed 102.2*

Tak bychom si měli počínat i my. Učme děti pohlížet na přírodu jako na výraz lásky a moudrosti Boží; aby i pouhý pohled na ptáče, květinu nebo strom byl v jejich mysli spojen s myšlenkou na Tvůrce a aby jim všechny věci viditelné objasňovaly to, co jest neviditelné; pak se jim všechny příběhy života stanou prostředkem božského poučení. *Ed 102.3*

Až se naučí čerpat takto naučení ze všech stvořených věcí a ze všech získaných životních zkušeností, poučte je, že ty samé zákony, které ovládají přírodu a všechny jevy života, mají řídit i nás; že jsou dány jen pro naše dobro a že jedině poslušností k nim můžeme nalézt pravé štěstí a opravdový prospěch. *Ed 103.1*

Zákon služby

Všechny věci, jak na nebi, tak i na zemi, dávají jasně najevo, že velkým zákonem života jest zákon služby. Otec věčnosti udržuje život každé živoucí bytosti. Kristus přišel na zem „jako ten, kterýž slouží“ (L 22,27). „Což nejsou všichni andělé jen služební duchové, kteří bývají posíláni na pomoc těm, kdo mají obdržeti dědictví spásy?“ (Žd 1,14) Ten samý zákon služby jest vepsán v celé přírodě. Ptactvo ve výšinách, zvěř v polích, stromy v lese, listy rostlin, tráva a květiny, slunce a zářící hvězdy na obloze – to vše splňuje svůj určitý úkol. Jezero a oceán, řeka i vodopád – berou, aby zase daly. *Ed 103.2*

Dokud vše v přírodě přispívá k životu světa, zabezpečuje i svůj vlastní život. „Dávejte a bude vám dáno“ (L 6,38), to jest úkol, který je v přírodě stejně přesvědčivě vepsán jako na stránkách Písma svatého. *Ed 103.3*

Horské svahy i údolí dovolují bystřině protékat jimi, aby mohla dosáhnout moře, a co takto poskytnou, jest jim stonásobně oplaceno. Proud, který jimi čile ubíhá, zanechává za sebou dary krásy a plodnosti; pás bujné zeleně značí jeho dráhu mezi poli, která jsou vyprahlá letním vedrem. Každý mohutný strom, každé poupě a každý květ na jeho břehu je svědkem odplaty Boží milosti, která je zaručena všem, kteří se stanou řečišti Božích dobrodiní tomuto světu. *Ed 103.4*

Rozsévát vírou

Z téměř nesčíslných poučení, jež lze zachytit z průběhu vzrůstu rostlin, jsou nám dána nejcennější ve Spasitelově podobenství o vývinu semene. Jsou poučením pro každého člověka. *Ed 104.1*

„Království Boží jest tak, jako když člověk vrhne símě na zemi; spí v noci a probouzí se ve dne, a símě pučí a roste, on ani neví jak; země samočinně vydává plod, napřed stéblo, pak klas, pak je v klasu plná pšenice; a když plod dovolí, hned pošle srp, poněvadž nastala žeň.“ (Mk 4,26-28 – Žilka) *Ed 104.2*

V nitru semena jest uložen zákon klíčení, který do něho vložil sám Bůh. Kdyby bylo odkázáno samo na sebe, nemělo by síly ke vzklíčení. Povinností člověka je, aby podpořil vzrůst zrna, ale i tu je dána jistá mez, kterou nemůže překročit; musí spolehnout na toho, který setbu a žeň spojil obdivuhodnými články své vlastní všemohoucnosti. *Ed 104.3*

V semeni jest život a v půdě síla; avšak dokud na oboje nepůsobí dnem i nocí síla Všemohoucího, símě nevydá žádného užitku. Dešťové srážky osvěžují žíznivá pole a slunce dává teplo; avšak Všemohoucí uvádí tyto podmínky v dokonalou souhru. Jedině sám Stvořitel, který život vštípl, může k životu povolat. Každé semeno klíčí a každá rostlina vyrůstá mocí Boží. *Ed 104.4*

„Símě jest slovo Boží.“ (L 8,11) *„Nebo jakož země vydávám rostlinu svou, a jakož zahrada símě své vyvodí, tak Panovník Hospodin vyvede spravedlnost a chválu přede všemi národy.“* (Iz 61,11) Jako v přírodě, tak i v duchovní setbě, moc, která jediné skýtá život, jest od Boha. *Ed 104.5*

Dílo rozséváče jest dílem víry. Nemůže rozumět tajemství klíčení a růstu semene; ale má důvěru v nástroje, jimiž Bůh působí vzrůst rostlinstva. A tak rozhazuje zrno v očekávání, že je mnohonásobně rozmnožené sklídí v bohaté žni. Rodiče i učitelé mají také pracovat v naději, že to, co zaseli, přinese jednou svou žeň. *Ed 105.1*

Dobré símě může i dlouhou dobu zůstat v srdci nepovšimnuto, aniž by dávalo najevo známky toho, že by zapouštělo kořeny; avšak když se posléze duše dotkne Duch Boží, skryté símě vyrazí a nakonec přináší ovoce. Nikdy v životě nevíme, které naše započaté dílo bude prospívat, zda to či ono – a nemáme ani práva klást tuto otázku. *„Hned z jitra rozsívej símě své, a u večer nedávej odpočinutí ruce své.“* (Kaz 11,6) Bůh ve své smlouvě prohlašuje, že *„dokavadž země trvati bude, setí a žeň ... nepřestanou“* (Gn 8,22). V důvěře v toto zaslíbení rolník seje a oře; neméně důvěřivě máme si počínat i my v duchovní setbě, věřice jeho ujištění: *„Tak bude slovo mé, kteréž vyjde z úst mých. Nenavráti se ke mně prázdno, ale učiní to, což se mi líbí, a prospěšně to vykoná, k čemuž je posílám.“* (Iz 55,11) *„Sem i tam chodící lid s pláčem rozsívá drahé símě, ale potom přijda, s plesáním snášeti bude snopy své.“* (Ž 126,6) *Ed 105.2*

Klíčení zrna představuje začátek duchovního života; a vyvíjením rostliny jest znázorněn rozvoj charakteru. Bez vzrůstu nemůže být života. Rostlina musí růsti nebo zahynouti. Jest tichá a nepostřehnutelná ve svém vzrůstu, ale pokračuje; a tak jest i se vzrůstem charakteru. Náš život může být na každém stupni svého rozvoje dokonalý, splní-li se na nás Boží úmysl, bude to pro nás znamenat neustálý pokrok. *Ed 105.3*

Rostlina vyrůstá přijímáním toho, co Bůh k udržení jejího života připravil. Tak i duchovního vzrůstu se dosahuje ve spolupráci s božskými prostředky. Jako se rostlina zakořeňuje v půdě, tak i my máme zapouštět kořeny v Kristu. Jako rostlina prospívá za svitu slunka, za rosy i deště, máme podobně i my přijímat Ducha svatého. Jsou-li naše srdce zakotvena v Kristu, *„přijde nám, jako déšť jarní a podzimní na zemi“* (Oz 6,3). On vzejde nad námi, jako Slunce Spravedlnosti a *„zdraví bude na paprscích jeho“* (Mal 4,2). Lid jeho *„zketne jako lilium“* a *„oživou jako obilé, a pučiti se budou jako kmen vinný“* (Oz 14,5-7). *Ed 106.1*

Pšenice vytváří *„nejprv bylinu, potom klas, potom plné obilé v klasu“* (Mk 4,28). Účelem hospodářovy setby a péče o rostlinu jest získání zrna, chleba pro hladovějící a símě pro příští sklizeň. Tak i božský Hospodář očekává žeň. Touží potom, aby se mohl projevit v srdcích a životech svých následovníků, aby jejich prostřednictvím mohl být zjeven i v srdcích a životech ostatních lidí. *Ed 106.2*

Postupný vývoj rostliny ze semene jest dobrým předmětem poučení při výchově dětí. *„Nejprve jest bylina, potom klas, potom plné obilí v klasu.“* Ten, který dal toto podobenství, stvořil malé zrnko, dal mu životní schopnosti a stanovil zákony, které jeho vzrůst ovládají. A pravdy, jimž učil v tomto podobenství, se staly skutečností v jeho životě. Pán nebes a Král slávy se stal prostým betlémským dítětem a po nějakou dobu byl jako každé jiné dítě, odkázán na péči své matky. Hovořil jako dítě a choval se jako dítě; ctil své rodiče a plnil ochotně jejich přání, ale od prvního záblesku rozumu rychle rostl v milosti a poznání pravdy. *Ed 106.3*

Rodiče a učitelé by měli svou výchovu zaměřit k tomu, aby zušlechtili vlohy mládeže tak, aby tato v každém věkovém stupni představovala krásu úměrnou jednotlivým údobím života a aby se vyvíjela tak přirozeně, jako rostliny v zahradě. *Ed 107.1*

Malé dítky by měly být vychovávány prostým dětským způsobem. Měly by být vychovávány k tomu, aby ochotně plnily své malé povinnosti a mají být vedeny jen k takovým zábavám a zkušenostem, které jsou jejich věku přiměřené. Dětství lze dobře přirovnat k bylině v podobenství, protože i zelená bylinka má svou vlastní krásu. Děti nemají být nikdy vedeny k předčasné dospělosti, ale tak, aby si co nejdéle podržely svěžest a půvab svých mladých let. Čím klidnější a jednodušší je život dítěte, čím více je prosto všech umělých vzrůsení a čím více je ve styku s přírodou, tím příznivější je to pro jeho tělesnou i duševní svěžest a pro jeho duchovní sílu. *Ed 107.2*

Ve Spasitelově zázraku nasycení pěti tisíců je znázorněn Boží vliv na výsledky žni. Ježíš poodhrnul závoj ze světa přírody a zjevil tvůrčí moc, která neustále působí pro naše dobro. Ten, který rozmnožil chleby, činí zázraky každého dne tím, že rozmnožuje símě, které bylo vloženo do půdy. Je to zázrak, jak milionům obilných polí na zemi Bůh neustále skýtá životodárnou sílu. Lidé jsou povoláni k spolupráci s ním v péči o zrna a v přípravě chleba; ale tato laskavost způsobila, že ztrácejí ze zřetele jeho všemocné působení. Činnost jeho moci připisují přirozeným příčinám nebo lidskému důmyslu. Velmi často jsou jeho dary zneužity k sobeckým účelům, a stávají se pak kletbou, místo požehnání. Bůh touží po tom, aby zastření našich smyslů bylo odstraněno a my přišli k poznání jeho milostivé dobrotivosti, aby jeho dary mohly být použity k požehnáním, která nám obmyslel udělit. *Ed 107.3*

Jest to slovo Boží a sdělení jeho života, co dává život semeni a požíváním obilí se stáváme podílníky onoho života. Bůh si přeje, abychom objevili tuto spojitost; přeje si, abychom i ve svém denním chlebu spatřovali jeho působení a vcházeli tak do úzkého a vědomého společenství s ním. *Ed 108.1*

Dle Božích zákonů jde v přírodě s nezměnitelnou jistotou následek vzápětí za příčinou. Sklizeň svědčí o setbě. Lidé mohou oklamávat své bližní a mohou dosíci i jejich chvály za službu, kterou ani nevykonali. V přírodě však není žádného klamu; žeň vynese nad nesvědčícím hospodářem svůj neúprosný rozsudek. V nejvyšším smyslu je tomu tak i v oblasti duchovní. Zlu se daří jen zdánlivě, nikoliv ve skutečnosti. Dítě, které si ve škole zahrává s nedbalostí, mladík, který není bedlivý ve studiu, úředník, nebo učeň, který nepracuje v zájmu svého zaměstnavatele, muž, který v povolání nebo jiné činnosti jedná bez uvědomění si své zodpovědnosti, získává zdánlivou výhodu jen dotud, dokud ovoce jeho lehkovážného počínání je skryto. Takový muž klame jen sám sebe. Žní života je charakter a ten rozhoduje o osudu jak pro tento život, tak i pro život budoucí. *Ed 108.2*

Sklizeň je výslednicí zasetého semene. Každé símě vydá „*símě podle svého pokolení*“ (Gn 1,12). Tak je tomu i s rysy charakteru, které v sobě hýčkáme. Sobectví, sebeláska, domýšlivost, sebeuspokojení vyjdou najevo a výsledkem bude jen bída a zkáza. „*Kdo rozsívá pro svou vlastní tělesnost, z tělesnosti sklídí zánik; kdo však seje pro Ducha, z Ducha sklídí věčný život.*“ (Ga 6,8) Láska, soucit a laskavost přináší úrodu požehnání, žeň, která je nepomíjitelná. *Ed 109.1*

Zaseté semeno se ve žni mnohonásobí. Prosté zrna pšenice, rozmnožené opětovanými setbami, by záhy pokrylo celou zemi zlatými snopy. Tak dalekosáhlý může být vliv jediného života, ba i jen jediného činu! *Ed 109.2*

Co projev lásky podnítila, během dlouhých staletí, vzpomínka na onen výjev s nádobou alabastrové masti, která byla obětována ke Kristovu pomazání! Jaký nesmírný prospěch přinesly věci Kristově ony „*dva šarty*“ chudé bezejmenné vdovy! *Ed 109.3*

Život skrze smrt

Naučení z rozsévání símě učí štědrosti. „*Kdo rozsévá skoupě, skoupě bude i sklízeti, kdo však rozsévá požehnaně, požehnaně bude také sklízeti.*“ (2 K 9,6) *Ed 109.4*

Pán praví: „*Blaze vám, kteříž sejete na všelikých místech úrodných.*“ (Iz 32,20) Síti na všelikých místech úrodných znamená, přispět všude tam, kde je třeba naší pomoci. Tu netřeba se bát chudoby, neboť „*kdo rozsívá ochotně, i žíti bude*“. Rozsévač rozhozením své zrna rozmnožuje, a tak i my rozmnožujeme svá požehnání, když je sdílíme s druhým; Boží zaslíbení nás ujišťuje o dostatku, abychom vždy mohli být štědrými. *Ed 109.5*

Ba více, než to. Když udělujeme požehnání tohoto života, příjemcova vděčnost připraví srdce k přijetí duchovní pravdy. Tak je zajištěna žeň i pro život věčný. *Ed 110.1*

Vložení zrna do lůna země podobá se Spasitelově oběti za nás. „... *nepadne-li pšeničné zrno do země a neodumře, zůstane samo.*“ „*Odumře-li však, vydá mnoho plodů.*“ (J 12,24) Jediné símě, Kristus, mohl svou obětí vydat ovoce pro království Boží. V naprostém souhlase se zákonem rostlinné říše je život „mnohých“ výsledkem jeho smrti. *Ed 110.2*

Tak u všech, kteří jako spolupracovníci Kristovi přinášejí ovoce, musí zaniknout sebeláska a sobectví; život musí být vržen do brázdy nouze tohoto světa, protože zákon sebeobětování je také zákonem sebezáchovy. Rolník uchovává své zrno, když je rozhodí do připravené půdy, a právě tak bude zachován každý život, který se dobrovolně dává do služby Bohu a člověku. *Ed 110.3*

Símě zmirá, aby vzešlo v novém životě. Tím se nám dostává poučení o vzkříšení. O lidském těle uloženém k rozpadu v lůně hrobu, mluví Bůh toto: „*Co se rozsévá, je pomíjející, co vstane je nepomíjející; co se rozsévá, je potupné, co vstává, je slavné; co se rozsévá, je slabé, co vstává, je mocné.*“ (1 K 15,42.43) *Ed 110.4*

Když rodiče a učitelé poučují děti o této věci, má se to dít vhodným způsobem. Nechte děti samotné připravit půdu a zasít semínka. Během práce jim učitel může vyprávět o zahradě srdce s dobrým nebo zlým semenem, jež je tam zaseto, a o tom, že srdce musí být připraveno pro símě pravdy stejně pečlivě, jako zahrada pro setbu přirozenou. Když je símě vkládáno do země, mohou být poučeny o významu Kristovy smrti; a když vyráží klíček a list, o pravdě vzkříšení. Jak rostlina vyrůstá, může se dále pokračovat v porovnávání mezi přirozenou a duchovní setbou. *Ed 111.1*

Dospělejší děti mohou být vedeny podobným způsobem a již přípravou půdy mohou neustále získávat poučení. Nikdo se jistě neusadí na neobdělaném kousku půdy v očekávání, že tato najednou ponese úrodu, ale ví již předem, že musí být vynaloženo mnoho pilné a vytrvalé práce na přípravu půdy, na vlastní výsev i další péči o úrodu. Tak musí být i v setbě duchovní. Zahrada srdce musí být vzdělána, její půda zpracována pokáním a zlý plevel, který by dusil dobré símě, musí být vymýcen. Jako půda, kdysi zarostlá trním a pak zlepšena pilnou prací, tak i zlé sklony srdce mohou být přemoženy jedině horlivým úsilím ve jménu a moci Kristově. *Ed 111.2*

Při přípravě půdy objeví důmyslný pracovník poklady, o kterých se mu ani nesnilo. Nikdo nemůže zaručit úspěch v zahradnictví nebo zemědělství, aniž dbal zásad, jež v sobě zahrnují. Zvláštní pěstování jednotlivých druhů rostlin musí být zkoumáno, neboť každý druh vyžaduje jiné půdy a jiné péče. Vyhovění zákonům které jim vládnu, je podmínkou úspěchu. Zvláště přesazování vyžaduje pozornost, aby ani jedno kořenné vlákno nebylo porušeno, nebo špatně zasypáno; dále je péče o mladé rostliny – ořezávání, zavlažování, ochrana před plevelem, nemocemi a živočišnými škůdci; tento výcvik v ošetřování nejen učí důležitým věcem spojeným s vývojem charakteru, ale i práce sama je prostředkem rozvoje. Při pěstování rostlin rozvíjí se velmi podstatně pečlivost, trpělivost k maličkostem a bedlivost k zákonu života. Neustálý styk s tajemstvím života a nádherou přírody, právě tak jako ohleduplnost, vzbuzená obsluhou těchto krásných výtvarů Božího stvoření, přispívá ke svěžesti mysli a zjemnění i povznesení charakteru. Získané poučení připraví pracovníka k tomu, aby mohl úspěšně působit na mysl ostatních. *Ed 111.3*

12. Další ponaučení

„Ale kdo jest tak moudrý, aby toho šetřil, a rozumíval mnohemu milosrdenství Hospodinu?“ (Ž 107,43)

Celou přírodou probíhá Boží léčivá moc. Odřízneme-li větev, když se zraní člověk nebo zlomí-li si úd, začne příroda vadu ihned napravovat. Ba již dříve, než toho je třeba, jsou léčivé složky v pohotovosti. Jakmile je některá část zraněna, je všechno úsilí soustředěno k dílu nápravy. Tak tomu je i v oblasti duchovní. Dříve, nežli hřích způsobil nutnost záchrany, zajistil Bůh předem pomoc. Každá duše, která podléhá pokušení, může být protivníkem raněna a zdeptána; avšak kdekoliv se nalézá hřích, tam je pohotově i Spasitel. Kristovým dílem jest *„uzdravovati zkroušené srdcem, zvěstovati jatým propuštění, ... a propustiti ssoužené v svobodu“* (L 4,48). *Ed 113.1*

V tomto díle máme spolupracovat: *„Byť i byl někdy člověk zaskočen nějakým přestupkem, ... napravujte takového ...“* (Ga 6,1) Slovo, *„napravujte“*, znamená uvést znovu do spojení, jako se spojuje vykloubený úd. Jak podnětné jest toto znázornění! Ten, kdo padne do bludu nebo hříchu, je vyřazen z veškerého duchovního spojení kolem sebe. Může sice poznat svůj omyl a mít výčitky svědomí, ale sám sebe vyléčit nemůže. Z tohoto stavu, kdy je ve zmatku a zoufalství, kdy je přemožen a bezmocný, musí být zase přiveden zpět, uzdraven a navrácen své důstojnosti. *„Vy, kteří máte Ducha, napravujte takového.“* (Ga 6,1) Jedině člověk, v němž tato láska proudí, jako míza ve stromě nebo krev v těle, může takovou zraněnou duši uzdravit. *Ed 113.2*

Prostředky lásky mají podivuhodnou moc, neboť jsou božského původu. Jakou uzdravující silou a mocí by byl obdařen náš život, kdybychom vždy jednali naplnění láskou, která „odvrací hněv“, která „přikryje množství hříchů“ a která je „trpělivá a dobrotivá“! *Ed 114.1*

Tato drahá poučení mohou být chápána i vštěpována tak prostě, aby jim porozuměly i malé děti. Srdce dítěte je něžné a podléhá snadno dojmům; a když my starší „se staneme pacholátky“ a naučíme se prostotě, ušlechtilosti a něžné lásce Spasitelově, nebude nám nesnadné dotknout se srdcí malých a naučit je uzdravující službě lásky. Kdyby se lidé dali prodchnout těmito ctnostmi, život ve světě by se zcela změnil. Země, podobna nebesům, stala by se náznakem nebeského prostředí. *Ed 114.2*

Dokonalost poznáváme jak v nejmenších, tak i největších skutečích Božích. Ruka, která řídí celé světy ve vesmíru, je také rukou, která vytváří malá polní kvítka. Zkoumejte pod mikroskopem nejmenší a nejprostší kvítko, jež vyrostlo u cesty a najdete ve všech jeho částech jedinečnou krásu a soulad. Tak i v nejnižším úkolu můžeme objevit pravou vznešenost; nejvšednější věci, provedené poctivě a s láskou, jsou příjemné oku Božímu. Svědomitá pozornost i v malých věcech učiní nás spolupracovníky Božími, a získá nám uznání toho, který vše vidí a o všem ví. *Ed 114.3*

Duha, jež spíná nebesa svým světelným obloukem, je znakem *„věčné smlouvy mezi Bohem a mezi všelikou duší živou“* (Gn 9,16), a duha, jež se klene nad trůnem v nebesích, je dítčím Božím známkou smlouvy o pokoji. *Ed 115.1*

Jako je duha na oblacích výsledkem spojení slunečních paprsků a deště, tak duha nad trůnem Božím v nebesích představuje spojení milosti a spravedlnosti Boží. Hříšné, avšak pokání činící duši, Bůh říká: *„Oblíbil jsem výkupné.“* (Jb 33,24) *Ed 115.2*

„Neboť jest to u mne, co při potopě Noé. Jakož jsem přísáhl, že se nebudou více rozlévati vody Noé po zemi, tak jsem přísáhl, že se nerozhněvám na tě, aniž tobě domlouvati přísně budu. A byť se i hory pohybovaly, a pahrbkové ustupovaly, milosrdenství mé však od tebe neodstoupí, a smlouva pokoje mého se nepohne, praví slitovník tvůj Hospodin.“ (Iz 54,9.10) *Ed 115.3*

Poselství hvězd

I hvězdy přinášejí poselství dobré naděje pro každou lidskou bytost. Ve chvílích, když srdce je zdeptáno a pokušení tíživě doléhá, když překážky se zdají nepřekročitelné, životní cíle nedosažitelné a jejich krásné přísliby jako jablka sodomská – v takových chvílích, jež prožívá každý z nás,

čerpejme odvahu, stálost a poučení, dle Boží výzvy z hvězd a jejich neporušeného a jasného běhu.

Ed 115.4

*„Pozdvihněte vzhůru oči svých a vizte, kdo to stvořil? Kdo vyvedl v počtu vojsko jejich a vše to zejména povolává? Vedle množství síly a veliké moci – ani jedno z nich nehyne. Pročez tedy říkáš, Jákobe, a mluvíš, ó Izraeli: Skryta je cesta má před Hospodinem, a pře má před Boha mého nepřichází? Zdaliž nevíš, jsi neslychal, že Bůh věčný Hospodin, kterýž stvořil končiny země, neustává aniž zemdlivá a že vystižena býti nemůže moudrost jeho? On dává ustalému sílu a tomu, jenžto žádné síly nemá moci, hojně udílí.“ – „Nebojž se, nebo já jsem s tebou; nestrachujž se, nebo já jsem Bůh tvůj, posilním tě a pomáhati budu tobě, a podpírati tě budu pravici spravedlnosti své. Nebo já, Hospodin Bůh tvůj, ujal jsem tě za tvou pravici a pravím: Neboj se, já tobě pomáhati budu.“ (Iz 40,26-29; 41,10.13) *Ed 115.5**

Palma, deptaná úpalem slunka a divou písečnou bouří, přese se vypíná zelená, kvetoucí a plodná uprostřed pouště. Její kořeny jsou napájeny živými prameny, a proto je zdaleka vidět její svěže zelená koruna nad vyprahlou a pustou plání; a cestovatel, který již byl na pokraji záhuby, zamíří své zemdlené kroky do jejího chladivého stínu – k životodárnému prameni. *Ed 116.1*

Stromy v poušti jsou symboly toho, co Bůh očekává od života svých dětí uprostřed tohoto světa. Mají vést znavené duše, plné neklidu a již odhodlané zaniknout v poušti hříchu, k pramenům živých vod. Mají svým spolubližním poukázat na toho, který zve: *„Žízní-li kdo, pojď ke mně, a napij se!“* (J 7,37) *Ed 116.2*

Mohutná hluboká řeka, která poskytuje cestu dopravě a mezinárodním stykům, je oceňována jako dalekosáhle prospěšný činitel; co však ony malé stružky a potůčky, které pomáhají vytvářet tento vznešený veletok? Nebylo-li by jich, řeka by se vytratila. Na nich závisí celá její existence. – Tak se i lidé, povolání k vedení nějakého velkého díla, těší počtám, jakoby veškerý jeho úspěch bylo možno přičíst jenom jim. Avšak onen úspěch vyžadoval věrné a pilné spolupráce téměř nespočetných skromných pracovníků, takových, o kterých se svět obyčejně ani nedozví. Neoceněné výkony a neuznaná práce, to je úděl většiny dělníků světa, a je přirozené, že mnozí z nich jsou naplněni nespokojeností. Mají pocit, že svůj život bezúčelně promarnují. Potřebují se však zamyslet nad nepostradatelností své práce i poohlédnout se po přírodě a poznají, že malý potůček, který si razí svou nehluchou cestu lučinami a háji, přináší zdraví, úrodnost a krásu, a tak splňuje při své cestě stejně užitečný úkol jako širá řeka. Mimo to, přispívá k životu řeky, pomáhá dosáhnout toho, čeho by řeka sama nikdy nedocílila. *Ed 116.3*

Mnohým je zapotřebí tohoto ponaučení. Vlohy a nadání jsou až příliš zbožňovány a je příliš mnoho dychtění po vyšším postavení. Je velmi mnoho lidí, kteří nejsou ochotni něco vykonat, dokud nejsou pokládáni za vedoucí díla; je velmi mnoho těch, kterým se musí dostat pochvaly, aby neztratili zájem o svou práci. – Proto se potřebujeme naučit ochotě i věrnosti v krajním využití svých sil, schopností a příležitostí a i spokojenosti s údělem, který nám nebe určilo. *Ed 117.1*

Lekce důvěry

*„Ano, zeptej se třeba zvířat, a naučí tě, aneb ptactvo nebeského, a oznámí tobě. Aneb rozmluv se zemí, a poučí tě; ano i ryby mořské vypravovati budou tobě.“ – „Jdi k mravenci, shlédni cesty jeho a nabud' moudrosti.“ – „Hleďte na ptactvo nebeské!“ – „Patře na havrany!“ (Jb 12,7.8; Př 6,6; Mt 6,26; L 12,24) *Ed 117.2**

Dětem bychom neměli o těchto božích tvorech jenom vyprávět, nýbrž měli bychom je vést k tomu, aby je samy pozorovaly a pak si vzaly ponaučení z jejich života. Mravenci je naučí trpělivé píli, vytrvalosti při překonávání překážek a prozíravé péči o budoucnost. Ptáci jim zase budou učiteli krásné nauky o důvěře. – Náš nebeský Otec se o ně stará; musí si však sami najít potravu, kterou pro ně přichystal, postavit si hnízda a vychovat svá mláďata. Každým okamžikem jsou ohrožováni nepřáteli, kteří usilují o jejich bezživotí. A přesto jak důvěřivě jdou za svou prací a co radosti je v jejich písních! *Ed 117.3*

Jak krásně popisuje již žalmista Páně péči o tvorstvo přírody: *Ed 118.1*

*„Hory vysoké jsou kamzíků, skály útočiště králíků.“ (Ž 104,18) *Ed 118.2**

Bůh dává prameny, které ubíhají mezi vrchy,
kde má svá sídla ptactvo, jež „*zprostřed ra-
tolestí hlas svůj vydává*“ (Ž 104,12). *Ed 118.3*
Všichni tvorové lesů a hor náležejí do jeho ve-
likého hospodářství. „*Otvíráš ruku svou, a na-
sycuješ každý živočich podle dobře libezné vůle
své.*“ (Ž 145,16) *Ed 118.4*

Alpský orel bývá někdy sražen bouří do úzkých horských strží. Bouřná mračna obklopí tohoto mocného skalního ptáka a jejich temné masy jej odloučí od slunných výšin, kde zbudoval svůj domov. Jeho úsilí o uniknutí se zdá bezvýsledné. Naráží v mračnech sem a tam, bije do vzduchu svými silnými křídly a jeho křik se odráží od příkrých skalních stěn. Nakonec s jásavým pokřikem proniká vzhůru, proráží mračna a pojednou je opět na slunečním jasu, zatímco bouře a vichřice je hluboko pod ním. – Tak podobně můžeme být i my obklopeni nesnázemi, malomyslností a temnotou. Někdy se nám zdá, že jsme přímo sevřeni klamem a soužením, křivdou a nepravostí; pojednou jsme v temných mračnech, která nemůžeme rozptýlit, a marně bojujeme proti okolnostem kolem sebe. Tu je jedna jediná cesta úniku; Mlhy a temna se plazí při zemi; nad mraky však září Boží světlo, a my se můžeme vznést na křídlech víry do slunečního jasu Boží přítomnosti. *Ed 118.5*

Takto se můžeme mnohému v přírodě naučit: Sebedůvěře od stromu, který roste o samotě na pláni nebo na horském úbočí a zapouští svoje kořeny hluboko do půdy, aby mohl ve své drsné síle vzdorovat bouřím. – Moc vlivů mládí můžeme dobře poznat na sukovitém, beztvarem kmeni, který byl již v mládí skloněn k zemi, a nyní by mu již žádná moc světa nenavrátila jeho přímý vzrůst a jeho souměrnost. – Tajemství svatého života je nám zjeveno na bělostném leknínu. Obklopen všemožným rostlinstvem rybníku, čerpá život svým dlouhým stonkem z čistého písku v hlubinách a na hladině rozvíjí neposkvřenou krásu svého květu paprskům světla. *Ed 119.1*

Zatímco děti i mladí lidé získávají poznání skutečností od svých učitelů a ze svých učebnic, veďte je i k tomu, aby si sami dovedli vzít potřebná poučení a sami pro sebe objevovali pravdy života. Při práci v zahradě se jich tažte na to, co si zapamatovali a čemu se již přiučili při ošetřování rostlin. Když mají příležitost spatřit krásnou krajinu, tažte se jich, proč Bůh přioděl pole a lesy tolika libými a rozmanitými barvami. Proč třeba neučinil vše tak, aby převládala jenom tmavohnědá barva? Když trhají kvítka, veďte je k tomu, aby přemýšlely, proč nám Bůh zachoval krásu těchto poutníků z ráje. Učte je všude v přírodě zachycovat patrné důkazy Boží péče o nás a obdivuhodné přizpůsobení všech věcí, aby sloužily našim potřebám a aby přispívaly k našemu štěstí. *Ed 119.2*

Jedině ten, kdo v přírodě poznává vlastní dílo svého otce a kdo čte v bohatství a kráse země dílo jeho rukou, může najít ve věcech přírody nejhlubší poučení a přijmout jejich nejvyšší službu. Jedině takový člověk plně ocení význam hor a údolí, řek a moří, neboť na ně hledí jako na projev Boží mysli a jako na jedno ze zjevení Stvořitelových. *Ed 119.3*

Pisatelé bible užili mnoho názorných poučení z přírodních jevů, a budeme-li i my mít pochopení pro svět přírody, umožní nám za vedení Ducha Božího, abychom tím plněji pochopili naučení psaného Božího slova. Jedině tak se stává příroda klíčem k pokladnici Božích výroků. *Ed 120.1*

Povzbudme děti k tomu, aby si samy v přírodě vypátraly věci, které znázorňují učení bible, a v bibli zase místa, která berou poučení a přirovnání z přírody. Měly by umět vyhledat, a to jak v přírodě, tak i v Písmu, každou věc, která byla podobenstvím na Krista i ty, kterých on užil pro znázornění pravdy. Tak se mohou naučit vidět jej i při pohledu na strom, na vinnou révu, na lilii a na růži i na slunce a hvězdy. Mohou vycítit jeho hlas ve zpěvu ptactva, v šumění stromů, ve valící se bouři i v hudbě moře. Pak jim bude celá příroda opětovat jeho cenné a jedinečné pokyny. *Ed 120.2*

Těm, kteří se s Kristem seznámí i takto, země již nebude nikdy osamělým a pustým místem, nýbrž domovem jejich Otce, místem, kde jim je blízký svým Duchem ten, který kdysi žil mezi lidmi. *Ed 120.3*

Bible vychovatelem

„Kamkoli půjdeš, ono tě zprovodí, když spáti budeš, bude tě ostříhati, a když pocítíš, bude s tebou rozmlouvati.“ (Př 6,22)

13. Duchovní a duševní vzdělání

*„Skrze umění zajisté pokojové naplnění bývají
všelijakým zbožím drahým a utěšeným. (Př 24,4)*

Jest Božím zákonem, že síly ducha, duše i těla lze předně nabýt – úsilím. Naše síly a schopnosti se rozvíjejí cvikem. V souhlase s tímto zákonem, zajistil Bůh ve svém slově prostředky pro duchovní a duševní pokrok. *Ed 123.1*

Bible obsahuje všechny pokyny, jež lidé potřebují znát, aby byli připraveni jak pro tento život, tak i pro život budoucí. Těmto zásadám mohou porozumět všichni. Nikdo, kdo přijímá vážně učení Bible, nepřečte sebemenší odstavec z ní, aniž získal nějakou užitečnou myšlenku. Avšak nejcennější poučení z Bible nelze získat příležitostným a přerušovaným studiem, neboť její velká soustava pravdy není podána tak, aby byla zjevená spěšnému a lhostejnému čtenáři. Mnohé z jejich pokladů leží hluboko pod povrchem a mohou být získány jen pilným zkoumáním a vytrvalým úsilím. Pravdy, jež tvoří onen velký celek, musí být nejprve vyhledány a soustředěny: *„Trošku odtud, trošku od onud.“ (Iz 28,10) Ed 123.2*

Když budou tyto pravdy takto shledány a shromážděny, objeví se jejich vzájemný a dokonalý vztah. Každé evangelium je doplňkem ostatních, každé proroctví výkladem jiného proroctví a každá pravda rozvedením některé jiné pravdy. Předobrazy židovské bohoslužby jsou objasněny evangeliem. Každé přikázání ve slově Božím má své místo, každá podrobnost svůj význam, a tak celá stavba knihy, ve svém určení i provedení, vydává svědectví o svém Původci. Takové dílo nemůže vytvořit žádná mysl kromě mysli Stvořitelovy. *Ed 123.3*

Při vyhledávání různých částí a studiu jejich vzájemných vztahů jsou nejvyšší schopnosti lidského ducha vedeny k usilovné činnosti. Nikdo se nemůže oddat takovému studiu, aniž to mělo vliv na rozvoj jeho duchovní síly. *Ed 124.1*

Ale duchovní hodnota studie bible nezáleží jen ve vyhledávání pravdy a jejím soustředování. Vyžaduje také úsilí, kterého je třeba k pochopení daného předmětu. Mysl, zaujatá jenom všedními věcmi, zakrňuje, slábne a není-li vedena k chápání veliké a obsáhlé pravdy, ztrácí po nějakém čase schopnost vzrůstu. Nic neochrání před tímto úpadkem tak, jako studium Božího slova, jehož podněcující moci se nic nevyrovná. Bible, jako prostředek rozumového výcviku, je mnohem účinnější než jakákoliv jiná kniha nebo všechny ostatní knihy dohromady. Velikost její látky, vznešená jednoduchost jejích výroků a krása její obrazivosti občerstvuje a povznáší myšlenky tak, jako nic jiného. Žádné jiné studium nemůže poskytnout takovou duchovní moc jako úsilí k obsáhnutí pravé zjevení. Mysl, uvedená takto do styku s myšlenkami. Nekonečného, nemůže než mohutnět a sílit. *Ed 124.2*

A ještě účinnější je moc Bible při vzrůstu duchovní přirozenosti. Člověk, stvořený k obcování s Bohem, může jedině v tomto spojení nalézt svůj skutečný život a opravdový pokrok. Proto byl stvořen, aby v Bohu poznal svou nejvyšší radost a nemůže najít nic jiného, co by utišilo žádost jeho srdce a ukojilo hlad a žízeň jeho duše. Ten, kdo s upřímným a učenlivým duchem studuje slovo Boží a touží pochopit jeho pravdy, přijde jistě do styku s jeho Původcem; pak otevřou se mu bezmezné možnosti rozvoje. *Ed 124.3*

V celé řadě symbolů, směrnic a námětů má Bible při sobě vždy něco, co zaujme každou mysl a pohne každým srdcem. Na jejích stránkách je zaznamenána nejstarší historie a nejvěrnější záznamy; zásady pro výkon vlády ve státě i pro správu rodiny a domácnosti – zásady, jímž se lidská moudrost nikdy nevyrovnala. Obsahuje nejhlubší životní moudrost, vyjádřenou básnicky jemně, povznášeně, horoucně a dojemně. V porovnání s literárními výtvoři člověka jest Bible nezměrně vyšší, uváží-li se, jak nekonečně větší jest její význam a cena ve svém vztahu k veliké ústřední myšlence. Každý předmět, pozorovaný ve světle této myšlenky, nabývá zcela nového významu. V pravdách, co nejjednodušeji vyslovených, jsou obsaženy zásady, jež jsou tak vysoké jako nebesa a jež v sobě uzavírají i samotnou věčnost. *Ed 125.1*

Ústřední, vedoucí myšlenkou Bible, kolem níž se kupí všechny ostatní, je plán vykoupení a znovuzřízení Boží podobnosti v duši člověka. Od prvního náznaku naděje, rozsudku v ráji vyne-

seného, až k poslednímu zaslíbení Zjevení: „*A tvář jeho viděti budou a jméno jeho bude na čelích jejich,*“ je těžištěm Bible a každé její části, rozvinutí tohoto obdivuhodného plánu k povznesení člověka, a „*moc Boží, která nám dává vítězství skrze našeho Pána Ježíše Krista!*“ (1 K 15,57). *Ed 125.2*

Kdo pochopí tuto myšlenku, má před sebou nekonečné pole studia, neboť v jeho rukou se ocitl klíč, který mu otevře celou pokladnici slova Božího. *Ed 126.1*

Poznání vykoupení je vědou nade všechny ostatní; vědou, jež je studiem andělů a všech bytostí neporušených světů; vědou, jíž věnuje svou pozornost náš Pán a Spasitel; vědou, jež proniká až do úmyslu, který se zrodil v mysli Nekonečného; do „tajemství, které bylo od věčných časů zamlčeno“; a vědou, jež bude předmětem studia vykoupených po nekonečné věky. Je to nejvyšší studium, jemuž se člověk může oddat; zbystří mysl a povznese ducha více než všechna jiná studia. *Ed 126.2*

„*Neboť v stínu moudrosti a v stínu stříbra odpočívá člověk. Avšak přednější jest umění moudrosti, protože přináší život těm, kdož ji mají.*“ (Kaz 7,12) „*To, co obživuje, je duch; – tělo neprospívá nic. Řeči, které jsem já mluvil, jsou duch a život.*“ (J 6,6) „*Život věčný pak jest, aby poznali tebe, jediného pravého Boha, a toho, kterého jsi poslal, Ježíše Krista.*“ (J 17,3) *Ed 126.3*

Ve slově Božím jest tvůrčí síla, která povolala k životu světy. Boží slovo uděluje moc a probouzí život. Každé přikázání je zaslíbením a je-li přijato vůlí a uvítáno duší, přináší s sebou život Nekonečného. Mění přirozenost a přetváří k obrazu Božímu. *Ed 126.4*

Život, který byl takto udělen, je stejným způsobem i udržován. „*Člověk nebude živ jenom chlebem, ale každým slovem, které vychází z úst Božích*“ (Mt 4,4) *Ed 126.5*

Mysl i duše se buduje tím, čím je živena; a záleží jenom na nás, čím bude nasycena. V moci každého jednotlivce je, zvolit si úkol, který by zaujal jeho myšlení a utvářel jeho charakter. O každé lidské bytosti, které byla dána možnost přístupu k Písmu, Bůh praví: „*Vypsal jsem jemu znamenité věci v zákoně svém.*“ (Oz 8,12) „*Volej ke mně, a ohlásímť se, a oznámímť věci veliké a tajné, o nichž nevíš.*“ (Jr 33,3) *Ed 126.6*

Každá lidská bytost, ať je její životní úděl jakýkoliv, může, se slovem Božím v rukou, prodlévat v takové společnosti, jakou si sama zvolí. Na stránkách této knihy může rozmlouvat s nejvznešenějšími a nejlepšími jedinci lidského rodu a může naslouchat hlasu Věčného, jímž promlouvá k lidem. Když přemýšlí a rozjímá o věcech, „*na něž andělé touží popatřiti*“ (1 Pt 1,12), sdílí jejich společnost, sleduje kroky nebeského Učitele a naslouchá jeho slovům, jako když učil na hoře, na pláni nebo u moře. Může i na tomto světě žít v ovzduší nebes a všem na zemi, kteří jsou v soužení nebo pokoušení, může sdělovat myšlenky naděje a tužeb po svatosti. Takový člověk bude sám přicházet blíž a blíže k prahu věčného světa, až se posléze otevrou brány, aby věrný mohl vstoupit. Nebude tam cizincem. Hlasy, které jej uvítají, budou hlasy svatých, kteří byli jeho společníky na zemi, když pročítal Písma, a které se již na tomto světě naučil poznávat a milovat. Ten, kdo prostřednictvím slova Božího žil na zemi ve spojení s nebesy, bude se tam cítit, jako kdyby tam byl od narození. *Ed 127.1*

14. Věda a Bible

„Kdo nezná ze všeho toho, že ruka Hospodina to učinila?“ (Jb 12,9)

Poněvadž kniha přírody a kniha zjevení nesou znamení téže mistrovské mysli, nemohou mluvit jinak, než v prostém souzvuku, a tak svědčí rozdílnými způsoby a různou řečí o stejných velkých pravdách. Věda stále objevuje nové divy, ale ve svých výzkumech nepřináší nic takového, co by v celku odporovalo božskému zjevení. Kniha přírody a psané slovo vrhají vzájemně na sebe světlo. Seznamují nás tak s Bohem vždy, když nás poučují o zákonech, kterými on působí. *Ed 128.1*

Závěry chybně odvozené ze skutečností pozorovaných v přírodě vedou však ke zdánlivému rozporu mezi vědou a zjevením; nad to, úsilí o jejich jednotu vedlo k tomu, že byly přijaty takové výklady Písma, které podkopávají a ničí sílu slova Božího. Geologii bylo vyučováno tak, aby odporovala původnímu výkladu Mojžíšovy zprávy o stvoření. Tvrdí se, že bylo třeba milionů let k vývoji země z původního chaosu; ve snaze přizpůsobit Bibli tomuto domnělému objevu vědy je tvrzeno, že dny stvoření byly dlouhými, neurčitými obdobími, která trvala tisíce ba i miliony let. *Ed 128.2*

Takovýto závěr není ničím podložen a odporuje mu jak samotná zpráva Bible, tak i učení přírody. O prvním dnu, kterého bylo užito v díle stvoření, jest podána tato zpráva: *„I byl večer a bylo jitro den první.“* (Gn 1,5) To samé jest v podstatě řečeno o každém z prvních šesti dnů týdne stvoření. Slova Boží osvědčují o každém z těchto období, že se skládá z večera a rána jako každý jiný den od oné doby. O samotném díle stvoření jest podáno božské svědectví. *„Nebo on řekl, a stalo se, on rozkázal, a postavilo se.“* (Ž 33,9) Jak mnoho času asi potřeboval k vytvoření země z původního chaosu ten, který tak podivuhodně dal vzniknout – nesčetným světům? Či myslíme, že musíme Boží slovo nadále překrucovat nebo přehlížet, když máme vysvětlit Boží skutky, jimiž jsme přímo obklopeni? *Ed 129.1*

Jest pravdou, že pozůstatky nalezené v zemi svědčí o životě zvířat a rostlin mnohem větších, než známe dnes. Na tyto nálezy se pohlíží jako na důkaz existence zvířat a rostlin v době, jež předcházela Mojžíšově zprávě o stvoření. Avšak Bible podává také o těchto věcech dostatečné vysvětlení. Před potopou byl vývoj rostlin a živočišného života nepoměrně větší než ten, který je znám od té doby. Při potopě se povrch země propadal, nastaly značné změny a při novém tvoření zemské kůry bylo zachováno mnoho známek života, který zde dříve existoval. Ohromné lesy, pohřbené v zemi v čas potopy, se od té doby měnily v uhlí. Tvoří nyní rozsáhlá ložiska uhlí a kryjí spotřebu oleje, který dnes slouží našemu pohodlí a blahu. Mnohé objevy v útrobách země vynášejí na světlo nesčetné němé svědky o pravdě slova Božího. *Ed 129.2*

Teorie o vývoji země je příbuzná nauka, jež připisuje vzestupný vývoj všeho živého i koruně slávy všeho stvoření – člověka. *Ed 130.1*

Uvažujme ale, jak omezené možnosti má člověk pro svá bádání – jak krátký je jeho život; jak omezená oblast jeho působnosti i jeho chápání; jak časté byly jeho mylné uzávěry, zvláště o oněch obdobích, o kterých tvrdí, že předcházely historii Bible; jak často jsou domnělé důkazy vědy opravovány nebo zcela zavrhovány; s jakou lehkostí jsou udávaná období vývoje země prodlužována nebo zkracována o miliony let; a jak jednotliví vědci, zastánci různých teorií, mezi sebou soupeří. Budeme po zralém uvážení toho všeho souhlasit s naukou o svém původu v souvislosti se zárodky, molekulami a lidoopy a zavrhneme jasnou zprávu slova Božího, tak velikou ve své prostotě?: *„I stvořil Bůh člověka k obrazu svému, k obrazu Božímu stvořil jej, muže a ženu stvořil je.“* (Gn 1,27) Zavrhneme tuto zprávu o původu lidského rodu, která je vznešenější než ty, které jsou sřezány na dvorech královských? *„... kterýž byl Adamův, kterýž byl Boží.“* (L 3,38) *Ed 130.2*

Správně chápáno, objevy vědy a zkušenosti života jsou v souladu se svědectvím Písma o nestálém Božím působení v přírodě. *Ed 130.3*

V písni, kterou zaznamenal Nehemiáš, Levité zpívali: *„Ty jsi, Hospodine, sám ten jediný, ty jsi učinil nebesa, nebesa nebes i všecko vojsko jejich, zemi i všecko, což jest na ní, všecka moře i*

všecko, což jest v nich; obživuješ také všecko, ano i vojska nebeská před tebou se sklánějí.“ (Neh 9,6) Ed 130.4

O této zemi Písmo prohlašuje, že dílo stvoření bylo dokončeno. „... *dokonána jsou díla od ustanovení světa.*“ (Žd 4,3) Ed 130.5

Avšak moc Boží je dosud v činnosti k udržení výtvorů svého stvoření. Není to tím, že ústrojí, jednou uvedené do pohybu, pokračuje dále v činnosti svou vlastní skrytou silou, takže srdce tepe a dech za dechem následuje. Každý vdech, každý úder srdce jest důkazem stálé péče toho, v němž žijeme, pohybujeme se a jsme. Od nejmenšího broučka až po člověka, je každá živoucí bytost denně závislá na jeho prozřetelnosti. Ed 131.1

„Všickni tito tvorové na tě očekávají, abys jim dával pokrm časem svým. Když jim dáváš, sbírají; když otvíráš ruku svou, nasyceni bývají dobrými věcmi. Ale když skrýváš tvář svou, rmoutí se; když odnímáš ducha jejich, hynou a v prach svůj se navracují. Opět vysíláš ducha svého, a zase stvoření bývají, a tak obnovuješ tvář země.“ (Ž 104,27-30) Ed 131.2

„On roztáhl půlnoční stranu nad prázdnem, zavěsil zemi na ničemž. Zavazuje vody v oblacích svých, aniž se trhá oblak pod nimi. On sám zdržuje způsob stálý svého trůnu, a roztahuje na něm oblaky své. Cíl vyměřil rozlévání se vodám, až do skonání světla a tmy.“ Ed 131.3

„Ano i sloupové nebeští třesou se a pohybují od žehraní jeho. Mocí svou rozdělil moře, a rozumností svou dutí jeho. Duchem svým nebesa ozdobil, a ruka jeho učinila (souhvězdí) Hada. Aj toť jsou jen částky cest jeho a jako nestižitelné jest i to maličko, což jsme slyšeli o něm. Hřímání pak hrozné moci jeho kdo srozumí?“ (Jb 26,7-14) Ed 131.4

„Hospodin ač jest dlouhočekající a velikomocný, však nikoli neospravedlňuje vinného. U vichru a bouři jest cesta Hospodinova, a oblak jestliť prach noh jeho.“ (Nah 1,3) Ed 131.5

Mocná síla, jež působí všude v přírodě a udržuje všechny věci, není, jak někteří mužové vědy hlásají, pouze vše prostupujícím zákonem a působící energií. Bůh jest duch, avšak jest bytostí osobitou, neboť člověk byl k jeho obrazu učiněn. Ve svém Synu se Bůh zjevil jako osobní bytost a Ježíš, „*odlesk slávy Otcovy a obraz osoby Boží*“ (Žd 1,3), dlel na zemi v podobě člověka. Jako osobní Spasitel přišel na svět jako osobní Spasitel opět vstoupil do nebes, kde nás zastupuje před trůnem Božím jako „*podobný Synu člověka*“ (Da 7,12). Ed 131.6

Apoštol Pavel psal v Duchu svatém a prohlásil o Kristu: „... *neboť v něm bylo stvořeno skrze něj a pro něho. On jest přede vším. V něm má veškerenstvo své bytí.*“ (Ko 1,16.17) Ruka, jež udržuje světy v prostoru a všechny věci po celém Božím vesmíru v řádném uspořádání a nepřetržité činnosti, jest rukou, která za nás byla přibita na kříž! Ed 132.1

Boží velikost je nám nepochopitelná. „*Trůn Hospodinův v nebi jest*“ (Ž 11,4); avšak svým Duchem je Bůh všude přítomen. Vše dopodrobna zná a má i osobní zájem o všechna díla své ruky. Ed 132.2

„Kdo jest rovný Hospodinu, Bohu našemu, kterýž vysoko bydlí? Kterýž snižuje se, aby všecko

spatřoval, což jest na nebi i na zemi.“ (Ž

113,5.6) Ed 132.3

„Kamž bych tedy zašel od Ducha tvého? Aneb kam bych před tváří tvou utekl? Jestliže bych vstoupil na nebe, tam jsi ty; pakli bych sobě ustlal v hrobě, aj, přítomen jsi. Vzal-li bych křídla záře jitřní a zaletěl bych, abych bydlil při nejdalším moři, i tam by mne ruka tvá provedla a pravice tvá by mne popadla.“ (Ž 139,7-10) Ed

132.4

„Ty znáš každé sednutí mé i povstání mé, rozumíš myšlení mému zdaleka. Chození mé i ležení mé ty obsahuješ, a všech mých cest svědom jsi. Zezadu i zpředu obklíčils mne, a vložils na mne ruku svou. Divnější jest umění tvé nad můj rozum; vysoké jest, nemohu ho dosáhnouti.“ (Ž

139,2.3.5.6) Ed 133.1

Sám Stvořitel všech věcí uspořádal podivuhodné přizpůsobení prostředků, aby sloužily svému cíli, uspokojení potřeb. Byl to on, který zabezpečil ve hmotném světě vše, aby každé jím vzbuzené přání, mohlo být splněno. On to byl, který stvořil lidskou duši s jejím nadáním pro vědění a lásku; není takovým, aby neuspokojil tužby prosící duše. Žádná, třebas nedotknutelná teorie, vymyšlená zásada nebo vysněná představa v tomto životě zápasu s hříchem, hořem a bolestí, nemůže uspokojit potřeby a touhy lidské bytosti. Nestačí věřit v zákon a sílu, neboť nemají soucitu a nemohou slyšet volání o pomoc. Musíme mít jasné vědomí o všemocném rameni, které nás podpírá. Potřebujeme jen stisknout vřelou ruku a důvěřovat Příteli, který s námi cítí. A je to právě Bůh, který se nám ve svém Slově zjevuje jako ten, jehož srdce je plno slitování s námi. *Ed 133.2*

Ten, kdo proniká do tajemství přírody hlouběji, zjistí svou naprostou bezmocnost. Zjistí, že jsou tu hlubiny a výšiny, jichž leží před ním ohromné pole pravdy. S Newtonem bude hotov prohlásit: „Připadám si jako dítě, které nalézá na pobřeží oblázky a lastury, zatím co velký oceán pravdy leží přede mnou nepoznáno.“ *Ed 133.3*

Největší mužové vědy byli nuceni doznat, že v přírodě působí nekonečná síla. Prostému lidskému rozumu se učení přírody nemůže zdát jiné, než plné rozporů a zklamání. Správně může být pochopeno jedině ve světle zjevení. „*Vírou chápeme, že slovem Božím byly ustaveny světy, takže to, co se vidí, nepovstalo z toho, co se jeví (tj. z pouhé hmoty).“ (Žd 11,3) Ed 134.1*

„*Na počátku stvořil Bůh nebe a zemi.“ (Gn 1,1)* Zde jedině může mysl, v neklidu svých pochybností, nalézt klid, když jako holubice zaletí ke korábu. Ve výšinách, v hlubinách všude přebývá nekonečná láska, která působí na dovršení všech věcí, aby „*svou mocí dovršila každé rozhodnutí k dobrotivosti“ (2Te 1,11). Ed 134.2*

„*Neviditelná podstata Boží se od stvoření světa myšlením spatřuje na tom, co učinil, totiž jeho věčná moc a božství.“ (Ř 1,20)* Avšak jedině za přispění nebeského Učitele může být jejich svědectví porozuměno. „*Vždyť u lidí kdo má nitro lidské, ne-li duch lidský, který je v člověku? Tak ani nitro Boží nezná nikdo, kromě Ducha Božího.“ (1 K 2,11) Ed 134.3*

„*Až však přijde on, Duch pravdy, uvede vás do celé pravdy.“ (J 16,13)* Jedině za podpory tohoto Ducha, který se na počátku „*vznášel nad vodami“* a toho Slova, skrze něž „*všecko povstalo“* a toho pravého Světla „*kteřé osvětluje každého člověka, přicházejícího na svět“*, může být svědectví vědy vykládáno správně. (Gn 1,2; J 1,3.9) Jedině za jejich vedení mohou být objeveny ty nehlubší pravdy. *Ed 134.4*

Řízení Vševědoucím budeme moci při studiu jeho skutků myslit jeho myšlenkami. *Ed 134.5*

15. Pravidla a zásady obchodu

„Kdo chodí upřímě, chodí doufanlivě.“ (Př 10,9)

Není žádného odvětví zákonného obchodu, pro něž by Bible nevyžadovala závažné přípravy. Její zásady pilnosti, poctivosti, spořivosti, střídmosti a čistoty jsou tajemstvím opravdového úspěchu, a pravidla, která jsou uvedena v knize *Příslaví*, představují pokladnici praktické moudrosti. Kde může nalézt obchodník, řemeslník nebo vedoucí v kterémkoliv oboru obchodu lepší směrnice pro sebe a pro své zaměstnance, než ty, jež se nalézají v těchto slovech moudrého muže: *Ed 135.1*

„Nevídáš-li toho, že muž snažný v díle svém před králi stává? Nestává před nepatrnými.“ (Př 22,29) Ed 135.2

„Všeliké práce bývá zisk nějaký, ale slovo rtů toliko k nouzi přivodí.“ (Př 14,23) Ed 135.3

„Žádá, a nic nemá duše lenivého.“ „Nebo opilec a žráč zchudne, a ospálivost v hadry obléčí.“ (Př 13,4; 23,21) Ed 135.4

„Kdo vynáší tajnost, chodí jako utrhač, pročez k lahodícímu rty svými, nepřiměšuj se.“ (Př 20,19) Ed 135.5

„Zdržuje řeči své muž umělý; drahého ducha jest muž rozumný.“ Ale „... kdožkoli se v sváry zaplétá blázen jest“ (Př 17,27; 20,3). Ed 135.6

„Na cestu bezbožných nevcházej; „... může-liž kdo choditi po uhlí řeřavém, aby nohy jeho se nepopálily?“ (Př 4,14; 6,28) Ed 136.1

„Kdo chodí s moudrými, bude moudrý.“ (Př 13,20) Ed 136.2

„Ten, kdož má přátele, má se míti přátelsky.“ (Př 18,24) Ed 136.3

Celý okruh našich vzájemných závazků se kryje s těmito Kristovými slovy: *„A protože všechno, což byste chtěli, aby vám lidé činili, to i vy činite jim.“ (Mt 7,12) Ed 136.4*

Jak mnohý člověk mohl by se vyhnout peněžnímu úpadku a zkáze, právě obezřelostí k výstrahám, v Písmu tak často opakovaným a zdůrazňovaným: *Ed 136.5*

„Kdož chvátá zbohatnouti, nebývá bez viny.“ (Př 28,20) Ed 136.6

„Statek zle dobytý umenšovati se bude, kdož jej pak shromažďuje rukou svou přivěšuje ho.“ (Př 13,11) Ed 136.7

„Pokladové jazykem lživým shromáždění jsou marnost pomíjející hledajících smrti.“ (Př 21,6) Ed 136.8

„Vypůjčující bývá služebníkem toho, jenž půjčuje.“ (Př 22,7) Ed 136.9

„Velmi sobě škodí, kdož slibuje za cizího, ježto ten, kdož nenávidí rukojemství, bezpečen jest.“ (Př 11,15) Ed 136.10

„Nepřenášej mezníku starodávného, a na pole sirotků nevcházej. Silnýť jest ochránce jejich; onť povede při jejich proti tobě.“ (Př 23,10.11) „Kdo utiská nuzného, aby rozmnožil statek svůj, též kdo dává bohatému, naprosto k nouzi chvátá.“ (Př 22,16) „Kdo jinému jámu kopá, sám do ní upadá; a kdo valí kámen, na něj se obrací.“ (Př 26,27) Ed 136.11

Toto jsou zásady, jimiž je podmíněno blaho společnosti, sdružení ať světských nebo náboženských a jen tyto zásady skýtají bezpečnost majetku a života. Za všechno, co umožnilo důvěru a spolupráci, je svět dlužen zákonu Božímu, jak byl dán v jeho Slově a jenž je dosud – ač značně setřený a neznatelný – patrný v srdcích lidí. *Ed 137.1*

Slova žalmistova: *„Za lepší sobě pokládám Zákon úst tvých, nežli mnoho tisíců zlata a stříbra“ (Ž 119,72)*, zjišťuji to, co je pravdou, z jiného, než náboženského stanoviska. Stanoví konečnou pravdu, jež je též uznávána v obchodním světě. Právě nyní, v čase vášnivé honby za peněžními zisky, kdy soutěž je tak tvrdá a způsoby bezohledné, je nadále všeobecně uznáváno, že pro vstup mladého člověka do života znamená nezávislost, pilnost, střídmost, čistota a spořivost lepší základ, než velká suma peněz. *Ed 137.2*

Mnozí vycitňují cenu těchto hodnot a uznávají Bibli za zdroj zásad, z něhož čerpají, ale nesvědčí o tom, že od tohoto zdroje jsou odvislí. *Ed 137.3*

To, co tvoří základ obchodní nezávislosti a opravdového úspěchu, je uznání Božího vlastnictví. Stvořitel všech věcí je jejich původním majitelem a my jsme pouhými jeho služebníky. Vše co máme, je pouze úvěr od něho, úvěr, který má být obhospodáren dle jeho směrnic. *Ed 137.4*

Takový je závazek, který spočívá na každé lidské bytosti a který má co činit s celou oblastí lidské činnosti. Nezáleží na tom, zdali to uznáváme nebo ne; jsme pouze služebníky, obdaření od Boha nadáním a schopnostmi a postaveni do světa k vykonávání díla jím určeného. *Ed 137.5*

Každému člověku je dána „jeho práce“ (Mk 13,34), – dílo, pro které ho určují jeho schopnosti a jehož výsledkem bude největší dobro pro něho a jeho bližní a nejvyšší část pro Boha samotného. *Ed 138.1*

Takto se stává náš obchod nebo naše povolání částí velkého Božího plánu, a to tak dlouho, pokud je provozováno v souhlase s jeho vůlí; za výsledky je zodpovědný on sám. „*Boží jsme zajisté pomocníci*“ (1 K 3,9), a naším podílem je jenom pohotová povolnost k jeho pokynům. Neznamená to jenom úzkostnou péči, ale i pilnost, věrnost, pečlivost, spořivost a obezřelost, které mají být probuzeny k živé činnosti a každá schopnost má být cvičena až ke svému nejvyššímu možností. Avšak nejsme závislí jen na úspěšném výsledku svého úsilí, ale na zaslíbení Božím. Slovo, které živilo v poušti Izraele a Eliáše v době hladu, má tu samou moc i dnes. „*Nepečujtež tedy, říkáte: Co budeme jísti? aneb, co budeme píti? ... Ale hleďte nejprv království Božího a spravedlnosti jeho, a toto vše bude vám přidáno.*“ (Mt 6,31.33) *Ed 138.2*

Ten, který dal lidem moc k získávání bohatství, spojil s darem také závazek. Ze všeho, co přijmeme, požaduje určitou částku. Desátek jest Páně. „*Všickni také desátkové země, buď ze semene země, anebo z ovoce stromů, ... A všeliký desátek z volů aneb drobného dobytka, ... svatý bude Hospodinu.*“ (Lv 27,30.32) Slib, učiněný Jákobem u Bethel, ukazuje dosah závazku. „*Ze všech věcí, kteréž mi dáš, desátky spravedlivě tobě dám.*“ (Gn 28,22) *Ed 138.3*

„*Sneste všechny desátky do obilnice*“ (Mal 3,10), je Boží přikázání. Není to žádná výzva ke vděčnosti nebo k štědrosti, ale věc samozřejmé poctivosti. Desátek je Páně; a on nás vyzývá, abychom mu vrátili to, co je jeho vlastnictvím. *Ed 138.4*

„*Dále pak vyhledává se při šafářích, aby každý věrný nalezen byl.*“ (1 K 4,2) Je-li poctivost podstatnou zásadou obchodního života, nemáme-li uznat i náš závazek k Bohu, kterému jsou poríženy všechny ostatní? *Ed 139.1*

Jsme zavázáni sloužit nejen Bohu, ale i člověku. Každá lidská bytost je zavázána nekonečné lásce Vykupitelově za dar života. Potrava, oděv, přístřeší, duch i duše, vše co máme a jsme, je poznamenáno výkupným jeho krve. Takto vzniklým závazkem vděčnosti a ochoty spjal nás Kristus s našimi spolubližními. „*Skrze lásku posluhujte sobě vespolek*“ (Gn 5,13) vyzývá nás. „*Cožkoli jste učinili jednomu z bratří těchto mých nejmenších, mně jste učinili.*“ (Mt 25,40) *Ed 139.2*

„*Nebo Řeků i kterýchkoli jiných národů, i moudrých i nemoudrých, dlužník jsem.*“ (Ř 1,14) Takovými jsme i my. Tím, že životy nás samých byly požehnány nad ostatní, jsme zavázáni každé bytosti, již můžeme prospěti. *Ed 139.3*

Tyto pravdy platí stejně v obytné místnosti jako v účtárně. Statky, s nimiž zacházíme, nejsou naše vlastní, a tuto skutečnost nikdy nemůžeme bez nebezpečí pustit ze zřetele. Jsme pouze služebníky, a na plnění našich závazků k Bohu závisí nejen blaho našich spolubližních, ale i náš osud pro nynější i budoucí život. *Ed 139.4*

„*Mnohý rozdává štědře, avšak přibývá mu více; jiný skoupě drží nad slušnost, ale k chudobě. Člověk štědrý bývá bohatší, a kdož svažuje, také sám bude zavlážen.*“ (Př 11,24.25) „*Pouštěj chléb svůj po vodě, nebo po mnohých dnech najdeš jej.*“ (Kaz 11,1) *Ed 139.5*

„*Neusiluj, abys zbohatl... K bohatství-liž bys obrátil oči své, poněvadž v náhle mizí; nebo sobě zdělalo křídla podobná orličím, a zaletuje k nebi.*“ (Př 23,4.5) *Ed 140.1*

„*Dávejte, a budeť vám dáno. Míru dobrou natlačenou a natřesenou, a osutout' dadít' v lůno vaše; touž zajisté měrou, kterouž měříte, bude vám zase odměřeno.*“ (L 6,38) *Ed 140.2*

„*Cti Hospodina ze statku svého, a z nejpřednějších věcí všech úrod svých. A naplněny budou stodoly tvé hojností, a přesové tvoji mstem oplývati budou.*“ (Př 3,9.10) *Ed 140.3*

„*Sneste všechny desátky do obilnice, aby byla potrava v domě mém, a zkuste mne nyní v tom, praví Hospodin zástupů, nezotvírám-liž vám prúdůchů nebeských, a nevyleji na vás požehnání, tak že neodoláte. A přimluví pro vás tomu, což zžírá, a nebude vám kaziti úrod zemských, aniž vám*

pochybí vinný kmen na poli... I budou vás blažiti všickni národové; nebo vy budete zemi rozkošnou.“ (Mal 3,10-12) Ed 140.4

„Jestliže v ustanoveních mých choditi budete, a přikázání mých ostříhající, budete je činiti: Tedy dám vám deště vaše časy svými, a země vydá úrody své, a stromoví vydá ovoce své. Tak že mlácení postihne vinobraní, a vinobraní postihne setí. I budete jísti chléb svůj do sytosti, a přebývati budete bezpečně v zemi své. Nebo dám pokoj v zemi, a nebude, kde by vás předěsil.“ (Lv 26,3-6) Ed 140.5

„Učte se dobře činiti, hledaje soudu, pozdvihněte potlačeného, domozte k spravedlnosti sirotku, zastáňte vdovy.“ (Iz 1,17) „Blahoslavený, kdož prozřetelný soud činí o chudém; v den zlý vysvobodí jej Hospodin. Hospodin ostřeže ho, a obživí jej; blažený bude na zemi, aniž ho vydá líbosti nepřátel jeho.“ (Ž 41,1-2) „Kdo uděluje chudému, půjčuje Hospodinu, a onť za dobrodiní jeho odplatí jemu.“ (Př 19,17) Ed 141.1

Kdo zakládá tento vklad, získává dvojí poklad. Mimo bohatství, které vlastní na zemi a musí nakonec opustit, shromažďuje si bohatství pro věčnost, klenot charakteru, který je klenotem nejvzácnějším na nebi i na zemi. Ed 141.2

Čestné jednání

„Znáť Hospodin dny upřímych, protož dědictví jejich na věky zůstane. Nebudouť zahanbeni v čas zlý, a ve dnech hladu nasyceni budou.“ (Ž 37,18.19) Ed 141.3

„Ten, kdož chodí v upřímnosti a činí spravedlnost a mluví pravdu ze srdce svého; ... a přísáhl-li by i se škodou, však toho nemění.“ (Ž 15,2-4) „Ten, kterýž pohrdá ziskem z útisku, kterýž otrásá ruce své aby darů nepřijímal, ... a zavírá oči své, aby se na zlé nedíval; ten na vysokých místech přebývati bude; ... tomu chléb dán bude, vody jeho stále budou. Krále v okrase jeho uzří oči tvé, spatří i zemi dalekou.“ (Iz 33,15-17) Ed 141.4

Bůh podal ve svém slově obraz dokonalého muže, jehož život byl, v pravém slova smyslu, úspěchem. Byl to muž, jehož nebe počilo svým zalíbením. Job vypráví o svých zkušenostech: Ed 142.1

„Tak jako jsem byl za dnů mladosti své, dokudž přivětivost Boží byla ve stanu mém. Dokudž ještě Všemohoucí byl se mnou, a všudy vůkol dítky mé. Když jsem vycházel k bráně skrze město, a na ulici strojival sobě stolicí svou. Jakž mne spatřovali mládenci, skrývali se, starci pak povstávali a stáli. Knižata choulili se v řečech, anobrž ruku kladli na ústa svá. Hlas vévod se stratil...“ Ed 142.2

Nebo ucho slyše, blahoslavilo mne, a oko vida, posvědčovalo mi. Že vysvobozuji chudého volajícího, a sirotka, i toho, kterýž nemá pomocníka. Ed 142.3

Požehnání hynoucího přicházelo na mne, a srdce vdovy k plésání jsem vzbuzoval. V spravedlnost jsem se oblačel, a ona ozdobovala mne, jako plášť a koruna byl soud můj. Místo očí býval jsem slepému, a místo noh kulhavému. Byl jsem otcem nuzných, a na při, již jsem nebyl povědom, vypytaval jsem se.“ (Jb 29,4-16) Ed 142.4

„... vně nenocoval host, dvěře své pocestnému jsem otvíral.“ (Jb 31,32) „Poslouchající, čekali na mne... Pročež u vážnosti mne míti neoblevovali. Přišel-li jsem kdy k nim, sedal jsem na předním místě, a tak bydlil jsem jako král ve

vojště, když smutných potěšuje. “ (Jb 29,21-25)

Ed 142.5

„Požehnání Hospodinovo zbohacuje, a to beze všeho trápení. “ (Př 10,22) Ed 142.6

„Bohatství a sláva při mně jest, zboží trvalivé i spravedlivé. “ (Př 8,18) Ed 143.1

Bible také ukazuje důsledek odklonu od pravých zásad, ať již v jednání s Bohem, nebo v čemkoliv jiném. Těm, kteří jsou pověřeni jeho dary, ale neteční k jeho požadavkům, Bůh praví: *Ed 143.2*

„Přiložte srdce své k cestám svým. Sežete mnoho a shromažďujete málo; jíte, ale nebýváte nasyceni; pijete, ale neuhašujete žízně; obláčíte se, ale žádný nemůže se zahřáti; a ten, kdož sobě mzdu shromažďuje, shromažďuje ji do pytlíka děravého. Patříte na mnoho, a aj, maličko jest, a což vnášíte do domu, já to rozdmychuji. “ (Ag 1,5.6.9) „Od toho času, když přišel někdo k hromadě dvacíti, bylo jen deset; když přišel ke kádi, aby nabral padesáto z presu, bylo jen dvacet. “ (Ag 2,17) „Proč se to děje? Pro dům můj, praví Hospodin zástupů, jest pustý... “ (Ag 1,9) „Loupiti-liž má člověk Boha, že vy loupíte mne? A však říkáte: V čem Tě loupíme? V desátcích a obětech. “ (Mal 3,8) „Protož zavřelo se nebe nad vámi, aby nedávalo rosy, země také zavřela se, aby nevydávala úrody své. “ (Ag 1,10) Ed 143.3

„A protož, proto že loupíte chudého, ... domů z tesaného kamení nastavěli jste, ale nebudete bydleti v nich; vinic výborných naštěpovali jste, ale nebudete pítí vína z nich. “ (Am 4,11) „Pošle Hospodin na tě zlořečení, zkormoucení a bídu při všem, k čemuž bys koli přičinil ruky své a což bys koli dělal. “ (Dt 28,20) „Synové tvoji a dcery tvé vydáni budou cizímu, ... a oči tvé na to hledíce, umdlivati budou pro ně celého dne, a nebude síly v ruce tvé. “ (Dt 28,32) Ed 143.4

„Tak kdož dobývá statku však s křivdou, v polovici dnů svých musí opustiti jej, a naposledy bude bláznem. “ (Jr 17,11) Ed 143.5

Účty všech obchodních jednání, podrobnosti všech převodů, míjí před sborem neviditelných posluchačů, jeho to služebníků, kteří nikdy nesmlouvají s nepravostí, zlo nikdy nepřehlížíjí, a nepravost nezatajují. *Ed 144.1*

„Jestliže bys nátisk chudého a zadržení spravedlnosti spatřil ... nediv se té věci; nebo vyšší vysoké šetří. “ (Kaz 5,8) Ed 144.2

„Neníť žádných temností, ani stínu smrti, kdež by se skryli činitelé nepravosti. “ (Jb 34,22) „Stavějí proti nebi ústa svá, ... říkají: Jakť má o tom věděti Bůh silný? Aneb zdaž jest to známé Nejvyššímu? “ (Ž 73,9-11) „To jsi činil, a já mlčel jsem, i praví Bůh. Měl-li jsi ty se domnívati, že já tobě podobný budu? Nýbrž trestati tě budu, a představímť to před oči tvé. “ (Ž 50,21) Ed 144.3

„Potom opět pozdvihna oči svých, uzřel jsem, a aj, kniha letěla... Toto prokletí vyjev na širokos vší země. Nebo každý zloděj podle něho jako i ona vyhlazen, a každý přísahající podle něho jako i ona vyhlazen bude. Vynesu je, praví Hospodin zástupů, aby došlo na dům zloděje, a na dům přísahajícího skrze jméno mé falešně; anobř bude bydleti uprostřed domu jeho, a docela zkazí jej, i dříví jeho i kamení jeho. “ (Za 5,1-4) Ed 144.4

Nad každým činitelem zla vyslovuje Boží zákon odsouzení. Viník může přehlížet tento hlas, může se snažit uniknout jeho varování, ale marně. Je mu stále v patách. Domlouvá mu. Ruší jeho pokoj. Není-li ho dbáno, pronásleduje viníka až do hrobu. A vznese svědectví proti němu při soudu. Nakonec duši i tělo zmaří oheň nehasitelný. *Ed 144.5*

„Nebo co prospěje člověku, by všecken svět získal, a své duši škodu učinil? Aneb jakou dá člověk odměnu za duši svou? “ (Mk 8,36.37) Ed 145.1

To jsou otázky, jež zaslouží uvážení všech rodičů, učitelů a žáků, každého člověka vůbec, ať mladého, či starého. Žádný obchodní záměr, žádný životní plán není dobrý a úplný, obsahuje-li jenom prchavá léta přítomného života a nečiní-li nutná opatření pro věčnou budoucnost. Mějte mládež k tomu, aby zahrnula věčnost do svého životního rozpočtu. Učte ji, aby si volila zásady a toužila po hodnotách, které jsou trvalá, a zakládala si *„poklad, kterýž nehyne, v nebesích, kdež zloděj dojíti nemůže, aniž mol kazí“ (L 12,33). Učte ji činiti si „přátely z mamony nepravosti“, aby přijata byla „do věčných stanů“ (L 16,9). Ed 145.2*

Všichni, kdo toto činí, konají nejlepší přípravu i pro život na tomto světě. Žádný člověk nesloží si poklad v nebesích, aniž by shledal svůj život také na zemi obohacený a zušlechtěný. *Ed 145.3*

„Pobožnost ke všemu jest užitečná, a má i nynějšího i budoucího života zaslíbení.“ (1 Tm 4,8).

Ed 145,4

16. Biblické životopisy

„Kteříž skrze víru vybojovávali království, činili spravedlnost, zmocnění bývali v mdlobách.“
(Žd 11,33.34)

Životopisy Božích mužů, v Bibli obsažené, mají velkou výchovatskou cenu; žádná část Bible nemá větší výchovatský význam. Ode všech ostatních se liší tím, že naprosto odpovídají skutečnosti života. Nedokonalému lidskému rozumu není možno ve všech věcech správně vystihnout pohnutky v počínání druhých. Nikdo, leč ten který čte v srdci a odhaluje tajný zdroj pohnutek a činů, může s nepochybnou pravdivostí vykreslit charakter, nebo podat věrný obraz lidského života. Takové vyličení se nalézá jedině ve slově Božím. *Ed 146.1*

Žádné pravdě neučí Bible jasněji, nežli té, že to, co konáme, je výslednicí toho, čím jsme. Do značné míry jsou životní zkušenosti sklizní našich vlastních myšlenek a skutků. *Ed 146.2*

„Zlořečení bez příčiny nedojde.“ (Př 26,2) *Ed 146.3*

„Rcete spravedlivému: Dobře bude. ... Ale běda bezbožnému, zle bude; nebo odplata rukou jeho dána bude jemu.“ (Iz 3,10.11) *Ed 146.4*

„Slyš, ó země: Aj já uvedu zlé na lid tento, ovoce myšlení jejich.“ (Jr 6,19) *Ed 146.5*

Tato otřásající pravda by měla být hluboko vryta v naši mysl. Každý čin se nějak vrací ke svému původci, ale přesto skoro nikdo z lidí nepoznává ovoce své vlastní setby ve zlu, jímž je jeho život provázen. *Ed 146.6*

Jákoab se utekl k podvodu, aby získal prvorozenství, pak ovšem sklízel žeň v nenávisti svého bratra. Během dvaceti let vyhnanství byl sám často přelstěn, oklamán a nakonec byl znovu nucen hledat bezpečí v útěku. Druhou úrodu klidil, když se špatné stránky jeho vlastního charakteru začaly projevoovat u jeho vlastních synů – to vše je pravdivý a dostatečný obraz o úloze odplaty v lidském životě. *Ed 147.1*

Ale Bůh praví: *„Nebuduť se zajisté na věky nesnadniti, aniž se budu věčně hnávati, neboť by duch před obličejem mým zmizel, i dchnutí, kteréž jsem já učinil. Pro nepravost lakomství jeho rozhněval jsem se, a ubil jsem jej; skryl jsem se a rozhněval proto, že odvrátiv se, odšel cestou srdce svého. Vidím cesty jeho, avšak uzdravím jej; zprovedím jej, a jemu potěšení nevrátím, i těm, kteří kvílí s ním. ... Stvořím hojný pokoj, dalekému i blízkému, praví Hospodin, a tak uzdravím jej.“* (Iz 57,16-19) *Ed 147.2*

Jákoab nebyl ve své tísní zcela přemožen. Želel všeho a usiloval o odčinění křivdy, již způsobil svému bratrovi; a když mu pro Ezaův hněv hrozila i smrt, utekl se o pomoc k Bohu. *„Knížetsky, pravím, potýkal se s andělem, a přemohl; plakal a pokorně ho prosil; ...“* (Oz 12,4) *„I dal mu tu požehnání.“* (Gn 32,29) V síle jeho moci povstal, ne už jako ten, který klame, ale jako ten, kterému bylo odpuštěno – jako kníže Boží. Byl nejenom vysvobozen od svého rozzlobeného bratra, ale byl oproštěn od sebe samého. Moc zla jeho vlastní přirozenosti byla zlomena a jeho povaha se změnila. *Ed 147.3*

Večer bylo světlo. Když Jákoab přemýšlel o běhu svého života, rozpoznával v něm stálou ochranu a moc Boží, *„Bůh, kterýž mne spravoval po všecken život můj až do dne tohoto. Anděl ten, kterýž vytrhl mne ze všeho zlého“* (Gn 48,15.16). *Ed 147.4*

Ta samá zkušenost vyplývá i z příběhů synů Jákoabových; hřích přináší trest, a pokání přináší ovoce spravedlnosti k životu. *Ed 148.1*

Bůh nezruší své zákony, ani nepůsobí v rozporu s nimi, ani neodčinuje dílo hříchu, ale přeměňuje člověka. Jeho milostí se kletba mění v požehnání. *Ed 148.2*

Levi byl nejukrutnější a nejmstivější ze synů Jákoabových, jeden ze dvou, kteří se nejvíce provínil při lstivém vyvraždění mužů Sichemských. Rysy Leviho povahy, které se odrážely v jeho potomcích, přivodily jim Boží odsouzení: *„Rozdělím je v Jákoabovi, a rozptýlím je v Izraeli.“* (Gn 49,7) Ale jejich pokání oddálilo naplnění této kletby; a nakonec jejich věrnost k Bohu, uprostřed odpadlictví ostatních kmenů, způsobila, že kletba byla změněna v projev nejvyšší pocty. *Ed 148.3*

„Toho času oddělil Hospodin pokolení Lévi, aby nosili truhlu smlouvy Hospodinovy, a aby stáli před Hospodinem k službě jemu, a k dobrořečení ve jménu jeho.“ „Smlouva má byla s ním života a pokoje, a dal jsem jemu to pro bázeň; nebo se bál mne a pro mnohé odvrátil od nepravosti.“ (Dt 10,8; Mal 2,5.6) Ed 148.4

Levité, ustanovení služebníci svatyně, neobdrželi dědičně žádnou půdu; bydleli společně ve městech pro ně oddělených. Zaopatření dostávalo se jim z desátků, darů a obětí určených k bohoslužbě. Byli učiteli lidu, hosty při všech jejich slavnostech a všude byli ctěni jako služebníci a zástupci Boží. Celému národu byl dán příkaz: *„Vystříhejš se, abys neopouštěl Levitů v zemi své po všechny dny své.“* (Dt 12,19) *„Pročež nemělo pokolení Lévi dílu a dědictví s brádry svými, nebo Hospodin jest dědictví jeho.“* (Dt 10,9) Ed 148.5

Vítězství skrze víru

Pravda, že člověk „je takový, jak ve svém srdci smýšlí“, nachází ještě další důkaz ve zkušenostech Izraele. Na hranicích Kanaánu podali svou zprávu vyzvědači, kteří se navrátili z průzkumu zaslíbené země. Krása a úrodnost země se však jejich zraku ztratila pro strach z nesnází při nastávajícím obsazení země. Jejich víru podlomila města obehnaná nebetyčnými hradbami, obrovití válečníci a železné vozy. Všechn lid v tom okamžiku úplně zapomenul na Boha a přizvukoval rozhodnutí malověrných zvědů: *„Nikoli nebudeme moci vstoupiti proti lidu tomu, nebo silnější jest nežli my.“* (Nu 13,32) Jejich slova se ukázala pravdivými. Nebyli způsobilí vejít do zaslíbené země a svůj život dokonali na poušti. Ed 149.1

Ale dva ze dvanácti, kteří shlédli zemi, smýšleli jinak. *„Jděme přece, a opanujme zemi, nebo zmocníme se jí.“* (Nu 13,31) Tak vyzývali lid, neb si cenili zaslíbení Boží nad všechny obry, opevněná města a válečné vozy. Jejich slova se stala skutkem. Třebaže sdíleli celé čtyřicetileté putování se svými bratry. Jozue a Kálef přece vstoupili do země zaslíbené. Kálef, který byl stále tak udatného srdce jako tenkrát, když vyšel se zástupy Hospodinovými z Egypta, prozkoumal pevnost obrů a obdržel ji za své dědictví. V síle Boží vypudil Kananajské. Vinice a olivové háje, jimiž při svém průzkumu procházel, se staly jeho vlastnictvím. Zatímco vzbouřenci a zbabělci zahynuli v poušti, muži víry jedli hrozny údolí Eškol. Ed 149.2

Nic nestaví Bible do jasnějšího světla, nežli nebezpečí, třebas jen jediného, odchýlení se od pravdy. Je to nebezpečí jak pro původce nepravosti, tak i pro všechny ty, jež se ocitají v jeho vlivu. Příklad má úžasnou moc a je-li jím působeno na špatné stránky naší přirozenosti, stává se téměř nepřemožitelným. Ed 150.1

Nejmocnějším valem neřesti v našem světě není zločinný život propadlého hříšníka, nebo zpustlého vyvrhele společnosti, ale naopak život, který se jinak zdá být ctnostným, vznešeným a ušlechtilým, ve kterém však je živen třebas jediný hřích, nebo hověno jen jediné neřesti. Pro duši, která právě skrytě zápasí proti nějakému pokušení a chvěje se na samém pokraji propasti, je takovýto příklad jedním z nejsilnějších svodů. Člověk, který je nadán nadprůměrným pochopením života, pravdy a cti, a přesto svévolně přestupuje třeba jen jediný příkaz svatého Božího zákona, obrátil své vznešené dary v léčku hříchu. Nadání, schopnost, soucitnost, sebešlechetnější a sebelaskavější činy mohou se takto stát nástrahami satanovými k vylákání duši nad propast zkázy. Ed 150.2

Od oné osudné události prvního hříchu, který způsobil ztrátu ráje a vnesl na svět smrt a všechnu bídu, až do zprávy o člověku, který Pána slávy prodal za třicet stříbrných, oplývají biblické životopisy bohatstvím takových příkladů, které vedou od cesty života – do temna zkázy. Ed 150.3

I zaznamenání následků pouze jediného podlehnutí lidské slabosti a omylnosti, ke kterému došlo zlhostejněním ve víře, má sloužit jako výstraha. Ed 150.4

Jediným pochybením své víry ochromil Eliáš celé své životní dílo. Těžké bylo břímě, jež nesl za Izrael; věrná byla jeho varování proti modlářství národa; a hluboká byla jeho úzkost, když během tří a půl let hladu očekával nějaké znamení pokání u svého národa. Na hoře Karmel stál sám, jako zastánce věci Boží. Modlářství bylo silou víry smeteno a požehnaný déšť svědčil o proudech požehnání, jež byly připraveny k rozvážení Izraele. Posléze však ve své úzkosti a slabosti uprchl před hrozbami Jezabel a o samotě v poušti prosil, aby mohl zemřít. Jeho víra selhala. Dílo, které započal,

nebylo mu dovoleno dokončit. Bůh ho vyzval, aby pomazal někoho jiného za proroka místo sebe. *Ed 151.1*

Ale Bůh nezapomněl na oddanou službu svého služebníka. Eliáš neměl zahynout v samotě pouště. Nesestoupil do temna hrobu, nýbrž, spolu s anděly Božími, vystoupil do přítomnosti jeho slávy. *Ed 151.2*

Tyto životní příběhy osvětlují to, co jednoho dne nahlédne každá lidská bytost: že hřích přináší jediné hanbu a ztrátu, a že nevěra je tím největším pochybením. Boží milost zasahuje i do nejzazších hlubin; a víra pozvedá kající duši, aby mohla být účastna přijetí synů Božích. *Ed 151.3*

Disciplína v utrpení

Všichni, kteří v tomto světě prokazují opravdové, věrné služby Bohu a člověku, získávají svůj průpravný výcvik ve škole utrpení. Čím závažnější je pověření a čím vyšší služby, tím tvrdší je zkouška a tím přísnější kázeň. *Ed 151.4*

Sledujte zkoušky Josefovy a Mojžíšovy, Danielovy a Davidovy, a přemýšlejte o nich. Porovnejte první příběhy ze života Davidova s vyprávěním o Šalomounovi a uvažujte o výsledcích. *Ed 151.5*

David byl ve svém mládí důvěrně spřátelen se Saulem, a jeho pobyt u dvora a jeho styk s královským domem mu dával nahlédnout do starostí, potíží a nebezpečí, skrytých v lesku a okázalosti království. Viděl, jak málo přispívá lidská sláva ku pokoji duše. Proto vítal s radostí a ulehčením, když se mohl navrátit od královského dvora – k ovčincům a stádům. *Ed 152.1*

Když pro žárlivost Saulovu musel jako vyhnanec prchnout na poušť, odříznut od lidské pomoci, přilnul k Bohu ještě mnohem úžeji. Nejistota a nepokoj života v poušti, neustálé nebezpečí, nutnost častého útěku, povaha lidí, kteří se k němu přidružovali, – „*kteřížkoli byli v soužení, a kteřížkoli se byli zadlužili, a kteřížkoli byli v hořkosti ducha*“ (1 S 22,2), to všechno vyžadovalo přísnou sebekázeň. Tyto zkušenosti povzbudily a rozvinuly schopnost k zacházení s lidmi, k soucitu s utlačovanými a zvýšily jeho nenávisť k nespravedlnosti. V letech čekání a nebezpečí se David naučil nalézat v Bohu svou útěchu, svou podporu i svůj život. Pochopil, že jediné Boží mocí může dosáhnout trůnu a že jediné v jeho moudrosti může moudře vládnout. Jedině výchova ve škole těžkostí a strádání byla příčinou příznivého výroku, později poskvrněného jeho velikým hříchem, že „*činil Soud a spravedlnost všemu lidu svému*“ (2 S 8,15). *Ed 152.2*

Šalomounovi se nedostávalo kázně Davidova mládí. Pro svoji povahu však měl v životě mnohé výhody před ostatními. Ušlechtilý v mládí i v mužných letech, miláček svého Boha, ujal se Šalomoun vlády, jež byla velikým příslibem blahobytu a slávy. Národy se obdivovaly vědomostem a prozíravostí muže, jemuž Bůh daroval tolik moudrosti. Ale pýcha blahobytu přivedla jeho odloučení od Boha. Šalomoun se odvrátil od radosti božského společenství, aby vyhledával uspokojení ve smyslných radovánkách. O této zkušenosti praví: *Ed 152.3*

„*Velké jsem skutky činil, vystavěl jsem sobě domy, štípil jsem sobě vinice. Vzdělal jsem sobě zahrady a štěpnice; ... najednal jsem sobě služebníků a služebných; ... Nashromáždil jsem sobě také stříbra a zlata a klínů a krajin; způsobil jsem sobě zpěváky a zpěvákyně i jiné rozkoše synů lidských, a nástroje muzické rozličné. A tak velikým jsem učiněn, a zrostl jsem nade všecky, kteříž přede mnou byli v Jerusalemě. ... A čehožkoli žádaly oči mé, nezabránil jsem jim, aniž jsem zabraňoval srdci svému jakého veselí; srdce mé zajisté veselilo se ze vší práce mé. ... Ale jakž jsem se ohlédl na všecky skutky své, kteréž činily ruce mé, a na práci úsilovně vedenou, a aj, všechno marnost a trápení ducha, a že nic není užitečného pod sluncem. Pročež obrátil jsem se, abych spatřoval moudrost a nemoudrost, i bláznovství. (Nebo co by člověk správil, chtěje následovati krále? To což již jiní spravili.)*“ (Kaz 2,4-12) *Ed 153.1*

„*Pročež mrzí mne tento život, ... všechna práce má kterouž jsem vedl pod sluncem.*“ (Kaz 2,17.18) *Ed 153.2*

Svou vlastní trpkou zkušeností Šalomoun poznal prázdnotu života, který svůj nejvyšší cíl hledá v pozemských věcech. Stavěl oltáře pohanským bohům, aby pouze znovu zakusil, jak nicotné jsou jejich přísliby o klidu pro duši. *Ed 153.3*

Ve svých pozdějších letech Šalomoun, znaven a žízniv, odvrátil se od pozemské děravé cisterny a nevrátil se, aby zase pil ze studnice života. Děj svých promarněných let, s jejich varovnými po-

učeními, zaznamenal, z Božího vnuknutí, pro budoucí pokolení. A tak byt jeho setba vynesla jeho lidu jen žeň béd, životní dílo Šalomounovo nebylo zcela ztraceno. Škola kázně a utrpení vykonala u něho nakonec své užitečné dílo. *Ed 153.4*

Ale jak slavným mohl být den jeho života, jehož svítání bylo tak slavné, kdyby byl již v mládí prošel školou utrpení, které tolik obohatilo životy jiných! *Ed 154.1*

Zkoušení Joba

Biblický životopis má však pro ty, kteří Boha milují, a kteří „*podle uložení jeho povolání jsou*“, ještě vyšší poučení o užitečnosti utrpení. „*Vy mi toho svědkové jste, praví Hospodin, že já Bůh silný jsem.*“ – Svědkové, že on je nejvýše dobrý. „*Učinění jsme divadlo tomuto světu, i andělům, i lidem.*“ (Ř 8,28; Iz 43,12; 1 K 4,9) *Ed 154.2*

Satan nenávidí nezištnost, základní zásadu Božího království, a popírá samu její jsoucnost. Od začátku velkého sporu se snaží dokázat, že zásady Božího jednání jsou sobecké, a v tomto směru působí na všechny, kdož Bohu slouží. Dílem Kristovým všech těch, kteří nesou jeho jméno, musí být toto satanovo tvrzení vyvráceno. *Ed 154.3*

Pán Ježíš přišel na zemi jako člověk proto, aby vlastním životem podal obraz naprosté nezištnosti; všichni, kdo přijímají tuto zásadu, mají být jeho spolupracovníky a uplatnit ji též ve svém životě. Vyvolit si pravé pro samu pravou a stát za pravdou i za cenu utrpení a oběti „*... jest dědictví služebníků Hospodinových, a spravedlnost jejich ode mne, praví Hospodin*“ (Iz 54,17). *Ed 154.4*

Velmi záhy v dějinách světa je zaznamenána zpráva o životě muže, který odolával satanovu náporu. *Ed 155.1*

Svědectví Zpytatele srdcí o Jobovi, patriarchovi z Uz, znělo: „*Není jemu rovného na zemi, jest muž sprostý a upřímný, bojící se Boha a varující se zlého.*“ *Ed 155.2*

Proti tomuto muži vznesl satan vzpurné obvinění: „*Zdaliž se Job darmo bojí boha? Zdaž jsi ty ho neohradil i domu jeho a všeho, což má, ... dotkni se kostí jeho, a masa jeho, nebudeliť, v oči zlořečiti tobě.*“ (Jb 1,8-11; 2,5) *Ed 155.3*

Pán pravil satanovi: „*Aj v moci tvé buť, avšak zachovej ho při životu.*“ (Jb 2,6) *Ed 155.4*

Maje toto svolení, odňal Jobovi vše, co vlastnil, stáda a bravy, služebníky a děvečky, syny a dcery; a „*ranil Joba nežitem nejhorším, od spodku nohy jeho až do vrchu hlavy jeho*“ (Jb 2,7). *Ed 155.5*

Ke kalichu utrpení byla připojena ještě jiná hořkost. Přátelé spatřovali v jeho neštěstí odplatu za hřích a jítřili rány jeho obtíženého ducha obviňováním z nepravostí. *Ed 155.6*

Zdánlivě zapomenut nebem i zemí, držel se přec pevně své víry v Boha a hlasu svého čistého svědomí a v úzkosti a zoufalství volal: *Ed 155.7*

„*Stýště se duši mé v životě mém.*“ „*Ó kdybys mne v hrobě schoval, a skryl mne, dokudž by nebyl odvrácen hněv tvůj, ulože mi cíl, a by se rozpomenul na mne!*“ (Jb 10,1; 14,13) *Ed 155.8*

„*Nebo aj volám-li pro nátisk, nemám vyslyšení; křičím-li není rozsouzení. ... Slávu mou se mne strhl, a sňal korunu s hlavy mé. ... Opustili mne příbuzní moji, a známi moji zapomenuli se na mne. ... Ti, kteráž miluji, obrátili se proti mně. ... Slitujte se nade mnou, slitujte se nade mnou, vy přátelé moji; nebo ruka Boží se mne dotkla!*“ „*Ó bych věděl, kde ho najíti, šel bych až k trůnu jeho! ... Ale aj, půjdu-li upřímo dále, tam ho není; pakli nazpět, nepostihnu ho; Byť i čím zamětnán byl na levo, předce ho nespátřím; zastře-li se napravo, ovšem ho neuzřím. Nebo on zná cestu, kteráž jest při mně; bude-li mne zkušovati, jako zlato se ukáží.*“ „*By mne i zabil,*

což bych v něho nedoufal?“ „Já vím, že Vykupitel můj živ jest, a že v den nejposlednější nad prachem svým se postaví. A ač by kůži mou i tělo červi zvtali, však vždy v těle svém uzřím Boha. Kteréhož já uzřím sobě, a oči mé spatří jej, a ne jiný.“ (Jb 19,7-21; 23,3-10; 13,15; 19,25-27) Ed 156.1

Jobovi se stalo podle jeho víry. „*Bude-li mne zkušovati*“, říká, „*jako zlato se ukáží*.“ Tak tomu i bylo. Svým trpělivým chováním ospravedlnil svůj vlastní charakter i charakter toho, jehož byl zástupcem. „*Navrátil také Hospodin to, což odjato bylo Jobovi; ... což měl Job, rozmnožil to Hospodin dvénásobně. ... A tak požehnal Hospodin Jobovi k poslednímu více nežli v počátku jeho.*“ (Jb 42,10-12) Ed 156.2

V seznamu těch, kteří sebezapřením vešli do společenství utrpení Kristových, nalézáme dále jednoho muže ve Starém a jednoho v Novém Zákoně. Jsou to Jonata a Jan Křtitel. Ed 156.3

Jonata, zákonitý dědic trůnu, věděl, že dle Božího určení musí odejít do ústraní. Stal se však svému soku, Davidovi, soucitným a nejvěrnějším přítelem, a chránil jeho život s nasazením svého vlastního. Přitom však stál vytrvale po boku svého otce i v temných dnech úpadku jeho moci a nakonec s ním i padl. – Jméno Jonatovo je u vážnosti v nebesích a na zemi svědčí o tom, že dosud trvá moc nesobecké lásky. Ed 157.1

Jan Křtitel, svým vystoupením jako hlasatel Mesiášův, pohnul svědomím národa. Jeho kroky byly sledovány z místa na místo velkými zástupy lidu všech stavů a povolání. Ale, když přišel ten, o němž vydával svědectví, všechno se změnilo. Zástupy šly za Ježíšem a zdálo se, že Janovo dílo jde rychle vstříc svému konci. Ale to neotřásl jeho vírou. „On musí růsti,“ praví, „já pak menšiti se.“ Ed 157.2

Čas uplynul, a království, které Jan s plnou důvěrou očekával, zřízeno nebylo. V Herodesově žaláři, odříznut od životodárného ovzduší a svobody pouště, čekal a bděl. Ed 157.3

Nebylo však slyšet žádného řinčení zbraní, ani nedošlo k otevření bran žaláře; jen zprávy o uzdravování nemocných, o kázání evangelia a o povznášení lidských duší svědčily o Kristově činnosti. Ed 157.4

V samotě žaláře Jan poznal, že jeho stezka má stejný směr s cestou jeho Mistra a přijal co odkaz – společenství s Kristem v oběti. Nebeští poslové doprovázeli ho ke hrobu a všechny bytosti vesmíru, padlé i nepadlé, byly svědky ospravedlnění jeho nezištné služby. Ed 157.5

A ve všech pokoleních, jež od té doby přešla, nalézaly trpící duše útěchu ve svědectví Janova života. Během staletí temna byli mužové a ženy posilováni ve vězení, na popravišti a v plamenech vzpomínkou na něho. Kristus o něm prohlásil: „*Mezi syny ženskými nepovstal větší nad Jana Křtitele.*“ (Mt 11,11) Ed 157.6

„*A coť mám více praviti? Nepostačit mi zajisté čas k vypravování o Gedeonovi a Barákovi, o Samsonovi, a Jefte, ... a Samuelovi, a prorocích; kteříž skrze víru vybojovali království, činili spravedlnost, docházeli zaslíbení, zacpávali ústa lvům. Uhašovali moc ohně, utekli ostrosti meče, zmocnění bývali v mdlobách – silní učiněni v boji, vojska a zaháněli cizozemců.*“ Ed 158.1

Ženy přijímaly mrtvé své vzkříšené. Jiní pak roztahováni jsou, neoblíbivše sobě vysvobození, aby lepšího dosáhli vzkříšení. Jiní pak posměchy a mrskáním trápeni, ano i vězeními a žaláři. Kamennováni jsou, sekáni, pokoušeni, mečem zmordováni; chodili v kožích ovčích a kozelcích, opuštění, ssouzeni, a zle s nimi nakládáno. Jichžto nebyl svět hoden, po pustinách bloudíce, i po horách, a jeskyních i v doupatech země. Ed 158.2

A ti všickni, svědectví dosáhnuvše skrze víru, neobdrželi zaslíbení. Protože Bůh něco lepšího nám obmýšlel, aby oni bez nás nepřišli k dokonalosti.“ (Žd 11,32-40) Ed 158.3

17. Básnictví a zpěv

„Ustanovení tvá jsou mé písničky na místě mého putování.“ (Ž 119,54)

V Písmu se nalézají nejstarší a nejvznešenější básnické výroky, jež jsou lidem známy. Dříve než zapěl nejstarší z počtů světa, zaznamenal pastýř Madiánský známá Boží slova k Jobovi, jež nemají sobě rovných co do vznešenosti, a nejvyšší výtvoř lidského génia se jim nemohou vyrovnat:

Ed 159.1

„Kdes byl, když jsem zakládal zemi? Pověz, jestliže máš rozum. Aneb kdo zavřel jako dveřmi moře, když vyšlo z života, a zjevilo se? Když jsem mu položil oblak za oděv, a mrákotu místo plének jeho. I řekl jsem: Až potud vycházeti budeš, a dále nic; tu, pravím, skládati budeš dutí vlnobití svého.“ *Ed 159.2*

Zdaližs kdy za dnů svých rozkázal jitru?

Ukázal-lis jitřní místo její? Ed 159.3

Přišel-lis až k hlubinám mořským? A u vnitřností propasti chodil-lis? Jsou-liž tobě zjeveny brány smrti? A brány stínu smrti viděl-lis? Shlédl-lis širokosti země? oznam, jestliže ji znáš všecku, Ed 159.4

kteřá jest cesta k obydlí světla, a které místo temnosti; Ed 159.5

přišel-lis až k pokladům sněhu? A poklady krupobití viděl-lis? Kterými cestami se rozděluje světlo, kteréž rozhání východní vítr po zemi? Kdo rozdělil povodni tok, a cestu blýskání hromovému, tak aby pršel déšť i na tu zemi, kdež není lidí, na poušť, kdež není člověka, aby zapájel místa planá a pustá, a k vzrůstu přivodil všelikou travu mladistvou? Zdali zavázati můžeš rozkoše Kuřátek, aneb stahování Orionovo rozvázati? Můžeš-li vyvoditi kterékoli hvězdy Zodiaku v čas jistý, aneb Arktura se syny jeho povedeš-li?“ *Ed 160.1*

A čtete dále onu krásu výrazu ve vystižení jara v *Písni písní*: *Ed 160.2*

„Neboť aj, zima pominula, prška přestala a odešla. Kvítíčko se ukazuje po zemi, čas prozpěvování přišel, a hlas hrdličky slyší se v krajině naší. Fík vypustil holičky své, a réví rozkvetlé vydalo vůni. Vstaniž, přítelkyně má, a krásná má, a pojd!“ (Pís 2,11-13) *Ed 160.3*

A neméně krásné jest Balámovo bezděčné proroctví o požehnání Izraele: *Ed 160.4*

„Tedy vzav před sebe přísloví své, řekl: Z Aram přivedl mne Balák, král Moábský, z hor východních, řka: Pojd', zlořeč mi Jákoře, a pojd', vydej klatbu na Izraele! Proč bych zlořečil, ko-

*muž Bůh Silný nezlořečí? A proč bych klel, ko-
hož Hospodin neproklíná? Když s vrchu skal
hledím na něj, a s pahrbků spatřuji jej, aj lid ten
sám bydlí a k jiným národům se nepřiměšuje. “*

(Nu 23,7-9) *Ed 160.5*

*„Hle, abych dobrořečil, přijal jsem to na sebe;
neboť dobrořečilt' jsem, a já toho neodvolám.
Nepatříť na nepravosti v Jákobovi, aniž hledí na
přestoupení v Izraeli; Hospodin Bůh jeho jestiť
s ním, a zvuk krále vítězícího v něm. Neboť není
kouzel proti Jákobovi, ani zaklínání proti Izrae-
lovi; již od tohoto času vyprávěno bude o Jáko-
bovi a Izraelovi, co učinil s ním Bůh Silný. “ (Nu
23,20.21.23) *Ed 161.1**

*„Řekl slyšící výmluvnosti Boha Silného, kterýž
vidění všemohoucího vidí, ... Jak velmi krásní
jsou stánkové tvoji. Jákobe, příbytkové tvoji, Iz-
raeli! Tak jako se potokové rozšiřují, jako za-
hrady vedle řeky, jako stromoví aloea, kteréž
štípil Hospodin, jako cearové podle vod. “ (Nu
24,4-6) *Ed 161.2**

*„Řekl slyšící výmluvnosti Boha Silného, kterýž
zná naučení Nejvyššího, a vidění všemohoucího
vidí... Uzřímt' ho, ale ne nyní, pohledímt' naň,
ale ne z blízka. Vyjdet' hvězda z Jákoba, a po-
vstane berla z Izraele. ... Z Jákoba bude ten,
který má panovat. “ (Nu 24,16.17.19) *Ed 161.3**

Chvalozpěv je znakem ovzduší nebes; a když se nebesa pojí se zemí, zaznívá jako jeden hlas
hudba a zpěv, – „*díkůčinění a hlas žalmů zpívání*“ (Iz 51,3). *Ed 161.4*

Nad právě stvořenou zemí, jež se krásná a neposkvrněná slunila v přízni Boží, „*prozpěvovaly
hvězdy jitřní, a plésali všickni synové Boží*“ (Jb 38,7). Lidská srdce odpověděla v souzvuku s nebe-
sy písněmi díky za Boží dobrotivost a lidé přijímali bohatá požehnání jako odezvu svých chvalo-
zpěvů. S písněmi byly od té doby spojeny mnohé události lidských dějin. *Ed 161.5*

Nejstarší zpěv se rtů člověka, zaznamenaný v Bibli byl onen slavný projev díky zástupů izrael-
ských při Rudém moři: *Ed 162.1*

*„... Zpívati budu Hospodinu, neboť jest slavně
zveleben. Koně i s jezdcem vrhl do moře. Síla
má a píseň jest Hospodin, neboť vysvobodil
mne. Tent' jest Bůh silný můj, protože stánek
vzdělám jemu; ont' jest Bůh otce mého, protože
vyvyšovati ho budu. “ (Ex 15,1.2). *Ed 162.2**

*„Pravice tvá, Hospodine, zvelebena jest v síle,
pravice tvá, ó Hospodine, potřela nepřitele.
Kdo podobný tobě mezi silnými, ó Hospodine?
Kdo jest tak,jako ty, velebný v svatosti, hrozný v
chvalách, činící divy? *Ed 162.3**

*Hospodin kralovati bude na věky věků. Zpívejte
Hospodinu, poněvadž slavně zveleben jest. “ (Ex
15,6.11.18.21) *Ed 162.4**

Ve chvalozpěvech se lidem dostalo velkých požehnání. Těchto několik slov, která opěvují jednu ze zkušeností Izraele při putování pouští, má pro nás poučení, jež je hodno našeho přemýšlení: *Ed 162.5*

„A odtud táhli do Beer; a to jest ta studnice, o níž byl řekl Hospodin k Mojžíšovi: Shromažď lid, a dám jim vodu. Tedy zpíval lid Izraelský písničku tuto: Ed 162.6

*Vystupíž studnice, prozpěvujte o ní. Studnice,
kterouž kopala knížata, kterouž vykopali přední
z lidu s vydavatelem zákona holemi svými.“ (Nu
21,16-18) Ed 162.7*

Jak často se tato událost opakuje i v duchovní zkušenosti! Jak často jsou slovy svatého zpěvu otevřeny v duši prameny víry a pokání, lásky a naděje i radosti! *Ed 162.8*

Vedena Jozafatem, táhla vojska Izraelova za zpěvů chval vstříc velikému vítězství. Jozafatovi došly zvěsti o hrozící válce. *„Přitáhlo proti tobě množství veliké,“* znělo poselství, *„synové Moáb a s nimi někteří od Ammonitských.“* *„I ulekl se, a obrátil Jozafat tvář svou k hledání Hospodina, a vyhlásil půst všemu lidu Judskému. A tak shromáždil se lid Judský, aby hledali Hospodina. Také i ze všech měst Judských sešli se hledati Hospodina.“* *A Jozafat stál před lidem v chrámě; vyléval v modlitbě svou duši, vyznával Izraelovu bezmocnost a prosil o splnění Božího zaslíbení. Pravit: „V nás zajisté není žádné síly proti množství tomuto velikému, kteréž táhne proti nám, aniž my víme, co bychom činiti měli; toliko na tě patří oči naše.“ (2 Pa 20,2,1.3.4.12) Ed 163.1*

Poté Jachaziel *„nadšen jsa Duchem Hospodinovým... Řekl: Pozorujte, veškeren Judo a obyvatelé Jeruzalemští, i ty králi Jozafate! Takto vám praví Hospodin: Nebojtež se vy, ani se lekejte množství tohoto velikého; neboť ne váš bude boj, ale Boží... Nebudete vy bojovati tuto. Postavte se, stůjte a vizte vysvobození Hospodinovo... Nebojte se, aniž se strachujte; zítra vyjděte proti nim, a Hospodin bude s vámi.“ (2 Pa 20,14-17) Ed 163.2*

„Potom vstavše ráno, vytáhli na poušť Tekoe.“ (2 Pa 20,20) Před vojskem šli pěvci a pozvedali své hlasy ve chvále Bohu – velebíce jej za zaslíbené vítězství. *Ed 163.3*

Čtvrtého dne se navrátilo vojsko do Jeruzaléma, obtíženo kořistí svých nepřátel a zpívalo píseň chvály za dobyté vítězství. *Ed 163.4*

Zpěvem byl David spojen s nebesy uprostřed změn, které jeho život stíhaly. Jak skvělé se nám jeví jeho zkušenosti – co pastýřského mládenečka – ve slovech: *Ed 164.1*

„Hospodin jest můj pastýř, nebudu míti žádného nedostatku. Na pastvách zelených pase mne, k vodám tichým mne přivodí. Byť mi se dostalo jíti přes údolí stínu smrti, nebuduť se báti zlého, neboť ty se mnou jsi; prut tvůj a hůl tvá, toť mne potěšuje.“ (Ž 23,1-4) Ed 164.2

Ve svém mužném věku, když štván prchal a hledal útočiště ve skalách a jeskyních pouště, napsal: *Ed 164.3*

„Bože, Bůh silný můj ty jsi, tebeť hned' v jitře hledám, tebe žízní duše má, po toběť touží tělo mé, v zemi této žíznivé a vyprahlé, v níž není vody... Neboť jsi mi býval vždycky ku pomoci, protož v stínu křídel tvých prozpěvovati budu.“
„Proč jsi smutná, duše má, a proč se kormoutíš? Posečkej na Boha, neboť ještě vyznávati jej budu, i hojné spasení tváři jeho.“
„Hospodin světlo mé a spasení mé, kohož se budu báti? Hospodin síla života mého, kohož se budu strašiti?“ (Ž 63,2.8; Ž 42,6; Ž 27,1) Ed 164.4

Ta sama důvěra dýchá i ze slov, která král David napsal, když vzpourou svého syna Absolona svržen s trůnu a zbaven koruny, prchal z Jeruzaléma. Vyčerpán žalem a vysílen útekem, zdržel se se svými přáteli po několik hodin na břehu Jordánu, aby si odpočinul. Byl probuzen výzvou k okamžitému útěku. Celá společnost mužů, žen a dětí, musela za tmy přebrodit hlubokou a prudkou řeku, neboť jim byl v patách zástup jeho syna – zrádce. V hodině největší tísně pěl: *Ed 164.5*

„Hlasem svým volal jsem k Hospodinu, a vyslyšel mne s hory svaté své. Ed 165.1

Já jsem lehl, a spal jsem i zas procitl, neboť mne zdržoval Hospodin. Nebuduť se báti mnoha tisíců lidí, kteří se vůkol kladou proti mně.“ (Ž 3,5-7) Ed 165.2

I po svém velikém hříchu se stále, v úzkosti z výčitek svědomí a v odporu k sobě samému, obracel k Bohu jako k příteli: *Ed 165.3*

„Smiluj se nade mnou, Bože, podle milosrdenství svého, podle množství slitování svých shled’ přestoupení má! ... Vyčisť mne yzopem, a očišťen budu, umyj mne, a nad sněh bělejší budu.“ (Ž 51,3.9) Ed 165.4

Za svého dlouhého života David nenalezl místočka klidu. *„Nebo my přichozí jsme před tebou a hosté,“* pravil, *„jako i všickni otcové naši; dnové naši jsou jako stín běžící po zemi beze vší zástavy.“ (1Pa 29,15) Ed 165.5*

„Bůh jest naše útočiště i síla, ve všelikém soužení pomoc vždycky hotová. A protož nebudeme se báti, byť se pak i země podvrátila a zpřevracely se hory do prostřed moře.“ Ed 165.6

„Potok a pramenové jeho obveselují město Boží, nejsvětější z příbytků nejvyššího. Bůh jest uprostřed něho, protož se nepohne, přispějeť jemu Bůh na pomoc hned v jitře. ... Hospodin zástupů jest s námi, hradem vysokým jest nám Bůh Jákobův.“ Ed 165.7

„Tento Bůh jest Bůh náš na věčné věky a on vůdce náš bude až do smrti.“ (Ž 46,2.3-8; 48,14) Ed 165.8

I Ježíš za svého pozemského života písní čelil pokušením. Často byla proti němu mluvena ostrá a bodavá slova, často ovzduší kolem něho bylo naplněno temnotou, nespokojeností, nedůvěrou nebo duchem odporu, a tehdy zaznívala jeho píseň víry a svaté útěchy. *Ed 166.1*

Oné poslední smutné noci, při poslední večeři, když byl již odhodlán jít vstříc zradě a smrti, povzněl se jeho hlas v žalmu: *Ed 166.2*

„Budiž jméno Hospodinovo požehnáno od tohoto času až na věky! Od východu slunce, až do západu jeho chváleno buď jméno Hospodinovo!“ (Ž 113,2.3) Ed 166.3

„Miluji Hospodina, protože vyslýchá hlas můj a pokorné modlitby mé. Neboť naklonil ucha svého ke mně, když jsem ho ve dnech svých vzýval. Ed 166.4

Obklíčiliť mne byly bolesti smrti, a úzkosti hrobu potkaly mne; sevření a truchlost přišla na mne. I vzýval jsem jméno Hospodinovo řka:

*Prosím, ó Hospodine, vysvobod' duši mou! Milostivý Hospodin a spravedlivý, Ed 166.5
Bůh náš jest litoštivý, ostříhá sprostných Hospodin; znuzen jsem byl a spomohl mi. Navratiž se, duše má, do odpočinutí svého, poněvadž Hospodin jest dobrodinec tvůj. Neboť ty jsi vytrhl duši mou od smrti, oči mé od slz, nohu mou od poklesnutí.“ (Ž 116,1-8) Ed 166.6*

Uprostřed houstnoucích stínů poslední veliké krize, bude Boží světlo zářit nejskvěleji; tehdy píseň naděje a důvěry zazní nejjasněji a nejvznešeněji. Ed 166.7

„V ten den zpívána bude píseň tato v zemi Judské: Město máme pevné, sám Bůh spasením obdařil zdi a valy jeho. Otevřete brány, ať vejde národ spravedlivý, ostříhající všeliké pravdy! Člověka zajisté spoléhajícího na tě, Bože, ostříháš v pokoji; v pokoji, pravím, neboť v tebe doufá. Doufejtež v Hospodina až na věky, neboť v Hospodinu, v Hospodinu, jest skála věčná.“

(Iz 26,1-4) Ed 167.1

„Vykoupení, pravím, Hospodinovi navrátí se, a přijdou na Sion s prozpěvováním, a veselí věčné bude na hlavě jejich; radostí a veselí dojdou, zármutek pak a pění uteče od nich.“ (Iz 35,10) Ed 167.2

„I přijdou a prozpěvovati budou na výsosti Siona, a pohrnou se k dobrotě Hospodinově; ... duše pak jejich bude podobná zahradě svažené, a nebudou se rmoutiti více.“ (Jr 31,12) Ed 167.3

Moc písně

Historie biblických písní je plná námětů co se týče používání přínosné hudby a zpěvu. Hudba bývá často zneužita zlem a stává se jedním z nejsvůdnějších prostředků k dokonání jeho záměrů. Správně použita jest však cenným darem Božím, který je určen aby povznesl mysl k vysokým a ušlechtilým myšlenkám, nadchl a zušlechtil duši. Ed 167.4

Když dítky izraelské táhly pouští, zpříjemňovaly si cestu posvátnými zpěvy. Bůh i dnešní své dítky vyzývá, aby svou životní pouť též učinily radostnou. Je málo účinnějších prostředků pro zachování jeho slov myslí, jako jejich opětování ve zpěvu. Takovýto zpěv má obdivuhodnou moc. Podmaňuje si hrubé a nevzdělané povahy, povzbuzuje mysl a probouzí soucit; vede k sjednocení v činu; zahání chmury a nezdravé předtuchy, jež podlamují odvahu a zeslabují úsilí. Ed 167.5

Má velký vliv na srdce a působí, že jsou dotčena duchovní pravdou. Jak často vzpomínky vyvolají v myslí těžce zkoušené a zoufalé duše některé ze slov Božích – dávno zapomenutý dojem ze zpěvů v dětství – a pokušení rázem ztrácí sílu; život získává nový smysl i účel, a duše nabývá nové odvahy a radostnosti i pro jiné. Ed 168.1

Význam zpěvu jako výchovného prostředku nesmí být nikdy ztracen ze zřetele. Naplňte svůj domov sladkými a čistými zpěvy; pak bude v něm méně výtek, a přibude laskavosti, naděje a radosti. Pěstujte zpěv ve škole a žáci budou úžeji přitahováni k Bohu, ke svým učitelům i k sobě navzájem. Ed 168.2

Zpěv jakoby součástí náboženského života je jak bohoslužbou, tak i modlitbou, neboť mnohé písně jsou přímo modlitbou. Bude-li dítě o tom poučeno, bude více přemýšlet o významu zpívaných slov, a bude přístupnější jejich vlivu. Ed 168.3

Poněvadž jsme svým Vykupitelem vedeni k prahům věčnosti, ozářeným slávou Boží, lze nám zachytit slova chvály a díky nebeských sborů kolem trůnu slávy; a zazní-li v našich pozemských domovech ozvěna andělských zpěvů, budou srdce úže připoutána k pěvcům nebes. Spojení s nebesy začíná na zemi. Již zde se učíme znát základní tón jejich chval. Ed 168.4

18. Tajemství Bible

„*Zdaliž ty stížitelnosti Boží dosáhneš?*“ (Jb 11,7)

Lidský rozum nemůže nikdy plně pochopit povahu a dílo Všemohoucího. Boha nemůžeme objevit bádáním. Tato svatá bytost musí zůstat zastřena tajemstvím jak nadprůměrné a vysoce vzdělané mysli, tak i mysli nejslabší a nejméně uvědomělé. Třebaže „*oblak a mrákota jest vůkol něho*“, přece je „*spravedlnost a soud základ trůnu jeho*“ (Ž 97,2). Jeho jednání s námi můžeme porozumět jen potud, jak hluboce vycítíme jeho nezměrnou milost spojenou s nekonečnou mocí. Můžeme poznat pouze tolik jeho úmyslů, kolik jich je náš rozum schopen pochopit; ve všem ostatním můžeme bezpečně důvěřovat jeho všemohoucí ruce a srdci, jež je plno lásky. *Ed 169.1*

Slovo Boží, stejně jako charakter jeho Původce, představuje tajemství, jež nikdy nemohou být plně pochopena smrtelnými bytostmi. Bůh však podal v Písmu dostatečné důkazy, že toto dílo je božského původu. Jeho vlastní jsoucnost, povaha a spolehlivost jeho slova jsou založeny na svědectvích, která se dovolávají našeho rozumu, a těchto svědectví je v Písmu hojnost. Bůh ve skutečnosti neodstranil možnost pochybování; víra musí spočívat na interním přesvědčení a nikoliv na viditelných důkazech. Ti, kteří rádi pochybují, naleznou svoji příležitost vždy a ve všem; ale ti, kteří opravdově touží po poznání pravdy, naleznou v bibli rozsáhlý základ pro svoji víru. *Ed 169.2*

Není žádného důvodu k pochybnostem o Božím slově, protože nemůžeme porozumět tajemství Boží prozíratelnosti. I v přirozeném světě jsme stále obklopeni divy, které překračují meze našeho chápání. Máme pak být překvapeni, když i v duchovním světě nalézáme tajemství, která nám není možno odhalit? Nesnáž spočívá jedině v křehkosti a omezenosti lidské mysli. *Ed 170.1*

Tajemství bible, jež jsou daleka toho, aby mohla být použita jako důkaz proti ní, patří naopak mezi nejpádňější důkazy jejího božského původu. Kdyby neobsahovala žádné jiné zmínky o Bohu, než to, co bychom mohli pochopit, a kdyby Boží velikost a důstojnost mohla být obsáhnuta pomíjivelnou myslí, pak by bible nenesla ony neklamné známky božství. Právě vznešenost jejich myšlenek má nadchnout víru v Bibli – jako slovo Boží. *Ed 170.2*

Bible zjevuje pravdu s takovou jednoduchostí a přizpůsobivostí k potřebám lidského srdce, že uvedla v údiv a okouzila duchy nanejvýš vzdělané, a i prostému a nevzdělanému objasňuje cestu života: „*Touto cestou jdoucí i nejhoupější nezbloudí.*“ (Iz 35,8) Žádné dítě se nemusí minout cíle a ani jeden svědomitý badatel nepochybí, bude-li kráčet v tomto čistém a svatém světle. Vždyť i takové pravdy, které se zdají prostými a jednoduchými spočívají na myšlenkách nesmírně dalekosáhlých a vzdálených lidskému chápání, neboť skrývají tajemství Boží slávy. Tato tajemství nebudou nikdy překonána zkoumáním rozumu, ale vzbudí uctívou vážnost u všech upřímně hledajících pravdu. Čím více zkoumáme Bibli, tím hlubší je naše přesvědčení, že je živým slovem Božím, a lidský rozum se sklání před majestátem božského zjevení. *Ed 170.3*

Bůh si přeje, aby se pravdy jeho slova upřímnému studentu vždy více rozvíjely. Zatímco „*věci zjevené jsou naše a synů našich*“, „*věci skryté jsou Hospodina Boha našeho*“ (Dt 29,29). Tvzení, že jistým místům Bible nemůže být rozuměno, vedlo k zanedbání některých jejích nejdůležitějších pravd. Zde je třeba zdůraznit a často opakovat skutečnost, že tajemství Bible nejsou zde proto, že by Bůh chtěl zastřít pravdu, ale proto, že naše vlastní slabost a neznalost nás činí neschopnými pochopit a zhodnotit pravdu. Omezení nespočívá v jeho úmyslu, nýbrž v našem vlastním stavu. Bůh si přeje seznámit nás právě s těmi místy Písma, jež bývají často opomíjena jako nepochopitelná a přeje si, abychom jim rozuměli natolik, jak náš duch je schopen je přijmout. „*Všeliké Písmo od Boha jest vdechnuté*“, abychom mohli být „*hotovi ke všelikému skutku dobrému.*“ (2 Tm 3,16.17) *Ed 170.4*

Je nemožné lidskému duchu, aby úplně vyčerpал i jen jednu jedinou pravdu nebo zaslíbení Bible. Jeden zachytí onu slávu z jednoho hlediska, druhý zase z jiného. ... Ať zachytíme slávu Boží z kteréhokoliv hlediska, jest vždy to, co můžeme objevit, jenom pouhým zábleskem plné záře, jež je nad naše pomyšlení. *Ed 171.1*

Když pozorujeme veliké pravdy slova Božího, tu hledíme do studnice, která se před našimi zraky víc a víc rozšiřuje a prohlubuje. Její šíře a hloubka přesahuje meze našeho poznání. Patříme-li do ní vytrvale, naše zorné pole se rozšiřuje a před námi se rozprostírá nekonečné moře bez břehů. *Ed 171.2*

Takové studium má oživující moc a mysl i srdci se dostane nové síly a nového života. *Ed 171.3*

Tato podnětná moc Pána je tou nejvyšší známkou toho, že Bůh je jeho Původcem. Přijímáme Boží slovo jako chléb pro duši stejně patrně, jako chléb, který sytí naše tělo. Chléb nám dodává to, čeho nám je přirozeně třeba; ze zkušenosti víme, že podstatně přispívá k vytváření krve, kostí i mozku. Použijte podobně i Bible! Jaký výsledek se dostaví, když se zásady její pravdy stanou podstatnou částí vašeho charakteru? Jaké změny to způsobí v životě? „*Všecko staré pominulo, hle stalo se novým!*“ (2 K 5,17 – Žilka) V jejich moci mužové i ženy zlomili pouta hříšných návyků a vzdali se svého sobectví. Nečestní se stali čestnými, prostopášní střídými a libující si v nečistotách čistými. Duše, jež nesly podobu satanovu, se přeměnily k obrazu Božímu. Sama tato změna jest zázrakem zázraků. Přeměna, způsobená slovem Božím, je jedním z nejhlubších tajemství Slova. Pochopit nám je nelze, můžeme jenom věřit, jak i dosvědčuje Písmo: Je to „*Kristus ve vás, naděje na slávu*“ (Ko 1,27). *Ed 171.4*

Poznání tohoto tajemství skýtá klíč ke všem ostatním. Ono otevírá duši pokladnici vesmíru a možnosti netušeného rozvoje. *Ed 172.1*

Tohoto rozvoje dosáhneme, když se bude před námi stále rozvíjet charakter Boží – ve slávě i tajemství psaného slova. Kdyby nám bylo možné obsáhnout boha a jeho slovo, nebylo by pro nás již žádného většího poznání ani žádného dalšího rozvoje. Bůh by přestal být tím nejvyšším a ustal by veškerý pokrok člověka. Děkujeme Bohu, že tomu tak není. Bůh je nekonečný a jsou v něm skryty všechny poklady moudrosti; proto můžeme po celou věčnost stále a stále se učit a bádát, a nikdy nevyčerpáme bohatství jeho moudrosti, jeho dobrotivosti a jeho moci. *Ed 172.2*

19. Dějiny a proroctví

„... Zdali hned zdávna napověděl jsem tobě a neoznámil, čehož vy sami mně svědkové jste? Zdaliž jest Bůh kromě mne? Neníť jistě žádné skály, jáť o žádné nevím.“ (Iz 44,8)

Bible je nejstarší a nejobsažnější dějinnou knihou, jaká je v majetku lidstva. Svěží vytryskla z pramene věčné pravdy a božská ruka ochraňovala její čistotu po celá tisíciletí. V ní nalézáme osvětlení nejdávnější minulosti, kterou se lidské bádání snaží marně proniknout. Jedině v Božím slově poznáváme moc, která položila základy země a jež rozprostřela nebesa. Zde jediné nalézáme věrohodnou zprávu o původu národů a pouze zde jsou uvedeny dějiny lidstva, aniž by byly ovlivněny lidskou pýchou nebo předsudkem. *Ed 173.1*

V knihách, jež popisují historii lidstva, jeví se růst národů, vzestup a pád říší tak, jako by byly závislé jen na vůli a hrdinství člověka. Události se ve velké míře zdají jakoby určovány mocí člověka, jeho ctižádostí nebo svévolí. Ale ve slově Božím ustupuje opona stranou a spatřujeme v pozadí, nad i ve všem soupeření lidských zájmů, sil a hnutí – služebníky milosrdného Boha, kteří tiše a trpělivě uskutečňují uložení jeho vlastní vůle. *Ed 173.2*

Bible zjevuje pravou filozofii dějin. V oněch slovech neporovnatelné krásy a něžnosti, vyřčených apoštolem Pavlem k mudrcům athénským, je předložen Boží úmysl o stvoření země a rozdělení plemen a národů. On *„učinil z jedné krve všecko lidské pokolení, aby přebývalo na tváři vší země, vyměřiv jim uložené časy a cíle přebývání jejich. Aby hledali Pána, zda by snad makajíce, mohli naléztí jej“* (Sk 17,26.27). Bůh prohlašuje, že kdokoliv chce, může vejít *„do závazku smlouvy“* (Ez 20,37). Při stvoření bylo jeho úmyslem, aby země byla obydlena bytostmi, jejichž život by byl požehnáním nejen jim samým, ale každému člověku a ke cti jejich Stvořitele. S tímto úmyslem se mohou ztotožnit všichni lidé dobré vůle. Jest o nich praveno: *„Lid, který nastrojím sobě, chválu mou vypravovati bude.“* (Iz 43,21) *Ed 173.3*

Bůh zjevil ve svém zákoně směrnic, jež jsou základem všeho opravdového prospěchu jak celých národů, tak i jednotlivců. *„Nebo to jest moudrost vaše a opatrnost“* (Dt 4,6), prohlásil Mojžíš Izraelitům o zákoně Božím. *„Nebo není daremné slovo, abyste jím pohrdnouti měli, ale jest život váš.“* (Dt 32,47) Požehnání, o kterých byl Izrael takto ujišťován, jsou za stejných podmínek a ve stejné míře zaručena každému národu i jedinci pod širým nebem. *Ed 174.1*

Moc, projevená kterýmkoliv vladařem na zemi, je jenom propůjčena nebem a jeho úspěch závisí na tom, jak této udělené moci použije. Pro jednoho každého jsou určena slova Božského Strážce: *„Přepásal jsem tě, ačkoli mne neznáš.“* (Iz 45,5) Slova, promluvená za dávná k Nabuchodonozorovi, jsou ponaučením pro život každého zodpovědnosti schopného člověka: *„Hříchy své spravedlností přetrhuj, a nepravosti své milostivostí k souženým, zda by prodloužen byl pokoj tvůj!“* (Da 4,24) *Ed 174.2*

Pochopení toho, že *„spravedlnost zvyšuje národ“* a že *„spravedlností upevňován bývá trůn“*, a *„milostí podpírán“*, spolu s poznáním působení těchto zásad ve všech projevech božské moci, která *„ssazuje i ustanovuje krále“*, teprve znamená pochopení filozofie dějin. (Př 14,34; 16,12; 20,23; Da 2,21) *Ed 175.1*

To vše je jasně podáno jen ve slově Božím. Zde vidíme, že síla národů i jednotlivců nespočívá v příležitostech a schopnostech, jež, jak se zdá, je činí nepřemožitelnými, ani v jejich honosné velikosti. Je měřena jediné věrností, se kterou splňují Boží úmysl. *Ed 175.2*

Znázornění této pravdy lze nalézt v dějinách starého Babylonu. Králi Nabuchodonozorovi byl představen pravý účel pozemského panování v podobě velikého stromu, jehož výška *„dosahovala až k nebi, a patrný byl až do končin vší země. Listí jeho bylo pěkné, a ovoce jeho hojné, všechněm za pokrm, pod stínem pak jeho byla zvěř polní a na ratolestech jeho bydlili práci nebeští“* (Da 4,8.9). Toto připodobnění ukazuje povahu vlády, jež splňuje Boží úmysl, vlády, která národ chrání a povznáší. *Ed 175.3*

Bůh zvelebil Babylon tak, že mohl tento Boží úmysl splnit. Vše, co tento národ podnikal, bylo prováděno úspěchem, a dosáhl takového bohatství i moci, že se mu od té doby žádný z národů nevyrovnal. Písmo vhodně představuje Babylon ve vnuknutém symbolu „*zlaté hlavy*“ (Da 2,38). Ed 175.4

Král však selhal právě v tom, že neuznal moc, která ho povznesla. Dokonce pyšně pravil: „*Zdaliž toto není ten Babylon veliký, kterýž jsem já vystavěl mocí síly své, aby byl stolicí království k ozdobě slávy mé?*“ (Da 4,27) Ed 175.5

Místo, aby byl ochráncem lidstva, stal se Babylon hrdým a krutým utlačovatelem. Slova Písma, líčící krutost a chamtivost vladařů Izraele, zjevují i tajemství pádu Babylonu a pádu mnoha jiných království od počátku světa: „*Tuk jídáte, a vlnou se odíváte, což tučného zabijíte, stáda však nepasete. Neduživých neposilujete, a nemocné nehojíte, a zlámané neuvazujete, a zaplašené zase nepřivodíte, a zahynulé nehledáte, ale přísně a tvrdě panujete nad nimi.*“ (Ez 34,3.4) Ed 176.1

Nad vládcem Babylonu byl vynesena rozsudek božského Strážce: „*Toběť se praví, králi, že království odešlo od tebe.*“ (Da 4,28) Ed 176.2

„*Sstup a sed' v prachu, panno dcero Babylon-ské, sed' na zemi a ne na trůnu, ... sediš mlče, a vejdi do tmy, dcero Kaldejská; nebo nebudou tě více nazývatí paní království.*“ (Iz 47,1-5) Ed 176.3

„*Ó, ty, kterýž bydlíš při vodách velikých, ó kterýž máš množství pokladů, přišleť skončení tvé, cíl lakomství tvého.*“ (Jr 51,13) Ed 176.4

„*I budeť Babylon, někdy ozdoba království a okrasa důstojnosti Kaldejská, podobný podvrácené Sodomě a Gomoře.*“ (Iz 13,19) Ed 176.5

„*A obrátím jej v dědictví bukačů, a v jezera vod, a vymetu jej pometlem zahynutí, praví Hospodin zástupů.*“ (Iz 14,23) Ed 176.6

Bůh dovolil každému národu, který vstoupil na jeviště dějin, aby zaujal své místo na zemi, aby se ukázalo jak splní úmysl „Pozorujícího a Svatého“. Proroctví naznačilo vzestup i pád největších říší světa: Babylonu, Médo-Persie, Řecka a Říma. U všech těchto říší, jako i u národů méně mocných, se dějiny opakovaly. Každý prodělal své období zkoušky, ale každý selhal a nesplnil to, co bylo od něho očekáváno; jeho sláva pohasla, jeho moc se rozpadla, a jeho místo zaujal národ jiný. Ed 176.7

Ačkoliv národy zavrhovaly Boží zásady a přivodily si tím svou vlastní záhubu, bylo přece patrné, že ve všech jejich počinech působil božský všemohoucí úmysl. Ed 177.1

Poučení o tom je také dáno v podivuhodném symbolickém obraze, který byl ukázán proroku Ezechieli za jeho vyhnanství v zemi Kaldejské. Vidění mu bylo dáno v čase, kdy byl sklíčen bolestnými vzpomínkami a znepokojivými předtuchami. Zem jeho otců byla zpustošena, Jeruzalém vylištěn. Prorok sám byl cizincem v zemi, kde převládala ctižádost a krutost. Když na každém kroku musel spatřovat nespravedlnost a násilí, byla jeho duše zarmoucena a truchlil dnem i nocí. Ale zjevené obrazy mu ukázaly pravou moc, která převyšuje moc vládců světa. Ed 177.2

Na březích řeky Chebar spatřil Ezechiel vichr, zdánlivě se ženoucí od půlnoci, „*a oblak veliký, a oheň plápolající, a okolo něho byl blesk, a z prostředku jeho jako nějaká velmi prudká světlost*“ (Ez 1,4). Množství kol, navzájem se protínajících, se pohybovalo silou čtyř živoucích bytostí. Vysoko nade vším bylo „*podobenství trůnu, na pohledění jako kámen zafirový, a nad podobenstvím trůnu, na pohledění jako tvářnost člověka*“ (Ez 1,26). „*A ukazovalo se na cherubích podobenství ruky lidské pod křídly jejich.*“ (Ez 10,8) Kola byla uspořádána tak složitě, že na první pohled jejich běh činil dojem chaosu, přesto se však pohybovala v dokonalém souladu. Nebeské bytosti, podpírané a vedené rukou zpod křídel cherubína, poháněly tato kola. Nad nimi, na safírovém trůnu, byl Věčný, a okolo jeho trůnu byla duha – znamení Boží milosti. Ed 177.3

Jako byla ona, kolům podobná soustrojí, vedena rukou jež byla pod křídly cherubína, tak podobně se rozvíjí pod Božím vedením i spleťtá hra lidských událostí. Uprostřed boje a nepokoje národů vede záležitosti této země ten, který trůní nad cherubíny. *Ed 178.1*

Dnes mluví k nám dějiny národů, které, jeden po druhém, zaujaly v uložený čas určené jim místo, aby dosvědčily pravdu, již si sami nebyly vědomy. I dnes určil Bůh každému národu i každému jednotlivci místo ve svém plánu. Také dnešní lidstvo a národy jsou měřeny závažím, které je v rukou toho, který nečiní chyb. Všichni rozhodují o svém osudu svojí vlastní volbou; a Bůh bdí, aby vše špelo k uskutečnění jeho úmyslů. *Ed 178.2*

Dějiny, které veliký JÁ JSEM vytyčil ve svém slově, spojují prorocký řetěz článků za článkem a sahají z věčnosti v minulosti, do věčnosti v budoucnu, a ukazují nám, kde se v dění věků nalézáme dnes my a co můžeme očekávat v budoucnosti. Vše, co prorocství předpovědělo pro naše dny, bylo již zaznamenáno na stránkách dějin, a můžeme být jisti, že vše, co ještě má přijít, se splní ve stanoveném pořádku. *Ed 178.3*

Ve slově pravdy jest zřetelně předpověděn konečný zánik všeho pozemského panování. V prorocství, vysloveném v době, kdy byl vyřčen Boží soud nad posledním králem Izraelským, jest dáno závažné poselství: *Ed 179.1*

„Takto praví Panovník Hospodin: Sejmi ten diadém, a svrž tu korunu; ... toho, kterýž na snižení přišel, povyš, a vyvýšeného poniž. Zmotanou, zmotanou, zmotanou učiním ji, (čehož prvé nebyvalo), až přijde ten, jenž má právo, kteráž jsem jemu dal.“ (Ez 21,26.27) Ed 179.2

Koruna, odňatá Izraeli, přešla postupně na království babylonské, médo-perské, řecké a římské. Bůh praví: *„Nebude jí více, až přijde ten, jenž má právo, kteráž jsem jemu dal.“ Ed 179.3*

Onen čas nyní nadešel. Dnes hlásí znamení času, že stojíme na prahu velikých a vážných událostí. V našem světě je vše v horečné činnosti. Před našimi zraky se splňuje Spasitelovo prorocství o událostech, které mají předcházet jeho příchod: *„Budete zajisté slyšati boje a pověsti bojů.“ ... „nebo povstane národ proti národu a království proti království, a budou hladové a morové, a zemětřesení po místech.“ (Mt 24,6.7) Ed 179.4*

Přítomnost je časem vrcholné důležitosti pro všechny žijící. Vládci a státníci, mužové, kteří zaujímají zodpovědná a rozhodující místa, uvážliví mužové a ženy všech tříd soustřeďují svou pozornost na události, které se odehrávají kolem nás. Sledují napjaté a neklidné vztahy mezi národy. Pozorují napětí, jež zachvacuje všechny pozemské živly a poznávají, že se brzy stane něco velkého a rozhodného, že svět stojí na pokraji hrozné krize. *Ed 179.5*

Andělé nyní zdržují vichřice válek, aby se nemohly rozpoutat, dokud svět nebude varován před blížící se zkázou; schyluje se však k bouři, jež může na zemi náhle propuknout. Jakmile Bůh svým andělům pokyne, aby nekladli překážky těmto vichřicím, bude svět jevištem takového boje, jaký žádné pero nemůže popsat. *Ed 179.6*

Jedině bible podává přesný obraz budoucích událostí. V ní jsou zjeveny velké závěrečné scény dějin našeho světa. Náznaky jejich blízkosti uvádí zemi do rozechvění, lidská srdce úzkostí zemdlovají. *Ed 180.1*

„Aj, Hospodin vyprázdní zemi, a pustou učiní; promění zajisté způsob její, a rozptýlí obyvatele její. ... Nebo přestoupili zákony, změnili ustanovení, zrušili smlouvu věčnou. Protož prokletí šíře zemi, a vyplnění budou obyvatelé její. ... Odpočine radost bubnů, přestane hluk veselících se, utichne veselí harfy.“ (Iz 24,1-8) Ed 180.2

„Ach, nastojte na tento den; nebo blízký jest den Hospodinův, a jako poplénění od Všemohoucího přichází. ... Vyhynulo símě pod hrudami svými, zpusťly stodoly, zbořeny jsou obilnice; nebo vyschlo obilí. Aj, jak vzdychá dobytek, svírají se stáda skotů, protože nemají žádné pastvy, ano i stáda bravů hynou.“ „Vinný kmen uschl a fík uvadl, strom zratých jablek, též i palma i jablonoň, všecko dříví polní poschlo, a že odňato potěšení od synů lidských.“ (Jl 1,15-18.12) Ed 180.3

„... bolest trpím, ó osrdí mé, ... Nemohuť mlčeti. Nebo hlas trouby slyšíš, duše má, a prokřikování vojenské. Potření za potřením provolává se; popléněna zajisté bude všechna země.“ Ed 180.4

„Hledím-li na zemi, a aj, nesličná jest a prázdná; pak-li na nebe, není na něm žádného světla. Hledím-li na hory, a aj, třesou se, a všickni pahrbkové pohybují se. Hledím-li, a aj, není žádného

člověka, a všeliké ptactvo nebeské zaletělo. Hledím-li, a aj, pole úrodné jest pouští, a všecka města jeho zbořena jsou.“ (Jr 4,19.20.23-26) *Ed 181.1*

„Ach, nebo veliký jest den tento, tak že nabylo žádného jemu podobného. Ale jakť koli čas jest ssoužení Jákobova, předceť z něho vysvobozen bude.“ (Jr 30,7) *Ed 181.2*

„Ej, lide můj, vejdi do pokojů svých, a zavři dvěře své za sebou; schovej se na maličkou chvílku, dokudž nepřejde hněv.“ (Iz 26,20) *Ed 181.3*

„Poněvadž jsi Hospodine, kterýž útočiště mé jest, a Nejvyššího za svůj příbytek položil. Ne-přihodí se tobě nic zlého, aniž se přiblíží jaká rána k stánku tvému.“ (Ž 91,9.10) *Ed 181.4*

„Bůh silný, Bůh Hospodin mluvil, a přivilal ze-mi od východu slunce i od západu jeho. U Siona v dokonalé kráse Bůh zaskvěl se. Beřet' se Bůh náš a nebude mlčeti. Zavolal nebes s hůry i ze-mě, aby soudil lid svůj. I budou vypravovati ne-besa spravedlnost jeho; nebo sám Bůh soudce jest.“ (Ž 50,1-6) *Ed 181.5*

„Ó, dcero Sionská, ... Hospodin tě vykoupí z ruky nepřátel tvých. Sbírají se nyní sic proti tobě národové mnozí, říkající: Necht' jest poskvrněn Sion, a necht' se podívají na to oči naše. Však oni neznají myšlení Hospodinových, aniž rozumějí radě jeho.“ (Mi 4,10-12) „Zahnanou nazývali tebe, říkajíce: Tato jest Sion, není žádného, kdo by ji navštívil.“ „Tehdáž, když tobě navrátím zdraví, a na rány tvé zhojím' tě, dí Hospodin.“ „Aj, já zase přivedu zajaté stánků Jákobových, a nad příbytky je-ho slituji se.“ (Jr 30,17.18) *Ed 181.6*

„Pročež řekna v ten den: Aj, Bůh náš tento jest, očekávali' jsme na něj, a vysvobodil nás. Ont' jest Hospodin, jehož jsme očekávali; plésati a veseliti se budeme v spasení jeho.“ *Ed 182.1*

„Sehlť i smrt u vítězství, ... a pohanění lidu svého odejme ze vší země; nebo Hospodin mlu-vil.“ (Iz 25,9.8) *Ed 182.2*

„Patř na Sion, město slavností našich, oči tvé nechat' hledí na Jerusaleém, obydlí pokojné, stánek, kterýž nebude přenešen. ... Proto že velikomocný Hospodin jest soudce náš, Hospodin ustanovitel práv našich, Hospodin král náš, ont' spasí nás.“ (Iz 33,20-22) *Ed 182.3*

„Ale souditi bude chudé podle spravedlivosti, v pravosti trestati tiché v zemi.“ (Iz 11,4) *Ed 182.4*

Pak bude splněn Boží úmysl; zásady jeho království budou respektovány všemi lidmi na zemi. *Ed 182.5*

„Nebude více slýcháno o bezpráví v zemi tvé, o zpuštění a zhoubě na hranicích tvých, ale hlása-ti budeš Spasení na zdech svých a v branách svých Chválu.“ (Iz 60,18) *Ed 182.6*

„Na spravedlnosti upevněna budeš. Vzdálíš se od ssoužení, protože se ho nebudeš báti, a od se-tření, nebo nepřiblíží se k tobě.“ (Iz 54,14) *Ed 182.7*

Proroci, jimž tyto obrovské události byly zjeveny, přáli si znát jejich význam. „Bedlivě pře-mýšlevali, a vystihati usilovali proroci, ... Vysihajíce to, na který aneb jaký čas minil by ten, kterýž v nich byl, Duch Kristův. ... Kterýmžto zjeveno jest, že ne sobě, ale nám tím přisluhovali, což jest vám nyní zvěstováno, ... na kteréž věci žádostivi jsou andělé patřiti.“ (1 Pt 1,10-12) *Ed 183.1*

Jak hlubokého významu a jak živoucí důležitosti jsou tato vyličení nadcházejících událostí pro nás, kteří stojíme na samém prahu jejich splnění! jsou to události, které dítky Boží vyhlížely a če-kaly, toužily po nich a modlily se za ně od onoho okamžiku, kdy prarodiče lidstva opustili ráj. *Ed 183.2*

V dnešním čase, před velkou konečnou krizí, zrovna tak jako před prvním zničením světa, jsou lidé zaujati zábavami a smyslným dychtěním. Upoutáni viditelným a pomíjivým, ztratili ze zřetele neviditelné a věčné. Za hodnoty, které časem zanikají, obětují poklady nepomíjející. Jest jim třeba povznesení mysli a rozšíření životního názoru. Jsou uspani hmotným prospěchem a musí být probuzeni. *Ed 183.3*

Z historie vzestupu a zanikání národů, jak jsou zřejmá ze stránek Písma svatého, musí se učit bezcennost vnější a světské slávy. Jak úplně zmizel Babylon se vši svou mocí a nádherou, již svět od té doby nikdy nespátl a která se lidem oněch dnů zdála tak trvalá a pevná. Pominul jako „květ trávy“. Tak zanikne vše, co nemá Boha za svůj základ. Obstát může jedině to, co jde v souhlase s Božím záměrem a co vyjadřuje jeho charakter. Jeho zákony jsou jedinými trvalými hodnotami, jež jsou světu známy. *Ed 183.4*

Tyto velké pravdy musí poznat mladí i staří. Potřebujeme studovat působení Božího úmyslu v dějinách národů a zjevení Písma o nadcházejících událostech, abychom mohli ocenit věci viditelné a neviditelné podle jejich skutečné hodnoty, a poznat pravý účel života. Patříme-li na věci doby ve světle věčnosti, můžeme jim dát místo, které nejlépe odpovídá vznešenosti jejich poslání. Když se již zde naučíme zásadám Božího království a staneme se jeho věrnými poddanými a občany, budeme při jeho příchodu připraveni do něj vejít. *Ed 184.1*

Onen den je již přede dveřmi! Zbývající čas pro osvojení vědomostí, vykonání práce a pro dosažení změny povahy je velmi krátký a odměřený. *Ed 184.2*

„Aj, dům Izraelský říká: Vidění to, kteréž vidí tento, ke dnům mnohým patří, a na dlouhé časy tento prorokuje. Protož rci jim: Takto praví Panovník Hospodin: Neprodlít se dlouho všeliké slovo mé, ale slovo, kteréž mluviti budu, stane se, praví Panovník Hospodin.“ (Ez 12,27-28) Ed 184.3

20. Studium a učení Bible

„Nastavíš-li moudrosti ucha svého; – vyhledávej ji, jako skrytých pokladů!“ (Př 2,2.4)

Ježíš studoval Písma od svého dětství. Již jako malé dítě na kolenou své matky býval denně vyučován z prorockých knih. Časná jitra, nebo večerní červánky jej v jeho mládí často zastihovaly o samotě na stání, nebo v šeru lesních stromů, při tiché chvilce modlitby a studia slova Božího. Podrobná znalost Písma při jeho kazatelské činnosti osvědčila vytrvalost jeho studia. Obdivuhodná moc jeho ducha svědčí o výchovné hodnotě bible, neboť svých znalostí nabyl tím samym způsobem, jaký je možný i nám. *Ed 185.1*

Když nám náš nebeský Otec daroval své Slovo, měl na mysli především děti. Kde může být ve všem tom, co lidé napsali, nalezeno něco, co by tak zaujalo srdce a bylo tak způsobilé k probuzení zájmu dětí, jako biblické příběhy? *Ed 185.2*

Těmito prostými příběhy mohou jim být objasněny velké zásady Božího Zákona. Rodiče i učitelé mohou pomocí obrazů, co nejlépe přizpůsobených dětskému chápání, již velmi záhy splňovat pokyny Páně o jeho přikázáních: *„... a budeš je často opětovat synům svým, a mluvit o nich, když sedneš v domě svém, když půjdeš cestou, a léhaje i vstávaje.“ (Dt 6,7) Ed 185.3*

Názorné vyučování užitím nástěnných tabulí, map a obrazů, přispěje k výkladu těchto poučení i k jejich zapamatování. Rodiče i učitelé měli by se stále snažit o zdokonalení způsobů vyučování. Učení Bible měli bychom věnovat nejsvěžejší myšlenky, nejlepší způsoby a své nejvážnější úsilí. *Ed 186.1*

K probuzení a posílení lásky ke studiu Bible je nutné, abychom využili každé chvíle bohoslužeb. Čas rání a večerní pobožnosti měl by být nejkrásnějším a nejpůsobivějším z celého dne. Dejte jasně najevo, že do těchto chvil nesmí být vneseny žádné tíživé a nevraživé myšlenky, poněvadž rodiče i děti se tu scházejí, aby se setkali s Ježíšem a uvítali anděly do svého domova. Pobožnost má být krátká, avšak plná života, přizpůsobená okolnostem a časem se i měnící. Necht' se všichni účastní čtení Bible i učení a častého opakování Božího zákona. Zájem dětí se zvýší, bude-li jim někdy dovoleno, aby samy zvolily místo, jež má být čteno. Tažte se jich na přečtené a dovolte i jim klást otázky. Zmiňte se o všem, co by nějak posloužilo k objasnění významu. Když se tím pobožnost příliš neprodlouží, dovolte dětem, aby se zúčastnily modlitby a společného zpěvu, i kdyby to byl jen jediný verš. *Ed 186.2*

Aby se taková pobožnost stala tím, čím být má, je třeba věnovat pozornost přípravě. Rodiče by měli denně věnovat určitý čas studiu Písma se svými dětmi. Je přirozené, že to bude vyžadovat úsilí, uvažování a nějakou oběť, ale námaha bude bohatě odměněna. *Ed 186.3*

Bůh učí, že jeho přikázání musí být dříve skryta v srdci rodičů, aby byli co nejlépe připraveni k poučování svých dítek. *„A budou slova tato, kteráž já přikazuji tobě dnes, v srdci tvém,“ praví, „a budeš je často opětovat!“ (Dt 6,6-7)* Musíme mít sami zálibu v Bibli, abychom pro ni mohli získat i své děti. Musíme sami milovat její učení, abychom i v dětech probudili lásku k jejímu studiu. Naše ponaučení bude mít na ně závažný vliv teprve tehdy, když bude provázeno naším vlastním příkladem a smýšlením. *Ed 187.1*

Bůh povolal Abraháma aby byl učitelem jeho slova, vyvolil ho, aby byl otcem velkého národa, poněvadž věděl, že Abrahám bude své děti a svou čeleď vyučovat přikázáním Božího Zákona. A to, co dodávalo Abrahámovu učení moci, byl jeho vlastní život. Jeho velká rodina sestávala z více než tisíce duší, z nichž mnozí byli sami hlavami rodin, a nemálo z nich bylo teprve nově obráceno z pohanství. Takové společenství vyžadovalo pevnou ruku u kormidla; tu by bylo neobstálo váhavé vystupování. O Abrahámovi Bůh pravil: *„Nebo znám jej; protož přikáže synům svým a domu svému po sobě.“ (Gn 18,19)* Jeho autorita byla však prosazována s takovou jemností a moudrostí, že získávala srdce. Takto zní svědectví strážce o něm: *„Nebo přikáže, aby ostríhali cesty Hospodinovy, a činili spravedlnost a soud.“ (Gn 18,19)* A Abrahámův vliv se šířil i za hranice jeho vlastní rodiny. Kdekoliv rozbil svůj stan, založil při něm též oltář pro bohoslužby a oběti. K když byl stan přene-

sen, oltář na onom místě zůstal; a mnohý kočující Kananita, jehož poznání Boha bylo získáno zásluhou jeho služebníka Abraháma, se u takového oltáře zdržel, aby obětoval Hospodinu. *Ed 187.2*

Neméně účinné bude vyučování Božího slova i dnes, nalezne-li podobně svůj věrný odlesk v učitelově životě. *Ed 187.3*

Nepostačí jenom vědět, jak jiní o Bibli smýšleli nebo učili. Jeden každý musí při soudu vydat Bohu počet sám za sebe, a každý by měl nyní, ve svém vlastním zájmu, zjistit, co je pravda. V zájmu účinného studia musí být předně vzbuzen žákův zájem. Tuto okolnost nesmí pustit ze zřetele zvláště ti, kteří mají co činit s dětmi a mládeží, značně rozdílnou ve vlohách, školení a způsobu myšlení. Poučujeme-li děti o Bibli, můžeme velmi mnoho získat pozorováním sklonu jejich mysli a zjištěním věcí, v nichž mají zálibu. Pak můžeme snadno povzbudit jejich zájem a vybídnout je, aby si zjistily, co o těch věcech říká Bible. Ten, který nás stvořil, dal jednomu každému z nás ve svém slově něco, co je jeho sklonům blízké. Když žáci poznají, že se poučení Bible shodují s jejich vlastním životem, učte je, aby na ni hleděli jako na svého rádce. *Ed 188.1*

Napomáhejte jim také, aby se učili vážit si její obdivuhodné krásy. Mnohé knihy bez jakékoliv skutečné hodnoty, knihy které jsou nezdravé a rozrušující, bývají doporučovány, nebo aspoň připsány k užívání pro svou předpokládanou literární hodnotu. Proč bychom my měli vést děti k tomu, aby pily z těchto zkalených proudů, když mají volný přístup k čistým pramenům slova Božího? Obsah Bible má takovou plnost, sílu a hloubku, že je nevyčerpatelný, a proto nadchněte děti i dospívající mládež, aby zatoužili po jejich pokladech jak myšlenkových, tak i výrazových. *Ed 188.2*

Jejich mysl upoutá krása těchto vzácných věcí a jejich srdcí dotkne se jemná podmanivá síla. Budou přitahováni k tomu, který se jim takto zjevil a bude jen málo těch, kteří by si nepřáli zvědět více o jeho skutcích a cestách. *Ed 188.3*

Student Bible by měl být nabádán, aby k ní přistupoval v duchu učenlivého žáka. V jejich stránkách máme pátrat nikoliv proto, abychom podepřeli své mínění a své názory, ale abychom poznali, co praví Bůh. *Ed 189.1*

Opravdová znalost Písma může být získána jenom za přispění toho Ducha, jímž Slovo bylo dáno. Abychom toto poznání získali, musíme podle něho žít a uposlechnout ve všem, co ono nařizuje a pak smíme požadovat vše, co zaslubuje. Písmo dává sílu k životu, ke kterému nás nabádá; kdo je chce s úspěchem studovat, musí s touto pomocí počítat a o ni prosit. *Ed 189.2*

Studium Bible vyžaduje naše nejbedlivější úsilí a vytrvalou mysl. Jako horník dobývá v zemi zlatý poklad, tak i my se musíme usilovně a houževnatě snažit o poklad slova Božího. *Ed 189.3*

V denním studiu Bible bývá probírání verše za veršem tím nejúčinnějším způsobem studia. Necht' si žáci přečtou jeden verš a soustředí mysl k pochopení myšlenky, kterou v něm pro ně Bůh uložil, a pak ať se jí zabývají tak dlouho, až se stane jejich vlastnictvím. Jediný oddíl Písma promyšlený tak, že je jeho význam zcela jasný, má mnohem větší cenu, než pročení mnoha kapitol bez dosažení určitého cíle nebo určitého poučení. *Ed 189.4*

Jednou z hlavních příčin nepatrného duchovního vzrůstu a morální slabosti je nedostatečné soustředění myšlenek k hodnotným cílům. Honosíme se velikým rozšířením literatury; ale množení knih, a to i těch, které samy o sobě nejsou závadné, může být skutečným nebezpečím. Při nesmírném přílivu tiskovin, které jsou neustále chrleny z tiskařských strojů, zvykají si staří i mladí na spěšnou a povrchní četbu a jejich duch tak ztrácí sílu k soustředěnému a usilovnému myšlení. Většina těchto tiskovin, které zaplavily zemi podobně jako kdysi žaby Egypt, je všední, neužitečná, škodliví a dokonce i nečistá a ponižující. Jejich účinek nespočívá pouze v otrávení smyslů, nýbrž porušuje a ničí samu duši. Duch spolu s otupělým a lhostejným srdcem ztratí cíl a stává se snadno kořistí zlého. Zlu, podobně jako houbě, se daří pouze na chorobných a neživých organismech; ale tam, kde je mysl zaměřena k vysokým a svatým ideálům, kde je životu dán vznešený cíl, nalezne jen málo příhodné půdy. Jen lenivá mysl se stává dílnou satanovou. *Ed 189.5*

Ved'te proto mládež k tomu, aby se naučila věnovat slovu Božímu veškerý zájem a důkladně je studovala. Naplní-li jím svoji duši, ono se osvědčí jako mocná hradba proti pokušení. „*V srdci mém skládám řeč tvou, abych nehřešil proti tobě.*“ (Ž 119,11) „*Podle slova rtů tvých vystříhal jsem se stezky zhoubce.*“ (Ž 17,4) *Ed 190.1*

Bible je svým vlastním vykladatelem a proto jedno místo Písma se má porovnávat s druhým. Studující má pohlížet na Písmo jako na souvislý celek, a nalézat tak vzájemný vztah jeho jednotlivých částí. Musí poznat jeho velikou ústřední myšlenku – Boží původní úmysl se světem, vznik velkého sporu a dílo vykoupení. Má-li porozumět podstatě obou směrů, jež tu usilují o prvenství, je nutno, aby sledoval jejich působení v záznamech dějin a proroctvích až k velikému zakončení. Nechť pozoruje, jak tento spor zasahuje do každého údobí a odvětví lidské zkušenosti; jak i sám v každé životní záležitosti nalézá jeden nebo druhý z obou protichůdných směrů, a jak na jeho rozhodnutí záleží, na které straně bude v tomto zápase nalezen. *Ed 190.2*

Každá část Bible je dána Božím vnuknutím a je prospěšná. Starému Zákonu by se mělo věnovat tolik pozornosti, jako Novému. Když studujeme Starý Zákon, nalezneme živé prameny, vyvěrající právě v těch místech, kde povrchní čtenář shledává jenom poušť. *Ed 191.1*

Zvláštní pozornosti vyžaduje kniha Zjevení ve spojitosti s knihou Daniel. Nechť každý bohabojný učitel přemýšlí, aby co nejjasněji pochopil a přednesl evangelium, jež sám náš Spasitel osobně oznámil svému služebníku Janovi: „*Zjevení Ježíše Krista, kteréž dal jemu Bůh, aby ukázal služebníkům svým, které věci měly by se dít brzo.*“ (Zj 1,1) Nikdo by neměl být při zkoumání Zjevení odstrašen jeho zdánlivě mystickými symboly. „*Jestliže pak komu z vás nedostává se moudrosti, žádejž ji od Boha, který všechněm dává ochotně a neomlouvá, i budeť dána jemu.*“ (Jk 1,5) *Ed 191.2*

„*Blahoslavený kdož čte, i ti, kteříž slyší slova proroctví tohoto, a ostríhají toho, což napsáno jest v něm; nebo čas blízko jest.*“ (Zj 1,3) *Ed 191.3*

Když je vzbuzena skutečná láska k Bibli a žák začíná poznávat, jak širé je toto pole a jak drahocenné jeho poklady, bude toužit po tom, aby využil každé příležitosti k úplnému poznání slova Božího. Jeho studium se pal neomezí na určitý čas nebo místo, ale zkoumá Písmo neustále. Toto nepřetržité studium je jedním z nejlepších prostředků k vypěstování lásky k Písmu. Veďte žáka k tomu, aby měl svou Bibli vždycky při sobě. Kdykoliv pak má příležitost přečte si některý verš a uvažuje o něm. Během chůze ulicemi, při čekání na stanici, na cestě za povoláním využije příležitosti k získání některé cenné myšlenky z klenotnice pravdy. *Ed 191.4*

Víra, naděje a láska jsou velkými, hybnými silami duše, a na ně poukazuje správně vedené bádání Bible. Vnější krása Bible, skvělost představy a výrazu, jsou pouze rámcem jejího skutečného pokladu – okrasy svatosti. V jejím vyprávění o lidech, kteří kráčeli s Bohem, můžeme zachytit paprsky jeho slávy. V „Přežádostivém“ spatřujeme toho, jehož pouhým matným odleskem je všechna krása země i nebe. „*A já budu-liť povýšen od země, všechny potáhnu k sobě.*“ (J 12,32) Když čtenář Bible spatří Vykupitele, bude v jeho duši oživena tajemná moc víry, lásky a úcty. Zrak jeho bude upřen na Kristův zjev, a obdivovatel se promění v podobu toho, kterého uctívá. Mluvou duše se stanou slova apoštola Pavla: „*Nýbrž i všechny věci pokládám škodou býti pro vyvýšenost známosti Krista Ježíše Pána svého. ... Abych poznal jej, a moc vzkříšení jeho, i společnost utrpení jeho.*“ (Fp 3,8-10) *Ed 192.1*

Prameny nebeského míru a radosti, otevřené v duši slovem vnuknutí, se stanou mocným proudem k požehnání všech, kteří přijdou do jejího dosahu. Nechť se mládež dneška, mládež, jež vyrůstá s Bibli ve svých rukou, stane sama zdroji a řetězy její životodárné síly! Stěž si učiníme představu, jak mocné proudy požehnání se pak rozlijí do širého světa! Budou to řeky ze studnic vod živých „*prýstící se k životu věčnému*“ (J 4,14), které přinesou uzdravující a utišující moc. *Ed 192.2*

Péče o tělo

J 2) *„Nejmilejší, žádám obzvláště, aby se dobře měl, a zdráv byl, tak jako duše tvá dobře se má.“ (3*

21. Studium fyziologie

„Hrozným a divným skutkům tvým se divím.“ (Ž 139,14)

Poněvadž duch i duše se projevují prostřednictvím těla, je rozumová i duchovní síla velkou měrou závislá na tělesné síle a činnosti. Cokoliv podporuje zdraví tělesné, podporuje také vývin síly ducha a charakteru. Nezdravý člověk nemůže ani přesně chápat, ani dokonale plnit závazky k sobě samému, ke spolubližním a ke svému Tvůrci. Proto má být zdraví střeženo tak svědomitě, jako charakter. Znalost fyziologie a zdravovědy měla by být základem všeho výchovného úsilí. *Ed 195.1*

Třebaže dnes jsou zásady fyziologie všeobecně známy, trvá dosud znepokojující neznalost zdravotních zásad. Mezi těmi, kteří tyto zásady znají, je málo těch, kteří je uskutečňují. Náklonnost nebo popud bývá sledován tak slepě, jakoby život byl řízen spíše pouhou náhodou, nežli ustálenými a neměnnými zákony. *Ed 195.2*

Mládež ve svěžesti a síle života, málo oceňuje hodnotu své překypující energie. Poklad nad zlato cennější, pro pokrok důležitější nežli učení, nebo postavení, nebo bohatství, a přesto, jak lehkomyslně je s ním nakládáno! Jak lehce bývá ztracen! Mnohý muž obětuje zdraví v zápase o bohatství a vliv, a častokrát, když již již dosahuje vítězství, padá vysílen, zatímco druhý, tělesně zvlášť obdobný, získává vytouženou odměnu. Nezdravými životními podmínkami, následkem zanedbávání zákonů zdraví, byli mnozí vedeni ke špatným návykům, a obětovali tak veškerou naději, jak pro tento svět, tak i pro budoucí. *Ed 195.3*

Při studiu fyziologie by žáci měli být vedeni k poznávání hodnoty tělesné síly i metod, jimiž může být rozvinuta a uschována, aby co nejvyšší měrou přispívala k vítězství ve velkém boji života. *Ed 196.1*

Dítky měly by být, způsobem jim přijatelným, záhy zasvěcovány do základů fyziologie a zdraví. Poučování mělo by začít doma s matkou, a ve škole by se v něm mělo pokračovat. Úměrně s dospíváním žáků mělo by být prohlubováno, aby je učinilo schopnými samostatně pečovat o dům, v němž bydlí. Mělo by v nich být vypěstováno vědomí, jak důležité je bdít nad uchováním síly každého ústrojí, aby bylo tělo odolné všem nákazám. Měli by být poučeni, jak si počínat při běžných onemocněních a nehodách. Každá škola by měla mít v osnovách nauku o životě a zdraví a pokud je to možné, měla by být vybavena prostředky k znázornění stavby a činnosti těla i péče o ně. *Ed 196.2*

V nauce o životě nebývají často zahrnuty věci, jež si zaslouží uvážení, by které mají pro žáka větší cenu, nežli mnohé technické podrobnosti, jimž je běžně vyučován. Jako základ nauky o výchově v tomto směru, mělo by být mládeži vštěpováno poučení o tom, že zákony přírody jsou Božími zákony, tak plně božské, jako příkázání Desatera. Bůh vepsal zákony jež ovládají naše tělesné ústrojí do každého nervu, svalu a žilky těla. Každé zanedbání a svévolné porušení těchto zákonů je hříchem proti našemu Stvořiteli. *Ed 196.3*

Je proto nezbytně třeba zevrubně znát tyto zákony. Zásady zdravovědy mají, být uplatňovány ve výživě, ve cvičení, v péči o děti i při ošetřování nemocných. Těmto zásadám by se mělo věnovat mnohem více pozornosti, než se jim pravidelně dostává. *Ed 197.1*

Obzvláště měl by být zdůrazněn vliv ducha na tělo i těla na ducha. Elektrická síla mozku, podněcovaná činností mysli, oživuje celičkový systém a je nedocenitelnou při vzdorování nemocem, což by mělo být zvlášť zdůrazněno. Též by se mělo poutavým způsobem poukázat na moc vůle s důležitostí sebekázně, jak k ochraně, tak i obnově zdraví, na skličující a až zničující účinky hněvu, nespokojenosti, sobectví nebo nečistoty, a na druhé straně měla by být zdůrazněna zázračná životodárná síla, jež je utajena v laskavosti, nezištnosti a vděčnosti. *Ed 197.2*

Do fyziologie spadá i jedna z pravd Písma, o které bychom měli více uvažovat: *„Srdce veselé obcerstvue jako lékařství.“ (Př 17,22)* *Ed 197.3*

„Synu můj, na učení mé nezapomínej, ale příkázání mých necht' ostříhá srdce tvé. Dlouhosti zajisté dnů, i let života i pokoje přidají tobě.“ (Př 3,1.2) *„Nebo životem jsou těm, kteříž je nalézají, i*

všemu tělu jejich lékařstvím.“ (Př 4,22) „*Řeči utušené*“, prohlašuje Písmo, jsou nejen jako „*plást medu*“ a „*sladkost duši*“, ale i „*lékařství kostem.*“ (Př 16,24) *Ed 197.4*

Mládež potřebuje pochopit onu hlubokou pravdu, která je podkladem výroku Bible, že Bůh „*je studnice života*“ (Ž 36,10). On je nejenom původcem všeho živoucího, nýbrž život z něho přijímáme i ve slunečním paprsku, v čistém svěžím vzduchu i v potravě, která vybudovává naše tělo a udržuje naši sílu. Jeho životem trváme od hodiny k hodině, od okamžiku k okamžiku. Všechny jeho dary, pokud nejsou porušeny hříchem, slouží k životu, zdraví a radosti. *Ed 197.5*

„*Sám všechno činí ušlechtilé časem svým.*“ (Kaz 3,11) Opravdovou krásu nezabezpečíme porušováním Božího díla, nýbrž tím, že ji uvedeme do souladu se zákony toho, který stvořil všechny věci a který má radost z jejich krásy a dokonalosti. *Ed 198.1*

Při studiu tělesného ústrojí je dobré obrátit pozornost na podivuhodné přizpůsobení prostředků k účelům, na souladnou činnost o vzájemnou závislost různých orgánů. Žákův probuzený zájem buď učitelem povzbuzován, až žák plně pochopí důležitost péče o tělo. Pak může učitel mnoho vykonat pro zabezpečení náležitého rozvoje správných návyků svých svěřenců. *Ed 198.2*

První, čeho je třeba u žáků docílit, je správné držení těla jak sedění, tak i při stání a chůzi. Učitel může dát pokyny příkladem a nařízením; jasně vysvětlí, jak mnoho na držení těla záleží a trvá na zachovávání svých nařízení. Vzpřímená postava značně podporuje sebeovládání, odvalu, sebedůvěru, půvab i důstojnost. Bůh si přeje, aby člověk měl tyto tělesné přednosti, ale žádá od něho, aby se usilovně snažil získat i přednosti duchovní a mravní. *Ed 198.3*

Po správném držení těla je nejdůležitější dýchání a pěstění hlasu. Ten, kdo sedí i stojí zpříma, bude pravděpodobně i správně dýchat. Učitel by měl žákům vštípit důležitost hlubokého dýchání. Necht' ukáže, jak zdravá činnost dýchacích orgánů podporuje oběh krve, oživuje celou tělesnou soustavu, povzbuzuje chuť k jídlu, podporuje zažívání a umožňuje i zdravý a klidný spánek a tak přispívá i k uklidnění a utišení ducha. Poukažte na důležitost hlubokého dýchání a trvejte na jeho uplatňování. Své pokyny doplňte zároveň cviky, které hluboký dech podporují, a hleďte se dopracovat k tomu, aby se žákům stal samozřejmým a ustáleným zvykem! *Ed 198.4*

Cvičení hlasu má důležité místo v péči o tělo; přispívá k rozšíření hrudníku a k zesílení plic a zabraňuje tak nemocem. Abyste zajistili správnou výslovnost při čtení i řeči, dbejte, aby břišní svaly měly plnou účast při dýchání, a aby dýchací orgány nebyly nijak tísněny. Je lépe, jsou-li namáhány svaly břišní nežli svaly krční. Předejdete tím značné únavě a vážným onemocněním krku a plic. Bdělá pozornost má být věnována zachování správné výslovnosti, plynulé a správně modulované mluvě a ne příliš rychlému přednesu. Bude to nejen ku podpoře zdraví, ale velmi to přispěje i k přijemnosti studentovy práce. *Ed 199.1*

Při vyučování těmto věcem naskýtá se zlatá příležitost k poukázání na pošetilost každého svévolného přepínání a na nezodpovědnost každého počínu, který ohrožuje správnou životní funkci. Téměř nekonečná řada nemocí vyplývá z nezdravých zvyků v oblékání a je proto třeba velmi pečlivých pokynů v této věci. Vysvětlete žákům újmu, která tělo postihuje, když tíha oděvu spočívá na bocích, nebo když je oděvem tísněn některý z orgánů těla. Oděv měl by být upraven tak, aby bylo možno volně dýchat a aby ruce mohly být vzpaženy nad hlavu bez jakýchkoliv obtíží. Stahování plic zabraňuje nejen jejich vývinu, ale omezuje i činnost zažívací a oběh krevní a oslabuje tak celé tělo. Často jenom tyto nebo podobné nesprávné návyky ochromují tělesnou i duchovní sílu, ztěžují studentův pokrok a zabraňují mu dosáhnout úspěchu. *Ed 199.2*

Uvědomělý učitel využije při studiu zdravovědy každou příležitost, aby ukázal nezbytnost dokonalé čistoty jak v osobních zvycích, také ve všech okolnostech života. Bude dbát, aby žáci byli poučeni o důležitém účinku denní lázně pro zachování zdraví a podnícení činnosti těla i ducha. Poučí je o blahodárném účinku slunečního světla a vzduchu a o zdravotních podmínkách kuchyně a ložnice. Poučí je, že zdravá ložnice, dokonale čistá kuchyně, účelně a vkusně upravený stůl přispějí k zabezpečení štěstí rodiny a zapůsobí příjemně na nahodilého hosta domů mnohem více, nežli nákladného nábytku ve společenském pokoji. „*Zdaliž není život více nežli pokrm, i tělo nežli oděv.*“ (Mt 6,25) Toto ponaučení, dané božským Učitelem před devatenácti sty lety, není dnes méně závažné. *Ed 200.1*

Student nemá spatřovat účel nauky o životě v pouhém získání znalosti zásad a důkazů. Z toho by měl jen malý užitek. Může snad uznávat důležitost zdravotních pravidel, avšak jest nezbytně třeba, aby je ihned uváděl svědomitě v život, ke svému nejvyššímu prospěchu. *Ed 200.2*

Slovo Boží nám ukazuje nanejvýš krásným způsobem, jaký hluboký význam Bůh přičítá našemu tělesnému ústrojí a jak jsme zodpovědní za to, aby bylo zachováno ve stavu co nejlepším: „*Zdaliž nevíte, že tělo vaše jest chrám Ducha svatého ve vás? Kteréhož máte od Boha a nejste sami svoji!*“ (1 K 6,19) „*Jestližeť kdo chrámu Božího poskvrňuje, tohoť zatratí Bůh; nebo chrám Boží svatý jest jenž jste vy!*“ (1 K 3,17) *Ed 200.3*

Vzbud'te u žáků vědomí, že tělo je chrámem, ve kterém chce sídlit Bůh a že proto musí být zachováno v čistotě jako sídlo vznešených a ušlechtilých myšlenek. Když při studiu stavby těla poznají, že jsou opravdu „předivně učiněni“, budou naplněni úctou a vážností k sobě samým. Místo aby měřili dílo tvůrčí ruky Boží, vynaloží všechny síly, aby splnili slavný plán Stvořitelův. Tak sami dosáhnou toho, že nebudou pohlížet na poslušnost zdravotních zákonů jako na oběť sebezapření, nýbrž jako na nedocenitelnou přednost a požehnání, kterým vskutku je. *Ed 201.1*

22. Potrava a střídmost

„A všeliký, kdož bojuje, ve všem jest zdrženlivý.“ (1 K 9,25)

Každý student potřebuje znát vztah mezi čistým životem a šlechetným smýšlením. Má si uvědomit, že každý z nás rozhoduje sám o tom, zda jeho život bude ovládán duchem nebo tělem. Mladý člověk musí sám za sebe učinit volbu, jež bude utvářet jeho další život; nemělo by být šetřeno žádné námahy, aby mohl poznat síly, s nimiž přichází do styku, i vlivy, jež určují ráz charakteru a osudu. *Ed 202.1*

Nestřídmost je nepřítel, proti němuž všichni potřebují bojovat. Nápadný vzrůst tohoto hrozného zla měl by probudit každého, kdo miluje svůj rod, k boji proti němu. Je to jen správný postup, když ve škole se uplatňuje vyučování o střídmosti. Tyto pokyny má poskytovat každá škola a každá rodina. Mládež a děti měly by znát účinky alkoholu, tabáku, a ostatních podobných jedů, které škodí tělu, zatemňují rozum a podněcují smyslnost duše. Jest jim třeba objasnit, že ten, kdo užívá těchto prostředků, nemůže se dlouho těšit z plné síly svých tělesných, duchovních a mravních schopností. *Ed 202.2*

Abychom však dosáhli kořenů nestřídmosti, musíme jít hlouběji než jen k užívání alkoholu nebo tabáku. Zahálčivost, bezcílnost, nebo špatná společnost mohou být průpravou příčinou. Nestřídmost se často nalézá i u stolu rodin, které se jinak pokládají za přísně střídme. Cokoliv uvádí do nepořádku zažívání, co působí nenáležitě duševní vzrušení nebo nějakým způsobem oslabuje celé ústrojí, ruší rovnováhu tělesných a duševních sil a zeslabuje vládu ducha nad tělem, přispívá ke zhoubné vládě nestřídmosti. Úpadek mnohého mladého a nadějného člověka by mohl být sledován až k nepřírozeným choutkám, které byly vyvolány nevhodnou potravou. *Ed 202.3*

Čaj, káva, koření, sladkosti a jemné pečivo, to jsou skutečné příčiny špatného zažívání. Masitá strava je též škodlivá; její přirozeně dráždivý účinek by měl být dostatečným důvodem proti jejímu užívání, nebo téměř všeobecně chorobný stav zvířat činí požívání masa zvláště povážlivým. Bývá i příčinou ochablosti nervů a vydražďování vášní a dává tak převahu nižším sklonům. *Ed 203.1*

Ti, kteří si zvykají na bohatou, dráždivou stravu, po čase shledají, že žaludek se nespokojí a jednoduchou potravou. Žádá si to, co je více a více kořeněno a co je ostré a dráždivé. A když jsou nervy porušeny a celé ústrojí oslabeno, tu vůle se zdá býti bezmocnou, aby vzdorovala nepřirozenému bažení. Jemná žaludeční sliznice je nakonec podrážděna a zanícena tak, že ani nejdráždivější potrava nepřinese kýženou úlevu, tím je zároveň vzbuzována i žízeň, kterou neuhasí nic jiného než opět silný nápoj. *Ed 203.2*

Takové jsou počátky zla, proti němuž nutno být na stráži. Při poučování mládeže by měl být předně objasněn důsledek i zdánlivě malých odklonění od správného způsobu života. Poučte studenty o významu prosté, zdravé potravy pro zabránění žádosti po nepřirozených dráždidlech. Snažte se záhy vybudovat zvyk sebekázně. Mladé lidi třeba přesvědčit, že mají být pány a ne otroky. Bůh je učinil vladaři království jejich nitra a mají nyní splnit své nebem určené poslání. Když budou tato poučení podána svědomitě a věrně, budou jejich výsledky sahat i mimo okruh samotné mládeže. Budou to dalekosáhlé vlivy, jež zachrání tisíce mužů a žen, kteří jsou na samém pokraji záhuby. *Ed 203.3*

Strava a duševní rozvoj

Mnohem více pozornosti by se mělo věnovat vztahu potravy k duchovnímu rozvoji. Duševní zmatení a malátnost bývají často následkem přehmatů v potravě. *Ed 204.1*

Při výběru potravy bývá často zdůrazňováno, že chuť je bezpečným vůdcem. Bylo by to pravdou, kdyby bývalo vždy dbáno zákonů zdraví. Ale nesprávnými návyky, postupujícími z pokolení na pokolení, se stala chuť tak zvrácenou, že neustále baží po nějakém škodlivém uspokojení a nemůže proto dnes být vůdcem, jemuž bychom mohli důvěřovat. *Ed 204.2*

Při studiu zdravotní výchovy má být student také poučen o výživné hodnotě různých potravin. I účinek dráždivé a zhuštěné potravy a rovněž i jídel chudých na výživné látky má být řádně osvětlen. Čaj, káva, chléb z bílé mouky, zavařeniny, hrubé druhy zeleniny, koření a dorty nemají náležitou výživnou hodnotu. Zdraví mnohého studenta bylo podlomeno účinkem takovéto potravy. Mnohé slaboučké dítě nesneslo silnější tělesnou nebo duševní námahu, neboť se stalo neschopné živoucího úsilí právě proto, že bylo obětí oné ochuzené potravy. Obilniny, ovoce, ořechy a zelenina, v náležitě úpravě, obsahují všechny výživné látky; a když se správně doplňují, představují potravu, která nejlépe chrání jak tělesnou, tak i duchovní sílu. *Ed 204.3*

Je nutno uvážit nejen vlastnosti potravy, ale i její vhodnost pro určitou osobu. Častokrát musí být u člověka, pracujícího převážně duševně, vyloučena potrava, která je naprosto bez závary pro osoby zaměstnané tělesnou prací. Zmínku a pozornost zaslouží též řádné střídání potravy. Duševním pracovníkům a jiným lidem sedavého zaměstnání by se mělo dostat jen málo druhů potravy během jednoho jídla. *Ed 205.1*

I nad přejídáním, třebaš tou nejzdravější potravou, je třeba bdít. Příroda nemůže upotřebit více, než je žádoucí pro výstavbu různých částí těla; přebytky pak jenom zatěžují celé ústrojí. Mnohý student se domnívá, že se zhroutil přílišným studiem, zatímco skutečnou příčinou bylo přejídání. Když je věnována náležitá pozornost zákonům zdraví, je malé nebezpečí z duševního přepětí. V mnoha případech duševního vyčerpání je to vlastně jen přeplnění žaludku, co unavuje tělo a ochromuje mysl. *Ed 205.2*

Ve většině případů jsou dvě jídla denně vhodnější nežli tři. Podává-li se večere příliš záhy, ruší se tím zažívání předcházejícího jídla; vydává-li se příliš pozdě, není před spaním dostatečně strávena. Spánek neklidný, mozek a nervy jsou oslabovány, chuť na snídani se nedostaví a celé ústrojí je malátné a nepřipravené na povinnosti dne. *Ed 205.3*

Důležitost pravidelné doby pro jídlo a spánek by neměla být přehlížena. Poněvadž dílo výstavby těla probíhá během hodin odpočinku, je důležité obzvláště v mládí, aby spánek byl pravidelný a hojný. *Ed 205.4*

Pokud je možno, vystříhejme se spěšného jídla, čím omezenější je čas k jídlu, tím méně by se mělo jíst. Je lépe jídlo vynechat, než jíst bez správného rozmělnění potravy. *Ed 206.1*

Čas jídla má být dobou družné rozpravy a osvěžení. Má být zapuzeno vše obtěžující a vzrušující. Uchovejte si důvěru, lásku a vděčnost k Dárci všeho dobrého, a pak bude hovor příjemně plynout v radostném duchu a povzbudivých myšlenkách, prostých vši tísně. *Ed 206.2*

Zachování střídmosti a pravidelnosti ve všech věcech má zvláštní moc. Vykoná mnohem více, než příznivé okolnosti nebo přirozené nadání, pro zachování duševního klidu, jenž tolik přispívá k zpříjemnění stezky života. Moc sebevlády takto současně získaná, ukáže se být jednou z nejcennějších vlastností k úspěšnému utkání s těžkými povinnostmi a skutečnostmi, jež očekávají každého člověka. *Ed 206.3*

Cesty moudrosti jsou „*utěšené a všechny stezky její pokojné*“ (Př 3,17). Necht' každý mladý člověk naší země, s vyhlídkami na poslání, které ne nad koruny králů, uváží naučení, dané ve slovech moudrého muže: „*Blahoslavená jsi ty země, když... princové tvoji jídají když čas jest, pro posilnění a ne pro opilství.*“ (Kaz 10,17) *Ed 206.4*

23. Osvěžení

„*Všeliká věc má jistý čas.*“ (Kaz 3,1)

Je velký rozdíl mezi osvěžením a zábavou. Zotavení, opravdu hodné toho jména, přispívá k posílení a budování. Pomáhá nám pozapomenout na naše obvyklé starosti a zaneprázdnění, skýtá osvěžení pro ducha i tělo a tak nám umožňuje, abychom se navrátili s novou silou a chutí k vážné životní práci. Povyražení naproti tomu vychází z touhy po zábavě a vede často k výstřednostem; mimo to stravuje síly potřebné k užitečné práci a stává se tak překážkou pravého životního úspěchu. *Ed 207.1*

Činnost je určena celému tělu a nejsou-li tělesné životní síly udržovány při zdraví živou činností, duchovní schopnosti nemohou zdaleka dosáhnout vrcholu svého určení. Tělesná nečinnost, která se ve škole zdá většinou nevyhnutelnou, má, spolu s ostatními nezdravými vlivy, zhoubný vliv na děti a obzvláště na ony se slabou tělesnou konstitucí. Často je i samo větrání nevyhovující. Chybně přizpůsobená sedadla podporují nepřírozené držení těla a omezují tak činnost plic i srdce. Děti musí ve škole strávit denně tři až pět hodin, dýchajíce vzduch, který je plný nečistoty a mnohdy i nakažen zárodky nemoci. Není proto divu, že si dítě ze školy často odnáší zárodek churavění pro celý svůj život. Mozek, nejjemnější ze všech tělesných ústrojí, zdroj nervové energie celého těla, trpí tímto příkořím nejvíce, poněvadž je donucován k předčasné a vysilující činnosti. Za krajně nezdravých podmínek bývá často zeslaben tak, že se neblahé následky stávají trvalými. *Ed 207.2*

Pokud nejsou u dítěte položeny pevné základy pro jeho tělesný vývoj, nemá být nuceno ani k dlouhému pobytu v místnosti, ani k usilovnému studiu. V prvních osmi až desíti letech dětského života jsou nejlepší učebnou pole nebo zahrada, nejlepším učitelem matka a nejvhodnější učebnicí příroda. Ale i potom, když dítě je již vyspělé k návštěvě školy, přikládejte jeho zdraví větší důležitost než vědomostem z knih a postarejte se, aby i pak bylo obklopeno co nejpríznivějšími podmínkami jak pro tělesný, tak i duchovní a duševní vzrůst. *Ed 208.1*

Na vyšších i nižších školách jsou dosti často zanedbávány i ty nejpodstatnější podmínky k zachování zdraví; děti i studenti se často nalézají v nebezpečí z nedostatku vzduchu a pohybu. Mnohý student vysedává den za dnem v uzavřené místnosti skloněn nad svými knihami; jeho hrud' bývá stlačována, takže nemůže plně a zhluboka dýchat, jeho krev obíhá chabě; nohy má chladné, zatímco hlava je v ohni. Tělo není dostatečně živeno, svaly jsou oslabeny a celé ústrojí je vyčerpané a choré. Z takových žáků bývají často neduživci po celý život. Kdyby byli ve svém studiu pokračovali za vhodných podmínek, při co nejčastějším cvičení a pobytu na slunci a čerstvém vzduchu, mohli vyjít ze školy se zmohutněnou tělesnou i duchovní silou. *Ed 208.2*

Student, i když jeho čas a prostředky jsou omezeny, měl by si být vědom ve svém úsilí o nabytí vzdělání, že čas, věnovaný tělesnému cvičení, není ztracen. Ten, kdo je neustále zabořen do svých knih, shledá po čase, že jeho mysl ztratila potřebnou svěžest. Naopak zase ti, kteří věnují náležitou pozornost svému tělesnému rozvoji, učiní větší pokroky, než kdyby byli veškerý svůj čas zasvětili studiu. *Ed 208.3*

Výlučně jednostranná činnost v kterémkoliv myšlenkovém oboru způsobuje, že se mysl stává často nevyrovnanou. Naproti tomu však mohou být klidně procvičovány všechny schopnosti. Jsou-li duševní i tělesné síly zatěžovány stejnou měrou a střídají-li se i předměty myšlení. *Ed 209.1*

Tělesná nečinnost zmenšuje nejen duchovní, ale i morální schopnosti. Mozkové nervy, které souvisí s uspořádáním těla, jsou ústředím, skrze něž je nebe ve styku s člověkem a ve kterém probouzí proudy jeho niterného života. Všechno, co maří oběh tohoto proudění v nervovém systému, zeslabuje duchovní síly a zmenšuje duchovní vnímavost a zabraňuje tak vzrůstu morální přirozenosti. *Ed 209.2*

Nadměrné studium však, se vzrůstajícím přílivem krve do mozku, zavinuje chorobnou vznětlivost, jež zeslabuje moc sebevlády a projevuje se velmi často náladovostí a svéhlavostí. Tím se otvírají dveře dalším poruchám. Zneužívání nebo malé využití tělesných sil je velkou měrou zodpovědné za vlnu chaosu, která se rozlévá po celém světě. „*Pýcha, sytost chleba a hojnost pokoje*“ (Ez

16,49), mohou být stejně smrtelnou ranou lidského pokroku v tomto pokolení jako byly Sodomě a Gomoře, kterým přivodily jejich zničení. *Ed 209.3*

Učitelé by měli znát tyto věci a měli by poučit v tomto směru i své žáky. Vštěpuje jim, že řádný život vyplývá ze správného smýšlení a že tělesná činnost je podstatou čistoty myšlenek. *Ed 209.4*

Otázka přiměřeného osvěžení žáků přivádí často učitele do bezradnosti. Tělocvik sice zaujímá patřičné místo na mnoha školách, ale vede často, chybí-li odborný dohled, k výstřednostem. Mnozí mladí lidé na střední škole si přivodili svými rekordními výkony neduhy pro celý život. *Ed 210.1*

Sebelépe prováděný tělocvik v místnosti nemůže nikdy nahradit zotavení na čerstvém vzduchu, a naše školy by měly k tomu poskytovat mnohem více příležitostí. Je málo zel, jichž je se třeba více obávat, než lhostejnost a bezcílnost. Také provozování mnohých atletických sportů je středem úzkostlivé starosti těch, jimž blaho mládeže leží na srdci. Učitelé jsou znepokojeni, když uvažují o vlivu různých sportů jak na žákův prospěch ve škole, tak i na úspěch v jeho pozdějším životě. Hry, které zabírají příliš mnoho času, odvracejí mysl od studia. Nenapomáhají k přípravě mládeže pro praktické a usilovné životní dílo a jejich vliv nijak nepřispívá ani k zjemnění, ani zušlechtnění, ani k pravé mužnosti. *Ed 210.2*

Některé z nejoblíbenějších zábav jako kopaná a box se staly školou surovosti. Rozvíjejí ty samé stránky charakteru jako hry starého Říma. Sklony k panovačnosti, pýcha z hrubé síly a bezohledné přehlížení ceny života zanechávají v mládeži povážlivě znemravňující vliv. *Ed 210.3*

Ostatní atletické hry, třeba již ne tak demoralizující, jsou pro výstřednosti, ke kterým často dospívají, jen o něco méně zavrženíhodné. Tyto hry vydražďují touhu po zábavách a vzrušení, živíce tak odpor k užitečné práci, který je prvním krokem k vyhýbání se běžné povinnosti a zodpovědnosti. Přispívají k potlačení zájmu o střízlivé skutečnosti života a o jeho pokojné radosti a otvírají dveře veškeré lehkomyšlnosti a nezákonnosti s jejich neblahými důsledky. *Ed 210.4*

Jak se obvykle stává, bývají mnohdy i zábavné výlety překážkou opravdového vzrůstu ducha i charakteru. Lehkomyšlná společnost, sklon k nerozvážnostem, vášnivá touha po zábavách a výstřednostech působí, že celý život spěje ke zlému. Místo takových zábav mohou rodiče a učitelé připravit dětem jiné, zdravější a pro život prospěšnější obveselení. *Ed 211.1*

Jako ve všech věcech, jež souvisí s naším blahem, tak i v tomto případě vytyčilo „vnuknuté slovo“ cestu. V prvních dobách byl život lidí, kteří byli pod Božím vedením, velmi prostý. Žili na samém srdci přírody. Dítka byly účastny na práci rodičů a spolu s nimi obdivovaly taje a krásy pokladnice přírody. V poklidu polí a lesů uvažovaly o oněch mocných pravdách, které byly předávány jako svatý odkaz z pokolení na pokolení. Takováto výchova budovala silné charaktery. *Ed 211.2*

V našem věku je život vyumělkovaný a na sestupu. Poněvadž se nemůžeme zcela navrátit k jednoduchým zvykům oněch prvních doby, můžeme se z nich naučit aspoň tomu, co učiní chvíle našeho zotavení dobou opravdového obrození těla, ducha i duše. *Ed 211.3*

I okolí domova a školy má mnoho co činiti s otázkou zotavení. Při volbě nového domova nebo místa pro školu, mělo by se uvažovat i o těchto okolnostech. I lidé, pro které má tělesné a duševní prospívání jejich dětí větší cenu, než peníze, nebo požadavky a zvyky společnosti, by měli svým dětem dopřát ono dobrodiní, které jim poskytuje škola přírody a osvěžení v jejím prostředí. Bylo by velikým přínosem pro výchovatelské dílo, kdyby každá škola mohla být umístěna tak, aby žákům poskytovala i půdu k obdělávání a přístup do polí a lesů. *Ed 211.4*

I v oblasti studentova zotavení se dosáhne nejlepších výsledků přímým osobním vlivem učitele a jeho spoluprací. Opravdový učitel může svým žákům poskytnout málo tak cenných darů, jako je přednost jeho vlastní společnosti. Při mužích i ženách, a mnohem více při dětech a dospívající mládeži se osvědčila ta pravda, že jim můžeme porozumět jedině tehdy, když k nim přicházíme s porozuměním a láskou; tohoto porozumění je nám nezbytně třeba, abychom co nejúčinněji mohli působit k jejich opravdovému blahu. Je velmi málo prostředků, které mají takovou cenu pro posílení pouta vzájemné náklonnosti mezi žákem a učitelem, jako jejich vzájemný přátelský styk mimo učebnu. Na některých školách je učitel při svých žácích i v hodinách jejich zotavení. Spojuje se s nimi v jejich snahách a doprovází je při výletech, jako by byl jedním z nich. Bylo by dobré i pro naše školy, kdyby se této zkušenosti využilo mnohem všeobecněji. Oběť požadovaná od učitele, by byla veliká, ale přinesla by bohatou odměnu. *Ed 212.1*

Žádná zábava, která přináší prospěch jenom samotným dětem a mládeži, nepřinese jim takové požehnání, jako ta, která je činí užitečnými pro druhé. Mládež, od přirozenosti nadšená a přístupná dojmům, bude záhy pohotově následovat takový popud. I při poradách o pěstování rostlin má učitel dbát na to, aby vzbudil její zájem o zkrášlení školního pozemku i učebny. Výsledkem bude dvojitý užitek. Žáci sami budou dbát o to, aby nebylo zmařeno, nebo porušeno to, co se sami snažili zvelebit. Podnítí to zjemnění citu, lásku k pořádku i návyk péče o věci; tím vznikne mezi nimi duch přátelství a spolupráce, který se žákům stane požehnáním pro celý jejich život. *Ed 212.2*

Tak může být dán nový význam práci na zahradě i vycházkám do polí a lesů, když jsou žáci vedeni k tomu, aby vzpomněli i těch, kteří jsou odloučeni od těchto příjemných míst a nemohou sdílet s nimi krásné věci přírody. *Ed 213.1*

Bdělý učitel nalezne mnoho příležitostí, kdy bude moci vybídnout žáky k ochotným činům, neboť děti obvykle pohlízejí na učitele s téměř neomezenou důvěrou a úctou. Vše čímkoliv je může nadchnout pro práci doma, pro ochotu k denním úkolům a pro službu nemocným nebo chudým, se stěží mine svým účinkem a přinese hojné ovoce. A tím zase je dosaženo dvojího prospěchu. Laskavé podněty budou zpětně působit na jejich původce. Také uznání a spolupráce rodičů ulehčí učitelovo břemeno a rozjasní jeho stezku. *Ed 213.2*

Chvilé, věnované osvěžení a tělesné zdatnosti, časem pravděpodobně přeruší pravidelnou osnovu školní práce, avšak brzy se ukáže, že toto přerušení není skutečnou překážkou. Obětovaný čas a námaha budou stonásobně odměněny v oživení těla i ducha, ve vypěstování nezištného ducha a vzájemným sblížením učitele a žáků skrze pouto běžných zájmů a přátelského společenství. Tak bude nalezeno požehnané východisko pro onu nepokojnou živelnost, jež tak často bývá nebezpečím mladých lidí. Jako ochranná stráž proti zlu je včasné zaujetí mysli pro dobré mnohem cennější, než přehradý zákona a kázně. *Ed 213.3*

24. Výchova k práci a zručnosti

„Snaž se pracovat svýma vlastníma rukama.“

(1 Te 4,11)

Práce, člověku při stvoření určená, měla se mu stát požehnáním. Měla mu sloužit k rozvoji síly a radosti. Poměry na zemi se však kletbou hříchu změnily, a to přivodilo i změnu v podmínkách práce; třebaže je nyní provázena obavami, únavou a námahou, zůstává však dosud pramenem štěstí a pokroku, a je i strážcem proti pokušení. Její kázeň činí přítrž hýčkání sebe sama a podporuje píli, čistotu a pevnost vůle. Tak se stává součástí Božího plánu pro naše ozdravení z hříchu, do kterého jsme se dostali při pádu. *Ed 214.1*

Mládež má být přivedena k poznání pravé důstojnosti práce. Poukažte jí, jak Bůh neustále pracuje. Všechno v přírodě koná své určené dílo. Celé stvoření je zaujato činností, a proto i my musíme být činní, abychom splnili své poslání. *Ed 214.2*

Ve své práci se máme stát spolupracovníky Božími. Bůh nám dává zemi i její poklady; my je však musíme přizpůsobit ke svému prospěchu. On způsobuje růst stromů; my je však otesáváme na trámy a stavíme dům. On skryl v zemi zlato a stříbro, železo i uhlí; my však musíme vynaložit úsilí k jejich dobývání. *Ed 214.3*

Poukažte, že Bůh přesto, že vše stvořil a ovládá, propůjčuje i nám moc na zcela nepodobnou moci svojí. Nám byla do jisté míry dána vláda nad silami přírody. Jako Bůh povznesl zemi z chaosu k její kráse, tak i nám je možno vytvořit krásu a ladnost ze zmatku. I my máme vytvořit ladnost a krásu z naprosté pustoty. A třebaže jsou nyní všechny věci porušeny zlem, můžeme dosud pociťovat radost z dokončené práce, která je příbuzná jeho radosti, když patříc na krásnou zemi, vyslovil své „velmi dobré“. *Ed 214.4*

Užitečné zaměstnání bude pro mládež jistě nejlhodnější cvičením. Malé dítě nalézá obveselení i svůj rozvoj ve hře; a jeho hry mají proto být takového rázu, aby podporovaly nejen tělesný, ale i duchovní a duševní vzrůst. Když pak zesílí a nabude rozumu, bude pro ně nejlepší zápravou nějaká užitečná činnost. To, co procvičuje ruce k užitečné práci a co učí mladé nésti svůj podíl na břemenech života, je nejužitečnější pro podporu vzrůstu ducha a charakteru. *Ed 215.1*

Mládež potřebuje být poučena o tom, že život znamená vážnou práci, zodpovědnost a pečlivost. Potřebují výcvik, který by je učinil zručnými muži a ženami, kteří se mohou utkat s obtížemi. Mají být poučeni o tom, že kázeň cílevědomé, dobře řízené práce je nezbytná nejenom jako ochrana proti neočekávaným obrátům v životě, ale i jako poklad uceleného rozvoje. *Ed 215.2*

Nehledě ke všemu tomu, co bylo řečeno a napsáno o vznešenosti práce, převládá smýšlení, které je zhoubné. Mladí lidé se strachují stát se učiteli, úředníky, obchodníky, lékaři, právníky, nebo zaujmout některé jiné podobné postavení, jež nevyžaduje tělesné námahy. Mladé ženy se vyhýbají domácím pracím a touží po vzdělání a uplatnění v některém jiném oboru. Takoví potřebují pochopit, že žádný muž nebo žena nejsou poníženi poctivou prací. To, co ponizuje, je jen zahálka a sobecká odvislost. Zahálka podněcuje sebelibost, a výsledkem je bezobsačný, neúčelný život, pole to, které přímo láká ke vzrůstu všech druhů zla. *„Země zajisté, kteráž často na sebe přicházející déšť pije a rodí bylinu příhodnou těm, od kterýchž bývá dělána, dochází požehnání od Boha. Ale vydávající trní a bodláky zavržená jest a blízká zlořečení, jejížto konec bývá spálení.“* (Žd 6,7.8) *Ed 215.3*

Mnohá odvětví studia, která vyčerpávají studentův čas mají jen malý význam pro jeho prospěch nebo štěstí. Pro každého mladého člověka však je nezbytnou zevrubnou znalost každodenních povinností. Je-li třeba, může mladá dívka ovládat znalost francouzštiny a algebry nebo i hru na piano; je však také nevyhnutelné, aby se naučila dělat i dobrý chléb, zhotovovat vkusné oděvy a účinně zastávat mnohé povinnosti, které souvisí s udržováním domova. *Ed 216.1*

Pro zdraví a štěstí celé rodiny není nic tak důležitého, jako zručnost a důmysl kuchařky při přípravě jídla; špatně připravenými nebo nezdravými pokrmy může mařit, ba i ničit jak zdatnost dospělých, tak i vývin dětí. Naproti tomu však může přípravou pokrmů, které jsou přizpůsobeny potřebám těla a současně lákavé a chutné, působit ve správném směru právě tak účinně, jako dříve pů-

sobila ve směru nesprávném. Tak životní pohoda na mnohý způsob souvisí se svědomitostí v prostých povinnostech. *Ed 216.2*

Poněvadž jak ženy, tak i mužové mají svůj podíl na vytváření domova, potřebují i chlapci nabýt znalosti o domácích pracích stejně jako dívky. Ustlat postel, uklidit pokoj, umýt nádobí, nebo připravit jídlo, vyprat si nebo spravit vlastní oděv, je užitečným cvikem, který nemusí učinit chlapce méně mužným; naopak, učiní ho tím šťastnějším a užitečnějším. A naopak zase dívky se mohou naučit ovládat koně a jezdit na něm a mohou umět ovládat pilu a kladivo zrovna tak zručně, jako i hrábě a motyku a budou lépe schopny vypořádat se s těžkostmi v životě. *Ed 216.3*

V Bibli poukažte mládeži na to, jak si Bůh váží práce člověka, který pilně pracuje každého dne. Dejte jim číst o „synech prorockých“, žácích školy, kteří si sami stavěli dům a pro něj se stal zážrak, jímž bylo zabráněno ztrátě vypůjčené sekery. Čtěte jim o Ježíši, synu tesařovu, o Pavlovi, výrobci stanů, který s námahou řemeslníka spojil to nejvyšší poslání, lidské s božským. Čtěte jim o jinochovi, jehož pěti chlebě bylo použito Spasitelem v onom zvláštním zázraku k nasycení pěti tisíců lidí; o Dorkas, švadleně, jež byla ze smrti povolána k životu, aby mohla pokračovat ve zhotovování oděvů pro chudé; o moudré ženě, popsané v *Přísllovích*, která „hledá pilně vlny a lnu, a dělá šťastně rukama svými.“ „... dává pokrm čeledi své, a podíl náležitý děvečkám svým,“ „... štěpuje i vinici... a zesiluje ramena svá.“ „... ruku svou otvírá chudému, a ruce své vztahuje k nuznému; ... a spatřuje obcování čeledi své, a chleba zahálky její.“ (Př 31,10-27) *Ed 217.1*

O jedné takové Bůh praví: „*Tať chválena bude. Dejtež takové ovoce z rukou jejích, a nechať ji chválí v branách skutkové její*“ (Př 31,30-31) *Ed 217.2*

Domov by měl být každému dítěti cvičnou školou. Pokud je možné, každá škola by měla poskytovat pomůcky k výcviku zručnosti. Takový výcvik by do značné míry nahradil i tělocvičnu a jistě by přispěl k utužení kázně. *Ed 217.3*

Výcvik v tělesné práci zaslouží mnohem více pozornosti, než se mu dosud dostávalo. Školy by měly být zřizovány tak, aby ve spojitosti s nejvyšším duchovním a morálním vzděláním skýtaly i co nejlepší podmínky pro tělesný rozvoj a řemeslný výcvik. Měly by poskytovat poučení o zemědělství a průmyslu – se zahrnutím co možná největšího počtu užitečných podnikání – a hospodaření v domácnosti, přípravě zdravých pokrmů, ošití a zhotovování hygienických oděvů, a ošetřování nemocných a o příbuzných odvětvích. Škola má bále poskytovat příležitost k práci v zahradě, v dílně i u lůžka nemocného, v každém případě však za vedení zdatných učitelů. *Ed 218.1*

Práce má mít určitý cíl a má být důkladná. Zatím, co každý člověk potřebuje být obeznámen s různými obory lidské práce, je nezbytné, aby aspoň v jednom opravdu vynikal. Každý mladý člověk by měl při opouštění školy mít takové znalosti, kterými by si v nutném případě získal obživu. *Ed 218.2*

Námitkou, která bývá proti řemeslnému výcviku na školách nejčastěji vznášena, jsou velká vydání s ním spojená. Avšak je nutno uvážit, že cíl, jehož má být dosaženo, je hoden těchto nákladů. Žádná jiná práce, která nám byla svěřena, není tak důležitá, jako praktický výcvik mládeže, a každé vydání, které je požadováno pro jeho zdárné dokončení, je prostředkem dobře využitým. *Ed 218.3*

Výdaje nutné k rukodílnému výcviku se i s peněžního hlediska ukáží jako nanejvýš hospodárné. Mnozí z našich žáků budou tak uchráněni od pouličního života a výčepů; výdaje na zahrady, dílny a lázně by nebyly větší než ty, kterých je třeba na udržování nemocnic a kázní. A mládež sama, vycvičená v pracovitosti a činná na poli užitečné a budující práce – kdo odhadne její hodnotu pro společnost a národ! *Ed 218.4*

Zaměstnání provozovaná na volném vzduchu a skýtající pohyb pro celé tělo, jsou tím nejblahodárnějším uvolněním od jednotvárného studia. Žádný druh tělesné práce nemá větší cenu než zemědělství. Mělo by být věnováno více úsilí k probuzení a povzbuzení zájmu o zemědělská podnikání. Učitel může obrátit pozornost k tomu, co o zemědělství říká Bible: dle původního Božího plánu měl člověk obdělávat zemi. Prvnímu člověku, vládci celého světa, byla dána k opatrování zahrada; a mnozí z největších mužů světa, opravdoví šlechtici ducha, byli prostými obdělavateli půdy. Poukažte na výhody, které takový život skýtá. Moudrý muž praví: „*I král roli slouží.*“ (Kaz 5,9) O tom, kdo obdělává půdu, Bible prohlašuje: „*Nebo učí jej rozšafnosti, Bůh jeho vyučuje jej.*“ (Iz 28,26) A dále: „*Kdo ostrhává fiku, jídá ovoce jeho.*“ (Př 27,18) Ten, kdo své živobytí získává prací rolnickou, uniká zároveň mnohým pokušením a těší se nesčetným přednostem a požehnáním, která

jsou odepřena těm, kteří jsou svou prací vázáni na velická města. A v těchto dnech mamutích podniků a obchodní soutěže je velmi málo těch, kteří by se těšili takové neodvislosti a kteří by mohli mít takovou naději na dobrou odměnu za svou práci jako ten, kdo obdělává půdu. *Ed 219.1*

Při studiu zemědělství neposkytuje žákům jenom pouhou teorii, nýbrž praxi. Zatím, co se snaží pochytit to, co učí věda o přirozenosti a úpravě půdy, o hodnotě různých plodin a o nejlepších výrobních způsobech, vedte je také k tomu, aby své znalosti uplatnili. Učitelé nechť se účastní práce spolu se studenty a ukáží jim, jakých výsledků lze docílit prozíravým a promyšleným úsilím. Tak může být při nich probuzen ryzí zájem a ctižádost, které s oživujícím vlivem pohybu, slunečních paprsků a čistého vzduchu, vzbudí lásku k rolnické práci, a mladý člověk si ji zvolí za své životní zaměstnání. Tak mohou být uvedeny v činnost vlivy, jež by vydatně účinkovaly na obrat oné přistěhovalecké vlny, která nyní tak silně směřuje do velkých měst. *Ed 219.2*

Tak také mohou i naše školy účinně přispět ke změně smýšlení v zástupech dělného lidu. Tisíce by mohli dosáhnout vlastní opory svého štěstí, zdraví a nezávislého života, kdyby jen mohli být zasvěceni do důmyslné a pilné práce při obdělávání půdy. *Ed 220.1*

I lidem duševně pracujícím je třeba dobrodiní tělesné práce. Takový člověk může být skvělého ducha, může mít bystrý postřeh pro nové myšlenky; jeho znalosti a jeho dovednost mu mohou plně zajišťovat oprávnění ke zvolenému povolání; přesto však může být ještě dalek toho, aby měl plnou způsobilost pro své povinnosti. Vzdělání pocházející výlučně z knih vede k povrchnímu myšlení. Výkonná práce však podněcuje bedlivá pozorování a neodvislé smýšlení. Je-li správně provozována, přispívá k rozvinutí oné praktické moudrosti, kterou nazýváme „zdravým rozumem“. Rozvíjí schopnost k plánování a k činu, posiluje odvahu a vytrvalost a přispívá k nabytí taktu a zručnosti. *Ed 220.2*

Lékař, který položil základy pro své všeobecné znalosti při činné službě na nemocničním pokoji, bude mít hbitost postřehu, všestrannou znalost a schopnost poskytnout včas náhlé potřeby nutnou pomoc; jsou to podstatné vlastnosti, jež lze získat jedině praktickou činností. *Ed 220.3*

Kazatel, misionář i učitel shledají, že jejich vliv na lidi velmi vzroste, když prokáží, že ovládají znalost a zručnost, kterou vyžadují každodenní povinnosti. A častokrát úspěch misionáře, ba i samotný jeho život závisí na znalostech řemeslných prací. Schopnost k přípravě pokrmu, k rozváznému jednání při nehodách a neočekávaných událostech, znalosti o potírání nemocí, o stavbě obydlí nebo, je-li třeba, i modlitebny, bývají často tím, co činí rozdíl mezi úspěchem a nezdarem jeho životního díla. *Ed 221.1*

Při nabývání vzdělání by mnozí studenti získali nanejvýš cenných zkušeností, kdyby se sami vydržovali. Místo, aby dělali dluhy nebo byli závislí na obětech svých rodičů, nechť jsou mladí mužové a mladé ženy nuceni spolehnout jedině sami na sebe. Tak se naučí znát cenu peněz, hodnotu času, síly a příležitosti, a budou mnohem méně pokoušeni, aby hověli zahálčivým a marnivým choutkám. Znalost hospodárnosti, píle, sebezapření, praktických obchodních zásad a pevnost úmyslů takto získaná, budou tou nejdůležitější částí jejich výzbroje pro boj života. A ovládnou-li studenti více úlohu svépomoci, bude to mít dalekosáhlý vliv na uchránění vzdělávacích ústavů od břemene dluhů, pod kterými úpěly tak mnohé školy, a které se tak často přičinily o podlomení jejich prospěšné činnosti. *Ed 221.2*

Naplňte mládež tím vědomím, že výchova je nemá poučit o tom, jak by unikli nepříjemným úkolům a těžkým životním břemenům, nýbrž že je má poučit, jak by si usnadnili své dílo poznáním lepších způsobů práce a vyšších cílů. Poučte je, že pravým účelem života nemá být zajištění co možná největšího zisku pro sebe, nýbrž uctění Mistra, když vykonají svůj úkol na díle světa a podají pomocnou ruku těm, kteří jsou slabí a nevědomí. *Ed 221.3*

Jednou z velkých příčin, proč tělesná práce je podceňována, je nedbalý a bezmyšlenkovitý způsob, se kterým bývá vykonávána. Je konána pouze jako nezbytnost, nikoliv ze svobodné volby. Pracující nelze k ní svým srdcem a tak si neuchová ani sebeúctu ani úctu ostatních. Výcvik v tělesné práci má tuto křivdu napravit; má rozvinout návyk přesnosti a důkladnosti. Žáci se potřebují učit taktu a soustavnosti, hospodaření časem a pozornosti na každý pohyb. Nemají jenom být vyučeni nejlepším způsobům práce, nýbrž mají být přímo proniknuti ctižádostí neustálého zdokonalování, aby vykonávali své denní dílo tak bedlivě a pečlivě, jak jen lidskému mozku a rukám možno. *Ed 222.1*

Takové vzdělání učiní mladé lidi mistry práce, nikoliv jejichmi otroky. Přinese úlevu i těžce pracujícímu a povznese i to nejnižší zaměstnání. Kdo pohlíží na práci jako na pouhé plahočení a přistupuje k ní se sebelibou nevědomostí, aniž by usiloval ji zlepšit, tomu vskutku provždy zůstane břemenem. Avšak ti, kteří poznávají vědu i v nejprostší práci, budou spatřovat její vznešenost a krásu a bude to pro ně radostí, když ji budou moci vykonávat se svědomitostí a pilným úsilím. *Ed 222.2*

Mládež takto vychovaná, ať je její povolání v životě jakékoliv a dokud bude věrná svým pozitivním ideálům, bude ve světě zaujímat užitečné a čestné postavení. *Ed 222.3*

Budování charakteru

„Hleď, abys udělal všechno ku podobnosti, kteréžť jest ukázáno na této hoře.“ (Žd 8,5)

25. Charakter a vzdělání

„I bude upevněním časů svých – moudrost a umění.“ (Iz 33,6)

Pravé vzdělání nepřehlíží hodnotu vědeckého poznání nebo literární znalosti; cení si však více schopnosti než pouhé vědění. Nad sílu a moc staví dobrotivost, nad rozumové nadání charakter. Světu není tolik třeba mužů velkého nadání, jako šlechtného charakteru. Je mu třeba mužů, jejichž schopnosti jsou ovládány pevnými zásadami. Ed 225.1

„Předně moudrosti, moudrosti nabývej.“ (Př 4,7) „Jazyk umělých ozdobuje umění.“ (Př 15,2) Pravé vzdělání tuto moudrost udílí. Ono učí, jak nejlépe využít nejen jedné, ale všech našich sil a schopností. Tak kryje celý okruh našich povinností k sobě samým, ke světu i k Bohu. Ed 225.2

Budování charakteru je to nejdůležitější dílo, jaké kdy bylo svěřeno lidským bytostem, a jeho bedlivé studium nebylo nikdy dříve tak důležité, jako nyní. Žádná z předcházejících generací nestála uprostřed tak důležitých a vážných událostí; nikdy dříve nestáli mladí mužové a mladé ženy tváří v tvář tak velkým nebezpečím jako stojí před nimi dnes. Ed 225.3

Kterým směrem se ubírá vzdělání v takové době, jako je dnešní? Na kterou pohnutku je nejčastěji kladen důraz? na sobectví! Značná část poskytovaného vzdělání není hodna toho jména. Sobecké pohnutky, bažení po moci, přehlížení práv a potřeb lidstva, které se staly kletbou našeho světa, naleznou jen v pravé výchově ten nejúčinnější protiklad. Boží plán života dává místo pro každou lidskou bytost. Každý má své nadání zdokonalit na míru co nejvyšší; teprve věrné splnění této povinnosti, ať při málo nebo mnoha darech, opravňuje člověka ke cti. V Božím plánu není místa pro sobecké soupeření. Ti „kteří sebe měří dle sebe, a porovnávají sama sebe se sebou samými, nejsou moudřími“ (viz 2 K 10,12). Cokoliv konáme, má být konáno „jako z moci, kterou nám uděluje Bůh“ (viz 1 Pt 4,11). Naše dílo má být konáno „*z té duše, jako Pánu a ne lidem*“. *„Ode Pána vzítí máte odplatu dědictví, nebo Pánu Kristu sloužíte.“* (Ko 3,23.24) Služba a vzdělání, jež uplatňuje tyto zásady, má velkou cenu. Avšak jak úplně odlišná je většina dnešní výchovy! Již od nejtělejších dětských let nabádá jenom k závisti a soupeření, jež tolik podporují sobectví, kořen všeho zla. Ed 225.4

Tak vzniká boj o nadvládu, který je podporován celou soustavou neustálého soutěžení, jež v tak mnoha případech ničí zdraví a maří užitečnost člověka. V mnoha případech vede soupeření k nepoctivosti a podporuje ctižádostivost a nespokojenost; ztrpčuje život a naplňuje svět oněmi nepokojnými a podvrtnými duchy, kteří jsou neustálou hrozbou lidské společnosti. Ed 226.1

Nebezpečí však nespočívá jenom ve způsobu, ale nalézá se i v samotném předmětu studia. Ed 226.2

Při které studijní látce je mysl mládeže nucena prodlévat během nejvnímavějších let svého života? K jakým studnicím je mládež vedena při studiu jazyků a literatury? Jsou to studnice pohanství; prameny napájené porušeností starého pohanství. Jsou nabádání k četbě autorů, o kterých je zcela jasně prokázáno, že neberou žádný ohled na zásady mravnosti. Ed 226.3

A o jak mnohých moderních autorech by mohlo být řečeno totéž! U mnohých je půvab a krása slova jen zastřením zásad, které by ve skutečnosti čtenáře jenom odpudily. Ed 227.1

Jiní opět píší romány, které přímo lákají k příjemnému snění o vzdušných zámcích. Tito spisovatelé často nemohou být obviňováni z nemorálnosti, ale jejich dílo je ve skutečnosti neméně zatíženo zlem. Olupuje tisíce a tisíce lidí o čas, rozhodnost a sebekázeň, kterých je tolik zapotřebí k vážným životním povinnostem. Ed 227.2

I v běžném postupu vědeckého studia jsou stejně veliká nebezpečí. Nauka o vývoji a s ní spřízněné omyly jsou vyučovány na školách všech stupňů, od dětské školky až po univerzitu. Tak se studium vědy, jež by nám právě mělo dávat známost o Bohu, stává pouhou snůškou lidských dohadů a názorů, které vedou k naprosté nevěře. Ed 227.3

I studium Bible, jak je často prováděno ve školách, olupuje svět o nedocenitelný poklad slova Božího. Působení „vyšší kritiky“, svými rozbory, dohady a opravnými zásahy, jenom pustoší víru v

Bibli jako Boží zjevení a olupuje slovo Boží o jeho moc k vedení, povznesení a ovlivnění lidských životů. *Ed 227.4*

Když mladí lidé odcházejí do světa, aby se utkali s jeho svody k hříchu – s vášnivou touhou po získání peněz, po zábavách a požitcích, po marnivosti a přepychu, ba i po neřestech, podvodech a loupežích – co za „poučení“ se jim tam dostane? *Ed 227.5*

Spiritizmus zase tvrdí, že lidé jsou nepadlí polobozi; že „každý duch bude soudit sám sebe“; že „pravé poznání“ staví člověka nad všechny zákony; že všechny spáchané hříchy jsou nevinné, neboť „cokoliv jest, je správné“, a „Boží zákony nikoho neodsuzují“. Nejhorší lidské bytosti minula jsou líčeny jako by byly v nebi a to ještě jako zvlášť vysoce poctěné. V tomto duchu se prohlašuje lidem: „Nezáleží na tom, co děláte; žijte jak vám libo, nebo jest vaším domovem.“ Množství lidí je takto svedeno k domněnce, že přání je tím nejvyšším zákonem, že vůle má naprostou svobodu a že člověk je zodpovědný jenom sám sobě. *Ed 227.6*

Toto učení se lidem dostává na samém počátku života, kdy podněty bývají nejsilnější a kdy nutnost zdrženlivosti a čistoty je nejnaléhavější. Kde jsou strážci ctnosti? Co má uchránit svět, aby se nestal druhou Sodomou? *Ed 228.1*

Současně se však bezzákonnost snaží smést všechny zákony, nejenom božské, nýbrž i lidské. Soustřeďování moci a bohatství; dalekosáhlé sítě k obcování několika málo jedinců na úkor mnohých; duch nepokoje; hýření a prolévání krve; světoširá setba klamných a zhoubných umění – to vše přispívá k tomu, že celý svět se zmítá v neustálých zápasech, které otřásly již tak mnohým národem. *Ed 228.2*

S takovými vlivy se setkává mládež dneška. Aby obstála uprostřed takových převratů, musí mít již předem pevné základy charakteru. *Ed 228.3*

V každé generaci a v každé zemi zůstává vždy ten samý pravý základ a vzor pro budování charakteru – Boží zákon: „*Milovat budeš Pána Boha svého ze všeho srdce svého, ... a bližního svého jako sebe samého.*“ (L 10,27) Toto největší přikázání bylo projeveno v charakteru a životě našeho Spasitele a jest jediným bezpečným základem a jediným spolehlivým vůdcem. *Ed 228.4*

„*I bude upevněním časů tvých, silou i hojným spasením – moudrostí a uměním*“ (Iz 33,6) – onou moudrostí a uměním, jež může poskytnout jedině slovo Boží. *Ed 229.1*

Slova o poslušnosti jeho přikázání jsou nyní stejně pravdivá jako tehdy, když byla řečena Izraeli: „*To jest moudrost vaše a opatrnost vaše před očima národů.*“ (Dt 4,6) *Ed 229.2*

Je to jediná ochrana osobní ryzosti, čistoty domova, blaha společnosti i trvání národa. Uprostřed všech životních zmatků i nebezpečí a soupeření, zůstává jediná bezpečná a jistá zásada – činit to, co praví Bůh. „*Hospodinovo svědectví pravé*“ a „*kdož tyto věci činí, nepohneť se na věky.*“ (Ž 19,8; 15,5) *Ed 229.3*

26. Způsoby vyučování

„Aby byla dána prostým důmyslnost, mládenečku umění a prozřetelnost.“ (Př 1,4)

Po celé věky spočívalo vzdělání hlavně na paměti. Tato schopnost byla ceněna nejvýše, zatímco ostatní rozumové síly zůstávaly nevyvinuty. Studenti strávili většinu svého času tím, že svůj rozum namáhavě zatěžovali vědomostmi, z nichž velmi málo mohlo být využito. Takto byla jejich mysl přetěžována, a tím, co nemohla strávit a vstřebat, byla i oslabována, stávala se neschopnou živého sebevědomého úsilí a konečně se musela spokojit jen s úsudkem druhých. *Ed 230.1*

Někteří lidé, když poznali pochybnost této metody, přešli k jiné výstřednosti. Pole jejich názoru člověk potřebuje jenom rozvinout to, co je již v jeho nitru. Takové vzdělání však vede studenta k domýšlivosti a odlučuje ho od zřídla pravé moudrosti a síly. *Ed 230.2*

Vzdělání, které je založeno jenom na výcviku paměti, přispívá k oslabení samostatného myšlení a zanechává rušivý morální vliv, se kterým se velmi málo počítá. Když student obětuje své rozumové síly a soudnost pro sebe sama, stává se neschopným rozlišit pravdu od lži a stává se snadnou kořistí klamu. Je pak snadno nakloněn k tomu, aby následoval tradici a zvyk. *Ed 230.3*

Nikdy bez nebezpečí nebývá přehlížena skutečnost, že klam se zřídka jeví tím, čím ve skutečnosti je. Přijetí se mu dostává právě proto, že bývá smíšen s pravdou nebo je jí blízký. Požití ovoce ze stromu vědění dobrého i zlého zavinilo pád našich prarodičů, a přijímání zla smíšeného s dobrem je zkázou mužů a žen dneška. Rozum, který se spoléhá na úsudek jiných, bývá dříve nebo později sveden na scestí. *Ed 230.4*

Schopnost rozlišování mezi pravým a nepravým můžeme nabýt pouze osobní závislostí na Bohu. Každý se má učit přímo od něho, z jeho slova. Rozumové síly nám byly dány proto, abychom je užívali a Bůh si přeje, aby byly cvičeny. Zve nás: *„Podťež nu, a poukažme sobě!“* (Iz 1,18) A spolehne-li na něho, můžeme dosáhnout moudrosti k *„zavržení zlého a vyvolení dobrého“* (Iz 7,15). *„Jestliže pak komu z vás nedostává se moudrosti, žádejž ji od Boha, kterýž všechněm dává ochotně a neomlouvá; i budeť jemu dána.“* (Jk 1,5) *Ed 231.1*

V každém učení záleží na osobní účasti. Kristus při svém vyučování jednal s lidmi přímo. Když vychovával svých dvanáct apoštolů, byl s nimi v osobním styku a spojení. A bylo to často při soukromé rozmluvě pouze s jediným posluchačem, kdy dal svá nejcennější poučení. Váženému rabínu za noční rozmluvy na hoře Olivetské a opovrhované ženě u studnice v Sichar otevřel své nejbohatší poklady, neboť v těchto posluchačích objevil přístupné srdce, otevřenou mysl a vnímavého ducha. Ani zástup, který ho tak často obklopoval na jeho cestách, nebyl Kristu nerozlišitelným množstvím lidských bytostí. Mluvil přímo ke každé mysli a dovolával se každého jednotlivého srdce. Pozoroval tváře svých posluchačů, viděl každý jejich rys i náhlý souhlasný záblesk, který prozrazoval, že se pravda dotkla duše a v jeho srdci se chvěla odvetná struna radostného soucítění. *Ed 231.2*

Kristus odhaloval možnosti každé lidské bytosti. Nedal se odvrátit odpudivým zevnějškem nebo nepříznivým okolím. Matouše povolal od cla, Petra a jeho bratry z rybářského člunu a poučoval je o svém poslání. *Ed 232.1*

Ta samá osobní účast a ten samý ohled k osobnímu rozvoji je potřebný i v dnešní výchovatelské práci. Mnozí mladí lidé, zdánlivě nenadaní, jsou nadáni schopnostmi, které však nebyly uvedeny v činnost. Jejich nadání zůstává skryto pro nedostatek prozíravosti jejich vychovatelů. V mnohém nenápadném chlapci nebo dívce, jako v hrubě otesaném kamenu, může být objevena cenná látka, která snese zkoušku žáru, bouře a tlaku. Správný vychovatel, který bude mít stále na zřeteli to, čím se mohou jeho žáci stát, rozpozná hodnotu jedinců, na kterých pracuje. Bude mít osobní zájem o každého žáka a bude se snažit, aby rozvinul všechny jeho síly. Bude podporovat každé úsilí, třeba nedokonalé, které se snaží přizpůsobit správným zásadám. *Ed 232.2*

Každý mladý člověk má být poučen o nezbytnosti a moci píle. Na ní mnohem více než na nadání a talentu, závisí jejich úspěch. I nejskvělejší nadání zmůže málo bez píle; naproti tomu správně

vedené úsilí lidí velmi prostých, přirozených schopností, dokázalo pravé divy. Genialita, jejíž výkony nás často uvádí v údiv, bývá téměř pravidelně spojena s neúnavným a soustředěným úsilím. *Ed 232.3*

Mládež má být vedena k tomu, aby si vytkla za cíl, rozvinout všechny své schopnosti, slabé zrovna tak jako silné. Mnozí jsou nakloněni k tomu, aby své studium omezili na některé určité odvětví, k němuž mají přirozenou zálibu. Proti tomuto mylnému názoru nutno být na stráži. Přirozené náklonnosti určují směr životního díla a směřují-li k něčemu opravdu hodnotnému, měly by být pečlivě vzdělávány. Současně však nutno mít na zřeteli, že dobře vyvážený charakter a účinná práce závisí ve velké míře na souměrném rozvoji, který je právě výsledkem zevrubného a všestranného vzdělání. *Ed 232.4*

Učitel by se měl neustále snažit o jednoduché a účinné pomůcky. Měl by vyučovat převážně pomocí příkladů a i při vyučování starších žáků by měl pečovat o to, aby každý výklad byl jasný a zřetelný. Mnozí žáci, i když jsou pokročilí lety, zůstávají pouhými dětmi v chápání. *Ed 233.1*

Důležitým činitelem ve výchovatelské práci je nadšení. Velmi užitečný podnět je nám podán v poznámce, kterou kdysi učinil jeden význačný herec. Arcibiskup z Canterbury se jej tázal, proč herci ve svých hrách působí tak mocně na obecenstvo, třebaže mluví jenom o věcech vymyšlených, zatímco kazatelé působí často na své posluchačstvo velmi slabě, přesto, že mluví o věcech skutečných. „V náležité oddanosti vaší milosti“, odpověděl herec, „dovolte mi, abych vám řekl, že důvod je zcela jasný; spočívá v moci nadšení. My na jevišti mluvíme o vybájených věcech jako o skutečnosti, kdežto kazatelé mluví na kazatelnách o věcech skutečných jako by byly vymyšlené.“ *Ed 233.2*

Učitel při své činnosti jedná o věcech skutečných a měl by proto o nich mluvit s jistotou a nadšením, jimiž ho může nadchnout vědomí jejich skutečnosti a závažnosti. *Ed 233.3*

Každý učitel by měl přihlížet k tomu, že jeho práce směřuje k určitým cílům. Dříve, než se pokusí vyučovat některému předmětu, měl by mít v mysli přesný plán a měl by si být jasně vědom toho, co si přeje dosáhnout. Nesmí se spokojit s pouhým přednesem, neustane v poučování dokud žák nepochopí v daném předmětu skrytou pravdu a dokud není schopen jasně vyjádřit čemu se byl naučil. *Ed 233.4*

Tak dlouho, dokud není splněn pravý účel výchovy, má být mládež povzbuzována k pokračování ve studiu až tam, kam jí její schopnosti dovolí. Avšak dříve, než přikročí k vyšším odvětvím studia, nechť dokonale ovládá odvětví nižší. Toto bývá velmi často zanedbáváno. I mezi studenty na vyšších školách a univerzitách bývá velký nedostatek znalostí z nižších stupňů výchovy. Mnozí studenti věnují svůj čas vyšší matematice, zatímco nejsou schopni vedení jednoduchého účetnictví. Mnozí studují řečnictví ve snaze, aby dosáhli krásu výmluvnosti a zatím nejsou s to číst působivým a výrazným způsobem. Mnozí, kteří ukončili svá řečnická studia, nedovedou ani složit anebo nadiktovat obyčejný dopis. *Ed 234.1*

Důkladná znalost základů vzdělání by neměla být jenom podmínkou připuštění ke vzdělání vyššího stupně, nýbrž neustálá zkouška souvislosti a pokroku. *Ed 234.2*

Vezměme například jazyky. Přesná znalost písma a mluvnice mateřského jazyka a plynulé vyjadřování se v něm, je jistě důležitější, než ovládání cizích jazyků, ať živých nebo mrtvých; avšak žádné vzdělání získané pouhou znalostí mluvnických pravidel nemůže se srovnat s důležitostí studia jazyka z vyššího hlediska. Životní prospěch nebo neúspěch závisí velkou měrou na tomto studiu. *Ed 234.3*

Hlavní, co se od řeči požaduje, je, aby byla čistá, laskavá a pravdivá, „aby byla vnějším výrazem vnitřní krásy“. Bůh praví: „*Uvažujte o všem, co je pravdivé, co čestné, co spravedlivé, co čisté, co milé, co slyne dobrou pověstí, o všem, co se jmenuje ctnost anebo ,chvalitebná kázeň*“ (Fp 4,8). Jsou-li myšlenky takové, bude takové i jejich vyjadřování. *Ed 235.1*

Nejlepší školou takového jazyka je domov; ale poněvadž působení domova je tak často zanedbáváno, záleží to hlavně na učiteli, aby svým žákům dopomohl ke správným návykům ve vyjadřování. *Ed 235.2*

Učitel může mnoho přispět k potření zlovyku, který se stal kletbou obecného života mezi sousedy i v domově; je to návyk pomluv, klepů a nelaskavého posuzování. Zde by nemělo být litováno žádné námahy. Vštípte žákům to přesvědčení, že tento zvyk svědčí jen o nedostatku vzdělání,

slušného chování a pravé dobroty srdce a že vylučuje člověka ze společnosti svatých v nebesích. *Ed 235.3*

Je nám hrozným pomyslením na lidojedy, kterak hodují z dosud teplého a živého masa svých obětí; ale jsou výsledky tohoto počínání hroznější, než krajní bolest a zkáza zaviněná zkrácením pohnutek, očerněním dobrého jména a nemístnou kritikou charakteru? Poučte děti a rovněž i mládež o tom, co Bůh říká o těchto věcech: *Ed 235.4*

„V moci jazyka je život i smrt.“ (Př 18,21) Ed 235.5

V Písmu jsou pomlouvající zařazeni spolu s těmi, kteří *„Boha nenávidí“*, s *„nalézači zlých věcí“*, s těmi, kteří jsou *„beze vši lítosti, neukojitelní a nemilosrdní“*, *„plní závisti, vraždy, svárů, lsti, zlých obyčejů“*. Podle soudu Božího *„ti, kteříž takové věci činí, hodni jsou smrti.“* Ten člověk, kterému Bůh dává právo příslušnosti v nebesích *„mluví pravdu z srdce čistého, neutrhá jazykem svým, a neuvodí potupy na bližního svého.“* (Ř 1,29-30; Ž 15,2.3) *Ed 235.6*

Boží slovo také zavrhuje užívání nesmyslných rčení a planých slov, které hraničí s bezbožností. Zavrhuje klamně prokazování zdvořilosti, obcházení pravdy, přehánění i předstírání v jednání, jak jsou obvyklé ve společnosti i v obchodním světě. *„Ale buď řeč vaše: Jistě, jistě, nikoli, nikoli. Což pak nad to více jest, to od zlého jest.“* (Mt 5,37) *Ed 236.1*

„Jako nesmyslný vypouští jiskry a šípy smrtelné, tak jest každý, kdož oklamává bližního a říká: Zdaž jsem nežertoval?“ (Př 26,18.19) *Ed 236.2*

S klepy jsou úzce spřízněny skryté narážky, lstivé důvody, jimiž se lidé nečistého srdce snaží zasít zlo, jež se neodvažují otevřeně vyjádřit. Mládež má být vyučena tak, aby se sama vystříhala každého přiblížení k těmto způsobům stejně bedlivě jako by se vyhýbala malomocenství. *Ed 236.3*

Při mluvení snad není zlovyku, který by staří i mladí tak snadno při sobě pomíjeli, jako spěšná a prudká mluva. Myslí si, že je dostatečnou omluvou, když namítnou: „Nedal jsem si pozor a co jsem říkal, jsem nemyslel doopravdy!“ Boží slovo to však nebere na lehkou váhu. Písmo praví: *Ed 236.4*

„Spatřil-li bys člověka, an jest kvapný ve věcech svých, lepší jest naděje o bláznů, než o takovém.“ (Př 29,20) *Ed 236.5*

„Město rozbořené beze zdi, jest muž, kterýž nemá moci nad duchem svým.“ (Př 25,28) *Ed 236.6*

Přeháleným, vášnivým a nepozorným jazykem může být v jednom okamžiku napácháno tolik zla, že je lítost celého života neodčiní. Ó, ta zlomená srdce, odcizení přátelé, zmařené životy – pro prudká a hrubá slova těch, kteří by byli právě mohli přinést pomoc a uzdravení! *Ed 236.7*

„Někdo vynáší řeči podobné meči probodávajícímu, ale jazyk moudrých jest lékařství.“ (Př 12,18) *Ed 237.1*

Jedna stránka povahy, která by měla být v každém dítěti obzvláště pěstována a zušlechťována je zapomenutí na sebe sama, neboť propůjčuje životu půvab, jehož si není člověk ani vědom. Ze všech význačných vlastností povahy je tato jednou z nejkrásnějších a nejpodstatnějších vlastností každého opravdového životního díla. *Ed 237.2*

Dětem je třeba uznání, soucitu i povzbuzení, musí však být pečováno o to, aby v nich nebyla hýčkána láska ke chvále. Není moudré věnovat jim nějakou zvláštní pozornost, nebo opětovat před nimi jejich povedené výroky. Když rodiče nebo učitel mají stále v patrnosti pravý ideál charakteru i možnosti, kterých může být dosaženo, nebudou v dítěti pěstovat nebo povzbuzovat domýšlivost. Nebudou v mládeži podněcovat přání nebo snažení, aby své schopnosti nebo pokroky stavěla na odiv. Ten, kdo hledí výše než je sám, bude pokorným; bude však vlastnit takovou důstojnost, která není zmatena nebo přivedena do rozpaků ani vnější okázalostí ani lidskou velikostí. *Ed 237.3*

Krásy charakteru se nerozvíjejí podle libovolného zákona nebo pravidla. Stává se tak spíše prodléváním v čistém, vznešeném a pravdivém ovzduší. A kdekoliv se nalézá čistota srdce a šlechtnost charakteru, projeví se to v čistotě a šlechtnosti jednání i v řeči. *Ed 237.4*

„Kdo miluje čistotu srdce a čích rtech jest příjemnost, takového král přítelem bývá.“ (Př 22,11) *Ed 237.5*

Jak studium řeči tak i jiné studium má být vedeno tak, aby přispívalo k posílení a budování charakteru. *Ed 238.1*

Při žádném jiném předmětu, který má sloužit k posílení a upevnění charakteru, není to pravdou v takové míře jako při studiu historie. Uvažujme o tom s božského hlediska. *Ed 238.2*

Historie, jak příliš často jí bývá vyučováno, je jen o málo více než pouhá zpráva o vzestupu a pádu králů, o dvorních zápletkách, o vítězstvích a porážkách vojsk, – Pouhé vyprávění o ctižádosti a bažení po moci a loupeži, o klamech, ukrutnostech a krveprolévání. Je-li jí jen takto vyučováno, pak je její znalost spíše na újmu. Srdce zdrcující vypočítávání zločinů a násilí, popisovaných ohavností a krutostí, zasévá jenom símě, které v mnoha životech vydá novou žeň zla. *Ed 238.3*

Mnohem prospěšnější je, když se vyučuje o příčinách, které vedly k vzestupu a pádu království, ve světle slova Božího. Nechte mládež studovat tyto zprávy, aby viděla, jak opravdový rozkvět národů nerozlučně souvisel s přijetím božských zásad. Studujte s nimi historii velkých reformačních hnutí, aby viděli, jak často tyto zásady, třebaže byly přehlíženy a nenáviděny a jejich zastánci voděni do vězení a na popraviště, vítězily právě těmito oběťmi. *Ed 238.4*

Takové studium dá mládeži širý a hutný pohled na život. Pomůže jí, aby částečně porozuměla svým vztahům a závislostem, jak podivuhodně jsme spojeni ve velké bratrství společnosti a národů a jak jediný zásah útisku nebo podmanění jediného člena je ztrátou pro všechny. *Ed 238.5*

I při studiu příkladů by se měla práce usnadnit. Necht' každý mladý člověk a dítě se učí nejenom řešení daných úloh, nýbrž i vedení přesných záznamů o vlastních příjmech a vydáních. Učte je správnému užívání peněz. Ať jsou vydržováni svými rodiči nebo ať mají svůj vlastní výdělek, mohou si chlapci i děvčata sami vybrat a koupit oděv, knihy a ostatní pomůcky; a když budou vést záznam o svých vydáních, naučí se jedinečně poznávat cenu a užívání peněz. Naučí se rozlišovat pravou hospodárnost a šetrnost od skrblictví na jedné straně, od marnotratnosti na straně druhé. Správným vedením budou také nakloněni k dobročinnosti. Naučí se dávat, ne z pouhého okamžitého podnětu, když jsou jejich city dojaty, nýbrž pravidelně a soustavně. *Ed 238.6*

Takovýmto způsobem se studium může stát pomůckou k rozřešení největšího ze všech problémů, jak vychovat muže a ženy pro nejlepší splnění životních odpovědností. *Ed 239.1*

27. Chování

„Láska se nevydává v nic neslušného.“ (1 K 13,5)

Význam laskavosti je velmi málo oceňován. Mnozí, kteří jsou laskavého srdce, postrádají laskavosti v jednání. Mnozí, kteří vzbuzují úctu svou upřímností a poctivostí, trpí hrozným nedostatkem radostného ducha. Tento nedostatek maří jejich vlastní štěstí a má škodlivý vliv na jejich službu druhým. Nezdvorní přicházejí pro nedostatek své uvážlivosti o mnohé nejsladší a nej-mocnější životní zkušenosti. *Ed 240.1*

Jasná mysl a zdvořilost by měly být pěstovány zvláště rodiči a učiteli. Všichni mohou mít radostné vzezření, mírný hlas a zdvořilé způsoby, které jsou mocnými činiteli. Děti jsou přímo přitahovány přátelským a radostným chováním. Buďte k nim laskaví a zdvořilí a budou prokazovat toho samého ducha k vám i k ostatním lidem. *Ed 240.2*

Opravdové zdvořilosti se nelze naučit pouhým zachováváním pravidel slušného chování. Slušnosti chování nutno dbát ze všech okolností; nemusíme porušit žádné z jeho pravidel a přesto můžeme projevit značnou ústupnost běžným zvykům. Pravá zdvořilost také nežádá ústupků v ustálených zásadách slušnosti a taktu. Zavrhuje kastovníctví, učí úctě k sobě samým, úctě a důstojnosti člověka vůbec a ohleduplnosti ke každému členu velikého lidského bratrství. *Ed 240.3*

Je nebezpečí, že bude kladena příliš velká váha na pouhé vnější způsoby a že příliš času bude věnováno výchově v tomto směru. Život odhodlaného úsilí vyžaduje od každého mladého člověka tvrdou, často nadměrnou práci i v nejobyčejnějších povinnostech, tím více však při snímání těžkého břemene nevědomosti a bídy světa a tu zůstává velmi málo místa pro předepsanou zdvořilost. *Ed 241.1*

Mnozí, kteří kladou veliký důraz na způsoby, prokazují málo úcty k věcem jakkoliv výtečným, neodpovídají-li jejich vyumělkovanému stanovisku. To je falešná výchova. Podporuje jenom pýchu a úzkoprsou omezenost. *Ed 241.2*

Podstatou pravé zdvořilosti je respekt k ostatním. Podstatná a trvalá výchova je ta, která prohlubuje soucit a podporuje všeobecnou laskavost. Tak zvané vzdělání, které nevede mladíka k tomu, aby byl uctivý ke svým rodičům, ocenil jejich přednosti, snášel jejich chyby a pomohl jim v jejich potřebách, výchova, která ho nečiní ohleduplným, laskavým, šlechetným a ochotným k mladým, starým a nešťastným, výchova, která člověka, nečiní zdvořilým ke všem, minula se svého cíle. *Ed 241.3*

Skutečnému zjemnění myšlenek i chování lze se lépe naučit ve škole božského učitele, než zachováváním stanovených pravidel. Jeho láska proniká srdce a dává charakteru ony zjemňující popudy, které jej utváří k jeho vlastní podobě. Tato výchova propůjčuje v nebi zrozenou důstojnost a smysl pro slušnost; propůjčuje laskavost smýšlení a jemnost způsobů, které nemohou být nikdy srovnávány s povrchní zdvořilostí moderní společnosti. *Ed 241.4*

Bible vyžaduje zdvořilost a dává mnoho příkladů nesobeckého ducha, tiché dobrotivosti a radostnosti, které vyznačují pravou zdvořilost. Znaky pravé zdvořilosti jsou odleskem charakteru Kristova; všechna opravdová vlídnost a zdvořilost ve světě i mezi těmi, kteří jeho jméno neuznávají, pochází od něho. Kristus si přeje, aby se tyto znaky charakteru dokonale zračily v jeho dítkách. Je to jeho cíl, aby v nás lidech spatřil svoji krásu. *Ed 241.5*

Nejcennější pojednání o zdvořilosti, jaké kdy bylo zaznamenáno, je onen vzácný pokyn, který Spasitel dal ve výroku Ducha svatého skrze apoštola Pavla; tato slova by měla být nesmazatelně vryta v paměť každé lidské bytosti, ať mladé nebo staré: *Ed 242.1*

„Já miloval jsem vás, abyste i vy milovali jeden druhého.“ (J 13,34) *Ed 242.2*

„Láska trpělivá jest, dobrotivá jest, láska nezávidí, láska není všetečná, nenadýmá se. V nic neslušného se nevydává, nehledá svých věcí, nevzpouzí se, neobmýšlí zlého. Neraduje se z nepravosti, ale spolu raduje se pravdě. Všecko

snáší, všemu věří, všeho se naděje, všeho trpělivě čeká.“ (1 K 13,4-8) Ed 242.3

Jinou cennou ctností, jež by měla být pečlivě pěstována, je uctivost. Pravá úcta k Bohu je vzbuzována vědomím jeho nekonečné velikosti a vědomím jeho přítomnosti. Představa Neviditelného by se měla hluboko vrýt do srdce každého dítěte. Dítě by mělo být vedeno k tomu, aby pohlíželo na chvíli a místo modlitby i na veřejné bohoslužby jako na svaté, poněvadž Bůh jest tam přítomen. A když se projeví úcta v postoji i chování, prohloubí se ještě více cítění, které k ní vedlo. Ed 242.4

Bylo by zcela prospěšné pro mladší i starší, kdyby pozorně studovali a častěji opětovali ta slova Pisma svatého, která poukazují na to, jak má být pohlíženo na místo, které je vyznamenáno zvláštní Boží přítomností. Ed 243.1

„Szuť obuv svou s noh svých,“ přikazuje při hořícím keři Mojžíšovi, *„nebo místo, na kterémž ty stojíš, země svatá jest.“* (Ex 3,5) Ed 243.2

Jáko b po probuzení ze snu, v kterém mu byl ukázán žebřík a andělé po něm vystupující, zvolal: *„V pravdě Hospodin jest na místě tomto, a já jsem nevěděl. ... Není jiného, jedině dům Boží, a tu jest brána nebeská.“* (Gn 28,16.17) Ed 243.3

„Hospodin pak v chrámě svatosti své jest, umlkniž před obličejem jeho všecka země.“ (Abk 2,20) Ed 243.4

„Nebo Hospodin jest Bůh veliký, a král veliký nade všechny bohy. ... V jehož rukou základové země, a vrchové hor jeho jsou. Jehož jest i moře, nebo on je učinil, i země, kterouž ruce jeho sformovaly. Pojďte, sklánějme se a padněme před ním, klekejme před Hospodinem – Stvořitelem naším!“ „Vězte, že Hospodin jest Bůh; On učinil nás, a ne my sami sebe, abychom byli lid jeho, a ovce pastvy jeho. Vcházejte do bran jeho s díkyňím, a do síní jeho s chvalami; oslavujte jej, a doborořečte jménu jeho!“ (Ž 95,3-6; 100,3.4) Ed 243.5

Úcta má být prokazována i samotnému jménu Božímu. Nikdy nesmí být toto jméno vyslovováno lehkovážně, nebo bezmyšlenkovitě. I v modlitbě se máme vystříhat jeho častého a bezúčelného vyslovování. *„Svaté a hrozné jest jméno jeho.“* (Ž 11,9) Při jeho vyslovování i andělé zastírají své tváře. S jakou úctou měli bychom je brát na své rty my, kteří jsme padlí a hříšní! Ed 243.6

Máme uctivě zacházet i s Božím slovem. Měli bychom mít úctu k této knize a neměli bychom ji nikdy snížit k nějakému obyčejnému užívání ani s ní zacházet nepozorně. Nikdy by však nemělo být Písmo citováno v žertu nebo opsáno tak, aby vystihovalo nějaký vtipný výrok! *„Všeliká výmluvnost Boží jest přečištěná.“* (Př 30,5) *„... jako stříbro v hliněné peci přehnané a sedmkrát přečištěné.“* (Ž 12,7) Ed 244.1

Především pak dítky učte, že pravá úcta se nejlépe prokazuje poslušností. Bůh nepřikázal nic zbytečného a žádný jiný projev úcty není mu tak milý jako poslušnost toho, co přikázal. Ed 244.2

Úcta také přísluší i Božím zástupcům-kazatelům, učitelům a rodičům, kteří jsou povoláni k tomu, aby mluvili a jednali v jeho zastoupení. V úctě jim prokázané je oslaven i on. Ed 244.3

Obzvláště přikázal Bůh laskavou péčí o lidi staré. Praví: *„Koruna zdobná jsou šediny na cestě spravedlnosti se nalézající.“* (Př 16,31) Mluví o přestálých bojích a dobytých vítězstvích; o tíze břemen a o zdolaných pokušeních. Vyprávějí o znavených nohou, které jsou blízko svého odpočinku, a o místech, která budou brzy opuštěna. Pomozte dětem, aby o tom přemýšlely, a ony zjasní stezku starých lidí svou zdvořilostí a ohleduplností a vnesou i do svého života půvab a krásu, když se zachovají podle přikázání: *„Před člověkem šedivým povstaň a cti osobu starého!“* (Lv 19,32) Ed 244.4

Otcové, matky a učitelé potřebují plněji docenit zodpovědnost a čest, kterou Bůh na ně vložil, když je učinil svými zástupci při dětech. Charakter projevený ve styku denního života, objasní dítěti buď v dobrém nebo ve zlém tato slova Boží: Ed 244.5

„Jakož se slitovává otec nad dítkami, tak se slitovává Hospodin nad těmi, kteříž se ho bojí.“
(Ž 103,13) *„Jako ten, kteréhož matka jeho těší, tak já vás těšiti budu.“* (Iz 66,13) Ed 245.1

Šťastné je to dítě, v němž tato slova probudí lásku, vděčnost a důvěru; dítě, kterému něžnost, spravedlnost a shovívavost otce a matky i učitele objasňuje lásku, spravedlnost a dlouhoshovívání Boží; dítě, které důvěrou, poddaností a úctou ke svým pozemským ochráncům učí důvěřovat Bohu, jeho poslouchat a ctít! Ten, kdo dítěti nebo žáku poskytuje takovýto dar, propůjčí mu poklad, který je cennější než bohatství všech dob, – poklad tak trvalý jako věčnost sama. Ed 245.2

28. Vztah oblékání k výchově

„*Oděvem slušným...*“ (1 Tm 2,9)

„*Všecka slavná jest dcera královská.*“ (Ž 45,14)

Výchova, která neučí i o správných zásadách oblékání, není úplná. Bez tohoto ponaučení bývá dílo výchovy příliš často zdržováno nebo porušeno. Láska k oděvu a záliba v módě náleží mezi nej-mocnější učitelovy soupeře a mezi největší překážky jeho činnosti. *Ed 246.1*

Móda se stala vládkyní, která vládne železnou rukou. V mnoha domovech je síla, čas a pozornost rodičů i dětí věnována splnění jejich požadavků. Bohatí jsou na sebe žárliví a překonávají se navzájem v přizpůsobování jejím stále se měnícím předpisům; chudé a střední třídy se zase snaží o to, aby se přiblížily vzoru těch, o kterých se domnívají, že je převyšují. Kde jsou prostředky nebo síly omezeny a kde žádostivost po okázalém vystupování je veliká, stává se toto břemeno téměř nesnesitelným. *Ed 246.2*

Mnohým nezáleží vůbec na tom, jak vhodný nebo krásný je jejich oděv; sotva se změní móda, musí být předělán nebo odložen. Členové rodiny se tak odsuzují k nekonečné práci. Není ani čas na výchovu dětí, ani na modlitbu a studium Bible, ani na to, aby se malým dopomohlo k poznání Boha v jeho skutecích uprostřed přírody. *Ed 246.3*

Není čas a nejsou peníze na dobročinnost. Často bývá ochuzován i rodinný stůl. Pokrmy bývají špatně voleny a spěšně připravovány a požadavky přírody jsou uspokojovány jen částečně. Následky toho jsou špatné zvyky v jídle, které vyvolávají nemoci a vedou k nestřídmosti. *Ed 247.1*

Láska k okázalosti vede k marnivosti a v mnoha mladých lidech zabije touhu po ušlechtilém životě. Místo snahy o dosažení vzdělání mladí lidé se záhy rozhodují pro nějaké zaměstnání, aby tak získali peníze a mohli vyhovět své vášni v oblékání. Tato vášň byla mnohé mladé dívky ke zkáze. *Ed 247.2*

V mnohých rodinách jsou tím kladeny velké požadavky na peněžní prostředky. Otec není nakonec s to, uspokojit požadavky matky a dětí; je v pokušení nepoctivosti a následek toho – hanba a bída. *Ed 247.3*

I den bohoslužeb není uchráněn vlivu módy. Spíše se tu naskýtá příležitost k ještě větší okázalosti její moci. Kostel se tak stává místem přehlídky a móda je sledována s větší pozorností než kázání. Chudí, kteří požadavkům módy nemohou vyhovět, se těchto shromáždění ani neúčastní. Den odpočinku je stráven v zahálce a mládež jej často stráví ve špatné společnosti. *Ed 247.4*

Ve škole nebývají dívky pro nevhodný a nepohodlný oděv schopny ani zdravého studia ani potřebného pohybu. Jejich myšlenky jsou předem zaujaty něčím jiným a učitelovi připadá těžký úkol, aby vzbudil jejich zájem o vyučování. *Ed 247.5*

K přerušení rozhovorů o módě nemůže často nalézt účinnějšího prostředku, než styk s přírodou. Dopřejte žákům, aby okusili rozptýlení, které se jim naskýtá u řeky, jezera nebo rybníka; nechte je šplhat po kopcích; nechte je pozorovat krásu západu slunce; ukažte jim poklady lesů a polí; seznamte je s radostí z pěstování rostlin a květin; a všechna důležitost nějakého zbytečného pásku nebo ozdoby ustoupí do pozadí. *Ed 247.6*

Ved'te mládež k tomu poznání, že jednoduchost jak v oděvu tak i jídle je nezbytná pro vyšší myšlení. Ukažte jim, jak mnoho se zde musí ještě naučit, co musí vykonat a jak drahocenné jsou dni mládí pro přípravu životního díla. Pomozte jim, aby spatřovali i poklady, které jsou uloženy ve slově Božím, v knize přírody a ve zprávách o životě ušlechtilých lidí. *Ed 248.1*

Obraťte jejich myšlenky na trpící, kterým by mohli přinést úlevu. Poukažte jim, že každý peníz, který vydají na vnější nádheru, olupuje svého majitele o prostředky k nasycení hladových, oděni nahých a potěšení zarmoucených. *Ed 248.2*

Nesmí proto připustit, aby se jejich život minul slavných příležitostí, aby něco zabraňovalo rozvoji jejich mysli, podkopávalo jejich zdraví a mařilo jejich štěstí pro pouhou poslušnost poža-

davků doby, které nemají žádný rozumný důvod ani neskýtají pohodlí, ba ani dokonalou krásu. *Ed 248.3*

Současně má být mládež nabádána k poznání poučení, které skýtá příroda: „Bůh sám všechno činí ušlechtilé časem svým.“ Je naší předností, že můžeme jak v odívání tak i ve všech ostatních věcech oslavit svého Stvořitele. On si žádá, aby náš oděv byl nejen krásný a zdravý, nýbrž také vhodný. *Ed 248.4*

Charakter člověka bývá posuzován podle oděvu. Jemný vkus a vytříbený duch se projeví ve volbě jednoduchého a vhodného šatu. Ukázněná jednoduchost v odívání spolu se skromností vystupování budou působit k tomu, že mladá žena bude obklopena ovzduším svatého vlivu, který jí bude štítem proti tisícovým nebezpečím. *Ed 248.5*

Naznačte dívkám, že umění v oblékání zahrnuje v sobě i schopnost zhotovit si svůj vlastní oděv. Mělo by to být ctižádostí každé mladé dívky. Bude to dobrou příležitostí k tomu, aby se stala užitečnou a nezávislou a nemůže si ji nechat uniknout. *Ed 248.6*

Je zcela správné milovat krásu a toužit po ní; ale Bůh si přeje, abychom předně toužili po kráse nejvyšší, která nepomíjí, a zamilovali si ji. Nejnádhernější výtvoř lidského umu nemají krásu, jež by snesla přirovnání s onou krásou charakteru, který v jeho očích „má velkou cenu“. *Ed 249.1*

mějte mládež i děti k tomu, aby si zvolili pro sebe královský oděv, který byl tkán na nebeském stavu – „*kment čistý a skvoucí*“ (Zj 19,8), kterým budou oděni všichni svatí země. Tento oděv, Kristův vlastní neposkvrněný charakter, je svobodně nabízen každému člověku. Avšak všichni, kteří jej obdrží, přijmou jej již zde na zemi za své odění. *Ed 249.2*

Poučte dívky o tom, že otevírají-li svoji mysl čistým a láskyplným myšlenkám a konají-li skutky lásky a ochoty, oblékají krásné roucho jeho povahy. Tento šat učiní je krásnými a milovanými a bude nakonec důkazem jejich oprávnění ke vstupu do paláce Krále. Jeho zaslíbení zní: *Ed 249.3*

„Budou se se mnou procházeti v bílém rouše, nebo jsou toho hodni.“ (Zj 3,4) *Ed 249.4*

29. Sobota

„Nadto i soboty své vydal jsem jim, aby byly na znamení mezi mnou a mezi nimi, aby znali, že já Hospodin jsem posvětitel jejich.“ (Ez 20,12)

Význam soboty jako výchovného prostředku je nedocenitelný. Požaduje-li Bůh něco z našeho vlastnictví, navrácí nám to zase zpět obohacené a proměněné svojí slávou. Desátek, který Bůh od Izraele požadoval, byl určen k tomu, aby na zemi uprostřed lidstva byl ve skvělé kráse zachován obraz jeho nebeského chrámu jako znamení Boží přítomnosti na zemi. Tak nám Bůh navrátí i onu část času, kterou od nás požaduje a která ostatně nese pečeť jeho jména. Praví: *„Je znamením mezi mnou a vámi ... abyste věděli, že já jsem Hospodin“*; poněvadž *„v šesti dnech učinil Hospodin nebe a zemi, moře a všechno, což v nich jest, a odpočinul dne sedmého; proto požehnal Hospodin dne sobotního a posvětil ho.“* (Ex 20,11) Sobota je znamením stvořitelské a vykupitelské moci; poukazuje na Boha jako na pramen života a poznání; připomíná původní slávu člověka a tak svědčí o Božím úmyslu, přetvořit nás ke svému obrazu. *Ed 250.1*

Sobota i rodina byla současně ustanoveny v ráji a v Božím úmyslu jsou spolu nerozlučně spjaty. V tento den je nám možno, lépe než kdy jindy, okoušet život ráje. Bylo Božím plánem, aby se příslušníci rodiny sdružovali k práci i studiu, při bohoslužbě i v době odpočinku; otec, kněz svého domu, spolu s matkou jako učitelé a společníci svých dětí. Avšak následky hříchu hluboce změnily okolnosti života a ve velké míře zabraňují i tomuto krásnému společenství. Otec často po celý týden ani nespátí tváře svých dětí. Je téměř zcela oloupen o příležitost rozhovoru s nimi i o možnost jejich výchovy. Ale Boží láska stanovila hranice požadavkům práce. Bůh rozprostřel nad sobotou svou milostivou ruku. Ve svém svatém dni zabezpečuje rodině příležitost ke spojení se sebou samým a s přírodou a ke vzájemnému sblížení jejich členů. *Ed 250.2*

Poněvadž sobota je památkou stvořitelské moci, je dnem, ve kterém se obzvláště máme seznámat s Bohem prostřednictvím jeho díla. Sobota má být v mysli dětí přímo spojena s krásou života přírody. Šťastná ta rodina, která o sobotě může jít do domu Božího jako chodíval Ježíš a jeho učedníci do chrámu, mezi poli, po břehu jezera nebo hájem. Šťastný otec a matka, kteří své děti mohou učit Božímu psanému slovu pomocí příkladů z otevřené knihy přírody a kteří se mohou s nimi shromáždit pod zelenými stromy na čistém a svěžím vzduchu, aby zpytovali slovo Boží a zpívali chvalozpěvy Otci v nebesích. *Ed 251.1*

Takovýmto společenstvím mohou připoutat děti ke svým srdcím i k Bohu, pouty, která nebudou nikdy roztržena. *Ed 251.2*

Příležitosti soboty, jako prostředky rozumového vzdělání, jsou nedocenitelné. Neučte se úkolu sobotní školy pouhým spěšným přehlédnutím míst Písma v sobotním jitře, ale studujte jej pečlivě již v sobotu odpoledne pro nový týden a denně si ho opakujte a doplňujte. Tak bude úkol utvrzen jako poklad, který nemůže být nikdy zcela ztracen. *Ed 251.3*

Při naslouchání kázání by si měli rodiče i děti zapamatovat uvedená místa Písma a pokud možno i myšlenkový pochod, aby si doma mohli vše společně zopakovat. Velmi to přispěje k zapuzení ospalosti, se kterou děti kázáním často naslouchají, a vypěstuje to u všech návyk pozornosti a soustředěného myšlení. *Ed 252.1*

Hlubší přemýšlení o uvedené látce otevře žákovi poklady, o kterých se mu ani nesnilo. Ve svém vlastním životě zakusí jistotu zkušenosti, která je uvedena v Písmu: *Ed 252.2*

„Když se naskytny řeči tvé, snědl jsem je a měl jsem slovo tvé za radost a potěšení srdce svého.“ (Jr 15,16) *Ed 252.3*

„Budu přemýšlet o ustanoveních tvých.“ (Ž 119,48) *„Mnohem žádostivější jsou než zlato a než mnoho ryzího zlata. ... Služebník tvůj zajisté jimi osvěcován bývá a kdož jich ostříhá, užitek hojný má.“* (Ž 19,11.12) *Ed 252.4*

30. Víra a modlitba

„Véra jest základ věcí, jichž se nadějeme, a přesvědčenost o věcech, jichž nevidíme.“ (Žd 11,1 – Žilka) „Všecko, zač se modlíte a prosíte, věřte že jste to již dostali, a stane se vám to.“ (Mk 11,24 – Žilka)

Véra znamená důvěřovat Bohu – věřit tomu, že nás miluje a nejlépe zná, co je pro nás dobré. Taková víra přijímá místo naší bezradnosti jeho moudrost; místo naší slabosti jeho sílu; místo naší hříšnosti jeho spravedlnost. Naše žití, vše co jsme a máme, náleží již jemu; víra uznává jeho vlastnictví a přijímá jeho požehnání. Pravda, upřímnost a čistota byly označeny za tajemství životního úspěchu. Vírou si tyto zásady přímo přisvojujeme. *Ed 253.1*

Každá dobrá pohnutka nebo snaha je darem Božím; víra přijímá od Boha život, který jedině může způsobit opravdový vzrůst a pokrok. *Ed 253.2*

Proto by mělo být dobře objasněno, kterak pěstovat víru. Každé Boží zaslíbení je vázáno určitými podmínkami. Jsme-li ochotni činit jeho vůli, stává se jeho síla naší silou. Boží dary jsou obsaženy již v jeho zaslíbeních. *„Símě jest slovo Boží.“ (L 8,11)* V semínku je již vlastně skryta celá rostlina; a v Božích zaslíbeních, podobně jako v semínku život rostliny, jsou již obsaženy zaslíbené Boží dary. *Ed 253.3*

Sama víra, která opravňuje k přijímání Božích darů, je darem, který je v rozličné míře udělen každé lidské bytosti. Vzrůstá podle toho, jak se přizpůsobuje slovu Božímu. Máme-li svoji víru posílit, musíme ji častěji přivést do přímého styku se slovem Božím. *Ed 253.4*

Při studiu Bible má student být veden k tomu, aby spatřoval moc Božího slova. Při stvoření Bůh *„řekl a stalo se, on rozkázal a postavilo se“.* (Ž 33,9) On *„povolává i těch věcí, jichž není, jako by byly,“* (Ř 4,17) neboť jsou tím okamžikem, kdy je povolává. *Ed 254.1*

Jak často obstáli proti moci celého světa ti, kdo důvěřovali slávu Božímu, třeba sami byli naprosto bezmocní! Enoch, muž čistého srdce a svatého života, se držel pevně své víry ve vítězství spravedlnosti nad zkaženým posměvačným okolím. Noé se svou rodinou odolal lidu své doby, lidu veliké tělesné i duchovní síly a nejhlubšího mravního úpadku. Dítě Izraelské při Rudém moři, bezmocné množství ustrašených otroků proti nejmocnějšímu vojsku nejmocnějšího národa země. David, pastýřský mládeneček, jemuž zaslíbil trůn, proti Saulovi, ustanovenému vládci, který se nechtěl vzdát své moci. Sidrach a jeho přátelé v ohnivé peci a král Nabuchodonozor. Daniel mezi lvy a jeho nepřátelé na vysokých místech královského dvora. Ježíš na kříži a židovští kněží a zákoníci, kteří donutili římského místodržitele k prosazení své vůle. Pavel vedený v okovech k mučednické smrti a Nero, krutovládce světové říše. *Ed 254.2*

Takovéto příklady se nenalézají jenom v Bibli. Je jich hojnost ve všech zprávách o lidském pokroku. Valdenští a Hugenoti; Viklef a Hus; Jeroným a Luther; Tyndale a Knox; Zinzendorf a Wesley. Tito, spolu s množstvím jiných, dosvědčili moc slova Božího proti lidské moci a zchytralosti, jež podporovaly zlo. Takovíto jedinci jsou pravou šlechtou lidstva. Jsou jeho královským rodem. Mají královské poslání. Mládež dneška je povolána, aby je následovala. *Ed 254.3*

V malých věcech je víry neméně třeba jako ve velikých a vážných záležitostech života. Bude-li naše důvěra stále vzrůstat, budeme pocítovat podpůrnou sílu Boží ve všech denních záležitostech. *Ed 255.1*

S lidského hlediska je život všem neznámou stezkou. Je to stezka, kterou, vzhledem k našim hlubším zkušenostem, kráčíme každý sám. Žádná lidská bytost nemůže plně vníknout do našeho vnitřního života. Jak horlivě by mělo být naše úsilí pro blaho dítěte, které kráčí cestou, na které dříve nebo později musí volit svůj vlastní směr, samo si určujíc cíl života pro věčnost, abychom jeho důvěru včas obrátili k jistému průvodci a pomocníku! *Ed 255.2*

Žádný vliv, který má být štítem proti pokušení a pohnutkou k čistotě a pravdivosti, se nevyrovná vědomí Boží přítomnosti. *„Všecko je nahé a odhalené před jeho očima. Před tím máme od-*

povědnost. “ (Žd 4,13 – Žilka) „Čistěť jsou tvé oči, tak že na zlé věci hleděti, a na bezpráví se dívati nemůžeš.“ (Abk 1,13) Tato myšlenka byla Josefovým štítem uprostřed zkaženosti Egypta. Na svody pokušení měl pevnou odpověď: „*Jak bych tedy učinil takovou nešlechtnost, a hřešil i proti Bohu?*“ (Gn 39,9) Je-li víra prohlubována, stane se štítem každé duši jako Josefovi. *Ed 255.3*

Vědomí Boží přítomnosti může jediné zahnat úzkost, jež by učinila bázlivému dítěti život břemenem. Utvrďte v jeho mysli zaslíbení: „*Vojensky se klade anděl Hospodinův okolo těch, kteříž se ho bojí, a zastává jich.*“ (Ž 34,8) Dejte mu číst o podivuhodné zkušenosti Elizeově v horském městečku, kdy mezi ním a voji ozbrojených nepřátel byl mocný pás nebeských andělů. Dále může číst, jak se Petrovi, odsouzenému k smrti, ukázal ve vězení anděl Boží, který prošel ozbrojenou stráží, velkou železnou branou a těžkými dveřmi, vzdor všem závorám a zámkům, a vyvedl Božího služebníka do bezpečí. Čtete mu o oné scéně na moři, kdy vězeň Pavel, na své cestě do vězení a k rozsudku smrti, promlouval k vojákům nalézajícím se na lodi zmítané bouří, vyčerpaným prací, bděním a postem, ona velká slova povzbuzení a naděje: „*Ale i nyní vás napomínám, abyste byli dobré mysli; neboť nezahyne žádný z vás. ... Zjevil se mi totiž dnes v noci anděl Boha, jemuž náležím a sloužím, a řekl mi: Neboj se, Pavle, před císařem máš státi, a aj, dalt' tobě Bůh všecky, kteříž se plaví s tebou. Protož prosím vás, abyste pojedli, pro zachování vašeho zdraví; neb žádného z vás vlas s hlavy nespadne;*“ (Sk 27,22-24.34), tak Pavel ve víře v toto zaslíbení ujišťoval své druhy; a nebyl zklamán. Poněvadž na oné lodi byl jeden člověk, jehož prostřednictvím Bůh mohl pracovat, byla zachráněna celá posádka pohanských námořníků a vojáků. „*... I takž se stalo, že všichni zdraví vyšli na zemi.*“ (Sk 27,44) *Ed 255.4*

Tyto příběhy nejsou napsány pouze proto, abychom je četli nebo obdivovali, nýbrž hlavně proto, aby ta samá víra, která se dávno projevovala při Božích služebnících, mohla působit také v nás. Bůh bude pracovat i nyní neméně význačným způsobem jako tenkrát, všude tam, kde se nalézají srdce víry, která jsou hotova stát se průchodištěm jeho moci. *Ed 256.1*

Učte závislosti na Bohu především ty, které nedostatek sebedůvěry vede k tomu, že couvají před starostí a odpovědností. Pak mnohý člověk, který by jinak byl ve světě zcela bezvýznamným, snad jen pouhým jeho bezmocným břemenem, bude s to říci s apoštolem Pavlem: „*Všecko mohu v Kristu, kterýž mne posiluje.*“ (Fp 4,13) *Ed 256.2*

Víra má svá cenná ponaučení i pro dítě, které je ihned odhodláno k pomstě za bezpráví. Náklonnost ke vzdorování zlému a k trestání křivdy bývá často podněcována vyspělým smyslem pro spravedlnost a pohotovým a rozhodným duchem. Takové dítě poučte, že Bůh sám je věčný strážce práva a spravedlnosti a že pečuje něžně o bytosti, které tak miloval, že dal svého nejdražšího Syna, aby nás vykoupil. On povolá k odpovědnosti každého, kdo činil bezpráví. *Ed 256.3*

„*Nebo kdož se dotýká vás, dotýká se zřítelnice oka mého.*“ (Za 2,8) *Ed 257.1*

„*Uval na Hospodina cestu svou a slož v něm naději, onť zajisté všecko spraví. ... A vyvedeť spravedlnost tvou jako světlo, a nevinu tvou jako poledne.*“ (Ž 37,5.6) *Ed 257.2*

„*Hospodin zajisté jest útočiště chudého, útočiště v čas soužení. I budou v tebe doufati, kteříž znají jméno tvé, nebo neopouštíš hledajících tě, Hospodine.*“ (Ž 9,10.11) *Ed 257.3*

Bůh nás vyzývá, abychom s bližními měli takový soucit, jaký on měl s námi. Poukažte těm unáhleným, domýšlivým a pomstychtivým na tichého a pokorného Ježíše, který se nijak nemstil, který byl veden k zabití jako beránek, a oněměl jako ovce před těmi, kdož ji stíhají. Necht' pohlednou na toho, kterého naše hříchy proklály a naše bolesti obtížily – pak se naučí trpět a shovívati i odpouštět. *Ed 257.4*

Vírou v Krista může být odstraněn každý nedostatek charakteru, očištěna každá poskvrna, napravena každá vina a rozvinuta každá přednost. *Ed 257.5*

„*V něm jste i vy dosáhli plnosti.*“ (Ko 2,10 – Žilka) *Ed 257.6*

Modlitba a víra jsou spolu úzce spojeny a proto je třeba studovat je současně. V modlitbě víry je božská věda; jí musí porozumět každý, kdo chce dosáhnout úspěchu ve svém životním díle. Kristus praví: „*Všecko, zač se modlíte a prosíte, věřte, že jste to již dostali, a stane se vám to.*“ (Mk 11,24) Dává také jasně najevo, že naše prosba musí být v souhlase s Boží vůlí; máme prosit o věci, které zaslíbil, a cokoliv dostaneme, musí být použito k plnění jeho vůle. Splníme-li tyto podmínky, splní se i zaslíbení. *Ed 257.7*

Můžeme prosit o odpuštění hříchů, o Ducha svatého, o povahu podobnou charakteru Kristovu, o moudrost a sílu ke konání jeho díla a o každý zaslíbený dar; potom však máme věřit, že obdržíme to, o co jsme prosili, a obrátit se k Bohu s díky za to, čeho se nám dostalo. *Ed 258.1*

Není nám třeba čekat na nějaký zvláštní důkaz o udělení onoho požehnání. Dar je již v samotném zaslíbení, a my můžeme jít klidně po své práci s tím ujištěním, že Bůh je mocen splnit to co zaslíbil a že se dar, který již takto vlastníme, stane skutečností až jej budeme nejvíce potřebovat. *Ed 258.2*

Žít podle slova Božího znamená, podřídít celý život jemu. Budeme si neustále vědomí své nedostatečnosti a závislosti a naše srdce bude toužit po Bohu. Modlitba však je nezbytnou, neboť je životem duše. Rodinná pobožnost i veřejná modlitba mají svůj význam; je to však ono skryté, osobní spojení s Bohem, které podpirá život duše. *Ed 258.3*

Když byl Mojžíš na hoře s Bohem, spatřil vzor oné zvláštní stavby, která se měla stát místem přebývání slávy Boží na zemi. Je to opět „na hoře s Bohem“ – ve skrytém místě našeho obecnstva s ním – kde máme uvažovat o slavném Božím ideálu pro lidstvo. Tak nám bude možno utvářet svůj charakter, aby se na nás mohlo splnit jeho prorocství: „... *přebývati budu v nich, a procházeti se, a budu jejich Bohem, a oni budou mým lidem.*“ (2 K 6,16) *Ed 258.4*

I Ježíš sám přijímal za svého pozemského života moudrost a sílu v hodinách svých modliteb o samotě. Veďte proto mládež k tomu, aby následovala jeho příklad a snažila se nalézt při západu slunce i za svítání, tiché chvílky pro spojení se svým Otcem v nebesích. Také během dne mohou své ruce pozvedat k Bohu v důvěrné modlitbě. Na každém kroku naší cesty nám praví: „*Nebo já, Hospodin Bůh tvůj, ujal jsem tě za tvou pravici; ... neboj se, já tobě spomáhati budu.*“ (Iz 41,13) Jakou svěžest a moc, jakou radost a pohodu to vnese do života našich dětí, když pochopí toto naučení hned v jitře svého života! *Ed 259.1*

Těmto radám může učit jedině ten, kdo si je sám předem osvojil. Učení Písma nemá většího účinku na mládež proto, že mnozí rodiče a učitelé vyznávají, že věří slovu Božímu, zatímco jejich vlastní život jeho moc zapírá. Mládež sama občas pociťuje moc slova a vidí drahocennost lásky Kristovy. Vidí i krásu jeho charakteru a možnosti života oddaného jeho službě. Na druhé straně však spatřuje život těch, kteří mnohdy jen předstírají, že mají úctu k Božím přikázáním. Na mnohé možno vztahovat slova, jež byla řečena proroku Ezechieli: *Ed 259.2*

„*Ty pak, synu člověčí, slyš, synové lidu tvého často mluvívají o tobě, za stěnami i ve dveřích domů, a říkají jeden druhému a každý bratru svému, řka: Pojdte medle a poslechněte, jaké slovo vyšlo od Hospodina! I scházejí se k tobě, tak jako se schází lid můj, a sedají před tebou jako lid můj, a poslouchají slov tvých, ale nečiní jich protože je sobě toliko ústy svými libují, a že za mrzkým ziskem svým srdce jejich odešlo. A aj, ty jsi jim jako zpěv libý pěkného zvuku a dobře znějící. Slyšít za- jisté slova tvá, ale žádný jich nečiní.*“ (Ez 33,30-32) *Ed 259.3*

Je něco zcela jiného, zacházet s Bibli jako s knihou dobrých morálních naučení, kterých by mělo být dbáno pokud to je v souhlasu s duchem doby a naším postavením ve světě; a je něco zcela jiného, mít Bibli za to, čím ve skutečnosti je – živým Božím slovem, které je naším životem, slovem, jež má určovat naše činy, naše slova i naše myšlenky. Mít Boží slovo za něco méně než toto, znamená je zavrhnout. Toto zavržení Bible těmi, kteří vyznávají, že jí věří, je jednou z nejpřednějších příčin pochybovačnosti a nevěry mezi mládeží. *Ed 260.1*

Svět je nyní v horečné činnosti a krajním napětí, jako nikdy dříve. V zábavách, v honbě za penězi i v zápase o moc i v samotném boji o obživu působí hrozná síla, jež si osobuje právo na tělo, ducha i duši. Uprostřed tohoto šíleného shonu promlouvá Bůh. Vyzývá nás, abychom přišli k němu a pojili se s ním. „*Upokojtež se a vězte, žeť jsem já Bůh, kterýž vyvýšen budu na zemi.*“ (Ž 46,11) *Ed 260.2*

Mnozí bývají zklamaní, že jim ve chvílích, kdy se věnují Bohu, nedostává toho plného požehnání, jaké má provázet pravé spojení s Bohem. Takoví lidé jsou v přílišném spěchu. Kvapnými kroky pronikají okruhem Kristovy milostivé přítomnosti, chvílku se snad pozdrží uvnitř svatého po- mezí, nevyčkají však na udělení rady. Nemají čas setrvat s božským Učitelem a vracejí se do své práce se starými břemeny. *Ed 260.3*

Takoví pracovníci nemohou nikdy dosáhnout nejvyššího úspěchu, dokud nepoznají tajemství síly. Musí si dříve dopřát čas k přemýšlení a k modlitbě; potřebují vyčkat, aby Bůh mohl obnovit

jejich tělesnou i duchovní sílu. Je jim třeba povznášejícího vlivu Ducha svatého; přijmou-li jej, budou proniknuti novým životem. Jejich zesláblé tělo a znavený mozek osvěž a jejich obtíženému srdci se dostane úlevy. *Ed 260.4*

Nestačí však pouhý okamžik ztišení v jeho přítomnosti. Nám je třeba trvalé osobní spojení s Kristem, potřebujeme s ním uzavřít úzké přátelství. Bude to jenom štěstím pro naše děti doma i pro studenty na školách, když rodiče i učitelé budou ve svém vlastním životě projevovat tu vzácnou zkušenost, která je zaznamenána ve slovech Písně písni: *Ed 261.1*

*„Jako jabloň mezi dřívím lesním, tak milý můj
mezi mládenci. V stínu jeho žádostiva jsem byla
seděti, nebo ovoce jeho sladké jest ústům mám.
Uvedl mne na hody, maje za korouhev – lásku
ke mně.“ (Pís 2,3.4) Ed 261.2*

31. Životní dílo

„Ale to jedno činím, na ty věci, kteréž jsou za mnou, zapomínáje, k těm pak, kteréž jsou přede mnou, úsilně chvátáje, k cíli běžím, k odplatě svrchovaného povolání Božího v Kristu Ježíši.“
(Fp 3,14)

Úspěch v kterémkoliv směru vyžaduje určitý konečný cíl. Ten, kdo chce dosáhnout v životě pravého úspěchu, musí mít stále na zřeteli cíl, který je hoden jeho úsilí. Takový cíl je předložen i mládeži dneška. Cíl určený nebem, totiž podání evangelia světa v této generaci, je to nejvznešenější, co může zaujmout kteroukoliv lidskou bytost. Otevírá pole činnosti každému člověku, jehož srdce se dotkl Kristus. *Ed 262.1*

Boží úmysl pro dítky, vyrůstající po našem boku, je širší, hlubší a vyšší, než mohou vystihnout naše omezené smysly. Lidé, které Bůh shledal věrnými, byli v minulých dobách povoláni i z nejprostších rodů, aby byli jeho svědky na nejvyšších místech světa. I mnohý dnešní jinoch, který vyrůstá jako Daniel ve svém judském domově, sleduje Boží slovo a jeho skutky a učí se úloze věrné služby, bude jednou také stát v zákonodárných shromážděních, v soudních síních nebo při dvorech královských, jako svědek Krále králů. Mnozí budou povoláni k velikým službám v dalekých zemích. Celý svět je otevřen evangeliu. Mouřenínská země vztahuje své ruce k Bohu. Z Japonska, Číny a Indie, z dosud temných zemí amerického kontinentu, z každé části světa v němž se nalézáme, vychází volání hříchem sklíčených srdcí po poznání Boha lásky. Miliony a miliony lidí ještě nikdy neslyšeli o Bohu a jeho lásce v Kristu. Mají plné právo získat toto poznání a mají stejný nárok na Spasitelovu milost jako my. Na nás, kteří jsme tuto známost přijali, i na našich dětech, kterým ji můžeme udělit, spočívá nyní povinnost, abychom odpověděli na jejich volání. Ke každému z rodičů, k učiteli a dítěti, do každé domácnosti, všude tam, kde zazářilo světlo evangelia, zaznívá v této době krize závažná otázka, která kdysi byla položena královně Ester, v důležitých okamžicích dějin Izraele: *„A kdo ví, ne pro tento-lis čas přišla k tomu království?“* (Est 4,14) *Ed 262.2*

Ti, kdož přemýšlejí o výsledku urychlení evangelia nebo jeho zdržení, přemýšlejí o něm jenom ve vztahu k sobě. Mállokterí však uvažují o utrpení, které hřích již způsobil našemu Stvořiteli. Celá nebesa spolupřela v Kristově smrtelném zápase; avšak toto utrpení nezačalo ani nekončilo jeho projevením v lidské podobě. Kříž vlastně teprve zjevuje našim otupělým smyslům hoře, které hřích působil srdci Božímu již od samého svého počátku. Když Izrael stíhala neštěstí, ukrutnosti, umírání a podmanění od nepřátel, jež byly přímým důsledkem jejich odloučení od Boha, – *„zželelo se duši jeho nad trápením Izraele“*. *„Ve všelikém soužení jejich i on měl soužení; ... a pěstoval je, i nosil je po všechny dny věků.“* (Sd 10,16; Iz 63,9) *Ed 263.1*

Jeho Duch *„prosí za nás lkánímí nevypravitelnými“*. Když *„všecko stvoření spolu lká...“* (Ř 8,26.22), krvácí i srdce věčného Otce spolu s ním. Náš svět je obrovskou nemocnicí a takovým jevištěm bídy, že se ani neodvažujeme dovolit svým myšlenkám, aby se tím zabývaly. Kdybychom znali pravou skutečnost, bylo by to pro nás hrozným břemenem. Bůh však všechno to plně prociťuje. Dal svého milovaného Syna aby zničil i s jeho následky, a dal nám moc, abychom ve spolupráci s ním ukončili ono bědné dění. *„A budeť kázáno toto evangelium království po všem světě, na svědectví všechněm národům, a tehdaž přijde skonání.“* (Mt 24,14) *Ed 263.2*

„Jdouce po všem světě, kažte evangelium všemu stvoření.“ (Mk 16,15) Je Kristův rozkaz jeho následovníkům. Neznamená to, že jsou všichni povoláni, aby se stali kazateli nebo misionáři v běžném slova smyslu; ale všichni mohou být jeho spolupracovníky, když budou zvěstovat „velikou radost“ svým spolubližním. Výzva platí všem; velikým i malým, učeným i neučeným, starým i mladým. *Ed 264.1*

Znajíce tento rozkaz, můžeme ještě vychovávat svoje syny a dcery k životu zdánlivě zbožnému, vzbuzujícímu sice úctyhodný dojem, ale postrádajícímu Kristovu odevzdanost, k životu, nad kterým musí být vynesena rozsudek toho, který je Pravda: „Neznám vás!“ *Ed 264.2*

Tisíce si tak počínají. Míni svým dětem zajistit dobrodiní evangelia a zatím zapírají jeho ducha. To však nelze. Ti, kteří zavrhnou přednost Kristova společenství ve službě, zavrhnou jedinou průpravu, která jim uděluje způsobilost k společné účasti na jeho slávě. Zavrhnou tím průpravu, která již v tomto životě propůjčuje sílu a šlechtitost charakteru. Mnohý otec a matka, kteří svým dětem odpírali kříž Kristův, poznali příliš pozdě, že je tím předali nepříteli Boha a člověka. Zpečetili jejich zkázu nejen pro budoucí, ale i pro přítomný život. Vyrostly, aby byly kletbou světa a k žalu a hanbě těch, kteří jim dali život. *Ed 264.3*

Mnozí, kteří se i snažili o přípravu k Boží službě, byli svedeni na scestí chybnými metodami výchovy. Na život se všeobecně pohlíží tak, jako by se skládal jen z údobí učení a z údobí konání, z údobí přípravy a z údobí činů. Mladí lidé bývají posíláni do školy, aby se studiem knih připravili pro život služby. Odloučení od zodpovědnosti každodenního života, zahlučují se cele do svého studia a často ztrácejí ze zřetele jeho účel. Zápal jejich původního posvěcení pomalu odumírá a mnozí z nich se spokojí osobní, sobeckou ctižádostí. Tisíce jich shledávají po své promoci, že ztratili spojení se skutečným životem kolem sebe. Zabývali se příliš dlouho pomyslným a teoretickým, takže nakonec, když se celá jejich bytost má vzchopit, aby se utkala v ostrých zápasech skutečného života, jsou zcela nepřipraveni. Místo do vznešené práce, kterou chtěli vykonat, musí své síly vrhnout do zápasu o pouhou skromnou existenci. Po opětovných zklamáních a zoufalých pokusech vydobýt si živobytí poctivě, uchylují se mnozí k chybným a zločinným způsobům. Svět je tak oloupen o službu, které se mu mohlo dostat; Bůh je oloupen o duše, které si přál povznést, zušlechtit a pocítit co své zástupce. *Ed 265.1*

Mnozí rodiče také chybují tím, že při výchově činí mezi svými dětmi rozdíl. Na dítě, které je skvěle nadané, vynaloží téměř všechno, aby mu zajistili co nejlepší život. Nepokládají však za nutné zvláštní oběti pro ty, které jsou méně schopné a méně nadějně; myslí, že malé vzdělání postačuje ke splnění běžných životních povinností. *Ed 265.2*

Avšak kdo je schopen vyvolit z rodiny ty dítky, na kterých mají spočinout ty nejdůležitější zodpovědnosti? Jak často se ukázal lidský úsudek klamným! připomeňte si jenom zkušenost Samuelovu, když byl poslán, aby pomazal jednoho ze synů Jesse na krále nad Izraelem. Sedm jinochů ušlechtilého vzezření přešlo před ním. Když prorok pohleděl na prvního, který byl půvabných rysů, dobře vyvinuté postavy a chování opravdu královského zvolal: „*Jistě před Hospodinem jest pomazaný jeho.*“ Ale Bůh mu pravil: „*Nehleď na tvářnost jeho a na vzrůst jeho, neboť jsem ho zavrhl; neboť nepatřím na to, nač patří člověk. Člověk zajisté hledí na to, což jest před očima, ale Hospodin hledí k srdci.*“ (1 S 16,6.7.10) A tak znělo svědectví o všech sedmi: „Ani těch nevyvolil Hospodin“; a dokud nebyl povolán od stáda David, proroku nebylo dovoleno splnit své poslání. *Ed 265.3*

Starší bratři, z nichž byl Samuel ochoten volit, neměli ty vlastnosti, které pokládal za nezbytné pro vládce svého lidu. Hrdí, domýšliví a jen na sebe myslící byli odsunuti stranou pro toho jednoho, kterého přehlíželi, který si však zachoval prostotu a upřímnost mládí, a který mohl být Bohem vychován pro zodpovědnosti vládce, co byl v jejich očích pokládán za nepatrného. Tak i dnes Bůh spatřuje v mnohém dítěti vlastnosti, které rodiče snadno přehlížejí, které však daleko převyšují vlastnosti ostatních, kteří jsou pokládáni za velmi nadějně. *Ed 266.1*

A kdo, se zřetelem na možnosti, které život poskytuje, je schopen rozhodnout, kdo je velký a kdo malý? Jak mnohý pracovník v nižším životním postavení dosáhl výsledků, které by mu králové mohli závidět, že uvedl v život činitele, které byly světu ku pozhnání. *Ed 266.2*

Dopřejte proto každému dítěti výchovu, která by je připravila ke službě nejvyšší. „*A protož hned z jitra rozsívej símě své, a u večer nedávej odpočinouti ruce své; neboť ty nevíš, co jest lepčího, to-li čili obě jednostejně dobré jest.*“ (Kaz 11,6) *Ed 266.3*

Naše schopnosti rozhodují o onom zvláštním místě, které nám je v životě určeno. Ne všichni dosahují toho samého rozvoje, ani nevynakládají stejné úsilí na tutéž práci. Bůh neočekává od yzopu, že dosáhne mohutnosti cedru, nebo oliva té výše jako statná palma. Ale každý by si měl vytknout cíl tak vysoký, jaký jenom možno dosáhnout při spojení moci lidské s mocí božskou. *Ed 267.1*

Mnozí se nestávají tím, čím by být mohli, poněvadž sílu, která v nich dřímá, neuvádějí v život. Nespoléhají se na božskou sílu tak, jak by mohli. Mnozí bývají snadno odvráceni od dráhy, na které by dosáhli toho největšího úspěchu. V touze po větší cti nebo příjemnější práci, se pokoušejí o něco,

čeho nejsou dobře schopni. Mnohý muž, jehož vlohy jej uschopňují pro některé jiné povolání, věnuje se studiu, protože jeho ctižádost jej k tomu nutí. A zatímco mohl být úspěšným rolníkem, řemeslníkem nebo ošetřovatelem, zastává jen s nepatrným úspěchem místo kazatele, právníka nebo lékaře. A jsou zase jiní, kteří by mohli zastávat zodpovědné povolání, ale pro nedostatek energie, přizpůsobivosti a vytrvalosti se spokojují s méně významným zaměstnáním. *Ed 267.2*

Potřebujeme svědomitě sledovat Boží plán života. Konat co nejlépe práci, která nám je nejbližší, poroučet své cesty Boha a dávat pozor na náznaky jeho prozřetelnosti – jsou zásady, které zaručují bezpečné vedení při volbě zaměstnání. *Ed 267.3*

Ježíš, který přišel s nebes, aby se stal naším příkladem, strávil téměř třicet let svého života při obyčejné ruční práci; během této doby však studoval Boží slovo i Boží skutky, pomáhal všem a učil všechny, kteří byli dosažitelní jeho vlivu. Když započala jeho veřejná činnost, věnoval se uzdravování nemocných, utěšování zarmoucených a kázání evangelia chudým. To je i úkolem jeho následovníků. *Ed 267.4*

„Nýbrž kdož větší jest mezi vámi,“ praví, „budiž jako nejmenší, a kdož vůdce jest, budiž jako sloužící. ... Ale já mezi vámi jsem jako ten, kterýž slouží.“ (L 22,26.27) Ed 268.1

Láska a oddanost Kristu jsou pramenem veškeré opravdové služby. V srdci, které bylo dotčeno jeho láskou, se probouzí zároveň touha pracovat pro něho. Povzbuzujte tuto touhu a uveďte ji do správných kolejí. Ať doma, v sousedství nebo ve škole, nemá se pohlížet na přítomnost chudých, soužených, nevědomých a nešťastných jako na něco nepříjemného, nýbrž jako na vzácnou příležitost k službě. *Ed 268.2*

V tomto díle, jako při každém jiném, se nabývá cviku přímou prací. Cvikem v obyčejných životních povinnostech a v službě potřebným a trpícím se tato zdatnost teprve utvrzuje. Bez něj i to nejlépe míněné úsilí bývá často bezúčelné, ba i škodlivé. Lidé se naučí plavat ve vodě, nikoliv na zemi. *Ed 268.3*

Jiná povinnost, která bývá často příliš lehce přehlížena a která má být zvláště objasněna mládeži probuzené pro věc Kristovu, je povinnost, která vyplývá z příslušnosti k církvi. *Ed 268.4*

Vztah mezi Kristem a jeho církví je svatý a velmi úzký; Kristus je ženichem a církev nevěstou; on je hlavou a církev tělem. Ve spojení s Kristem je zahrnuto i spojení s jeho církví. *Ed 268.5*

Církev byla ustanovena k službě a jedním z prvních kroků v životě služby pro Krista je spojení s církví. Oddanost Kristu vyžaduje i ochotné plnění povinností k církvi. Je to důležitou součástí výchovy jedince a v církvi, která je proniknuta životem Kristovým, to povede přímo k činnosti pro vnější svět. *Ed 268.6*

Odvětví, ve kterých může mládež nalézt příležitost k užitečné činnosti, je mnoho. Sdružujte ji do kroužků křesťanské služby a společné působení se osvědčí jako dobrá pomoc a povzbuzení. Budou-li rodiče a učitelé věnovat svůj zájem práci mladých lidí, budou jim moci poskytnout mnohé dobré rady ze svých bohatých zkušeností, které jim dopomohou k uskutečnění jejich snah o dobrou věc. *Ed 269.1*

Seznámení vzbuzuje soucit a soucit je pramenem účinné služby. Abyste v dětech a mládeži vzbudili soucit a ducha obětavosti pro trpící miliony v dalekých zemích, seznamujte je s jejich zeměmi a s jejich lidem. V tomto směru mohou mnoho vykonat naše školy. Žáci, místo aby prodlévali při dějinných výkladech o Alexandrovi a Napoleonovi, mohou studovat životy takových mužů jako byl apoštol Pavel a Martin Luther, jako byli Moffat, Livingstone a Carey, i přítomnou, denně se rozvíjející historii misionářských snah. Místo zatěžování jejich paměti celou řadou jmen a teorií, které nemají žádný význam pro jejich život a na které si sotva vzpomenu až jednou budou mimo školu, dejte jim studovat všechny země ve světle misijního díla a seznamte je s lidem oněch zemí a jeho potřebami. *Ed 269.2*

Před závěrem díla musí být ještě i tato širá pole naplněna evangeliem; a více, než kdykoliv dříve, budou jako pomocníci k této práci povoláváni lidé z prostého lidu. Bude povolána jak mládež, tak i lidé dospělejší, od své práce na poli, na vinici i v dílně, a budou vysláni Místrem, aby zvěstovali jeho poselství. Mnozí z nich měli jenom málo příležitosti ke vzdělání, ale Kristus vidí jejich vlastnosti, které jim umožní splnit jeho úmysl. Vloží-li se do díla celým srdcem a nepřestanou-li se učit, Pán je přizpůsobí ke své práci. *Ed 269.3*

Ten, kdo zná hloubky bídy světa i jeho zoufalství, bude dobře vědět jakými prostředky lze přinést osvobození. Takový člověk vidí, že všude kolem něho jsou duše úpící v temnotě, sklíčené hříchem, soužením a hořem. Spatřuje však i jejich možnosti a výšiny, kterých mohou dosáhnout. Přesto, že lidské bytosti zneužily milosrdenství, která jim Bůh prokázal, zničily své vlohy a zahodily důstojnost člověka podobného Bohu, bude Stvořitel oslaven jejich vykoupením. *Ed 270.1*

Břímě práce pro potřebné v nehostinných místech země vkládá Kristus na ty, kteří dovedou soucítit s nevědomými a s těmi, kteří jsou na scestí. On chce pomáhat těm, jejichž srdce jsou přístupná útrpnosti, i když jejich ruce jsou hrubé a necvičené. Chce pracovat skrze ty, kteří dovedou spatřovat v bídě milosrdenství a ve ztrátě zisk. Když budou provázeni Světlem světa, objeví příležitosti i v těžkosti, řád uprostřed zmatku a úspěch ve zdánlivém nezdaru. Neštěstí se projeví jako utajená požehnání, bědy a utrpení jako milosrdenství. Prostí pracovníci, kteří mají soucit se svými trpícími spolubližními, záhy u víře poznají, že jejich Mistr, který nesl bolesti všeho lidstva, pracuje s nimi. *Ed 270.2*

„Blízkýť jest den Hospodinův, a rychlý velmi zvuk dne Hospodinova.“ (Sf 1,14) A svět má být varován! *Ed 270.3*

Tisíce a tisíce mladých i starších lidí měli by se odevzdat tomuto dílu po té nejlepší přípravě, jako je jim možno dosáhnout. Mnoho srdcí již odpovědělo na Mistrovo volání do práce, a jejich počet bude stále vzrůstat. Každý křesťanský vychovatel má těmto pracovníkům věnovat svou pozornost a spolupráci. Povzbuzujte proto mládež, která je svěřena vaší péči, a pomáhejte jí aby získala nutnou přípravu a mohla se včlenit do společného šiku! *Ed 270.4*

Není žádného odvětví lidské práce, ve kterém by bylo mládeži možno dosáhnout větších požehnání. Všichni, kteří se rozhodují pro tuto službu, stávají se pomocnou rukou Boží. Jsou spolupracovníky andělů, ba spíše nástroji, jimiž andělé dovršují své poslání. Andělé mluví jejich hlasem a pracují jejich rukama. Lidští dělníci tak spolupracují s nebeskými bytostmi a těší se dobrodiní jejich výchovy a zkušenosti. Který „univerzitní běh“ se může vyrovnat takovému výchovnému vlivu? *Ed 271.1*

Jak brzo by mohlo poselství o ukřižovaném, zmrtvýchvstalém a přicházejícím Spasiteli proniknout celý svět, s takovou armádou pracovníků, jakou je naše mládež, řádně vycvičená a mocně vyzbrojená! Jak brzo by potom mohl přijít konec – konec utrpení, soužení a hříchu! Jak brzo by mohly naše dítky dosáhnout, místo majetků zde, se vši jejich zkázou hříchů a hořem, své dědictví tam, kde *„spravedliví ujmou zemi dědičně, a na věky v ní přebývati budou,“* (Ž 37,29), kde *„nedí nikdo z obyvatelů města: Nemocen jsem.“* (Iz 33,24) a kde nebude *„více slýchati ani hlasu pláče“* (Iz 65,19). *Ed 271.2*

Průpravné vyučování

„Jakož mne poslal Otec, tak i já posílám vás.“ (J 20,21)

32. Příprava

„Pilně se snažuj vydati sebe Bohu milého dělníka...“ (2 Tm 2,15)

Matka je prvním učitelem dítěte. Jeho výchova v době největší vnímavosti a nejrychlejšího vývinu spočívá hlavně v jejích rukou. Jí první je dána příležitost utvářet charakter k dobrému nebo ke zlému. Měla by proto znát cenu své příležitosti a být schopna využít ji co nejlépe; lépe než kterýkoliv učitel – Avšak výchově žádného druhého člověka se nevěnuje tak malá pozornost, jako výchově matky. Ta, jejíž vliv ve výchově je nejzávažnější a nejdalekosáhlejší, je i tou, o jejíž vlastní výchovu se usiluje nejméně. *Ed 275.1*

Lidé, kterým je svěřována péče o malé dítě, mívají často málo vědomostí o jeho tělesných potřebách, vědí málo o zákonech zdraví a podmínkách vzrůstu a nejsou schopni pečovat o jeho duchovní vývoj. Snad mohou vynikat jako vedoucí síly v obchodě, nebo být skvělými ve společnosti; mohou dosahovat pozoruhodných výsledků na poli literárním nebo vědeckém, avšak jejich znalosti o výchově dítěte jsou velmi nepatrné. Je to hlavně příčinou tohoto nedostatku, že tak velká část lidí zmírá v dětství a že mezi těmi, kteří dosáhnou dospělosti, jsou tak mnozí, jimž je život pouhým břemenem. *Ed 275.2*

Na otci i na matce spočívá odpovědnost za výchovu dítěte od jeho nejútlejšího dětství; proto oba rodiče se mají pečlivě a důkladně na tuto úlohu připravit. Dříve než vezmou na sebe povinnosti otcovství a mateřství, měli by se mužové i ženy seznámit se zákony tělesného vývoje a s naukou o životě. Potřebují znát působnost různých vlivů před narozením, zákony dědičnosti, zákony zdraví, duchovního rozvoje i mravní výchovy a měli by též znát zásady léčení chorob. *Ed 276.1*

Nekonečný Bůh pokládal dílo výchovy za tak důležité, že od jeho trůnu byli vysláni andělé k jedné nastávající matce, aby jí zodpověděli otázku: *„Jaká péče o to dítě a správa jeho bytí má?“* (Sd 13,12) a poučili i otce o výchově zaslíbeného syna. *Ed 276.2*

Výchova nikdy nedosáhne vše, čeho by měla a mohla dosáhnout, dokud nebude plně uznána důležitost díla rodičů a dokud se jim nedostane průpravy pro jejich svaté zodpovědnosti. *Ed 276.3*

Nezbytnost průpravného výcviku pro učitele je všeobecně uznávána; málo je však těch, kteří uznávají význam té nejpodstatnější přípravy. Ten, kdo dovede ocenit zodpovědnosti, které s sebou přináší výchova mládeže, pozná také že samotné pokyny ať vědecké nebo vzdělávací, nemohou stačit. Učitel má mít mnohem obsáhlejší vzdělání, než jaké může získat studiem knih. Má vlastnit nejen rozumovou sílu, nýbrž i široký rozhled; nemá mít jenom mocného ducha, ale má mít i veliké srdce. *Ed 276.4*

Jedině ten, který stvořil rozum a stanovil jeho zákony, může nejlépe rozumět jeho potřebám a řídit jeho rozvoj. Zásady, které dal on, jsou těmi jedinými bezpečnými strážci vzdělání. Znalost těchto pravidel dává každému učiteli bezpodmínečně nutné oprávnění a pokud si je osvojí, stanou se ovládající silou i jeho vlastního života. *Ed 276.5*

Zkušenost je v praktickém životě nezbytná. Kázeň, důkladnost, přesnost, sebeovládání, jasná mysl, vyrovnanost, sebeobětavost, poctivost a zdvořilost jsou základními vlastnostmi plného života. *Ed 277.1*

Poněvadž je nyní charakter velmi zlehčován, a vůkol mládeže je všude plno klamů, je tím více třeba, aby učitelova slova, chování a vystupování představovaly něco vznešeného a opravdového. Děti velmi rychle postřehnou přetvářku nebo jinou slabost a vadu. Žádným jiným způsobem si učitel nezíská úctu svých žáků, než tím, že se v jeho vlastním životě budou projevovat zásady, kterým je chce naučit. Jedině věrností k těmto zásadám v denním styku s nimi může jeho vliv na ně být dobrým a trvalým. *Ed 277.2*

Schopnosti učitelovy, které přispívají k jeho úspěchu, jsou velkou měrou odvislé od jeho tělesného zdraví. Čím lepší bude jeho zdraví, tím lepší bude jeho práce. *Ed 277.3*

Jeho zodpovědnost je tak vyčerpávající, že musí vyvinout všechno úsilí, aby si zachoval zdraví a svěžest. Jeho srdce a mozek bývají často tak znaveny, že to zanechává téměř nepřekonatelný

sklon ke stížnosti, chladnosti nebo popudlivosti. Jeho povinností je nejen čelit takovým stavům mysli, nýbrž i zabránit jejich příčině. Musí si zachovat čisté a laskavé, důvěřivé a soucitné srdce, sílu mozku a nervů, aby byl vždy pevným, klidným a přívětivým. *Ed 277.4*

Poněvadž při jeho práci záleží mnohem více na jakosti než na množství, měl by se vystříhat každého přepracování. Měl by se vyvarovat jak každého pokusu o příliš velký výkon v mezích své vlastní povinnosti, tak i každého přijímání jiných zodpovědností, které by ho činily neschopným pro jeho vlastní práci. Musí být i na stráži proti přílišnému rozptylování v zábavách a účasti na společenských událostech, které spíše vyčerpávají než zotavují. *Ed 278.1*

Pohyb na čerstvém vzduchu, zejména užitečná práce, je jedním z nejlepších prostředků pro zotavení těla i ducha; mimo to učitelův příklad probudí u žáků zájem i úctu k tělesné práci. *Ed 278.2*

V každém případě má učitel svědomitě dbát zákonu zdraví; nejen kvůli sobě, ale i kvůli svým žákům. Má být ve všem příkladem, zejména ve střídmosti v jídle, odívání, práci i zábavě. *Ed 278.3*

S tělesným zdravím a upřímností charakteru mají být spojeny i dobré znalosti literární. Čím více má učitel opravdových vědomostí, tím lepší bude jeho práce. Učebna není místem pro povrchní práci. Učitel, který se spokojuje jen s povrchními znalostmi, nedosáhne nikdy opravdového úspěchu. *Ed 278.4*

Význam jeho práce nezávisí tolik na pohotovém množství jeho schopností, jako spíše na cíli, ku kterému chce dospět. Pravý učitel se nespokojí s chabým myšlením, netečnou myslí nebo slabou pamětí, ale bude neustále toužit po vyšších schopnostech a lepších způsobech. Jeho život je neustálým vzrůstem. V činnosti takového učitele je jistá svěžest a povzbudivá síla, která probouzí a ovlivňuje i jeho žáky. *Ed 278.5*

Učitel musí být způsobilý ke své práci. Musí mít náležitou moudrost a takt v zacházení s mládeží. Ať jsou jeho vědecké znalosti jakkoliv veliké, ať jakkoliv výjimečná jeho způsobilost v ostatních směrech, budou jeho úsilí marná, nezíská-li úctu a důvěru svých žáků. *Ed 278.6*

Je třeba učitelů, kteří mají rychlý postřeh pro objevení i využití každé příležitosti ke konání dobrého; takových, kteří s nadšením spojují i pravou důstojnost. Je třeba mužů, kteří jsou schopni vedení a „způsobní jiné učit“ a vést k přemýšlení; mužů, kteří dovedou vzbudit odhodlanost a odvahu k životu. *Ed 279.1*

Mnohý učitel neměl příležitost vědecky a literárně se vzdělávat. Jestliže si však dokonale osvojil znalost lidské přirozenosti, má ryzí lásku ke své práci a je si vědom její pravé vznešenosti, překoná všechny nedostatky. Bude ochotně, horlivě a vytrvale pracovat na zdokonalení svého vzdělání, porozumí potřebám žáků a nadchne je svým průkopnickým duchem, aby ho následovali v jeho upřímné snaze, vést je kupředu a vzhůru. *Ed 279.2*

Dítka i mládež, která je svěřena péči učitelově, se velmi různí ve schopnostech, zvycích i výchování. Někteří nemají žádný určitý cíl a žádné ustálené zásady. Potřebují být probuzeni k zodpovědné práci a k poznání svých možností. Je málo dětí, které byly doma správně vychovány. Mnozí byli doma miláčky a jejich celá výchova byla velmi povrchní. Poněvadž jim bylo dovolováno, aby hověly svým náklonnostem a vyhýbaly se zodpovědnosti a námaze, nedostává se jim stálosti, vytrvalosti a sebezapření. Na kázeň pohlížíjí skoro vždy jako na zbytečné omezování. Jiní zase byli zmalomyslně přílišným napomínáním a káráním. Libovolné a nerozumné omezování a přísnost vyvinuly v nich neústupnost a vzdor. Mají-li být takové pokřivené charaktery přetvořeny, musí ve většině případů toto dílo vykonat učitel. Podmínkou úspěšného splnění tohoto úkolu je učitelovo porozumění pro žáky a zkušenost, která by mu umožnila sledovat omyly a chyby, jež se při nich projevují, až k jejich původní příčině. Musí zároveň mít takt a obratnost, trpělivost a pevnost, aby každému z nich mohl poskytnout potřebnou radu a pomoc. – Mnohým kolísavým a lenivým se tak dostane přispění a povzbuzení, že se mnohdy sami odhodlají i k namáhavé činnosti. Zmalomyslným musí projevit i soucit a uznání, které vzbudí jejich důvěru a nadchnou je k novému úsilí. *Ed 279.3*

Učitelé často chybují, že se málo společensky stýkají se svými žáky. Projevují velmi málo účasti a vlídnosti, a příliš mnoho důstojnosti přísného soudce. Přesto, že učitel musí být pevný a rozhodný, nemá být malicherným a panovačným. Být tvrdým a přísným, vzdalovat se svých žáků nebo zacházet s nimi lhostejně, jest přímým uzavřením cest, jimiž je mohl ovlivňovat k dobrému. *Ed 280.1*

Za žádných okolností by učitel neměl projevovat stranickost. Protěžovat úspěšného a vynikajícího chlapce, a být kritickým, netrpělivým nebo bezcitným k těm, jimž je třeba nejvíce povzbuzení a pomoci, projevuje naprosté nepochopení díla učitele. V jednání s chybujícími a zaostalými se nejlépe pozná charakter, který je zároveň důkazem toho, zda je učitel skutečně způsobilý pro své postavení. *Ed 280.2*

Ti, kteří se ujímají vedení lidské duše, mají velkou zodpovědnost. Opravdoví rodiče to pokládají za své svěření, jehož nemohou nikdy být zcela zproštěni. Život dítěte, od jeho nejprvnějšího až do jeho nejposlednějšího dne, vycitňuje sílu pouta, které je váže k srdci rodičů; činy, slova ano i samotný pohled rodičů, vedou pak dítě buď k dobrému nebo ke zlému. Učitel má podíl na této zodpovědnosti a potřebuje si neustále uvědomovat její svatost a její konečný cíl. Nemá toliko splňovat své denní úkoly, uspokojovat své představené a udržovat dobrou pověst školy, nýbrž musí mít na zřeteli nejvyšší dobro svých žáků jako jednotlivců. Musí myslet na povinnosti, které na ně život vloží, a na přípravu a službu, kterou od nich bude požadovat. Dílo, které den za dnem vykonává, projeví se na jeho žácích prostřednictvím opět na jiných, takže jeho vliv se nepřestane šířit a silit až do konce času. S ovocem své práce se pak musí setkat v onom velikém dni, kdy bude před Bohem připomenuto každé slovo a každý čin. *Ed 280.3*

Učitel, který si uvědomuje dalekosáhlost svého vlivu, nebude myslet, že jeho práce je hotova ukončením vyučování, když jsou žáci na čas mimo přímý vliv jeho péče. Takový učitel ponese svěšené děti a mládež na svém srdci, a bude neustále přemýšlet a usilovat, jak by jim zabezpečil ten nejvznešenější základ úspěchu. *Ed 281.1*

Ten, kdo dovede využít všech příležitostí a předností své práce, nedovolí, aby něco stálo v cestě jeho horlivé snaze o zdokonalení sama sebe. Nebude šetřit žádné námahy, aby dosáhl toho nejvyššího stupně dokonalosti. Bude usilovat, aby sám byl vším tím, čím si přeje, aby byli jeho žáci. *Ed 281.2*

Čím hlubší je u učitele smysl pro zodpovědnost a čím horlivější jeho úsilí o zdokonalení sama sebe, tím jasněji bude chápat a tím opravdověji litovat chyb, které mařily jeho prospěšnost. Když popatří na velikost své práce na její těžkosti i možnosti, zvolá často ve svém srdci: „*Ale k tomu kdo jest způsobilý?*“ (2 K 2,16) *Ed 281.3*

Milý učiteli, uvažuješ-li o tom, jak je ti třeba síly a vedení, kterých se ti z lidských zdrojů nikdy nedostane, radím ti, abys přemýšlel o zaslíbeních toho, který je „*Předivný Rádce*“ (Iz 9,6). *Ed 282.1*

„*Aj,*“ praví, „*postavil jsem před tebou dveře otevřené, a žádný jich nemůže zavřít.*“ (Zj 3,8) *Ed 282.2*

„*Volej ke mně, a ohlásím se!*“ (Jr 33,3) „*Já tobě k srozumění posloužím a vyučím tě cestě, po níž bys choditi měl; dámť radu, oči své na tě obrátě.*“ (Ž 32,8) *Ed 282.3*

„*A aj, já s vámi jsem po všechny dny až do skonání světa.*“ (Mt 28,20) *Ed 282.4*

Hleď na slovo, život a počínání Knížete učitelů jako na nejvyšší možnou přípravu pro svoji práci. Uvažuj, prosím, o něm. V něm jest tvůj pravý ideál. Patř na něho, prodlévej při něm, a Duch božského učitele nakonec zaujme celé tvé srdce – celý tvůj život. *Ed 282.5*

„*My pak všickni odkrytou tváří slávu Páně jakožto v zrcadle spatřujeme, v též obraz proměnění býváme.*“ (2 K 3,18) *Ed 282.6*

Toto je tajemství tvého vlivu na žáky. Zrcadlí v sobě Ježíše! *Ed 282.7*

33. Spolupráce

„Neboť jsme vespolek údové.“ (Ef 4,25)

Žádný jiný vliv nemá takový podíl na utváření charakteru jako vliv domova. Učitelova práce má doplňovat dílo rodičů, nemá však zaujímat jeho místo. Rodiče i učitelé by měli usilovat, aby ve všem, co se týká blaha dítěte pracovali společně. *Ed 283.1*

Dílo spolupráce má začít již při otci a matce v rodinném životě. Mají společnou odpovědnost při výchově dětí a proto by mělo být jejich stálou snahou, aby byli ve své práci sjednoceni. Měli by se odevzdat a podrobit Bohu a prosit o jeho pomoc, aby se mohli navzájem podpírat. Dítka by se měly učit opravdovosti k Bohu, věrnosti k jeho zásadám a tak i věrnosti k sobě samým a ke všem lidem. Rodiče mají dítka učit, aby byly opravdové k Bohu a věrné jeho zásadám, věrné sobě samým a všem, se kterými je život spojuje. Dítka s takovou výchovou nebudou pak ve škole působit žádné těžkosti a obavy. Budou spíše podporou svých učitelů i příkladem a povzbuzením svých spolužáků.

Ed 283.2

Rodiče, kteří takto vychovávají své děti, nebudou nakloněni k tomu, aby odsuzovali učitele. Vycitují dobře, že jak zájem dětí, tak i spravedlivost ke škole vyžadují co možná největší podporu a úctu tomu, který má podíl na jejich zodpovědnosti. *Ed 283.3*

V tomto bodě mnozí rodiče chybují. Jejich ukvapeným, nepříznivým a neopodstatněným posuzováním bývá často naprosto podlomen vliv věrného a obětavého učitele. Mnozí rodiče, jejichž dítka byly shovívavostí rozmazleny, zanechávají učiteli nevděčný úkol napravování toho, co sami zanedbali, a pak ještě svým vlastním jednáním působí, že jeho úkol se stává téměř beznadějným. Jejich hanlivé posuzování školy a jejího vedení podněcuje nepoddajnost dětí a utvrzuje jejich zlé návyky. *Ed 284.1*

Jedná-li se již o nějakou nezbytnou výtku nebo radu týkající se učitelovy práce, má se tak stát v soukromé rozmluvě s ním. Zůstává-li to bez účinku, má být věc předložena těm, kteří jsou odpovědní za vedení školy. Nikdy by však nemělo být řečeno nebo podniknuto něco, co by u dětí zeslabovalo vážnost a úctu k člověku, na kterém závisí v tak veliké míře jejich prospívání. *Ed 284.2*

Rodiče znají nejlépe své dítě jak po stránce povahové, tak i fyzické; mohou proto velmi přispět k prospěchu učitelovy práce, když ho seznámí s jeho vadami i přednostmi. Můžeme jen litovat, že tak mnozí rodiče tuto příležitost opomíjejí. Většina z nich projevuje málo zájmu v této věci; buď se vůbec nepřesvědčí o učitelových schopnostech nebo s ním nespolupracují ve společném zájmu. *Ed 284.3*

Poněvadž se rodiče s učitelem tak zřídka seznamují, je proto tím důležitější, aby se učitel snažil seznámit s rodiči. Má navštěvovat i domovy svých žáků, aby tak poznal vlivy a okolnosti, ve kterých žijí. Osobním stykem s jejich životem doma může posílit pouta, která ho pojí s jeho žáky, protože časem pozná, jak úspěšněji pracovat vzhledem k jejich povahové různosti. *Ed 284.4*

Když se učitel zajímá o výchovu v domově, skýtá tím dvojí dobrodiní. Mnozí rodiče, vyčerpaní prací a starostmi, ztrácejí často ze zřetele své příležitosti, aby vedli životy svých dětí k dobrému. Zde však může učitel svým poučením noho přispět k tomu, aby takové rodiče povzbudil, aby se vzchopili a využili svých příležitostí i předností. Najde mezi nimi i takové, kterým je vědomí zodpovědnosti nesnesitelným břemenem a kteří jsou plni starostí o to, aby se jejich děti staly dobrými a prospěšnými muži a ženami. Učitel může takovému rodiči často pomoci v nošení jejich břemen a ve vzájemné spolupráci naleznou jak rodiče, tak i učitel, povzbuzení a posilu. *Ed 284.5*

Zásada spolupráce při výchově v domově je nedocenitelná. Děti mají být vedeny od svých nejtělejších let k tomu vědomí, že jsou součástí domácího celku. I ti nejmenší mají být přidrženi k účasti na denní práci a má se jim dát najevo, že jejich pomoci je zapotřebí a že je oceňována. Starší mají být zástupci rodičů, mají být zasvěceni do jejich plánů a sdílet s nimi jejich zodpovědnost a starosti. Otec a matka si mají vždy dopřát chvíli, aby své děti poučili, ukázali jim, že si cení jejich pomoci, že si přejí jejich důvěru a že se těší z jejich přispění, a děti jistě nebudou otálet, aby svým rodičům vyhověly. – Nejenom, že se tím rodičům ulehčí jejich břímě a že se dětem dostane prak-

tického a nedocenitelného vychování, ale bude to i posilou rodinný svazků a prohloubením samotných základů charakteru. *Ed 285.1*

Spolupráce by měla být duchem celé třídy a zákonem jejího života. Učitel, který získá spolupráci svých žáků, zajišťuje si neocenitelnou pomoc k udržení pořádku. Při službě ve třídě nalezne mnohý chlapec, jehož neposednost vedla k porušování kázně a nepoddajnosti, dobré uplatnění pro svoji přílišnou životnost. Starší mají pomáhat mladším; silní slabým; a pokud je možné, má být každý vyzván k vykonání něčeho, v čem vyniká. To vzbudí v žácích sebedůvěru a snahu být prospěšným. *Ed 285.2*

Bylo by velmi užitečné pro mládež a rovněž i pro rodiče a učitele, kdyby se zamyslili nad poučením, které o spolupráci podává Písmo. Z mnoha příkladů lze se zmínit o stavě svatostánku – onom poučném příkladě budování charakteru – kde sjednocen pracoval všechen lid, „*každý muž, kterého ponuklo srdce jeho, a každý, v němž duch byl dobrovolný*“ (Ex 35,21). Čtete dále o tom, jak byly zdi Jeruzaléma znovu vybudovány lidem, který se navrátil z otroctví. Uprostřed naprostého ožebračení, nesnázi a nebezpečí bylo zdárně dovršeno toto veliké dílo, poněvadž „*lid měl k tomu dílu*“ (Ne 4,6). Uvažujte o činné účasti učedníků při Spasitelově zázraku nasycení pěti tisíců. Pokrm se rozmnožoval v rukou Kristových, učedníci však přijímali chleby a dávali je čekajícímu zástupu. *Ed 286.1*

„*Jsme vespolek údové.*“ (Ef 4,25) Proto „*každý podle toho, jak přijal nějaký duchovní dar, služte si jím vzájemně, jako dobří správcové rozmanité Boží milosti!*“ (1 Pt 4,10 – Žilka). *Ed 286.2*

Jako heslo dnešních budovatelů charakteru, spějících k vznešenému cíli, by dobře mohla být použita slova, která byla napsána budovateli pohanských model: *Ed 286.3*

„*Jeden druhému pomáhal a bratru svému říkal: Bud' dobré mysle!*“ (Iz 14,6) *Ed 286.4*

34. Kázeň

„Tresci, žehři, napomínej ve vši tichosti a učení.“ (2 Tm 4,2)

Jedním z prvních úkolů, jimž se dítě potřebuje naučit, je poslušnost. Dokud není dosti vyspělé, aby samo mohlo uvažovat a chápat, může se aspoň naučit poslušnosti. Návyk poslušnosti má být upevňován mírným, ale neustálým úsilím. Tak se z velké části dá předejít oněm pozdějším střetnutím mezi vůlí a autoritou, jež tolik přispívají k pocitu odcizení a zahořklosti vůči rodičům a učitelům a velmi často i k odporu proti každé autoritě jak lidské tak i božské. *Ed 287.1*

Kázeň má dítě vychovávat k sebeovládání a má je vést k sebedůvěře a sebekázni. Proto jakmile je schopno chápání, má být jeho mysli vštípena poslušnost. Ve všem zacházejte s dítětem tak, aby vidělo, že poslušnost je něčím správným a rozumným. Napomozte mu k tomu, aby vidělo, že všechny věci jsou poddány určitému zákonu a že neposlušnost nakonec vždy způsobuje neštěstí a utrpení. Když Bůh říká své: „Neučiníš!“, varuje nás ve své lásce před následky neposlušnosti; činí tak jen proto, aby nás uchránil od bolesti a ztráty. *Ed 287.2*

Přispějte dítěti k tomu, aby vidělo, že rodiče a učitelé jsou zástupci Božími a pokud jednají v souhlasu s ním, že jsou jejich nařízení doma a ve škole současně Božími zákony. Jako rodiče a učitelé vyžadují poslušnost od dítěte, tak jsou zase sami zavázáni poslušností k Bohu. *Ed 287.3*

Jak rodiče, tak i učitelé by měli uvažovat o tom, jak by usměrňovali rozvoj dítěte, aniž by ho současně mařili přílišným dohledem. Příliš mnoho dozoru škodí právě tak jako málo. Snaha o „zlovení vůle“ dítěte je hroznou chybou. Mysl je utvářena různě; je možné zajistit si podrobení násilím, avšak u mnohých dětí to má ten následek, že se v jejich srdci zahnízdí tím rozhodnějším odpor. I když se rodičům a učitelům podaří získat žádoucí nadvládu, může být důsledek pro dítě neméně zhoubný. Ukáznovávání lidské bytosti, která již dosáhla rozumu, se má lišit od výcviku něměho zvířete. Zvíře je učeno naprosté podřízenosti svému pánu, který se pro ně stává rozumem, soudností i vůlí. Tento způsob, při výchově dítek někdy používaný, činí je něčím, co je málo lepší pouhým automatům. Rozum, vůle i svědomí jsou tak pod nadvládou někoho jiného. Není to však Božím úmyslem, aby rozum člověka byl takto opanován. Ti, kteří zeslabují nebo ničí osobitost dítěte, musí nést zodpovědnost za své počínání. Dokud jsou děti pod přísným dohledem autority, mohou se jevit jako dobře vycvičení vojáci; jakmile však dozor ustane, tu se shledá, že se charakteru nedostává síly a ustálenosti. Mladý člověk, který se nikdy nenaučil sebekázni, neuznává potom jiného omezení, kromě požadavků rodičů a učitele. Zbaven tohoto vlivu, nedovede užívat své náhlé svobody a často se oddá svévolím, které přivodí jeho zkázu. *Ed 288.1*

Poněvadž pro některé žáky je podřízení vůle mnohem obtížnější než pro ostatní, má učitel poslušnost svých požadavků usnadnit co možná nejvíce. Vůle má být vedena a vzdělávána, ne však podceňována, nebo potlačována, Zachraňte sílu vůle; bude jí třeba v boji života! *Ed 288.2*

Každé dítě by mělo znát co znamená pravá síla vůle. Má mu být poukázáno na velikou zodpovědnost, která je zahrnuta v tomto daru. Vůle je vládnoucí mocí lidské bytosti, mocí, která volí a rozhoduje. Každá lidská rozumem obdařená bytost má moc volit to, co je správné. V každé životní zkušenosti zaznívá nám Boží slovo: „*Vyvolte sobě dnes komu byste sloužili.*“ (Joz 24,15) Každý člověk může svou vůlí postavit na stranu Boží; může se rozhodnout poslouchat Boha a tak, spojen s nebeskými bytostmi, může stát tam, kde jej nic nemůže přinutit ke konání zlého. V každém mladém člověku, v každém dítěti, je skryta síla, která za přispění Boží moci vytváří ucelený charakter a pomáhá žít užitečným životem. *Ed 289.1*

Rodiče nebo učitelé, kteří vedou dítě k sebekázni takovými pokyny, budou těmi nejužitečnějšími pracovníky a jejich úspěch ponese trvalé ovoce. Povrchnímu pozorovateli se může zdát, že jejich práce nemá žádných dobrých vyhlídek; nebude třeba ani oceňována tak, jako práce toho, kdo udržuje rozum i vůli dítěte pod naprostou nadvládou; avšak teprve po letech se ukáže výsledek lepších způsobů výchovy. *Ed 289.2*

Moudrý vychovatel bude ve svém styku s žáky snažit se, aby povzbudil jejich důvěru a posílil vědomí vlastní důstojnosti. Dětem i mládeži velmi prospívá, je-li jim důvěřováno. I mnohé malé děti mají vysoce vyvinutý smysl pro čest; všechny touží po tom, aby s nimi bylo jednáno s důvěrou a úctou; a mají na to plné právo. Nikdy by neměly být vedeny k pocitu, že nemohou vyjít z domu, aniž by byly sledovány. Podezření je znemravňující a právě vyvolává zlo, jemuž se snaží zabránit. Když učitelé budou místo neustálého střežení a podezřívání v úzkém styku se svými žáky, objeví působení neklidné mysli a uvedou v činnost vlivy, které budu účinně působit proti zlému. Ved'te mládež tak, aby měla pocit, že se jí důvěřuje, a jistě bude málo těch, kteří by se nesnažili dokázat, že jsou důvěry hodni. *Ed 289.3*

Z té samé zásady je lépe žádat, než poroučet; člověk, se kterým se takto jedná, má pak spíše příležitost, aby ukázal, že je věrný správným zásadám. Jeho poslušnost je pak spíše důsledkem svobodného rozhodnutí než donucení. *Ed 290.1*

Pravidla panující ve třídě mají být, pokud možno, duchem celé školy. Každá jejich zásada má být předložena studentu tak, aby mohl být přesvědčen o její oprávněnosti. Bude tak cítit i určitou odpovědnost a bude dbát, aby pravidla, která sám pomáhal prosazovat, byla zachováвана. *Ed 290.2*

Má být spíše méně nařízení a mají být dobře uvážena; jsou-li však jednou dána, mají být také uplatňována. Cokoliv rozum shledá nezměnitelným, naučí se to uznávat a přizpůsobí se tomu. Tam však, kde je nedůslednost v dodržování nařízení, vyrůstá přání, naděje a nejistota, a jejich ovocem je neklid, podrážděnost a nepoddajnost. *Ed 290.3*

Je třeba objasnit, že Boží vláda nezná žádného kompromisu se zlem. Neposlušnost by neměla být trpěna ani doma ani ve škole. Nikdo z rodičů, ani učitel kterému blaho těch, kteří jsou mu svěření, leží na srdci, nestrpí žádnou tvrdohlavou umíněnost, která vzdoruje představeným nebo se utíká k vytáčkám a výmluvám, jen aby se vyhnula poslušnosti. Co se smlouvá s nepravostí, co se snaží lichocením a dary docílit povolnosti a co se nakonec spokojuje s něčím podřadným, místo původně požadovaného, není láskou, nýbrž pouhou přecitlivělostí. *Ed 290.4*

„*Blázen má hřích za žert.*“ (Př 14,9) Musíme se vyvarovat toho, abychom brali hřích na lehkou váhu. Jeho moc nad činitelem nepravosti je hrozná. „*Nepravosti zajisté vlastní jímají bezbožníka takového, a v provazích hříchu svého uvážne.*“ (Př 5,22) Největší nepravostí spáchanou na dítěti nebo mladém člověku je to, když se mu dovolí, aby se dal spoutat zlými návyky a stal se jejich otrokem. *Ed 291.1*

Mládež má vrozenou lásku k svobodě a touží po volnosti; potřebuje však pochopit, že těmto nedocenitelným požehnáním se může těšit jedině v poddajnosti zákonu Božímu. Tento zákon je ochráncem pravé volnosti a svobody. Vymezuje a zapovídá jen takové věci, které snižují a zotročují a tak poskytuje poslušnému ochranu před mocí zla. *Ed 291.2*

Žalmista praví: „*Kráčeti budu svobodně, neboť jsem se dotázal rozkazů tvých.*“ „*Svědectví tvá zajisté jsou mé rozkoše a moji rádcové.*“ (Ž 119,45.24 – anglický př.) *Ed 291.3*

Při svém úsilí o napravení zla, musíme se mít na pozoru před sklonem k vyhledávání chyb a kárání. Neustálé výtky jen matou, ale nenapravují. Na mnohé myslí, často ty nejvnímavější, působí ovzduší bezohledné posuzovačnosti osudně; zmrazí jejich úsilí o rozvoj. Květiny se nerozvíjejí v dechu mrazivého větru. *Ed 291.4*

Dítě, častěji kárané pro některou zvláštní chybu, dojde za čas k názoru, že chyba je jeho zvláštností, něčím, proti čemu je marné bojovat. Tím vzniká v dítěti zmalomyslnění a beznadějnost, které bývají často skryty pod rouškou zdánlivé lhostejnosti nebo vzdoru. *Ed 291.5*

Správného účelu pokárání je dosaženo jedině tehdy, když viník je sám přiveden k tomu, že vidí svou chybu a má vůli ji napravit. Teprve když je toho dosaženo, poukažte mu na zdroj odpuštění a moci. Snažte se uchovat jeho sebeúctu a vnukněte mu odhodlání a naději. *Ed 291.6*

Tato práce je nejkrásnější a nejnesnadnější ze všech, které kdy byly lidem svěřeny. Vyžaduje nejjemnější takt, nejcitlivější vnímavost a znalost lidské přirozenosti; rovněž i božskou víru a trpělivost i ochotu k práci, bdělosti a čekání. Není však důležitějšího díla nad toto. *Ed 292.1*

Ti, kteří chtějí ovládat jiné, musí předně ovládat sami sebe. Jakékoliv unáhlené zacházení s mladým člověkem nebo dítětem jen vzbuzuje jeho hněv. Stává-li se někdo z rodičů nebo učitel netrpělivým a je v nebezpečí, že by nemluvil moudře, je lépe zůstane-li zticha. V mlčení je podivuhodná moc. *Ed 292.2*

Učitel musí být připraven, že se setká i se zvrácenými náklonnostmi a tvrdošíjnými srdci. Ve styku s nimi nesmí nikdy zapomenout, že sám býval kdysi dítětem, jemuž bylo třeba ukáznění. Ba i nyní se ještě častokrát zmýlí – při vši své věkové vyspělosti, vzdělání a zkušenosti a je mu třeba laskavosti a shovívavosti. Při výchově mládeže měl by uvážit, že přichází do styku s těmi, kteří mají podobné sklony ke zlému, jako on sám. Žáci se musí mnohému naučit, a je to pro některé mnohem nesnadnější než pro ostatní. Učitel by proto měl mít trpělivost se žákem, který těžko chápe; nemá kárat jeho nevědomost, nýbrž má využít každou příležitost k tomu, aby mu dodal odvahy. S citlivými a nervózními žáky by měl zacházet zvláště obezřetně. Pomyšlení na své vlastní nedokonalosti by jej mělo neustále vést k projevování soucitu a shovívavosti k těm, kteří sami rovněž zápasí se svými obtížemi. *Ed 292.3*

Spasitelova zásada: „*A jakž chcete, aby vám lidi činili i vy též podobně činite!*“ (L 6,31), měla by být zásadou všech, kteří se ujímají výchovy dětí a mládeže. Děti a mládež jsou vlastně mladšími členy rodiny Páně a spolu s námi dědici věčného života. Kristova pravidla by mělo být zejména svatě dbáno vůči nejzaostalejším a nejmladším, vůči nejvíce chybujiícím a i v jednání s pobloudilými a nepoddajnými. *Ed 292.4*

Tato zásada povede učitele k nejobezřetnějšímu vystříhání se toho, aby žákovy chyby nebo poklesky káral veřejně. Bude se snažit, aby se vyhnul výtkám nebo trestání v přítomnosti ostatních. Nevyloučí studenta, dokud nebylo vynaloženo všechno úsilí k jeho nápravě. Když je ale zřejmé, že student nepřijímá nic z toho ke svému polepšení, že jeho vzdor nebo přehlížení autority směřuje k podvracení vedení školy a že jeho vliv jenom kazí ostatní, pak se stává jeho vyloučení nutností. U mnohých však může ponížení, způsobené veřejným vyloučením, vést k té nejhlubší lhostejnosti a úpadku. Ve většině případů, kdy je odstranění nevyhnutelné, netřeba se o věci zmiňovat veřejně. Poradou a spoluprací s rodiči může učitel soukromě působit ke studentovu vystoupení ze školy. *Ed 293.1*

Dnešní doba skrývá v sobě zvláštní nebezpečí pro mládež, pokušení na ni doléhá ze všech stran a poněvadž může být snadno stržena proudem, je třeba vynaložit co nejmocnější úsilí, aby se strhujícímu proudu dovedla vzepřít. Každá škola by měla být „útočistným městem“ pro pokoušenou mládež, místem, kde jsou její pošetilosti posuzovány shovívavě a moudře. Učitelé, kteří rozumějí svým zodpovědnostem, vyloučí ze svých srdcí a životů vše, co by jim překázelo v úspěšném počínání se svéhlavými a neposlušnými. Láska a něžnost, trpělivost a sebeovládání bude za všech okolností zákonem jejich slov. Shovívavost a spolucítění bude však spojeno se spravedlivostí. Když již bude nezbytné dát důtku, bude jejich řeč bez nadsázek a spíše mírná. Každý opravdový učitel vycítí, že kdyby i chybil, je lépe chybit na účet shovívavosti než přísnosti. *Ed 293.2*

Mnozí mladí lidé, o kterých se domníváme, že jsou nenapravitelní, nejsou tak tvrdého srdce, jak se zdají. Mnozí z nich, na které se pohlíží jako na nenapravitelné, mohou být napraveni rozvážnou kázní. Jsou to často právě ti, kteří nejrychleji roztávají pod vlivem laskavosti. Získá-li učitel důvěru pokoušeného a rozpozná-li a rozvine dobré stránky jeho povahy, může v mnoha případech zlo napravit, aniž na ně obrací pozornost. *Ed 294.1*

Božský Učitel sám snáší bloudící přes všechnu jejich převrácenost. Jeho láska nevychládá a jeho úsilí o jejich získání neustává. Se vztaženými pažemi očekává, aby uvítal znovu a znovu své bloudící, vzpurné, by i odpadlé syny. Jeho srdce je dojata bezmocí malého dítěte, podrobeného hrubému zacházení. Volání lidského utrpení nedoznívá k jeho sluchu nikdy nadarmo. Třebaže jsou všichni drazí jeho očím, působí na jeho soucit a lásku nejmocněji ony hrubé, zlomyslné a nepoddajné sklony, neboť zná vlastní příčiny jejich projevu. Jedinec, nejsnadněji pokoušený a k bloudění nejvíce nakloněný, je zvláštním předmětem jeho péče. *Ed 294.2*

Každý představený mládeže by měl v sobě vypěstovat vlastnosti toho, který věc utlačených, trpících a pokoušených prohlásil za svou vlastní. Má být tím, jenž dovede mít „*lítost nad neznajícími a bloudícími, jsa i sám obklíčen nemocí*“ (Žd 5,2). Ježíš zachází s námi mnohem lépe, než si zasloužíme a jak on jedná s námi, máme i my jednat s ostatními. Postup žádného z rodičů, ani učitele není ospravedlnitelný, není-li podobný tomu, který by za podobných okolností volil sám Spasitel. *Ed 294.3*

Dosažení disciplíny života

Po kázni domova a školy musí se všichni setkat s přísnou kázní života. Jak si tu počínat moudře je úkol, který má být objasněn každému dítěti a mladému člověku. Je pravdou, že nás Bůh miluje, že působí pro naše blaho a že bychom nikdy nepoznali utrpení, kdyby byl jeho zákon vždycky zachováván. Neméně však je pravdou, že utrpení, soužení a těžkosti postihují každý život na tomto světě jako následek hříchu. Dětem i mládeži můžeme prokázat dobro pro celý život, když je naučíme, aby se postavili chrabře proti těmto nesnázím a těžkostem. Prokazujme jim soucit, ale ne takový, který by v nich živil přecitlivělost. Mláď potřebuje to, co člověka utvrzuje a posiluje a ne to, co jej oslabuje. *Ed 295.1*

Mláď lidé mají být učení, že tento svět není místem pro slavnostní přehlídku, nýbrž bitevním polem. Všichni jsou povoláni k tomu, aby snášeli tvrdosti života jako dobří vojáci. Mají být silnými a mají se osvědčit jako muži. Poučte je o tom, že pravý charakter se pozná v ochotě ke snášení těžkostí, v zastávání obtížného místa a v konání díla, které má být vykonáno, třeba nepřinášelo žádné světské uznání nebo odměnu. *Ed 295.2*

Správný způsob jednání ve zkouškách se neprojevuje touhou jim uniknout, nýbrž snahou o jejich překonání. To platí stejně jak pro ranou, tak i pozdější výchovu. Zanedbání nejranější výchovy dítěte a z toho vyplývající posílení špatných sklonů, znesnadňuje jeho pozdější výchovu a je příčinou toho, že se kázeň příliš často stává bolestnou záležitostí. Bolestná musí být každá nižší přirozenost, neboť kříží její přirozená přání a náklonnost; avšak bolest může být proměněna ve vyšší radost. *Ed 295.3*

Poučujte děti i mládež, že každá chyba, každá vina a každá nesnáz, je-li přemožena, stává se schůdkem k lepšímu a vyššímu životu. Všichni, kteří učinili život hodným žití a docílili úspěchu, prošli touto zkušeností. *Ed 296.1*

V originále báseň. Ed 296.2-4

Nemáme „*patřiti na ty věci, kteréž se vidí, ale na ty, kteréž se nevidí. Neboť ty věci, kteréž se vidí, jsou časné, ale které se nevidí, jsou věčné*“ (2 K 4,18). Výměna, kterou provedeme potlačením sobeckých přání a náklonností, je výměnou bezcenného a pomíjejícího za hodnotné a trvalé. Není to oběť, nýbrž věčný zisk. *Ed 296.5*

„Něco lepšího“ je strážným heslem výchovy a zákonem všeho opravdového života. Kdykoliv Kristus žádá, abychom se něčeho zřekli, dává nám místo toho něco mnohem lepšího. Mládež oblibuje a volí cíle, snahy a zábavy, které ani se nezdají být zlými, avšak nenapomáhají k dosažení toho nejvyššího dobra: – Odvracejí život od jeho vznešeného cíle. Svévolné zásahy nebo přímé hrozby nemohou přimět mládež k tomu, aby upustila od toho, co pokládá za drahé. Ved'te je k něčemu lepšímu než je okázalost, ctižádost a rozmařilost. Uved'te je ve styk s pravou krásou, se vznešenými zásadami a šlechtnými životy. Ved'te je tak, aby patřili na toho, který je „*všecken přežádostivý*“. Když pak je pohled na něho již upřen, život sám najde své středisko. Nadšení, dobrovolná odevzdanost a vášnivá horlivost mládeže zde naleznou své pravé místo. Povinnost se stane zálibou a oběť radostí. Uctívání Krista, snaha stát se jemu podobným a práce pro něho zůstanou tou nejvyšší ctižádostí života a jeho největší radostí. *Ed 296.6*

„*Jsme zavázáni lásce Kristově!*“ (2 K 5,14) *Ed 297.1*

Vyšší životní poslání

„Čehož se od věků neslýchalo a ušima nepochopilo, aniž oko vídalo Boha jiného kromě tebe, kterýž by tak činil tomu, jenž na něj očekává.“ (Iz 64,4)

35. Škola budoucnosti

„A tvář jeho viděti budou, a jméno jeho bude na čelích jejich.“ (Zj 22,4)

Nebe je školou; oblastí jejího studia je vesmír a učitelem sám Bůh. V Edenu bylo zřízeno odvětví této školy a jakmile bude splněn plán vykoupení, bude opět započato vyučování ve škole ráje.

Ed 301.1

„Čehož oko nevidalo, ani ucho neslýchalo, ani na srdce lidské nevstoupilo, co připravil Bůh těm, kteříž jej milují.“ (1 K 2,9) Tyto věci můžeme poznat pouze pomocí jeho slova, avšak i ono samo nám poskytuje jenom částečné zjevení. *Ed 301.2*

Prorok z Patmosu popisuje umístění školy budoucnosti následovně: *Ed 301.3*

„Potom viděl jsem nebe nové a zemi novou. Neboť první nebe a první země byla pominula. ... A já Jan viděl jsem město svaté, Jerusaleým nový, sestupující od Boha s nebe, připravený jako nevěstu okrášlenou muži svému.“ (Zj 21,1.2) Ed 301.4

„A to město nepotřebuje slunce ani měsíce, aby svítily v něm; neboť sláva Boží je osvěcuje a světlo jeho jest Beránek.“ (Zj 21,23) Ed 301.5

Mezi školou zřízenou na počátku v ráji a onou školou budoucnosti leží celý běh dějin tohoto světa – dějin lidského přestoupení a utrpení, dějin božské oběti a vítězství nad hříchem a smrtí. Ve škole příštího života se však nebudou opakovat okolnosti, které byly v první škole v ráji. Žádný strom poznání dobrého a zlého nebude tam poskytovat příležitost k pokušení. Nebude tam pokušitele ani možnosti bezpráví. Každá povaha obstála ve zkoušce zla a nikdo již nebude v dosahu jeho moci. *Ed 301.6*

Ovoce stromu života bylo poskytnuto prvnímu člověku pod jedinou podmínkou a když ani té nedostál, muselo mu být nakonec odňato; avšak dary budoucího života budou neomezené a věčné.

Ed 302.1

Kristus zaslíbil: *„Tomu, kdož zvítězí, dám jísti ze stromu života, který je v Božím ráji.“ (Zj 2,7)* Prorok spatřil *„potok čistý vody živé, světlý jako křišťál, tekoucí z trůnu Božího a Beránkova“*. A s obou stran potoka bylo dřevo života. *„Tam smrti již více nebude, ani kvílení, ani křiku, ani bolesti...; neboť první věci pominuly.“ (Zj 22,1.2; 21,4) Ed 302.2*

„Lid také tvůj, kteříž by koli byli spravedliví, na věky dědičně obdrží zemi, neboť jsou výstřelek štípení mého, dílo rukou mých, abych v něm oslavován byl.“ (Iz 60,21) Ed 302.3

Člověk, navracený do Boží přítomnosti, bude zase vyučován Bohem jako na počátku: *„Protož poznáš lid můj jméno mé, ... poznáš, pravím v ten den, že já tentýž, kterýž mluvím, aj, přítomen budu.“ (Iz 52,6) Ed 302.4*

„Aj, stánek Boží s lidmi, a bydliti bude s nimi, a oni budou lid jeho, a On Bůh s nimi bude, jsa jejich Bohem.“ (Zj 21,3) Ed 302.5

„To jsou ti, kteříž přišli z velikého soužení, a umyli roucha svá, a zbilili je ve krvi Beránkově. Protož jsou před trůnem Božím, a slouží jemu dnem i nocí v chrámě jeho. ... Nebudouť lačněti ani žízniti více, a nebude bítí na ně slunce, ani žádné horko. Neboť Beránek, kterýž jest uprostřed trůnu, pásti je bude, a dovedeť je k živým studnicím vod.“ (Zj 7,14-17) Ed 303.1

„Nyní zajisté vidíme v zrcadle a skrze podobenství, ale tehdy v tvář. Nyní poznávám z částky, ale tehdy poznám, tak jakž i známostí obdařen budu.“ (1 K 13,12) Ed 303.2

„A tvář jeho viděti budou, a jméno jeho budeť na čelích jejich.“ (Zj 22,4) Ed 303.3

Jaké pole se otevře tam našemu studiu, až bude snat závoj, který zatemňuje náš zvuk a naše oči spatří onen svět krásy, z něhož nyní zachycujeme pouhé záblesky pomocí mikroskopu; až popatříme na slávu nebes, kterou nyní jenom zdaleka zkoumáme dalekohledem; až bude navždy odstraněna sněť hříchu a celá země se objeví „v kráse Pána a Boha našeho“! Tam muž vědy bude moci číst zprávy o stvoření a nenalezne již ničeho, co by mu připomínalo zákon zla. Může naslouchat hlasům

přírody, a neuslyší ani hlas nářku, ani bolestné sténání. Ve všech stvořených věcech může sledovat jeden rukopis; v širém vesmíru je vryto velké Boží jméno a na zemi, v moři a na obloze ani stopy po zlu. *Ed 303.4*

Tam bude zase prožíván život ráje, život uprostřed zahrad a polí. „*Nastavějí též domů, a bydliti budou v nich, i vinice štěpovati budou, a jísti budou ovoce jejich. Nebudou stavěti tak, aby jiný bydlil, nebudou štěpovati, aby jiný jedl; neboť dnové dřeva budou dnové lidu mého, a díla rukou svých do zvětšení jeho užívati budou vyvolení moji.*“ (Iz 65,21.22) *Ed 303.5*

Tam nebude ničeho co by „*zahubilo na vší mé hoře svaté, praví Hospodin,*“ (Iz 65,25), a člověku bude opět navraceno jeho ztracené království a nižší řády tvorstva zase uznají jeho vládu; divocí tvorové se stanou krotkými a bázlivi důvěřivými. *Ed 304.1*

Před historikem se tam otevrou dějiny nekonečných dálav a nevýslovného bohatství. Zde na zemi skýtá slovo Boží badateli tu výhodu, že má přehled přes širé pole historie a může získat trochu známosti o zásadách, jež řídí běh lidských událostí. Ale jeho pohled zůstává zastřen a jeho poznání je neúplné. Dokud nestane ve světle věčnosti, budou mu mnohé věci stále nejasné. *Ed 304.2*

Potom teprve se před ním otevře průběh velikého zápasu, který vznikl již před počátkem času a který skončí teprve na konci času. Tam budou odhaleny dějiny od samého počátku hříchu a lži, se vší jejich protizákonnou činností; dějiny pravdy, která se střetla se zlem a přemohla je, aniž se uchýlila ze své přímé dráhy. Závoj mezi světem viditelným a neviditelným bude odstraněn a našemu zraku se zjeví úžasné věci. *Ed 304.3*

Dokud nepatříme na Boží prozřetelné vedení ve světle věčnosti, nikdy neporozumíme, jak jsme zavázáni andělům nebes – za jejich péči a zásahy, neboť měli činnou účast v záležitostech lidí. Zjevovali se v rouše, které zářilo jako blesk, nebo přicházeli jako lidé v oděvu pocestných. Přijímali pohostinství lidských domovů a byli vůdci poutníků uprostřed noci. Překazili úmysly zákeřníků a odvrátili ránu pronásledovatele. *Ed 304.4*

Byť to i vládci tohoto světa neuznávali, andělé přesto bývali často mluvčími na jejich poradách. Lidské oči na ně patřily a lidské uši naslouchaly jejich výzvám. Ve sněmovních a soudních síních zastávali nebeští poslové věc pronásledovaných a utiskovaných. Mařili záměry a kladli meze zlům, jež by byla způsobila bezpráví a utrpení Božím dítkům. Vše toto bude odhaleno studujícím nebeské školy. *Ed 305.1*

Každý vykoupený pozná službu andělů ve svém vlastním minulém životě. Anděl, který byl jeho strážcem již od prvních okamžiků jeho života, který sledoval jeho kroky, kryl jeho hlavu v čas nebezpečí, který s ním byl i „v údolí stínu smrti“ a který určil místo jeho odpočinku, pozdraví jej v jítře vzkříšení. Co to bude znamenat, smět mluvit s ním a poznávat postup Božích zásahů ve svém životě i účast nebes v každém činu ve prospěch lidstva! *Ed 305.2*

Potom teprve se vysvětlí všechny nesnáze celého života. Tam, kde se nám jevil jedině zmatek a zklamání, zmařené úmysly a zvrácené plány, bude zřejmý velký vítězný úmysl, plný božského souladu. *Ed 305.3*

Tu všichni, kteří působili v nezištném duchu, spatří ovoce své práce. Zde teprve bude vidět účinek každé správné zásady a každého šlechetného činu. Něco z toho spatřujeme již zde; avšak jak málo výsledků i té nejušlechtilejší práce na světě je patrné jejímu původci ještě v tomto životě! Jak mnozí se nezištně a neúnavně namáhají pro ty, kteří jsou mimo okruh jejich dosahu a známosti! Rodiče a učitelé uléhají ke svému poslednímu spánku a zdá se, že jejich životní dílo bylo konáno nadarmo; nevědí, že jejich věrnost otevřela prameny požehnání, které nikdy nepřestanou vyvěrat. Vírou jedině vidí, že děti, které vychovávali, se staly požehnáním pro své bližní a že se tak jejich vliv znásobí tisíckrát. Mnohý pracovník vysílá do světa poselství posily, naděje a odvahy, slova která vnášejí požehnání do mnohých srdcí na této zemi; o samotě a v skrytosti se namáhá a nemá tušení o důsledcích své práce. Takovým způsobem jsou udělovány dary, nesena břemena a vykonávána díla. Lidé sejí símě, z něhož jiní nad jejich hroby sklízí požehnanou úrodu. Sázejí stromy aby jiní mohli požívat ovoce; jsou spokojeni tím vědomím, že uvedli v život síly dobra. Všechna jejich činnost i její odezva bude patrná až v budoucnosti. *Ed 305.4*

O každém daru, který Bůh lidem propůjčil, aby je vedl k nezištnému úsilí, je záznam v nebesích. Sledování tohoto široce rozvětveného úsilí a patření na ty, kteří byli naším úsilím pozvednuti a

zušlechtění, spolu s poznáním účinku pravých zásad v jejichž životě, bude jedním ze studií a odměn nebeské školy. *Ed 306.1*

Tam budeme poznávat právě tak, jak i sami jsme známi. Tam milování a soucítění, jež Bůh štípl v duši, naleznou svoji nejoprávněnější průpravu. Vzácný styk se svatými bytostmi, souladný, přátelský život s oslavenými anděly a s věrnými všech věků, svaté společenství, jež pojí „celou rodinu nebeskou i zemskou“ – to vše patří ke zkušenostem budoucnosti. *Ed 306.2*

Tam bude slýchána hudba a zpěv jaké, vyjma vidění Boží, žádné smrtelné ucho nezaslechlo ani žádná mysl netušila. *Ed 307.1*

„Tou příčinou zpívají s plesáním o tobě všechny moci života mého.“ (Ž 87,7) „Tiť pozdvihnou hlasu svého, prozpěvovati budou v důstojnosti Hospodinově.“ (Iz 24,14) Ed 307.2

„Neboť potěší Hospodin Siona, potěší všech pustin jeho, a učiní poušť jeho přerozkošnou, a pustinu jeho podobnou zahradě Hospodinově. Radost a veselí bude nalezeno v něm, díkyčinění a hlas žalmů zpívání.“ (Iz 51,3) Ed 307.3

Tam bude rozvinuta každá schopnost a každé nadání se prohloubí. Budou provedena i ta největší odhodlání, dosaženy nejvznešenější záměry a nejvyšší ctižádosti. Teprve tam vyvstanou nové výše, jichž bude možno dosahovat; budou to nové zázraky pro náš obdiv a nové pravdy pro naše pochopení. Budou to svěží podněty k rozvoji těla, duše i ducha. *Ed 307.4*

Všechny poklady vesmíru budou přístupné studiu Božích dítek. S nevýslovným nadšením pronikneme do radosti a moudrosti bytostí, které nepadly. Budeme mít podíl na pokladech, které byly získány během věků strávených v rozjímání o Božím díle. A léta věčnosti ve svém neustálém běhu budou postupně přinášet zjevení ještě slavnější. *„Mnohem hojnější nežli my prosíme aneb rozumíme“ (Ef 3,20)* bude udílení Božích darů v nekonečné věčnosti. *Ed 307.5*

„Služebníci jeho sloužiti jemu budou.“ (Zj 22,3) Život na zemi je počátkem života na nebi; vzdělání na zemi má být zasvěcením do nebeských zásad; životní dílo zde je výcvikem pro životní dílo tam. Čím jsme nyní ve svém charakteru a svaté službě je spolehlivým předobrazem toho, čím budeme potom. *Ed 307.6*

„Syn člověka nepřišel aby jemu slouženo bylo, ale aby – sloužil.“ (Mt 20,29) Kristovo dílo na zemi je jeho dílem i na nebesích. Naši odměnou za spolupráci s ním na tomto světě, bude větší moc a neobsáhlá přednost – spolupráce s ním ve světě budoucím. *Ed 308.1*

„Vy mi toho svědkové jste, praví Hospodin, že já Bůh silný jsem.“ (Iz 43,12) A, být jeho svědky, bude naší úlohou i ve věčnosti. *Ed 308.2*

Proč vůbec bylo dovoleno, aby onen veliký spor pokračoval po celé věky? Proč nebylo satanovo bytí přerušeno ihned při vypuknutí jeho vzpoury? – Bylo to proto, aby vesmír mohl být přesvědčen o Boží spravedlnosti i v jednání se zlem a aby hřích byl provždy odsouzen. V plánu vykoupení jsou výše a hloubky, jež věčnost sama nikdy nevyčerpá, a divy, že na ně jsou i andělé žádostivi patřit. Vykoupení, jediní ze všech stvořených bytostí, poznali ze své vlastní zkušenosti zápas s hříchem a působili s Kristem, jak ani andělé nemohou učinit, a vstoupili do společenství jeho utrpení. Kdyby neměli žádné jiné svědectví, než o plánu vykoupení, mají vše, co jedině má cenu pro nepadlé bytosti. *Ed 308.3*

„Skrze církev byla oznámena knížatstvu a mocem na nebesích rozličná moudrost Boží.“ (Ef 3,10) Bůh „nás spolu s ním vzkřísil, i posadil na nebesích; ... aby ukázal ve věku budoucím nepřevýšené bohatství milosti své, z dobroty své k nám v Kristu Ježíši“ (Ef 2,6.7). *Ed 308.4*

„V chrámě svém všechnu slávu svou vypravuje“ (Ž 29,9) a zpěv, který budou pět vykoupení, zpěv jejich zkušeností, bude ohlašovat slávu Boží: „... Velicí a předivní jsou skutkové tvoji, Pane Bože všemohoucí, spravedlivé a pravé jsou cesty tvé, ó Králi svatých!“ (Zj 15,3) *Ed 308.5*

I v našem pozemském životě zde, třebas byl obklopen hříchem, skýtá služba největší radost a nejvyšší vzdělání. A v budoucím životě, který bude prost pout hříšného, stane se služba opět největší radostí a nejvyšším vzděláním; svědčíce, budeme se vždy znovu učit o „*bohatství slavného tajemství, jež jest Kristus ve vás, ta naděje slávy*“ (Ko 1,27). *Ed 309.1*

„... ještěť se neokázalo, co budeme. Vímeť pak, že když se okáže, podobni jemu budeme; neboť viděti jej budeme tak, jakž jest.“ (1 J 3,2). Ed 309.2

Kristus uvidí výsledek své práce a svoji odměnu – onen veliký zástup, který nikdo nemohl sečísti a který postaví „*před obličejem slávy své bez úhony s veselím*“ (Ju 24), On, který nás vykoupil svou krví a jehož život je pro nás pln ponaučení, „*uzří užitek z práce své, jímž nasycen bude*“ (Iz 53,11). *Ed 309,3*